

برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح

(بند ب ماده ۴ قانون مدیریت بحران کشور)

سازمان مدیریت بحران کشور

پژوهشکده سوانح طبیعی

آذرماه ۱۴۰۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشگفتار

قانون مدیریت بحران کشور در هفتم مردادماه سال ۱۳۹۸ در مجلس شورای اسلامی تصویب شد، در تاریخ ۱۳۹۸/۰۵/۲۳ به تأیید شورای نگهبان رسید و طی نامه شماره ۶۸۷۳۹ مورخ ۱۳۹۸/۰۶/۰۴ توسط ریاست محترم وقت جمهوری اسلامی ایران، جهت اجرا به وزارت کشور ابلاغ گردید. به دنبال این ابلاغ و با عنایت به وظایف سازمان مدیریت بحران کشور در متن قانون مذکور مبنی بر تهیه و تدوین سند راهبرد ملی مدیریت بحران کشور، برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح، برنامه ملی آمادگی و پاسخ و برنامه ملی بازسازی و بازتوانی و سایر لوايح، آيين‌نامه‌های اجرایی و تصویب‌نامه‌های مورد نیاز، رئیس محترم سازمان مدیریت بحران و دبیر شورای عالی مدیریت بحران کشور مسئولیت تدوین کلیه لوايح، آيين‌نامه‌های اجرایی و تصویب‌نامه‌های مورد نیاز قانون را طی نامه شماره ۱۲۴۰۸۹ مورخ ۱۳۹۸/۰۶/۲۵ به پژوهشکده سوانح طبیعی واگذار نمود. پیرو این ابلاغیه، دبیرخانه تدوین لوايح، آيين‌نامه‌ها و تصویب‌نامه‌های اجرایی قانون مدیریت بحران کشور در پژوهشکده سوانح طبیعی شکل گرفت و جهت تدوین هر یک از اسناد نیز اقدام به تشکیل کمیته‌های تخصصی گردید.

برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح بر اساس بند ب ماده ۴ قانون مدیریت بحران کشور سندی است که سازمان با مشارکت کلیه دستگاه‌های مسئول موضوع ماده ۲ این قانون، با رعایت قوانین و مقررات در چهارچوب سند راهبرد ملی مدیریت بحران تهیه و اهداف ویژه کاهش خطر حوادث و سوانح را به همراه اقدامات مربوطه بیان می‌کند. جهت تدوین این برنامه، کمیته تخصصی برنامه کاهش خطر حوادث و سوانح در پژوهشکده سوانح طبیعی تشکیل گردید و اعضای کمیته متشکل از صاحب‌نظران و متخصصین عرصه‌های مخاطراتی از جمله زلزله، سیلاب، لغزش و ...، برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای و سایر حوزه‌های مرتبط و نمایندگان دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۲ قانون مدیریت بحران کشور در جلسات متعددی به بحث و بررسی درخصوص برنامه مذکور پرداختند.

در این برنامه به‌منظور دستیابی به چشم‌انداز و اهداف تدوین‌شده در سند راهبرد ملی مدیریت بحران کشور، در فصل اول دامنه، مأموریت، رویکردها و اهداف ویژه کاهش خطر حوادث و سوانح با تمرکز و تأکید بر حوزه شمول این برنامه تبیین شده است. در فصل دوم، به‌منظور تحقق راهبردهای ذیل هر یک از اهداف تدوین‌شده در سند راهبرد ملی مدیریت بحران کشور و اجرای برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح و دستیابی به اهداف ویژه این برنامه، وظایف و تکالیف دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون مدیریت بحران کشور در دو بخش تدوین گردیده است: اقدامات اولویت‌دار مشترک برای همه مخاطرات و تمامی دستگاه‌ها؛ و اقدامات اولویت‌دار با توجه به نوع مخاطره و برحسب مخاطرات مهم و عمده کشور و نیز با در نظر گرفتن حدود و وظایف کاری هر دستگاه. برای هر یک از اقدامات، ضمن تعیین دستگاه مسئول، همکار و پشتیبان، زمان‌بندی انجام، خروجی مورد انتظار و شاخص ارزیابی آن اقدام نیز مشخص شده است. در این خصوص، علاوه بر بررسی اجزای خطر حوادث و سوانح، با توجه به گستره مخاطرات در سطح کشور، در ابتدا مخاطرات شناسایی و تقسیم‌بندی شده و در ادامه فهرست مخاطرات مهم و عمده در سطح ملی، سیمای کلی خطر و آسیب‌پذیری کشور در برابر این مخاطرات تهیه شده است که در پیوست برنامه ارائه شده است. در ادامه، با توجه به لزوم تهیه و تدوین برخی اسناد و برنامه‌ها بر اساس قانون مدیریت بحران کشور در زمینه کاهش خطر حوادث و سوانح، سه اقدام ملی شامل برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح (موضوع بند پ ماده ۴)، تهیه پیوست کاهش خطر طرح‌های ملی و یا هم‌تراز آن‌ها (موضوع بند چ ماده ۴) و تهیه اطلس ملی مخاطرات طبیعی (موضوع بند پ ماده ۹) در انتهای فصل دوم تشریح شده و در پیوست‌های برنامه نیز جزئیات، ضوابط و استانداردهای لازم مرتبط با آن‌ها ارائه شده است. در فصل سوم برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح، سازوکار اجرا و نحوه پایش و ارزیابی اثربخشی در ارتباط با هر یک از اهداف ویژه و اقدامات اولویت‌دار برنامه تبیین شده است.

امید است با اجرای این برنامه که برای نخستین بار در سطح ملی در جمهوری اسلامی ایران و برای یک دوره پنج‌ساله تدوین گردیده است و همچنین توجه ویژه به رویکرد کاهش خطر حوادث و سوانح در برنامه‌های توسعه‌ای کشور، فرایند مدیریت بحران کشور از وضعیت مطلوب‌تری برخوردار گردد و مجموعه این اقدامات گامی مؤثر در راستای نیل به چشم‌انداز سند راهبرد ملی مدیریت بحران و کاهش خطر حوادث و سوانح در میهن عزیزمان باشد.

سید امیرحسین گرکانی

رئیس پژوهشکده سوانح طبیعی

و رئیس کرسی یونسکو در مدیریت بلایای طبیعی

وزارت کشور

سازمان مدیریت بحران کشور

فهرست اسامی گروه تدوین، مشاوران و نمایندگان دستگاه‌های اجرایی در تهیه

برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح

الف: مدیر طرح		
دکتر سید امیرحسین گرکانی پژوهشکده سوانح طبیعی		
ب: گروه تدوین برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح (به ترتیب حروف الفبا)		
۱	دکتر عباس استادتی‌زاده	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
۲	مهندس حیدر ابراهیمی‌فر	سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور
۳	دکتر اکرم اسدی	سازمان حفظ نباتات کشور
۴	دکتر سعید بختیاری	مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی
۵	دکتر مرتضی بسطامی	پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله
۶	دکتر مهسا بشیری	پژوهشکده سوانح طبیعی
۷	دکتر علی بیت‌اللهی	مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی
۸	مهندس پیمان پژمان‌زاد	وزارت راه و شهرسازی
۹	مهندس مرتضی جعفری	پژوهشکده سوانح طبیعی
۱۰	دکتر ابراهیم حق‌شناس	پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله
۱۱	مهندس عاطفه سلیمانی	پژوهشکده سوانح طبیعی
۱۲	دکتر علی سلاجقه	دانشگاه تهران
۱۳	مهندس حسین‌رضا شهیدزاده	شرکت کنترل آلودگی هوای تهران
۱۴	مهندس صدف طباطبایی	پژوهشکده سوانح طبیعی
۱۵	دکتر شاهرخ فاتح	سازمان هواشناسی کشور
۱۶	دکتر محمدرضا قائم‌مقامیان	پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله
۱۷	دکتر سید محمد موسوی	وزارت جهاد کشاورزی
۱۸	دکتر علی‌صفر ماکنعلی	سازمان دامپزشکی کشور
۱۹	مهندس جبار وطن‌فدا	شرکت توسعه منابع آب و نیرو
۲۰	مهندس بیژن یاور	دانشگاه علامه طباطبائی
ج: گروه تدوین راهنمای برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح (به ترتیب حروف الفبا)		
۱	دکتر مرتضی بسطامی	پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله
۲	مهندس مرتضی جعفری	پژوهشکده سوانح طبیعی
د: گروه تدوین پیوست کاهش خطر (به ترتیب حروف الفبا)		
۱	دکتر علی بیت‌اللهی	مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی
۲	دکتر مرتضی بسطامی	پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله
۳	مهندس مرتضی جعفری	پژوهشکده سوانح طبیعی
۴	دکتر ایرج رسولان	پژوهشکده سوانح طبیعی
ه: مشاوران تخصصی (به ترتیب حروف الفبا)		
۱	مهندس شهرام احمدی	وزارت نفت
۲	مهندس محمود افسوس	شرکت مهندسين مشاور سازه‌پردازي ايران
۳	دکتر مرتضی بسطامی	پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله
۴	دکتر علی بیت‌اللهی	مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی
۵	مهندس محمدجواد بلورچی	بازنشته سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور
۶	دکتر سید مجید جدی	دانشگاه جامع امام حسین (ع)
۷	دکتر مهدی زارع	پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله
۸	دکتر عبدالله سهرابی‌بیدار	دانشگاه تهران
۹	مهندس رضا سزینوند	شرکت مدیریت منابع آب
۱۰	دکتر مهدی شفقتی	سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور
۱۱	دکتر امیر شمشکی	سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور

۱۲	دکتر حسام فولادفر	موسسه تحقیقات آب
۱۳	دکتر غلامرضا قدرتی امیری	دانشگاه علم و صنعت ایران
۱۴	دکتر اسماعیل صالحی	دانشگاه تهران
۱۵	دکتر حمیدرضا صفوی	دانشگاه صنعتی اصفهان
۱۶	دکتر مصطفی محقق	مرکز سازمان ملل متحد برای مدیریت اطلاعات بلایا در آسیا و اقیانوسیه
۱۷	دکتر علی مرادی	موسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران
۱۸	دکتر علیرضا مقدم‌نیا	دانشگاه تهران
۱۹	دکتر جلیل قلمقاش	پژوهشکده علوم زمین
۲۰	مهندس محسن نادی	سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهر تهران
۲۱	کامبیز نوروزی	مشاور حقوقی

و: نمایندگان دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون مدیریت بحران کشور (به ترتیب حروف الفبا)

۱	مهندس سیفاله آقابگی	شرکت مدیریت منابع آب ایران
۲	مهندس فرزاد بختیاری اصل	شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور
۳	دکتر حسین بدری‌پور	سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور
۴	مهندس سید قوام بزرگیان	سازمان حفاظت محیط‌زیست
۵	دکتر جهانگیر پرهمت	پژوهشکده حفاظت و آبخیزداری
۶	مهندس حامد پورمند	وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح
۷	دکتر فرخ توکلی	سازمان نقشه‌برداری کشور
۸	مهندس غزال جعفری	شرکت مدیریت منابع آب ایران
۹	دکتر حبیب جمشیدی	سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای
۱۰	مهندس جلال جهانبخشی	وزارت نیرو
۱۱	دکتر ابوالقاسم حسین‌پور	سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور
۱۲	مهندس سید جلال حسینی	شرکت فرودگاه‌ها و ناوبری هوایی
۱۳	مهندس محمدصادق حمیدی	وزارت جهاد کشاورزی
۱۴	دکتر جابر دانش	نماینده سازمان پدافند غیرعامل کشور
۱۵	مهندس علیرضا رضاپور	شرکت مدیریت منابع آب ایران
۱۶	مهندس ایرج روحی	مؤسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران
۱۷	دکتر روزبه ذوقی	وزارت ورزش و جوانان
۱۸	سرهنگ محمد شاهمردی	ستاد کل نیروهای مسلح
۱۹	حمید شکیبامهر	سازمان پزشکی قانونی کشور
۲۰	دکتر رضا شهبازی	سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور
۲۱	مهندس امیر صمدی	اتحادیه انجمن‌های علوم آب
۲۲	دکتر ابراهیم فتاحی	سازمان هواشناسی کشور
۲۳	علی‌اکبر فرجی	سازمان دامپزشکی کشور
۲۴	دکتر باقر قرمزچشمه	پژوهشکده حفاظت و آبخیزداری
۲۵	دکتر علی عابدینی	سازمان هواشناسی کشور
۲۶	دکتر ابادر عبادی	وزارت دادگستری
۲۷	اسماعیل عباسپور	سازمان امور عشایر ایران
۲۸	دکتر محمد عنایت	سازمان هواشناسی کشور
۲۹	محمد رحمانی کدچگانی	صندوق بیمه کشاورزی
۳۰	مهندس علی لطفی	سازمان هواپیمایی کشوری
۳۱	مهندس آرمین محسن‌زاده	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی
۳۲	مهندس جواد مصطفایی	وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح
۳۳	دکتر محمد نامدار	جمعیت هلال‌احمر جمهوری اسلامی ایران
۳۴	مهندس رضا نفیسی	وزارت راه و شهرسازی
۳۵	دکتر هادی نصیری	استانداری تهران
۳۶	مهندس حسن هراتی	سازمان محیط‌زیست

ز: نمایندگان سازمان مدیریت بحران کشور

۱	مهندس اسماعیل نجار	سازمان مدیریت بحران کشور
۲	مهندس محمدحسین یزدانی	سازمان مدیریت بحران کشور
۳	مهندس محمد فرید لطیفی	سازمان مدیریت بحران کشور
۴	مهندس مرتضی حدیدیان	سازمان مدیریت بحران کشور

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار.....	ح
خلاصه مدیریتی.....	ح
مقدمه.....	۱
فصل ۱: کلیات.....	۴
۱-۱- ضرورت.....	۵
۲-۱- دامنه.....	۶
۳-۱- مأموریت.....	۷
۴-۱- رویکردها.....	۷
۵-۱- اهداف ویژه.....	۹
۶-۱- محدودیت‌های تدوین برنامه.....	۱۱
۷-۱- شناسایی مخاطرات و سیمای خطر.....	۱۱
۸-۱- واژگان و مفاهیم.....	۱۳
فصل ۲: اقدامات برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح.....	۱۴
۱-۲- اقدامات اولویت‌دار مشترک برای تمام مخاطرات و تمامی دستگاه‌ها.....	۱۵
۲-۲- برنامه اقدام مخاطره‌محور به تفکیک وظایف دستگاه‌ها.....	۱۸
۱-۲-۲- سیلاب.....	۲۰
۲-۲-۲- زلزله.....	۳۸
۳-۲-۲- خشکسالی.....	۷۰
۴-۲-۲- بیابان‌زایی.....	۷۷
۵-۲-۲- فرونشست زمین.....	۸۳
۶-۲-۲- گردوغبار و طوفان گردو خاک.....	۹۰
۷-۲-۲- موج سرما.....	۹۷
۸-۲-۲- حرکات دامنه‌ای.....	۱۰۵
۹-۲-۲- آتش‌سوزی (جنگل‌ها و مراعات - صنعتی و ساختمانی).....	۱۱۱
۱۰-۲-۲- بیماری‌های فراگیر انسانی.....	۱۲۷
۱۱-۲-۲- آفات نباتی و بیماری‌های دام، طیور و آبزیان.....	۱۳۱
۱۲-۲-۲- حوادث حمل‌ونقل جاده‌ای.....	۱۴۲
۱۳-۲-۲- آلودگی هوا.....	۱۵۰
۱۴-۲-۲- ازدحام جمعیت.....	۱۵۶
۳-۲- اقدامات ملی برنامه کاهش خطر حوادث و سوانح.....	۱۶۴
۱-۳-۲- برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح.....	۱۶۵
۲-۳-۲- دستورالعمل تهیه پیوست کاهش خطر.....	۱۶۶
۳-۳-۲- تهیه اطلس ملی مخاطرات طبیعی.....	۱۶۶
فصل ۳: سازوکار اجرا، پایش و ارزیابی.....	۱۶۸
۱-۳- سازوکار اجرا.....	۱۶۹
۱-۳-۱- مسئولیت و نحوه اجرای برنامه.....	۱۶۹
۲-۳-۱- برنامه‌های عملیاتی مربوط به اجرای برنامه.....	۱۷۱

۱۷۱.....	۳-۱-۳- منابع مالی اجرای برنامه
۱۷۲.....	۳-۲- پایش و ارزیابی
۱۷۴.....	پیوست‌ها
۱۷۵.....	پیوست ۱- شناسایی مخاطرات و سیمای خطر حوادث و سوانح در کشور
۱۹۵.....	پیوست ۲- راهنمای کدگذاری اقدامات
۱۹۹.....	پیوست ۳- راهنمای تدوین برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح
۲۱۸.....	پیوست ۴- دستورالعمل تهیه پیوست کاهش خطر طرح‌های ملی و همتراز آن

وزارت کشور

سازمان مدیریت بحران کشور

فهرست شکل‌ها

عنوان	صفحه
شکل (۱): رابطه بین سند راهبرد ملی مدیریت بحران کشور و برنامه‌های ملی قانون مدیریت بحران کشور	۲
شکل (۲): معرفی اجزای برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح و رابطه آن‌ها با سند راهبرد ملی مدیریت بحران	۳
شکل (۳): چهارچوب تاب‌آوری	۸
شکل (۴): نمایش نمادین فرایند کاهش خطر حوادث و سوانح در طول زمان از قبل تا پس از سانحه (مخاطرات ناگهانی)	۱۷۶
شکل (۵): نمایش نمادین فرایند کاهش خطر حوادث و سوانح در طول زمان از قبل تا پس از سانحه (مخاطرات تدریجی)	۱۷۶
شکل (۶): تأییدیه فهرست مخاطرات کشور در سطح ملی	۱۹۳
شکل (۷): تأییدیه فهرست مخاطرات اولویت‌دار کشور در سطح ملی	۱۹۴
شکل (۸): ترکیب اجزای کد اقدامات	۱۹۵

فهرست جدول‌ها

عنوان	صفحه
جدول (۱): اقدامات مشترک کلیه دستگاه‌ها	۱۵
جدول (۲): تکالیف سازمان مدیریت بحران کشور با همکاری دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون	۱۷
جدول (۳): فهرست مخاطرات شناخته‌شده در کشور	۱۷۸
جدول (۴): نظرات متخصصین در زمینه معیارها در چهارچوب ارزیابی اولویت مخاطرات	۱۸۹
جدول (۵): وزن‌دهی و امتیاز مخاطرات طبیعی بر اساس نظرات متخصصین	۱۹۱
جدول (۶): مخاطرات طبیعی اولویت‌دار (دارای امتیاز بالای ۱۰۰)	۱۹۲
جدول (۷): راهنمای کد مخاطرات	۱۹۵
جدول (۸): راهنمای تعیین کد دستگاه‌ها	۱۹۶

وزارت کشور

سازمان مدیریت بحران کشور

خلاصه مدیریتی

فصل ۱: کلیات

- ضرورت

ضرورت تدوین برنامه حاضر از طرفی به اهمیت برنامه‌ریزی برای مدیریت بحران در قبل، حین و پس از وقوع بحران و از سوی دیگر به شرایط کشور بازمی‌گردد. کشور ایران به دلیل اجرای برنامه‌های توسعه‌ای، پراکندگی مراکز جمعیتی، صنعتی، فرهنگی، گردشگری و غیره، گستردگی پهنه و شرایط اقلیمی-جغرافیایی، ویژگی‌های جمعیتی و قومی-فرهنگی، انواع مخاطرات و آسیب‌پذیری‌ها و خطرهای متناظر با آن‌ها روبه‌رو است. این شرایط، ضرورت ارائه برنامه‌ای برای تبیین هرچه دقیق‌تر نقش‌ها، وظایف و مسئولیت‌های دستگاه‌های متعدد موضوع ماده ۲ در قانون مدیریت بحران را برای کاهش خطر حوادث و سوانح و تبیین اقدامات پیشگیرانه پررنگ‌تر می‌نماید. سند حاضر طبق الزام قانونی بند ب ماده ۴ قانون مدیریت بحران به‌عنوان برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح تنظیم شده است.

- دامنه

برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح ذیل سند راهبرد ملی مدیریت بحران کشور و به موازات برنامه‌های آمادگی و پاسخ و بازسازی و بازتوانی بر پیشگیری و کاهش رخداد وقوع سوانح و حوادث متمرکز است. این برنامه مانند سند راهبرد ملی، مخاطرات طبیعی و انسان‌ساخت را شامل می‌شود. برنامه حاضر برای یک دوره پنج‌ساله تدوین شده و چهارچوبی برای ایجاد هماهنگی بین اقدامات پیشگیرانه در ارتباط با مخاطرات مختلف است. تمامی دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون مخاطبان برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح هستند. نقش و وظایف دستگاه‌ها برحسب نیاز در یکی از حالت‌های دستگاه مسئول، همکار یا پشتیبان تبیین شده است. برای هر یک از اقدامات تدوین‌شده زمانی مشخص برای اجرا و همچنین شاخص ارزیابی میزان تحقق در نظر گرفته شده است. به این ترتیب، تحقق برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح مستلزم پایبندی، همکاری و هماهنگی کلیه دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون است.

- مأموریت

در راستای حرکت به سوی چشم‌انداز تدوین‌شده در سند راهبرد ملی مدیریت بحران کشور بیانیه مأموریت برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح این‌گونه تعریف می‌شود:

«تدوین اقدامات لازم در سطح ملی برای افزایش تاب‌آوری همراه با درک صحیح از خطر و با توجه به امکان وقوع خطرات نوظهور، به‌عنوان تلاشی قابل‌اندازه‌گیری در زمینه کاهش آسیب‌پذیری‌ها و نهادینه‌شدن اقدامات پیشگیرانه در کلیه ارکان و برنامه‌های توسعه‌ای و عمرانی در چهارچوب برنامه‌های عملیاتی معین سالانه برای کلیه دستگاه‌های اجرایی دولتی و غیردولتی و نهادهای عمومی و تعیین نقش دستگاه‌های مسئول، همکار و پشتیبان در راستای دستیابی به شاخص‌های کاهش تلفات و صدمات جانی و خسارت‌های اقتصادی ناشی از حوادث و سوانح».

- رویکردها

اصلی‌ترین رویکرد در تدوین برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح در راستای سند راهبرد ملی مدیریت بحران کشور افزایش تاب‌آوری و کاهش اثرات و خطر حوادث و سوانح بوده است. بنا به ضرورت، برخی از بخش‌های برنامه با رویکرد تک‌مخاطره‌ای و برخی با رویکرد چندمخاطره‌ای تدوین شده است و با درنظرگرفتن بازیگران متعدد و تبیین نقش و وظایف مشخص برای این ذی‌نفعان به‌منظور استفاده هر چه بیشتر از ظرفیت‌های موجود در کشور با اتخاذ رویکرد ذینفعان متعدد این برنامه تنظیم شده است.

- اهداف ویژه

با توجه به بند ب ماده ۴ قانون مدیریت بحران کشور، در کنار اهداف تدوین شده در سند راهبرد ملی مدیریت بحران کشور اهداف ویژه‌ای به‌طور خاص برای برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح در نظر گرفته شده است. اهداف ویژه این برنامه به شرح ذیل می‌باشد:

۱. ارتقای دانش درک صحیح خطر و آگاهی عمومی
۲. ارتقای توان سازمانی در ارتباط با کاهش خطر
۳. ارتقای دسترسی به سیستم هشدار سریع چندمخاطره‌ای
۴. ارتقای میزان سرمایه‌گذاری و جایگاه بیمه در انتقال خطر
۵. تعریف و ارتقای جایگاه ملاحظات کاهش خطر در طرح‌های توسعه‌ای
۶. کاهش آسیب‌پذیری کالبدی
۷. کاهش آسیب‌پذیری غیرکالبدی

- شناسایی مخاطرات و سیمای خطر

برای شناسایی مخاطرات، ابتدا گستره مخاطرات موجود در کشور به همراه طبقه‌بندی آن‌ها معرفی شده و سپس از بین تمامی مخاطرات شناسایی شده، مخاطرات عمده و مهم در سطح کشور تعیین شده است. فهرست مخاطرات اولویت‌دار کشور (به ترتیب حروف الفبا) به شرح زیر است:

- آتش‌سوزی (جنگل‌ها و مراتع - صنعتی و ساختمانی)؛

- آفات نباتی و بیماری‌های دام، طیور و آبزیان؛

- آلودگی هوا؛

- ازدحام جمعیت؛

- بیابان‌زایی؛

- بیماری‌های فراگیر انسانی؛

- حرکات دامنه‌ای؛

- حوادث حمل‌ونقل جاده‌ای؛

- خشکسالی؛

- زلزله؛

- سیلاب؛

- فرونشست زمین؛

- گردوغبار و طوفان گردوخاک؛

- موج سرما.

وزارت کشور

سازمان مدیریت بحران کشور

فصل ۲: اقدامات برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح

در این فصل به منظور کاهش خطر چهارده مخاطره اولویت‌دار کشور، برنامه اقدام به تفکیک وظایف دستگاه‌ها تدوین گردیده است. سپس اقدامات مشترک تمامی دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون مدیریت بحران کشور در راستای کاهش خطر حوادث و سوانح برای تمامی مخاطرات و نیز سه اقدام ملی ارائه گردیده است.

- برنامه اقدام مخاطره‌محور به تفکیک وظایف دستگاه‌ها

در این بخش تکالیف و وظایف دستگاه‌ها در ارتباط با مخاطرات مختلف با رویکرد اتخاذ اقدامات پیشگیرانه، در قالب برنامه اقدام مخاطره‌محور به تفکیک اهداف سند راهبرد ملی مدیریت بحران کشور ارائه شده است. در راستای تحقق هر یک از اقدام‌های تعریف‌شده در این برنامه، مشخصات ذیل تعیین شده است:

- کد اقدام؛
- نقش دستگاه‌های مسئول، همکار و پشتیبان؛
- خروجی مورد انتظار از اجرای هر اقدام؛
- بازه زمانی اجرای اقدام؛
- شاخص میزان تحقق اقدام.

- اقدامات مشترک برای تمام مخاطرات و تمامی دستگاه‌ها

در راستای اقدامات اولویت‌دار تدوین‌شده در سند راهبرد ملی مدیریت بحران کشور و در ارتباط با اجرای برنامه کاهش خطر حوادث و سوانح، برخی وظایف و تکالیف برای تمامی دستگاه‌ها مشترک می‌باشد. این دسته از اقدامات که اولویت‌دار نیز می‌باشند، در قالب ۴۴ اقدام مشترک تدوین شده است. هر یک از دستگاه‌ها می‌بایست خروجی مورد انتظار و شاخص‌های مربوط به هر یک از اقدامات را تدوین کرده و به سازمان مدیریت بحران کشور اعلام نمایند.

سازمان مدیریت بحران کشور نیز به‌عنوان دستگاه اصلی برنامه‌ریزی و هماهنگی اقدامات در حوزه مدیریت بحران اقداماتی را بر عهده دارد. این اقدامات که از متن قانون استخراج شده، شامل ۱۲ عنوان کلی است که در برنامه ارائه گردیده است. تمامی دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون موظفند در راستای تحقق این اقدامات با سازمان مدیریت بحران کشور همکاری نمایند. به همین دلیل این اقدامات نیز ماهیتاً اقداماتی مشترک بین دستگاه‌ها و مخاطرات تلقی شده و در این بخش معرفی شده است.

- اقدام‌های ملی برنامه کاهش خطر حوادث و سوانح

علاوه بر اقدامات ذکرشده در اقدامات مشترک و برنامه اقدام مخاطره‌محور، نظر به ضرورت توجه به آن‌ها در سطح ملی و با توجه به ماهیت، عملکرد و تأثیری که بر سایر اقدامات می‌گذارند، سه اقدام به‌عنوان اقدام‌های ملی در این برنامه مورد تأکید می‌باشد.

اولین اقدام ملی در برنامه حاضر، برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح است. این برنامه زیرمجموعه برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح در سطح استانی است که در قانون مدیریت بحران کشور مورد تأکید قرار گرفته است. طبق قانون، برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح سندی است که اداره کل مدیریت بحران استان آن را با رعایت قوانین و

مقررات و با مشارکت کلیه دستگاه‌های مسئول موضوع ماده ۲ این قانون متناظر در استان تهیه می‌کند و شناخت مخاطرات، آسیب‌پذیری‌ها، ظرفیت‌ها و راهکارهای کاهش خطر استان را دربرمی‌گیرد.

دومین اقدام، تهیه پیوست کاهش خطر است. بر اساس تعریف قانون، پیوست کاهش خطر سندی است که چگونگی کاهش خطر حوادث و سوانح در برنامه‌ریزی و اجرای هر یک از طرح‌های ملی یا هم‌تراز آن را از طریق مطالعات میدانی و مبتنی بر شواهد تبیین می‌کند. این سند توسط دستگاه‌های موضوع ماده ۲ این قانون تهیه می‌شود که مسئولیت برنامه‌های مذکور را بر عهده دارند و به تصویب رئیس سازمان می‌رسد.

سومین اقدام، تهیه اطلس ملی مخاطرات است که در متن قانون مدیریت بحران کشور نیز به آن اشاره شده است. تهیه این اطلس و جمع‌آوری اطلاعات موردنیاز برای تهیه انواع نقشه‌های تعریف‌شده در آن بستری برای تصمیم‌سازی سایر اقدامات خواهد بود.

در این رابطه، راهنمای تدوین برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح و دستورالعمل تهیه پیوست کاهش خطر طرح‌های ملی و هم‌تراز آن، در انتهای برنامه ارائه شده است.

فصل ۳: سازوکار اجرا، پایش و ارزیابی

بر اساس ماده ۱ قانون مدیریت بحران کشور، ایجاد هماهنگی و انسجام در زمینه‌های اجرایی مرتبط با فرایند مدیریت بحران کشور ازجمله در برنامه کاهش خطر حوادث و سوانح یکی از اهداف اصلی این قانون در نظر گرفته شده است و بر مبنای ماده ۱۳ قانون مدیریت بحران کشور کلیه دستگاه‌های موضوع ماده ۲ این قانون موظفند سازوکارهای کاهش خطر در حوزه وظایف خود را در چهارچوب برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح تهیه و با تأیید سازمان اجرایی کنند.

در این فصل سازوکار اجرای برنامه به تفکیک بخش‌های زیر مشخص شده است:

- مسئولیت و نحوه اجرای برنامه
- برنامه‌های عملیاتی مربوط به اجرای برنامه
- منابع مالی اجرای برنامه

در این ارتباط ارزیابی اثربخشی برنامه بر اساس میزان تحقق اهداف ویژه و زیرمجموعه‌های تبیین می‌شود. همچنین عملکرد دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون مدیریت بحران در اجرای برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح، با استفاده از دو گروه شاخص مورد ارزیابی قرار می‌گیرند: شاخص‌های تدوین‌شده در برنامه اقدام مخاطره‌محور و شاخص‌های تدوین‌شده در دستورالعمل ارزیابی عملکرد دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون مدیریت بحران کشور.

برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح پس از اتمام دوره اولیه پنج‌ساله با توجه به پیشرفت‌های حاصل‌شده در طول دوره اجرا و همچنین با در نظر گرفتن نیازهای وقت کشور مورد بازنگری قرار خواهد گرفت. به‌روزرسانی و اصلاح این برنامه ملی در طول دوره پنج‌ساله اجرا با اعلام نیاز کمیته فنی پیشگیری و کاهش خطر در سطح ملی و تأیید سازمان مدیریت بحران کشور و پس از تصویب شورای عالی مدیریت بحران کشور امکان‌پذیر است.

وزارت کشور

سازمان مدیریت بحران کشور

با عنایت به متن «قانون مدیریت بحران کشور» و وظایف سازمان مدیریت بحران کشور مبنی بر تدوین سند راهبرد ملی مدیریت بحران، برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح، برنامه ملی آمادگی و پاسخ، برنامه ملی بازسازی و بازتوانی و سایر لوايح، آيين‌نامه‌های اجرائی و تصویب‌نامه‌های موردنیاز مندرج در قانون فوق‌الذکر، مسئولیت تدوین کلیه لوايح، آيين‌نامه‌های اجرائی و تصویب‌نامه‌های قانون مزبور با هماهنگی سازمان‌های اجرائی مربوطه توسط جناب آقای مهندس اسماعیل نجار، دبیر شورای عالی مدیریت بحران و رئیس سازمان مدیریت بحران کشور، طی نامه شماره ۱۲۴۰۸۹ مورخ ۱۳۹۸/۰۶/۲۵ به پژوهشکده سوانح طبیعی ابلاغ شد.

برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح در راستای تحقق سند راهبرد ملی مدیریت بحران کشور و در حرکت به‌سوی چشم‌انداز مدیریت بحران کشور و برای یک دوره پنج‌ساله تدوین شده است. این برنامه، در کنار برنامه‌های آمادگی و پاسخ و بازسازی و بازتوانی ذیل سند راهبرد ملی و متناسب با اهداف، راهبردها و اقدامات اولویت‌دار این سند تهیه گردیده است. مرور تعاریف ارائه‌شده در قانون و جایگاه برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح نشان می‌دهد که محتوای این برنامه دربرگیرنده اقدامات پیشگیرانه و تلاش برای کاهش اثرات^۱ مخاطرات موجود در کشور است. از این منظر، این برنامه رابطه تنگاتنگی با برنامه‌ریزی توسعه در کشور دارد؛ بنابراین تمامی دستگاه‌ها و سازمان‌های دولتی و غیردولتی و نهادهای عمومی که به نحوی در روند برنامه‌ریزی توسعه کشور دخیل هستند امکان بهره‌برداری از برنامه حاضر را داشته و در تحقق آن مسئولیت دارند. بخش عمده‌ای از این مسئولیت‌ها در برنامه کنونی تبیین و تعریف شده است. علاوه‌براین، موضوعات و اولویت‌های بیان‌شده در برنامه حاضر می‌تواند در تدوین برنامه‌های توسعه‌ای کشور در آینده به‌ویژه برنامه هفتم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور استفاده شود.

تعریف ارائه‌شده در متن قانون مدیریت بحران کشور از برنامه کلی کاهش خطر حوادث و سوانح به این صورت است:

«برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح سندی است که سازمان با مشارکت کلیه دستگاه‌های مسئول موضوع ماده ۲ این قانون با رعایت قوانین و مقررات و در چهارچوب سند راهبرد ملی مدیریت بحران تهیه می‌کند و اهداف ویژه کاهش خطر حوادث و سوانح را به همراه اقدامات مربوطه بیان می‌کند.»

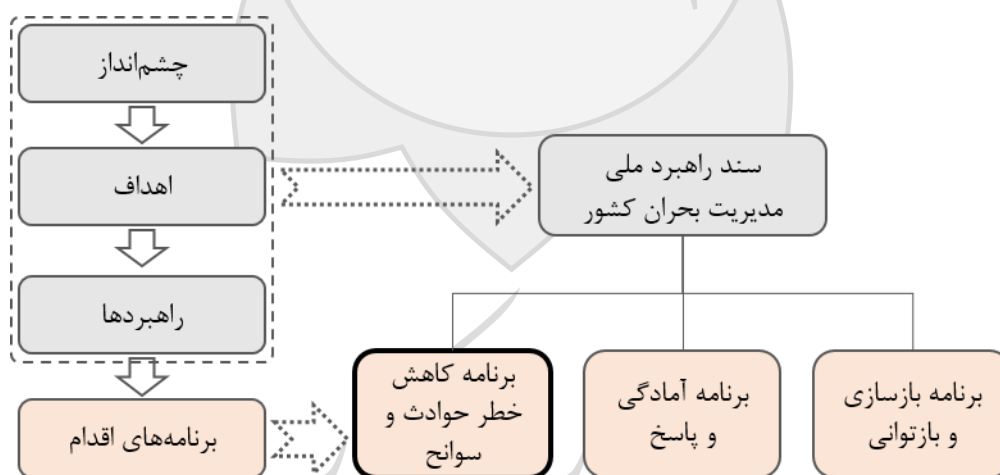
با توجه به این تعریف در این برنامه پس از ارائه تصویری از وضعیت کنونی مخاطرات در کشور ابتدا اهداف ویژه مدنظر در برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح تبیین شده‌اند. این اهداف در راستای اهداف سند راهبرد ملی کشور و با تمرکز و تأکید بر حوزه شمول برنامه کاهش خطر حوادث و سوانح تنظیم و ارائه گردیده است.

پس از تدوین اهداف ویژه برنامه و در راستای تحقق سند راهبرد ملی در اولین بخش به ارائه برنامه اقدام مخاطره‌محور در سطح ملی می‌پردازد. در بستر اقدامات پراکنده توسط دستگاه‌های مختلف در کشور، تدوین این برنامه فرصتی مناسب برای ایجاد چهارچوب هماهنگ اقدام متمرکز بر مخاطرات، آسیب‌پذیری‌ها و مسائل و کمبودهای حوزه کاهش خطر در کشور است. رویکرد موردنظر در تدوین برنامه اقدام، رویکردی یکپارچه و میان‌بخشی شامل کلیه نهادها و دستگاه‌های کشور با درنظرگرفتن مخاطرات اولویت‌دار کشور و تدوین اقدامات موردنیاز مخاطرات با تأکید بر تبیین نقش و مسئولیت دستگاه‌های مختلف درگیر در حوزه کاهش خطر حوادث و سوانح بوده است. اقدامات تدوین‌شده، پایه تصمیم‌سازی در ارتباط با کاهش خطر در سطوح مختلف قرار می‌گیرد و دستگاه‌های مسئول وظیفه اجرائی کردن اقدامات را بر عهده خواهند داشت.

^۱ Prevention, Mitigation and Risk Reduction

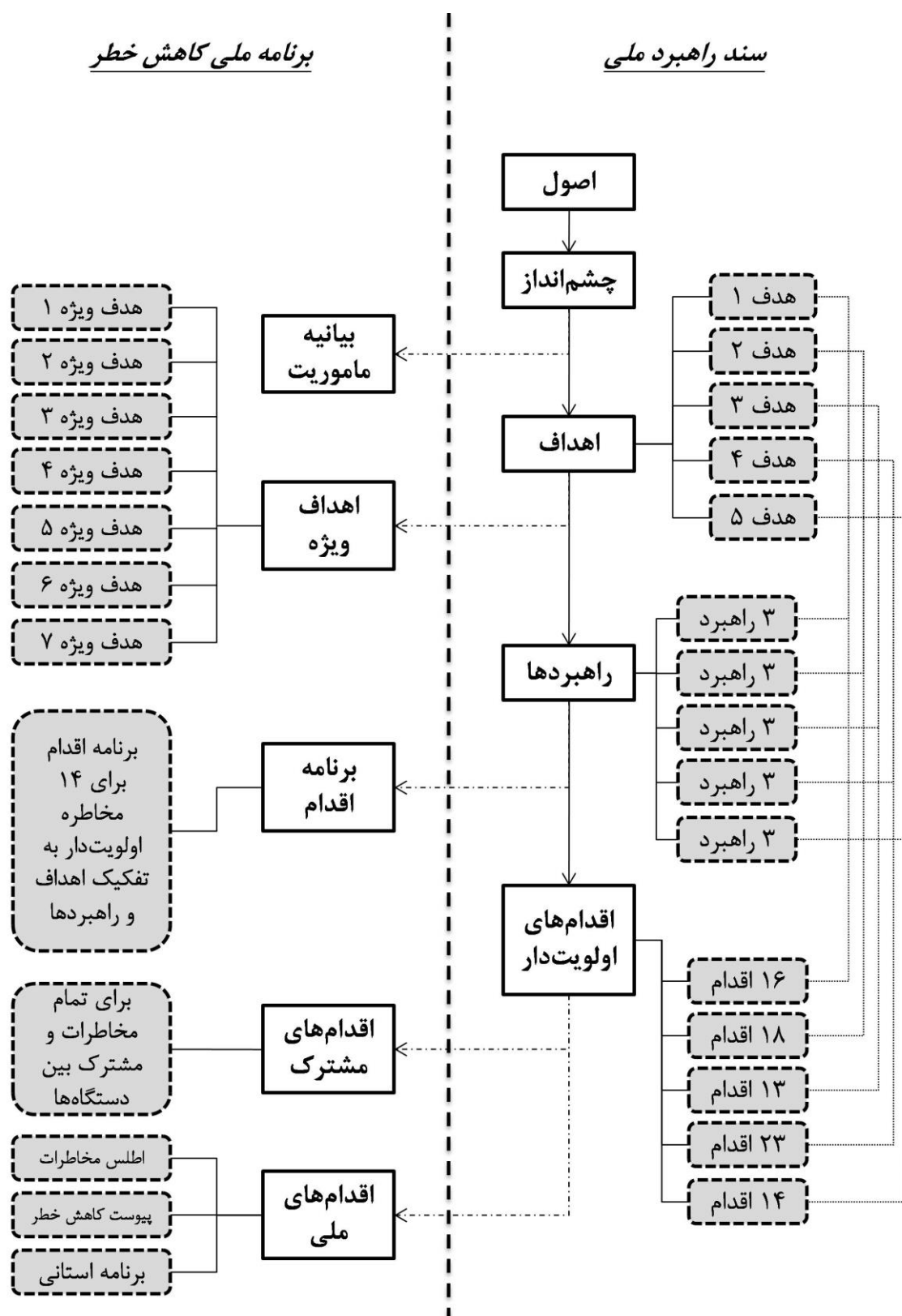
علاوه بر برنامه‌های اقدام مخاطره‌محور برای مخاطرات اولویت‌دار، برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح، اقداماتی را نیز به‌عنوان اقدامات مشترک برای تمام دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون و مخاطرات تدوین می‌کند. این اقدامات زمینه هرچه بیشتر هماهنگی در سطح ملی را فراهم کرده و چهارچوب عملکرد در ارتباط با تمامی مخاطرات محتمل (اعم از ۱۴ مخاطره اولویت‌دار و سایر مخاطرات که در این اولویت‌ها جای نگرفته‌اند) را مشخص می‌کند. در این بخش همچنین اقداماتی که بر طبق قانون مدیریت بحران به‌عنوان وظایف سازمان مدیریت بحران کشور تعریف شده‌اند نیز تبیین شده‌اند. از آن‌جاکه تحقق این اقدامات مستلزم همکاری تمامی دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون می‌باشد، این اقدامات نیز در کنار اقدامات مشترک ارائه شده‌اند.

برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح علاوه بر تدوین اقدامات مختلف برای دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون مدیریت بحران کشور، چهارچوب کلی تهیه اقدامات ملی را نیز در برمی‌گیرد. اقدامات ملی شامل تهیه پیوست کاهش خطر طرح‌های ملی و هم‌تراز آن، برنامه کاهش خطر حوادث و سوانح استانی و تهیه اطلس ملی مخاطرات طبیعی است. همان‌طور که اشاره شد، برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح ذیل سند راهبرد ملی مدیریت بحران کشور تدوین شده است. شکل ۱ رابطه برنامه حاضر با سند راهبرد ملی و سایر برنامه‌ها را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود، برنامه کاهش خطر حوادث و سوانح به‌عنوان یکی از برنامه‌های سه‌گانه و در کنار برنامه آمادگی و پاسخ و برنامه بازسازی و بازتوانی، وظیفه اجرایی کردن چشم‌انداز، اهداف و راهبردهای تدوین شده در سند راهبرد ملی مدیریت بحران کشور را، از طریق تدوین اقدامات و برنامه‌های اقدام، بر عهده دارد. شکل ۲ نیز اجزای معرفی شده برای برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح و رابطه آن‌ها با سند راهبرد ملی مدیریت بحران کشور، به‌عنوان سند فرادست برنامه حاضر را ارائه می‌کند.

شکل (۱): رابطه بین سند راهبرد ملی مدیریت بحران کشور و برنامه‌های ملی قانون مدیریت بحران کشور

سازمان مدیریت بحران کشور

شکل (۲): اجزای برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح و رابطه آن‌ها با سند راهبرد ملی مدیریت بحران

فصل اول:

کلیات

وزارت کشور

سازمان مدیریت بحران کشور

۱-۱- ضرورت

ایران کشوری تاریخی با تمدنی کهن در کره زمین است و از این نظر در بین پانزده کشور ریشه‌دار و تاریخی دنیا شناخته می‌شود. سرزمینی به وسعت حدود ۱ میلیون و ۶۴۰ هزار کیلومترمربع با اقلیم متنوع و چهارفصل که شرایط آب‌وهوایی متنوعی را در طول سال داراست. بیشینه و کمینه اختلاف دما در یک زمان معین گاه به بیش از ۴۰ درجه سانتی‌گراد می‌رسد. سطح وسیعی از مساحت آن دارای اقلیم خشک، نیمه‌خشک و کویری است. گستره‌هایی از آن پوشیده از رشته ارتفاعات بلند با اقلیم سرد و در نوارهای باریکی محدوده مرطوب و ساحلی پست سیمای متنوعی از مورفولوژی و اقلیم را بدان بخشیده است. به‌طوری‌که سرزمین ایران از نظر تنوع اقلیمی بین ده کشور اول دنیا قرار گرفته است. آب‌وهوای خشک و نیمه‌خشک، مرطوب و سرد کوهستانی و تغییرات وسیع و گسترده شرایط آب‌وهوایی در طول سال موجب بارندگی‌های شدید و سیل‌آسا، بارش تگرگ و سرمای ناگهانی و یخبندان می‌شود. آثار این تغییرات آب‌وهوایی در پهنه‌های وسیع و گسترده‌ای از کشور به رخداد سیلاب‌ها، فرسایش خاک، انسداد مسیرهای مواصلاتی، شرایط سرد و یخبندان، سرمازدگی و مواردی از این قبیل منجر می‌شود.

در اثر خشکسالی‌ها و کاهش نزولات جوی نیز در بخش‌های وسیعی از کشور پدیده خشکسالی، بروز ریزگردها، فرونشست زمین و مخاطراتی مانند آن تشدید می‌شود که نتیجه مستقیم تغییرات اقلیمی را در طول دهه‌های اخیر نشان می‌دهد. وجود مسیل‌ها، آبراهه‌ها و رودخانه‌های متعدد مشرف به دریاها و دریاچه‌ها و هامون‌های کشور مناطقی از کشور را تحت پوشش آب‌های جاری یا فصلی قرار می‌دهد و طغیان این رودخانه‌ها می‌تواند موجب وارد آمدن خسارت‌های ناشی از سیلاب شود. در حاشیه جنوب و جنوب شرقی دریای مازندران ارتفاع از سطح دریا کمتر از ۲۰- متر و در قله دماوند به بیش از ۵۶۷۰ متر می‌رسد. این در حالی است که چنین تغییر شگرف ارتفاعی در فاصله کوتاه‌تر از ۷۵ کیلومتر رخ می‌دهد که معرف مورفولوژی به‌شدت ناهموار محدوده حد فاصل دشت و کوهستان است.

در مورفولوژی‌های ناهموار، ناپایداری دامنه‌ها شامل زمین‌لغزش، ریزش سنگ و به‌طور کلی حرکات دامنه‌ای همراه با نزولات جوی یا ارتعاش زمین بروز کرده و تشدید می‌شوند که در بعضی از حالات موجب صدمات محیط‌زیستی و بروز بحران‌هایی مانند قطع مسیرهای دسترسی، آسیب‌دیدگی ساختمان‌ها، جابه‌جایی ساختگاه مناطق شهری و روستایی و جابه‌جایی اجتناب‌ناپذیر تعدادی از آن‌ها می‌شود.

گستره ایران‌زمین از دیدگاه زمین‌شناختی در مرز بین صفحات تکتونیکی و زمین‌شناختی هند از سوی جنوب و جنوب غربی و اوراسیا در شمال به‌صورت یک ریزصفحه (میکروپلیت) قرار گرفته و دائماً در معرض تنش‌های تکتونیکی است. حاصل چنین قرارگرفتنی، پدیداری گسله‌های طویل و لرزه‌زایی است که در تعدادی از نقشه‌های رقومی در مقیاس کشوری مجموع طول آن‌ها به حدود ۴۰ هزار کیلومتر بالغ می‌شود. بدیهی است که عملکرد چنین عوارض تکتونیکی موجب رخداد زلزله‌های ویرانگری در طول تاریخ کهن این سرزمین گشته و تعداد متناهی از مراکز جمعیتی بزرگ کشور چندین و چند بار در زلزله به‌طور کامل ویران شده‌اند.

رشد جمعیت در کشور، افزایش تعداد جمعیت شهری و واحدهای مسکونی، گسترش مراکز صنعتی، زیرساخت و شریان‌های حیاتی در طول دهه‌های اخیر در کشور چشمگیر بوده است. جمعیتی کنونی ایران بیش از ۸۳ میلیون نفر است. از نظر هرم سنی درصد بیشتری از جمعیت ایران در بازه سنی بین ۲۵-۳۵ سال قرار دارند. بررسی آمارهای ده‌ساله از سال ۱۳۳۵ تا ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که به‌طور متوسط و به‌ویژه در سه دهه اخیر هر دهه ده میلیون نفر بر جمعیت ایران افزوده شده است (سالانه یک میلیون نفر). مانند تنوع اقلیمی و جغرافیایی از نظر قومی نیز کشور ایران دارای جمعیتی با تنوع قومی زیادی

است که در ۳۱ استان کشور پراکندگی دارند. بر اساس آمار منتشرشده سال ۱۳۹۷ تعداد ۴۳۴ شهرستان، ۱۵۱۸ شهر (با مناطق شهرداری) و ۹۷۹۱۷ آبادی در جغرافیای کشور پراکنده شده‌اند.

پراکندگی مراکز اقتصادی، صنعتی، میراث فرهنگی، اماکن گردشگری، اماکن مذهبی و مواردی از این قبیل با در نظر گرفتن شرایط متنوع اقلیمی، مورفولوژیکی، زمین‌شناختی و محیط‌زیستی به‌وضوح تنوع آسیب‌پذیری‌های ناشی از مخاطرات و خطر آن‌ها را بالا برده است که در کمتر کشوری در جهان می‌توان نمونه‌اش را یافت. گستردگی شبکه حمل‌ونقل جاده‌ای (حدود ۱۶۰ هزار کیلومتر)، راه‌آهن (حدود ده هزار کیلومتر)، خطوط لوله فرآورده‌های نفتی (حدود ۳۹۰۰ کیلومتر)، گاز (حدود ۴۵۵۰ کیلومتر) و سرمایه‌ها و دارایی‌های ملی متعدد و پراهمیت دیگر میزان در معرض قرارگیری آن‌ها را در برابر حوادث و سوانح بالا برده است. به‌طوری‌که با وقوع مخاطرات طبیعی خسارت‌ها و تلفات قابل‌ملاحظه‌ای بر کشور تحمیل می‌شود. علاوه‌برآن، رشد و توسعه کشور با گسترش زیرساخت‌ها، شریان‌های حیاتی و تعدد مراکز جمعیتی موجب بروز حوادث انسان‌ساخت، سوانح و حوادث صنعتی، حمل‌ونقلی، محیط‌زیستی، آلودگی هوا، مشکلات مرتبط با زمین و منابع آب، آتش‌سوزی‌ها و مواردی از این قبیل گشته است.

موارد ذکرشده نشان از گستره انواع مخاطرات و همچنین آسیب‌پذیری‌ها و خطرهای متناظر با آن‌ها در کشور دارد. این گستردگی، ضرورت وجود برنامه‌ای برای تبیین هرچه دقیق‌تر نقش‌ها، وظایف و مسئولیت‌های دستگاه‌های متعدد موضوع ماده ۲ در قانون مدیریت بحران را برای کاهش خطر حوادث و سوانح و تبیین اقدامات پیشگیرانه پررنگ‌تر می‌کند. سند حاضر به‌عنوان برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح بر اساس همین ضرورت‌ها و دلایل تهیه شده است. کاهش خطر حوادث و سوانح، با مؤلفه‌های اصلی مخاطرات، آسیب‌پذیری‌ها و در معرض قرارگیری مرتبط است که با تبیین مختصر آن‌ها، تقسیم‌بندی‌ها و اولویت‌گذاری‌ها، اجرای برنامه و تکالیف و وظایف دستگاه‌های مشمول ماده ۲ قانون معین‌تر می‌شود.

۱-۲- دامنه

برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح ذیل سند راهبرد ملی مدیریت بحران کشور و به موازات برنامه‌های آمادگی و پاسخ و بازسازی و بازتوانی بر پیشگیری و کاهش رخداد وقوع سوانح و حوادث متمرکز است. این برنامه مانند سند راهبرد ملی، مخاطرات طبیعی و انسان‌ساخت را شامل می‌شود. طبقه‌بندی کلی مخاطرات موجود در کشور و مخاطرات اولویت‌دار در سطح ملی در فصل دوم برنامه ارائه شده است.

برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح به دلیل ماهیتش رابطه دوسویه‌ای با برنامه‌ریزی و تصمیم‌سازی توسعه در کشور دارد. بسیاری از اقدامات موردنیاز برای پیشگیری و کاهش اثر حوادث و سوانح از جنس اقدامات توسعه‌ای بوده و در وظایف و رسالت دستگاه‌های دخیل در برنامه‌ریزی توسعه جای دارد. به‌این‌ترتیب، اقدامات تدوین‌شده در این برنامه در دامنه برنامه‌ریزی توسعه کشور قرار داشته و نه به‌صورت مجرد و منفرد، بلکه در زمینه‌ای از سایر اقدامات تعریف می‌شود و معنا پیدا می‌کند. به همین دلیل، موارد تبیین‌شده در این برنامه اولویت‌های اقدام در حوزه‌های مختلف را تشکیل داده و با سایر اقدامات در حوزه برنامه‌ریزی توسعه تکمیل می‌شوند.

در این راستا، در برنامه حاضر ابتدا به شرح اقدامات مشترک برای تمامی دستگاه‌ها و در ارتباط با تمامی مخاطرات در کشور پرداخته شده است. ارائه این اقدامات و شرح فعالیت‌های موردنیاز آن‌ها جهت‌گیری‌های اقدامات در سطوح پایین‌تر را تبیین کرده و بر اساس ارزیابی نیاز در هر سطح تدقیق می‌شوند.

در بخش دوم سند حاضر، اقدامات اولویت‌دار برای دستگاه‌های موضوع ماده ۲ کشور به تفکیک مخاطرات اولویت‌دار تبیین شده است. در راستای هماهنگی با سند راهبرد ملی مدیریت بحران تمامی اقدامات تعریف‌شده به تفکیک اهداف سند راهبرد ملی ارائه شده و در ادامه اقدامات همه دستگاه‌ها برای کلیه مخاطرات آمده است. علاوه بر این دو گروه از اقدامات، سه اقدام با توجه به اهمیت و کارکرد آن‌ها در سطح ملی به‌عنوان اقدام‌های ملی در کشور تعریف شده‌اند. چهارچوب اجرای این اقدامات، شرح محتوا و فرایند تدوین آن‌ها نیز در برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح تدوین شده است.

برنامه حاضر برای یک دوره پنج‌ساله تدوین شده و چهارچوبی برای ایجاد هماهنگی بین اقدامات پیشگیرانه در ارتباط با مخاطرات مختلف است. تمامی دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون مخاطبان برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح هستند. نقش و وظایف دستگاه‌ها برحسب نیاز در یکی از حالت‌های دستگاه مسئول، همکار یا پشتیبان تبیین شده است. برای هر یک از اقدامات تدوین‌شده زمانی مشخص برای اجرا و همچنین شاخص ارزیابی میزان تحقق در نظر گرفته شده است. به این ترتیب، تحقق برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح مستلزم پایبندی، همکاری و هماهنگی کلیه دستگاه‌های اجرایی و نهادهای دولتی، غیردولتی، خصوصی و عمومی است.

۱-۳- مأموریت

در راستای حرکت به سوی چشم‌انداز تدوین‌شده در سند راهبرد ملی مدیریت بحران کشور بیانیه مأموریت برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح این‌گونه تعریف می‌شود:

«تدوین اقدامات لازم در سطح ملی برای افزایش تاب‌آوری همراه با درک صحیح از خطر و با توجه به امکان وقوع خطرات نوظهور، به‌عنوان تلاشی قابل‌اندازه‌گیری در زمینه کاهش آسیب‌پذیری‌ها و نهادینه‌شدن اقدامات پیشگیرانه در کلیه ارکان و برنامه‌های توسعه‌ای و عمرانی در چهارچوب برنامه‌های عملیاتی معین سالانه برای کلیه دستگاه‌های اجرایی دولتی و غیردولتی و نهادهای عمومی و تعیین نقش دستگاه‌های مسئول، همکار و پشتیبان در راستای دستیابی به شاخص‌های کاهش تلفات و صدمات جانی و خسارت‌های اقتصادی حوادث و سوانح.»

۱-۴- رویکردها

اصلی‌ترین رویکرد در تدوین برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح در راستای سند راهبرد ملی مدیریت بحران کشور افزایش تاب‌آوری و کاهش اثرات و خطر حوادث و سوانح بوده است. بر اساس سند راهبرد ملی مدیریت بحران کشور لازم است تا سال ۱۴۱۰ هجری شمسی با افزایش تاب‌آوری و سازگاری جامعه در برابر سوانح و تغییر اقلیم بر پایه آمایش سرزمین و کاهش خطر و با همکاری تمامی بخش‌ها و ذی‌نفعان، نظام مدیریت بحران کشور مدیریتی خردمحور، یکپارچه، هماهنگ، اثربخش و کارآمد باشد. از این‌رو، در سند مذکور اولویت‌دهی و توسعه اقدامات کاهش خطر حوادث و سوانح در راستای افزایش تاب‌آوری به‌عنوان یکی از اهداف اصلی تا سال ۱۴۱۰ هجری شمسی تعریف و تبیین شده است. این مهم در بیانیه مأموریت برنامه حاضر نیز منعکس شده است.

تعاریف مختلفی از تاب‌آوری و ابعاد آن وجود دارد. سازمان ملل متحد چهارچوبی تحلیلی و مناسب برای اندازه‌گیری تاب‌آوری ارائه کرده است. این چهارچوب که در تدوین برنامه حاضر مبنا قرار گرفته است در شکل ۳ ارائه شده است. سه جزء اصلی این چهارچوب یعنی ظرفیت جذب، ظرفیت انطباق و ظرفیت تغییر، طیفی از میزان تاب‌آوری را تبیین می‌کنند. هر سه

نوع ظرفیت معرفی شده باید در سطوح مختلف ذی‌نفعان (سطوح فردی، خانوار، جامعه و کشور) ایجاد و تقویت شود. همچنین، ایجاد تاب‌آوری می‌تواند مؤلفه‌های گوناگونی را در برگیرد. این مؤلفه‌ها متناسب با زمینه مورد بررسی متغیر هستند. به‌طور معمول، ریشه‌های پیش‌ران‌های تاب‌آوری در یک یا چند مؤلفه زیر جای دارند^۱:

- کالبدی (مانند زیرساخت‌ها و سیستم‌های ارتباطی)؛
- انسانی (مانند مهارت، دانش، سلامت و آموزش)؛
- اجتماعی (مانند شبکه‌های محلی، اعتماد و مشارکت مدنی)؛
- سیاسی (مانند برنامه‌های کاهش خطر حوادث و سوانح)؛
- نهادی (مانند همکاری و هماهنگی، نقش‌ها و وظایف)؛
- فنی (مانند سامانه‌های هشدار اولیه و برنامه‌های شرایط اضطراری)؛
- اقتصادی (مانند درآمد و تولید)؛
- غذا و تغذیه (مانند امنیت غذایی)؛
- فقر (سطوح فقر)؛
- محیط‌زیستی (مانند زمین زراعی و آب آشامیدنی)؛
- اکولوژیکی (مانند انباشتگاه کربن).

شکل (۳): چهارچوب تاب‌آوری

مرور مؤلفه‌ها نشان می‌دهد کاهش خطر و ایجاد تاب‌آوری کارکردی جمعی است. آن‌چه که مسلم است این است که برنامه ریزی و اجرای اقدامات کاهش خطر حوادث و سوانح در این زمینه مستلزم همکاری گسترده بین همه ذی‌نفعان است. مراحل اساسی این برنامه شامل چرخه هماهنگی، تعامل و همکاری‌های بین‌سازمانی، توجه به وابستگی‌های متقابل^۲ و برنامه‌ریزی یکپارچه و سرانجام تدوین برنامه اقدامی^۳ پویا و منعطف برای ارتقای تاب‌آوری جامعه و سیستم‌ها در برابر حوادث و سوانح ناشی از مخاطرات مختلف به‌ویژه مخاطرات اولویت‌دار است. طی این مراحل، فعالیت‌های مختلفی از جمله تشکیل کارگروه‌ها و ایجاد تعامل، اعتمادسازی، تبادل اطلاعات و هماهنگی و همکاری‌های بین‌سازمانی وجود دارد.

در تدوین برنامه حاضر تلاش شده است مؤلفه‌های مختلف و هماهنگی‌ها و همکاری‌های موردنیاز برای ارتقای تاب‌آوری مدنظر قرار گیرد. بر این اساس و در ادامه جهت‌گیری‌های سند راهبرد ملی، اقدامات فقط به حوزه‌های فنی و کالبدی محدود

^۱ برگرفته از:

UNDP (2014), Disaster Resilience Measurements, Stockpiling of ongoing efforts in developing systems for measuring resilience.

^۲ Identifying Interdependencies

^۳ Action Plan

نشده بلکه تلاش شده است به حوزه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی، سازمانی و محیط‌زیستی نیز در تدوین بخش‌های مختلف برنامه توجه شود. علاوه بر این، تلاش شده در هدف و راهبردهای مرتبط با حکمرانی، زمینه هماهنگی و همکاری بین نهادها، سازمان‌ها و دستگاه‌های مختلف با هدف ارتقای تاب‌آوری فراهم شود.

رویکردهای متفاوتی در ارتباط با مخاطرات در بخش‌های مختلف برنامه بسته به نیاز اتخاذ شده است. در بخش اقدامات مشترک در همسویی با سند راهبرد ملی تمامی مخاطرات مدنظر بوده‌اند. این در حالی است که برنامه اقدام به‌صورت مخاطره‌محور و تک‌مخاطره‌ای تدوین شده است. این انتخاب با هدف تبیین اولویت‌های اقدام در ارتباط با هر یک از مخاطرات اولویت‌دار انجام شده است. این انتخاب با رویکرد چندمخاطره‌ای به‌عنوان یکی از رویکردهای اصلی در سند راهبرد ملی و به‌تبع آن برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح منافاتی ندارد. پیگیری رویکرد چندمخاطره‌ای در برنامه حاضر از دو جهت برنامه‌ریزی شده است. اول، از آنجاکه برای هر یک از اقدامات تدوین‌شده در برنامه اقدام دستگاهی به‌عنوان دستگاه مسئول برای اجرای اقدام در نظر گرفته شده است باید دستگاه‌ها در اجرا و اولویت‌بندی وظایف خود رویکردی چندمخاطره‌ای اتخاذ کرده و اجرای اقدامات مؤثر در کاهش خطر چندمخاطره را در اولویت برنامه‌ریزی و تخصیص بودجه قرار دهند.

دومین جهت از پیاده‌سازی رویکرد چندمخاطره‌ای به سطح استانی بازمی‌گردد. همان‌طور که در اقدام ملی برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح شرح داده شده است گام اول در تدوین برنامه استانی کاهش خطر، ارزیابی خطر حوادث و سوانح شامل شناسایی مخاطره، ارزیابی آسیب‌پذیری و در معرض قرارگیری خواهد بود. در این مرحله، علاوه بر اینکه ارزیابی آسیب‌پذیری در چهارچوب تاب‌آوری با در نظر داشتن وابستگی‌های متقابل بین دارایی‌ها در حوزه‌های مختلف (از جمله حوزه کالبدی، اجتماعی، اقتصادی و محیط‌زیستی) انجام خواهد شد. ارزیابی خطر فقط برای یک مخاطره صورت نگرفته بلکه برای اولویت‌های مخاطرات (ارزیابی‌شده به‌طور خاص برای همان استان) انجام خواهد گرفت. علاوه بر این، در تبیین اولویت اقدامات در سطح استانی نیز با استفاده از ماتریس مخاطرات و اقدامات، اقداماتی در اولویت قرار می‌گیرند که مخاطرات اولویت‌دار بیشتری را تحت تأثیر قرار می‌دهند. به عبارت دیگر، اقداماتی در اولویت اجرا و تخصیص بودجه قرار می‌گیرند که در کاهش خطر چندمخاطره‌ای تأثیر بیشتری داشته باشند.

رویکرد دیگری که در برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح و در هماهنگی با سند راهبرد ملی پیاده شده است در نظر گرفتن ذی‌نفعان متعدد و تبیین نقش و وظایف مشخص برای این ذی‌نفعان به‌منظور استفاده هر چه بیشتر از ظرفیت‌های موجود در کشور است. این امر به‌ویژه در برنامه اقدام مخاطره‌محور مشهود است. این رویکرد نیز در سطوح پایین‌تر به‌ویژه سطح استانی با روشن شدن نیازها بر مبنای ارزیابی مخاطرات، آسیب‌پذیری و در معرض قرارگیری و همچنین شناخت دقیق تر زمینه مورد برنامه‌ریزی با ارزیابی ظرفیت‌های موجود به‌طور روشن‌تر پیگیری می‌شود.

سازمان مدیریت بحران کشور

۱-۵- اهداف ویژه

متناسب با بند ب ماده ۴ قانون مدیریت بحران کشور، در کنار اهداف تدوین‌شده در سند راهبرد ملی مدیریت بحران کشور اهداف ویژه‌ای به‌طور خاص برای برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح در نظر گرفته شده است. اهداف تدوین‌شده بر مبنای مطالعات انجام‌شده بر اجزای اصلی تشکیل‌دهنده برنامه‌های کاهش خطر، عملکرد و رسالت آن‌ها، حوزه‌های موضوعی تحت پوشش برنامه‌ها و همچنین با در نظر گرفتن شرایط خاص کشور ایران و نیازها، چالش‌ها و نقاط قوت کشور در سطح ملی در زمینه کاهش خطر حوادث و سوانح تبیین شده است. در این رابطه، به‌طور مشخص هفت هدف ویژه برای برنامه کاهش خطر حوادث و سوانح تدوین شده است و در ارتباط با هر هدف حوزه‌های اصلی عملکرد نیز مشخص گردید.

۱. ارتقای دانش خطر و آگاهی عمومی

- ارتقای دسترسی به اطلاعات؛
- افزایش سطح آموزش و تمرین‌های مرتبط با مدیریت بحران؛
- شناخت پتانسیل وقوع انواع مخاطرات؛
- محاسبه انواع آسیب‌پذیری و در معرض قرارگیری برای انواع مخاطرات به صورت چندمخاطره‌ای؛
- تهیه نقشه‌های خطر حوادث و سوانح.

۲. ارتقای توان سازمانی در ارتباط با کاهش خطر

- تقویت ساختار سازمان‌ها؛
- تقویت همکاری‌های بین‌سازمانی و بین‌بخشی؛
- افزایش میزان تخصیص بودجه به حوزه پیشگیری و کاهش خطر؛
- بهبود سازوکارهای قانونی؛
- ارتقای ظرفیت انسانی سازمان‌ها.

۳. ارتقای دسترسی به سیستم هشدار سریع چندمخاطره‌ای

- ارتقای شبکه سیستم‌های هشدار سریع در سطوح مختلف؛
- ایجاد شبکه پایش چندمخاطره‌ای؛
- ارتقای سامانه‌های پایش و هشدار محلی.

۴. ارتقای میزان سرمایه‌گذاری و جایگاه بیمه در انتقال خطر

- توسعه پوشش بیمه در مخاطرات چندگانه و افزایش ضریب نفوذ بیمه؛
- ارتقای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و دولتی و تنوع‌بخشی به بیمه‌نامه‌ها؛
- ارتقای سرمایه‌گذاری بخش دولتی نظیر توانمندسازی صندوق‌های موجود و تشکیل صندوق‌های جدید بیمه حوادث طبیعی.

۵. ارتقای جایگاه ملاحظات کاهش خطر در طرح‌های توسعه‌ای

- تبیین راهبردها و سیاست‌های کاهش خطر منطقه‌ای و ملی؛
- تدوین پیوست کاهش خطر؛
- الزام الحاق مطالعات خطر به طرح‌های توسعه‌ای سکونتگاه‌ها، طرح‌های توسعه‌ای اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی؛
- در نظر گرفتن ملاحظات کاهش خطر در طرح‌های اجرایی.

۶. کاهش آسیب‌پذیری کالبدی

- ایمن‌سازی و مقاوم‌سازی انواع کاربری‌ها؛
- ارتقای تاب‌آوری زیرساخت‌ها و شریان‌های حیاتی.

۷. کاهش آسیب‌پذیری غیرکالبدی

- ارتقای تاب‌آوری اقتصادی (خرد و کلان)؛
- ارتقای تاب‌آوری اجتماعی و فرهنگی، ملاحظات و اقدامات محیط‌زیستی.

اقدامات کاهش خطر حوادث و سوانح در این برنامه با توجه به اهداف ویژه و به تفکیک اهداف در سند راهبرد ملی مدیریت بحران کشور تدوین شده است.

۱-۶- محدودیت‌های تدوین برنامه

در تدوین برنامه کاهش خطر حوادث و سوانح علاوه بر ظرفیت‌ها، امکانات و دسترسی‌هایی که وجود داشته و به‌ویژه در زمینه هم‌فکری‌ها، هم‌افزایی‌ها و استفاده از نظرات کارشناسان مجرب که از ابتدای تدوین برنامه چنین روندی دنبال شده است، محدودیت‌هایی نیز حاکم بوده که با در نظر گرفتن آن‌ها متن برنامه به این صورت تنظیم گردیده است. محدودیت‌های عمده شایان ذکر در تدوین برنامه کاهش خطر حوادث و سوانح شامل عناوین موضوعی و موارد اصلی زیر بوده است:

- تنوع زیاد مخاطرات اعم از مخاطرات طبیعی یا انسان‌ساخت که به دلیل رعایت حجم منطقی در تدوین سند حاضر در بیان وضع موجود کشور فقط به مخاطرات عمده اشاره شد. این امر دال بر نادیده انگاشتن سایر مخاطرات نبوده و در تکالیف و وظایف دستگاه‌های مرتبط باید مدنظر قرار گیرد. مخاطره‌ای که در این برنامه جزء مخاطرات عمده و اولویت‌دار کلان نبوده، ممکن است برای دستگاه اجرایی و یا استان خاصی اصلی‌ترین مخاطره تهدیدکننده باشد. این محدودیت نباید موجب نادیده‌نگاری سایر مخاطرات گردد.
- رعایت اختصار در تنظیم و تدوین برنامه که با توجه به اهمیت و اولویت بیان رویکردها، راهبردها و رؤس برنامه‌ها به‌ناچار گزیده‌گویی و اختصارنویسی در کل شاکله برنامه باید رعایت می‌گردید که این امر شاید تبیین و تشریح برخی از موضوعات را تحت تأثیر قرار داده باشد.
- نبود داده‌ها و مقادیر کمی مخاطرات و خسارت‌ها برای دوره‌های زمانی طولانی که بر مبنای آن بتوان نرخ سالانه خسارت‌ها و تلفات مخاطرات طبیعی و انسان‌ساخت را تخمین زد. این محدودیت به‌ویژه برای مقادیر خسارت‌های مالی بسیار چشمگیر بوده و ضرورت دارد در رویکرد جدید، تهیه سامانه خسارت‌ها و تلفات مخاطرات به‌صورت ملی مدنظر قرار گیرد. این امر تعیین خطوط مبنا و اهداف کمی را مسلماً تحت تأثیر قرار داده و موجب شده که تفکر سنجش میزان و مقدار اجرای برنامه‌های عملیاتی به‌عنوان شاخصی کمی مدنظر قرار گیرد.

۱-۷- شناسایی مخاطرات و سیمای خطر

طبق متن قانون مدیریت بحران کشور، مخاطره بدین‌صورت تعریف شده است: پدیده طبیعی یا کنش انسانی (جز موارد نظامی - امنیتی و اجتماعی) که در صورت وقوع در محیط یا جامعه آسیب‌پذیر می‌تواند به بحران و حادثه‌ای خسارت‌بار تبدیل شود. بنابراین، در قانون مدیریت بحران کشور علاوه بر مخاطرات طبیعی به مخاطرات انسان‌ساخت نیز توجه شده است. از این‌رو مخاطرات موردنظر سند حاضر نیز بنا به منشأ آن‌ها، دو دسته مخاطرات طبیعی و مخاطرات انسان‌ساخت را شامل می‌شود. برای شناسایی مخاطرات، ابتدا گستره مخاطرات موجود در کشور و طبقه‌بندی آن‌ها معرفی شده و سپس از بین مخاطرات، مخاطرات عمده و مهم در سطح کشور تعیین شده است. تعیین مخاطرات کشور به‌طور کلی و همچنین اولویت آن‌ها در سطح ملی نتیجه جلسات متعدد کمیته‌های کاهش خطر حوادث و سوانح و اطلس ملی مخاطرات در چهارچوب طرح تدوین لوايح، آیین‌نامه‌های اجرایی و تصویب‌نامه‌های قانون مدیریت بحران کشور است.

پس از شناسایی گستره مخاطرات محتمل در کشور، مخاطرات اولویت‌دار بر مبنای نوع مخاطرات و آسیب‌پذیری‌های محتمل و آسیب‌رسان در سرزمین ایران و با توجه به اولویت حفظ ایمنی و جان مردم، کاهش خسارت اقتصادی، جلوگیری از تخریب نمادهای فرهنگی و صیانت از محیط‌زیست، شناسایی شدند. این اولویت‌بندی با توجه به وقوع ناگهانی و غیرقابل‌پیش‌بینی بودن، میزان شوک‌آوری، اخلال در روند جاری زندگی مردم، ناگهانی یا درازمدت بودن زمان رخداد بر اساس چهارچوب اولویت‌بندی مخاطرات تهیه‌شده توسط آژانس فدرال مدیریت شرایط اضطراری آمریکا، با نظرخواهی از خبرگان و بر مبنای معیارهای شدت (بر اساس تعداد افراد و دارایی‌هایی که ممکن است آسیب‌پذیر باشند)، احتمال وقوع، حداکثر تهدید (از نظر تلفات انسانی و دارایی‌ها) و تاریخچه مخاطره انجام شده است. لازم به ذکر است که جمع‌بندی نظرات گرفته‌شده در ارتباط با امتیاز و وزن‌دهی مخاطرات و تصویر تأییدیه فهرست مخاطرات شناخته‌شده در کشور و مخاطرات اولویت‌دار در پیوست شماره ۱ ارائه شده است. بر اساس نتایج حاصل، فهرست مخاطرات اولویت‌دار کشور (به ترتیب حروف الفبا) به شرح زیر است:

- آتش‌سوزی (جنگل‌ها و مراعات - صنعتی و ساختمانی)؛
- آفات نباتی و بیماری‌های دام، طیور و آبزیان؛
- آلودگی هوا؛
- ازدحام جمعیت؛
- بیابان‌زایی؛
- بیماری‌های فراگیر انسانی؛
- حرکات دامنه‌ای؛
- حوادث حمل‌ونقل جاده‌ای؛
- خشکسالی؛
- زلزله؛
- سیلاب؛
- فرونشست زمین؛
- گردوغبار و طوفان گردوخاک؛
- موج سرما.

در پیوست ۱، سیمایی از وضعیت خطر مربوط به مخاطرات اولویت‌دار در سطح کشور نیز ارائه شده است. لازم به ذکر است که مخاطرات دیگر نیز در این برنامه اهمیت و جایگاه خود را دارند و ممکن است دستگاه اجرایی و یا استان خاصی بر اساس موقعیت جغرافیایی و نیز نوع مسئولیت، دارایی‌ها و وظایف خود نوع خاصی از مخاطره را به‌عنوان اولویت اول در نظر بگیرد.

۸-۱- واژگان و مفاهیم

مفهوم واژگان به کاررفته در این سند متناسب با واژگان و عبارتهای به کاررفته در متن قانون و مفاهیم برگرفته از آن به این شرح است:

- الف- افراد تحت تأثیر^۱:** افرادی که به طور مستقیم یا غیرمستقیم تحت تأثیر وقوع یک رخداد قرار می گیرند.
- ب- بازیابی^۲:** احیا و بهبود معیشت و سلامت، در کنار دارایی ها، سیستم ها و فعالیت های اقتصادی، کالبدی، اجتماعی و محیط زیستی یک جامعه تحت تأثیر سانحه (برای کاهش و اجتناب از خطرپذیری سوانح در آینده، بازیابی باید با اصول توسعه پایدار و «ساخت بهتر از گذشته» هم راستا باشد).
- ج- سانحه^۳:** اختلال جدی در عملکرد جامعه در مقیاس های مختلف به دلیل وقوع مخاطره ها و تعامل آن ها با شرایط در معرض بودن، آسیب پذیری و ظرفیت که به یک یا چند مورد از این تبعات منجر می شود: خسارت و اثرات انسانی، مادی، اقتصادی و محیط زیستی.
- د- حادثه^۴:** اتفاقی ناگهانی که به واسطه آن افراد، دارایی ها یا محیط مصنوع و طبیعی دچار خسارت می شوند.
- ه- خطر سوانح^۵:** پتانسیل از دست رفتن زندگی، جراحت و یا از بین رفتن و خسارت دیدن دارایی ها که می تواند برای یک سیستم یا جامعه، در یک دوره زمانی خاص اتفاق بیفتد که به صورت احتمالی به عنوان تابعی از مخاطره، در معرض بودن، آسیب پذیری و ظرفیت محاسبه می شود.
- و- در معرض قرار گرفتن^۶:** موقعیتی که در آن انسان ها، زیرساخت، مسکن، ظرفیت های تولیدی یا سایر دارایی ها در محدوده مخاطرات قرار می گیرند.
- ز- ساخت بهتر از قبل^۷:** کاربرد بازیابی، بازسازی و بازسازی بعد از سانحه برای افزایش تاب آوری جوامع از طریق یکپارچه سازی اقدامات کاهش خطرپذیری و بازسازی زیرساخت های فیزیکی و سیستم های اجتماعی، اقتصادی و محیط زیستی.
- ح- ظرفیت^۸:** مجموع توانایی ها و منابع موجود در یک جامعه یا سازمان که می تواند میزان خطرپذیری یا اثرات یک بحران را کاهش دهد.
- ط- کاهش اثرات^۹:** کم کردن اثرات نامطلوب مخاطرات.
- ی- دستگاه مسئول:** دستگاهی که در ارتباط با فعالیت موردنظر دارای وظایف قانونی است.
- ک- دستگاه همکار:** دستگاهی که در چهارچوب اختیارات قانونی خود و با توجه به ظرفیت های اجرایی با هماهنگی دستگاه مسئول، عهده دار بخشی از وظایف و پاسخگوی مسئولیت محوله می باشد. سازوکار همکاری بر اساس توافق فی مابین دستگاه مسئول و همکار تعیین می گردد.
- ل- دستگاه پشتیبان:** دستگاهی که با توجه به ظرفیت ها و منابع خود با هماهنگی دستگاه های مسئول و همکار در تحقق فعالیت موردنظر ایفای نقش می نماید. سازوکار پشتیبانی بر اساس توافق با دستگاه های مسئول و همکار تعیین می گردد.

¹ Affected Community/Society

² Recovery

³ Disaster

⁴ Accident (Source: Australian Institute for Disaster Resilience)

⁵ Disaster Risk

⁶ Exposure

⁷ Build back Better

⁸ Capacity

⁹ Mitigation

فصل دوم:

اقدامات برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح

وزارت کشور

سازمان مدیریت بحران کشور

در این فصل ابتدا برنامه اقدام تدوین شده برای کاهش خطر چهارده مخاطره اولویت دار به تفکیک وظایف دستگاهها ارائه گردیده است. از آنجاکه برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح در ادامه سند راهبرد ملی مدیریت بحران تدوین شده است، برنامه های اقدام تهیه شده به تفکیک اهداف سند راهبرد ملی ارائه گردیده است. سپس اقدامات مشترک برای تمامی مخاطرات و تمامی دستگاه های موضوع ماده ۲ قانون در ارتباط با کاهش خطر حوادث و سوانح و در انتها سه اقدام ملی برنامه کاهش خطر حوادث و سوانح ارائه شده است. تعیین بودجه و منابع مورد نیاز برای هر یک از اقدام های تدوین شده توسط دستگاه های مسئول و همچنین در تدوین برنامه های استانی صورت خواهد گرفت. از طرف دیگر، ضروری است برنامه حاضر در تدوین برنامه هفتم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور نیز مدنظر قرار گیرد.

۲-۱- اقدامات اولویت دار مشترک برای تمام مخاطرات و تمامی دستگاهها

در راستای تدوین اقدامات اولویت دار در سند راهبرد ملی و در ارتباط با اجرای برنامه کاهش خطر حوادث و سوانح، برخی وظایف و تکالیف اولویت دار برای تمامی دستگاه های موضوع ماده ۲ قانون مدیریت بحران کشور با هدف کاهش خطر حوادث و سوانح مشترک می باشد.

با هدف زمینه سازی لازم جهت اجرایی شدن این برنامه ضرورت دارد تا کلیه دستگاه های مشمول قانون مدیریت بحران کشور و از جمله سازمان مدیریت بحران کشور، الزام قانونی به اجرا نمودن اقدامات ذیل داشته باشند. در ارتباط با اقدام های مشترک، هر کدام از دستگاهها باید خروجی مورد انتظار و شاخص های مربوط به هر کدام از اقدامات را تدوین کرده و به سازمان مدیریت بحران کشور اعلام کنند.

جدول (۱): اقدامات مشترک کلیه دستگاهها

ردیف	اقدام اولویت دار
۱	جلب مشارکت فعال تمامی بهره وران در سطوح محلی، منطقه ای و ملی برای دستیابی به مدیریت یکپارچه و هماهنگ بحران
۲	اصلاح ساختار دستگاه های موضوع ماده ۲ قانون متناسب با شرح وظایف و تکالیف قانون مدیریت بحران کشور
۳	تقویت و ایجاد ملزومات و ساختارهای لازم ساخت افزاری، نرم افزاری، قانونی و حقوقی برای هماهنگی های بین بخشی در جهت مدیریت یکپارچه و هماهنگ بحران
۴	تقویت و بهبود سازوکارهای قانونی و اجرایی برای تضمین انجام وظایف
۵	بازبینی، به روز رسانی و توسعه قوانین، مقررات، آیین نامه ها، استانداردها و ضوابط فنی و بخشی در زمینه مدیریت بحران با توجه به مقتضیات زمانی و مکانی
۶	تقویت و توسعه سازوکارهای پایش، نظارت و ارزیابی
۷	توسعه، تنوع بخشی و تأمین منابع مالی مورد نیاز برای کاهش خطر
۸	تقویت و توسعه ظرفیت سازمانی و منابع انسانی در جهت مدیریت بهینه حوادث و سوانح با تأکید بر بهره گیری از تجربیات مدیران و اهل فن و آموزش مدیران و کارشناسان دستگاه های موضوع ماده ۲ قانون
۹	شناسایی دقیق مخاطرات، آسیب پذیری ها و خطر داری ها، اسناد و مدارک، ساختمان ها و تأسیسات دستگاه های موضوع ماده ۲ قانون به همراه راهکارهایی برای کاهش خطر آنها با تأکید بر مقاوم سازی و بهسازی ساختمان ها و ابنیه در برابر مخاطرات
۱۰	ایجاد ظرفیت لازم جهت اقدامات فرهنگی-ترویجی و آموزش های همگانی و تخصصی با بهره گیری از ظرفیت مراکز علمی، مراکز مذهبی، دانشگاه ها، نهادهای غیردولتی، تشکلهای مردم نهاد، داوطلبان و گروه های جهادی
۱۱	ظرفیت سازی در جهت ارتقای همکاری و مشارکت نهادهای عمومی، رسانه ها و تشکلهای مردم نهاد در نظام مدیریت بحران

ردیف	اقدام اولویت‌دار
۱۲	ارزیابی و آینده‌پژوهی مستمر خطر حوادث و سوانح شامل در معرض خطر قرارگیری و آسیب‌پذیری سرمایه‌ها با رویکرد چندمخاطره‌ای و اثرات متقابل خطرات و به‌روزرسانی دوره‌ای آن با تأکید بر تغییر اقلیم
۱۳	بسترسازی و تسهیل دسترسی ذی‌نفعان مختلف به سامانه‌های اطلاعات
۱۴	افزایش تعاملات و همکاری‌های اثربخش میان گروه‌های مختلف ذی‌نفعان به‌ویژه جوامع علمی، پژوهشی، حرفه‌ای، مراکز رشد واحدهای فناور، شرکت‌های دانش‌بنیان و نهادهای مردمی با سیاست‌گذاران
۱۵	تقویت نظام مستندسازی تجربیات، درس‌آموخته‌ها و دستاوردهای مدیریت بحران
۱۶	تقویت درک صحیح خطر حوادث و سوانح در تمام سطوح سازمانی و اقشار جامعه از طریق آموزش
۱۷	تلفیق برنامه‌ها و اقدامات کاهش خطر حوادث و سوانح در برنامه‌های توسعه ملی و محلی به‌ویژه آمایش سرزمین در همه سطوح با تأکید بر تغییر اقلیم
۱۸	تقویت و توسعه سازوکارهای حاکمیتی الزام‌آور، تشویقی و حمایتی در جهت پیاده‌سازی اصول ایمنی، پیشگیری و مقابله با حوادث و سوانح به‌ویژه در مقاومت‌سازی، بهسازی و نوسازی واحدهای مسکونی، مراکز آموزشی، بهداشتی-درمانی و مراکز با اهمیت بالا
۱۹	تقویت ملاحظات کاهش خطر در برنامه‌ها و طرح‌های منطقه‌ای و شهری
۲۰	توسعه اقدامات کاهش خطر در کلانشهرها و تهیه طرح‌های ارتقای تاب‌آوری برای آن‌ها
۲۱	تقویت ملاحظات کاهش خطر در طرح‌های روستایی و تهیه برنامه‌های روستایی کاهش خطر حوادث و سوانح به همراه تمهیدات اجرای آن‌ها
۲۲	به‌روزرسانی و بهبود سیاست‌ها و برنامه‌های ارتقای تاب‌آوری نظام ملی سلامت با رویکرد مشارکتی
۲۳	رعایت اصول تاب‌آوری در طراحی، اجرا و نگهداری زیرساخت‌های حیاتی همراه با پیش‌مستمر
۲۴	ارزیابی نیازها و تدوین برنامه‌های ویژه کاهش خطر برای گروه‌های آسیب‌پذیر
۲۵	مدیریت جامع و یکپارچه در حوضه‌های آبخیز با توجه به تغییر اقلیم
۲۶	کاهش آسیب‌پذیری زیرساخت‌ها و صنایع تولیدی کشور به‌ویژه در ارتباط با تأمین امنیت غذایی در حوادث و سوانح
۲۷	ارزیابی نیازها و تأمین به‌موقع منابع مالی در سطوح ملی تا محلی و تبیین، تقویت و تنوع‌بخشی به ابزارهای کارآمد مالی در راستای اجرای برنامه‌های کاهش خطر
۲۸	تقویت و توسعه سازوکارهای لازم برای تشویق، حمایت مالی و سرمایه‌گذاری دولتی و غیردولتی در کاهش آسیب‌پذیری به‌ویژه در سکونتگاه‌های حاشیه‌ای و غیررسمی و بافت‌های فرسوده و توانمندسازی مالی نهادهای مدیریت و توسعه محلی در راستای کاهش آسیب‌پذیری با تأکید بر ایجاد ارزش افزوده
۲۹	جذب سرمایه‌گذاری برای ارتقای تاب‌آوری شامل مقاوم‌سازی، تأمین پایداری و افزایش قدرت مانور جهت دسترسی به خدمات زیرساختی در شرایط اضطرار (شامل خدمات حمل‌ونقل، آب، برق، گاز، شبکه‌های ارتباطی و خدمات بهداشتی)
۳۰	شناسایی ظرفیت‌ها و برنامه‌ریزی برای جلب مشارکت بخش‌های عمومی و خصوصی در جهت اجرای برنامه‌های کاهش خطر
۳۱	سرمایه‌گذاری در زمینه نهادسازی‌های لازم و ایجاد زیرساخت‌های موردنیاز به‌منظور تقویت دانش مدیریت خطر
۳۲	توسعه پوشش بیمه‌ای و تبیین سازوکار و فرایند ترویج فرهنگ بیمه به‌منظور کاهش و انتقال خطر
۳۳	ایجاد سازوکارهای مالی جبران خسارت کارآمد، کافی و شفاف بعد از وقوع حوادث و سوانح
۳۴	تهیه و ارائه محصولات، پوشش‌ها و اوراق بهادار بیمه‌ای متناسب با خطر حوادث و سوانح
۳۵	استفاده از بیمه حوادث و سوانح و بیمه اتکایی نزد شرکت‌های بیمه و انتشار اوراق بهادار بیمه حوادث و سوانح
۳۶	تنوع‌بخشی و توسعه پوشش‌های بیمه دارایی‌های منقول و غیرمنقول در بخش‌های خصوصی و دولتی در برابر انواع مخاطرات
۳۷	تقویت سازوکارهای تشویقی و حمایتی مالی بخش خصوصی در راستای افزایش تاب‌آوری در اقتصاد خرد با تأکید بر حمایت ویژه از معیشت و سرمایه‌های مولد
۳۸	تعریف برنامه‌های حمایت معیشتی خانوارهای کم‌درآمد و گروه‌های آسیب‌پذیر، جبران خسارت و توسعه بیمه‌های همگانی و حمایتی

ردیف	اقدام اولویت‌دار
۳۹	توسعه آموزش‌های رسمی و غیررسمی در تمام سطوح سازمانی و اқشار جامعه به‌منظور ارتقای دانش خطر و تغییر رفتار در مدیریت خطر حوادث و سوانح
۴۰	ارتقای کمی و کیفی برگزاری تمرین‌ها/ مانورهای تخصصی در ارتباط با سناریوهای محتمل بر اساس نتایج ارزیابی خطر و وقایع قبلی در سطوح مختلف
۴۱	تأمین پایداری زیرساخت‌های حیاتی موجود و جدید به‌منظور حصول اطمینان از حفظ ایمنی، کارآمدی و کارایی در حین و پس از بحران جهت تداوم خدمات ضروری و پایش مستمر آن
۴۲	به‌کارگیری دانش بومی در چرخه مدیریت بحران با رویکرد سازگاری با جغرافیا، اقلیم، فرهنگ و ظرفیت‌های هر منطقه
۴۳	اولویت‌بخشی به سیاست‌های کلان ارتقای سرمایه اجتماعی برای بسیج منابع انسانی و اقتصادی مردمی در مدیریت بحران
۴۴	تبیین سازوکارهای اجرایی، ترویجی و نظارتی با هدف رعایت اصول مسئولیت‌پذیری، شفاف‌سازی و کرامت انسانی در تمامی تصمیم‌سازی‌ها، تصمیم‌گیری‌ها و اقدامات توسط ذی‌نفعان کلیدی و نهادهای مسئول
۴۵	مقاوم‌سازی و تأمین سیستم پشتیبان مراکز داده، شبکه‌های مخابراتی تلفن ثابت و همراه عملیاتی (امداد و نجات)
۴۶	تأمین سیستم‌های پشتیبان برق قابل اعتماد که توانایی سرویس‌دهی در چند روز پس از سانحه را داشته باشند

سازمان مدیریت بحران کشور به‌عنوان نهاد اصلی برنامه‌ریزی و هماهنگی اقدامات در حوزه مدیریت بحران اقداماتی را بر عهده دارد. این اقدامات در جدول ۲ ارائه شده است و کلیه دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون وظیفه همکاری با سازمان مدیریت بحران کشور در تحقق اقدام‌های جدول ۲ را دارند. به همین دلیل این اقدامات نیز ماهیتاً اقداماتی مشترک بین دستگاه‌ها و مخاطرات تلقی شده و در این بخش ارائه گردیده است.

جدول (۲): تکالیف سازمان مدیریت بحران کشور با همکاری دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون

ردیف	اقدام اولویت‌دار
۱	تقویت ساختار سازمانی و تحول در نظام موجود کارشناسی در سازمان و ادارات کل استانی مدیریت بحران
۲	ایجاد سامانه جامع مدیریت خطر حوادث و سوانح
۳	برنامه‌ریزی و هماهنگی اقدامات مدیریت بحران از طریق ایجاد کمیته‌های فنی در سطوح ملی، استانی و شهرستانی
۴	تهیه ضوابط فنی، استانداردها و دستورالعمل‌های مورد نیاز قانون مدیریت بحران کشور
۵	کمک به ایجاد و ارتقای ظرفیت‌ها و مراکز پایش مخاطرات و هشدار سریع در دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون
۶	برنامه‌ریزی، هدایت و حمایت جهت ایجاد و ارتقای روش‌های جبران خسارت نظیر استفاده از بیمه‌ها، حمایت‌های مالی و سازوکارهای تشویقی، تسهیلات ویژه و صندوق‌های حمایتی در چهارچوب قوانین
۷	کمک به رشد و توسعه فناوری در راستای ارتقای مدیریت بحران
۸	برنامه‌ریزی و هماهنگی برای آموزش، سازماندهی و استفاده از ظرفیت‌های تشکلی مردمی، نهادهای غیردولتی، گروه‌های جهادی، فدراسیون‌های ورزشی، نیروهای داوطلب مردمی و بخش خصوصی در مدیریت بحران
۹	پیش‌بینی سالیانه نیازهای مالی، تجهیزات و اقلام امدادی مربوط به مدیریت بحران کشور و اعلام به سازمان برنامه‌وبودجه کشور و سایر دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون جهت تأمین آن‌ها
۱۰	نظارت بر عملکرد دستگاه‌های مشمول این قانون در مدیریت بحران
۱۱	تهیه اطلس مخاطرات (هشت مخاطره اولویت اول: زلزله، سیلاب، حرکات دامن‌های، فرونشست و فروریزش زمین، خشکسالی و بیابان‌زایی، موج گرما، سرما و یخبندان، گردوغبار و طوفان گردوخاک و آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع)
۱۲	تهیه اطلس مخاطرات (مخاطرات اولویت دوم: آفات و بیماری‌های گیاهی، دام، طیور و آبزیان، خاک‌های مسئله‌دار، آتشفشان، تگرگ، بهمن، صاعقه، تخریب زیستگاه‌های آبی-خشکی، فرسایش خاک، مخاطرات ساحلی، تغییرات اقلیمی)
۱۳	تشکیل شورای علمی-تخصصی / اندیشکده مدیریت بحران

۲-۲- برنامه اقدام مخاطره‌محور به تفکیک وظایف دستگاه‌ها

در این بخش تکالیف و وظایف دستگاه‌ها به‌طور خاص در ارتباط با مخاطرات مختلف با رویکرد اتخاذ اقدامات پیشگیرانه تصریح شده است. مجموعه تکالیف و وظایف دستگاه‌ها برگرفته از مواد و بندهای قانون مدیریت بحران و نیز با توجه به حدود وظایف دستگاه‌ها و اقدامات اولویت‌دار است که اجرای آن‌ها با هدف کاهش خطر حوادث و سوانح ضرورت دارد. از آنجاکه برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح رویکرد پیشگیرانه در برابر خسارات و تلفات مخاطرات طبیعی و انسان‌ساخت را دنبال می‌کند و مجموعه تکالیف و وظایف دستگاه‌های مشمول قانون مدیریت بحران در این برنامه نیز بر همین اساس تدوین گردیده است. ضرورت دارد این موارد کلی مورد توجه کلیه دستگاه‌های اجرایی دولتی و غیردولتی و نهادهای عمومی قرار گیرد.

- در رخداد مخاطرات، تعدادی از دستگاه‌ها مسئولیت مستقیم اقدام و ارائه خدمات به‌صورت سرویس‌دهی مستقیم دارند و تعدادی دیگر تحت تأثیر مخاطره آسیب‌پذیر هستند. ضرورت دارد با هدف ارائه خدمات به بهره‌برداران و سایر دستگاه‌های نیازمند، تدابیر و اقدامات پیشگیرانه‌ای توسط دستگاه مسئول مورد توجه قرار گیرد. کلیه دستگاه‌های مشمول قانون موظف هستند در برابر کلیه مخاطرات متنوع تهدیدکننده دارایی‌های آن‌ها اقدامات پیشگیرانه‌ای را با هدف کاهش خطر در حوزه مسئولیتی خود انجام دهند.

- در فرایند مدیریت خطر و اتخاذ اقدامات پیشگیرانه با هدف کاهش خطر حوادث و سوانح، تحلیل خطر (شناخت خطر، شامل ارزیابی مخاطره‌ها و ابعاد آن‌ها، شناخت، تحلیل آسیب‌پذیری‌های محتمل و شناسایی در معرض قرارگیری‌ها) و اقدامات کاهش خطر دو مرحله بنیادین هستند. ضرورت ویژه دارد که دستگاه‌های مشمول قانون در اتخاذ رویکردها و اجرای اقدامات پیشگیرانه دو مرحله مهم مذکور اهتمام نمایند.

- در برنامه اقدام تعدادی از دستگاه‌ها مسئول و تعدادی به‌عنوان همکار یا پشتیبان تعریف شده‌اند. ضرورت دارد که دستگاه مسئول در تدوین برنامه عملیاتی در صورت نیاز به همکاری دستگاه دیگر توافق و تفاهم‌های اولیه را انجام داده باشد. در این راستا، سازمان مدیریت بحران کشور مسئولیت هماهنگی و هم‌افزایی فی‌مابین دستگاه‌ها را خواهد داشت. دستگاه مسئول می‌تواند با توجه به تشخیص بالاترین مقاوم مسئول آن دستگاه کارگروه‌های تخصصی تشکیل داده و با مسئولیت خود نسبت به هماهنگی‌های لازم اقدام نماید. همچنین باید هزینه‌های همکاری و پشتیبانی در ردیف برنامه‌های عملیاتی سالانه دستگاه‌های همکار و پشتیبان لحاظ گردد که پس از تأیید سازمان مدیریت بحران به سازمان برنامه‌وبودجه اعلام می‌شود.

در ادامه، برنامه اقدام مخاطره‌محور به تفکیک اهداف سند راهبرد ملی مدیریت بحران کشور ارائه گردیده است. تدوین اقدامات توسط گروه‌های تخصصی تشکیل‌شده در کمیته کاهش خطر حوادث و سوانح صورت گرفته است. هر یک از گروه‌های تخصصی در ارتباط با یک مخاطره خاص به مطالعات قوانین، مقررات، طرح‌ها، برنامه‌ها و دستورالعمل‌های موجود در ارتباط با آن مخاطره پرداخته است و با در نظر گرفتن شرایط کنونی کشور، شرایط هر مخاطره و با توجه به حوزه وظایف و اختیارات دستگاه‌های مختلف موضوع ماده ۲ قانون مدیریت بحران کشور به تدوین اقدام‌های اولویت‌دار پرداخته است. در طول تدوین این اقدام‌ها، تیم‌های تخصصی جلسات مشترکی با نماینده‌های دستگاه‌های مختلف برگزار گردیده است تا در کنار حصول اطمینان از ضرورت پرداخت به هر اقدام هماهنگی‌های لازم با دستگاه‌ها در ارتباط با حوزه وظایف و مسئولیت آن‌ها نیز انجام گیرد.

برای روشن کردن هر چه بیشتر اقدام‌های تعریف‌شده در هر برنامه اقدام، برای هر یک از آن‌ها مشخصات زیر تعیین شده است:

- کد اقدام؛
 - نقش دستگاه‌های مسئول، همکار و پشتیبان؛
 - خروجی مورد انتظار از اجرای هر اقدام؛
 - بازه زمانی اجرای اقدام؛
 - شاخص میزان تحقق اقدام.
- کد در نظر گرفته‌شده برای هر اقدام ترکیبی از شماره مخاطره (دو رقم اول از سمت چپ)، کد دستگاه مسئول (سه رقم) و شماره ردیف اقدام (سه رقم) می‌باشد. کدهای در نظر گرفته‌شده برای مخاطرات و دستگاه‌ها و راهنمای کدگذاری در پیوست دو ارائه شده است.
- بازه زمانی اجرای اقدامات تدوین‌شده در چهار دسته به شرح زیر طبقه‌بندی شده است:
- مستمر: این اقدامات از زمان تصویب به‌طور مداوم اجرا می‌شوند (اقدامات سالانه، ماهانه و هفتگی نیز در این گروه طبقه‌بندی می‌شوند)؛
 - کوتاه‌مدت: اقدامات که بازه زمانی یک سال و کمتر برای آن‌ها در نظر گرفته شده است ($X \leq 1$)؛
 - میان‌مدت: اقدامات که بازه زمانی یک تا سه سال برای آن‌ها در نظر گرفته شده است ($1 < X \leq 3$)؛
 - بلندمدت: اقدامات که بازه زمانی سه سال و بیشتر برای آن‌ها در نظر گرفته شده است ($X > 3$).
- در ارتباط با برخی از مخاطرات نیز بازه‌های زمانی خاص همچون بازه وقوع سیلاب، دوره خشکسالی و بازه وقوع اپیدمی در نظر گرفته‌شده است. لازم به ذکر است ترتیب ارائه برنامه اقدام مخاطرات نشان‌دهنده اولویت‌بندی بین آن‌ها نیست. ابتدا مخاطرات طبیعی و سپس مخاطرات انسان‌ساخت ارائه گردیده است.
- لازم به ذکر است سازمان‌ها، معاونت‌ها و نهادهای وابسته به یک دستگاه و یا زیرمجموعه آن، به‌طور جداگانه در جداول اقدامات به‌عنوان دستگاه مسئول، همکار یا پشتیبان در نظر گرفته نشده‌اند و مسئولیت، همکاری و پشتیبانی به دستگاه اصلی محول شده است.

وزارت کشور

سازمان مدیریت بحران کشور

۲-۲-۱- سیلاب

هدف ۱: بهبود نظام حکمرانی و توسعه ظرفیت‌ها با تأکید بر مدیریت یکپارچه و هماهنگ

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۱۲۳۰۰۰۱	تهیه و تدوین و ابلاغ ضوابط و مقررات ساخت‌وساز و ضوابط حاکم بر طرح‌های جامع، تفصیلی شهری و هادی روستایی بر مبنای نقشه‌های حد بستر و حریم و خطر سیلاب	وزارت راه و شهرسازی	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، شهرداری‌ها)، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت نیرو، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش ساخت‌وسازهای آسیب‌پذیر در مقابل سیلاب	میان‌مدت	نسبت پوشش مقررات ساخت‌وساز بر مبنای نقشه‌های حد بستر و حریم و خطر سیلاب (۲/۱) شهرهای کشور در هر سال بر اساس اولویت)
۰۱۲۲۷۰۰۲	بازنگری و تنظیم قوانین موردنیاز اعمال مدیریت جامع حوزه آبخیز	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)، وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان مدیریت بحران کشور	وزارت کشور، سازمان برنامه و بودجه	عبور از عدم بخشی‌نگری، موازی کاری و اقدامات جزیره‌ای و ایجاد انسجام سازمانی دستگاه‌ها و اقدامات دخیل	کوتاه‌مدت	درصد اجرای برنامه مدیریت جامع آبخیز ۶ کلان حوزه آبخیز کشور
۰۱۲۳۴۰۰۳ ۰۱۲۲۷۰۰۳ ۰۱۲۳۷۰۰۳	تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت سیلاب در کشور (با تأکید بر پیشگیری و مدیریت خطر)	وزارت کشور، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)، وزارت نیرو	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، سازمان حفاظت محیط‌زیست	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	وضع قوانین جامع، یکپارچه و منسجم	کوتاه‌مدت	درصد اجرای برنامه تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت سیلاب در کشور

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۱۳۳۷۰۰۴	تهیه، تدوین و ابلاغ دستورالعمل‌های پایش و ارزیابی خسارات سیلاب	وزارت نیرو	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان نقشه‌برداری کشور، وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)، وزارت راه و شهرسازی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	سازمان برنامه و بودجه	دستورالعمل‌ها و چک‌لیست‌های پایش و ارزیابی	میان‌مدت	نسبت انجام برنامه تهیه، تدوین و ابلاغ دستورالعمل‌های پایش و ارزیابی خسارات سیلاب، (سالیانه ۱/۲ استان‌های با اولویت سیل‌خیزی)
۰۱۳۳۷۰۰۵	به‌اشتراک‌گذاری و انتقال تجربیات ملی در ارتباط با سیلاب و استفاده از تجربیات بین‌المللی	وزارت نیرو	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	ارائه کمک به کشورهای نیازمند و کسب درآمد از طریق صدور دانش فنی، ارتقای دانش داخلی با استفاده از تجربیات بین‌المللی	مستمر	درصد افزایش تعداد تفاهم‌نامه همکاری با کشورهای نیازمند و قراردادهای منعقد شده نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه

هدف ۲: تحقق تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری در مدیریت بحران بر مبنای درک صحیح و همه‌جانبه از خطر

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۱۳۳۷۰۰۶	تهیه و اجرای طرح جامع کنترل سیلاب (I.F.M.) در حوضه‌های پرخطر و مناطق دارای اولویت	وزارت نیرو	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، وزارت راه و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات (سازمان فضایی ایران)	سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	برنامه اقدامات موردنیاز بر اساس مطالعات جامع (شناسایی و اولویت‌بندی‌ها) به تفکیک دستگاه‌های متولی	بلندمدت	درصد اجرای طرح جامع کنترل سیلاب در حوضه‌های پرخطر
۰۱۳۳۷۰۰۷	آزادسازی تصرفات مزاحم در بستر و حریم رودخانه‌ها و مسیل‌های دارای اولویت	وزارت نیرو	قوه قضائیه جمهوری اسلامی ایران، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، ستاد کل نیروهای مسلح (ناجا)، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	آزادسازی بستر و حریم رودخانه‌ها و مسیل‌ها برای عبور ایمن سیلاب‌های ۲۵ ساله (سالانه ۲۰۰۰ هکتار)	بلندمدت	نسبت آزادسازی تصرفات مزاحم در بستر و رودخانه‌ها و مسیل‌های دارای اولویت، ۲۰٪ بر اساس اولویت حوزه‌های آبخیز

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۱۲۳۷۰۰۸	بازنگری و اجرای شرح خدمات جامع خطر سیلاب در کلیه استان‌ها	وزارت نیرو	کلیه وزارتخانه‌ها و سازمان‌های ذی‌ربط	وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور، وزارت راه و شهرسازی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	برنامه عملیاتی کاهش خطر سیلاب در سطح استانی	میان‌مدت	درصد اجرای طرح بازنگری، ابلاغ و اجرای شرح خدمات جامع خطر سیلاب در کلیه استان‌ها (۱/۲) استان‌ها بر اساس اولویت)
۰۱۲۳۷۰۰۹	تدوین و ابلاغ برنامه‌های مدیریت بهره‌برداری از سدها برای کاهش خطر سیلاب در پائین‌دست سدها	وزارت نیرو	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	افزایش ایمنی و کاهش خطر شهرهای پائین‌دست سدها	میان‌مدت	درصد اجرای طرح تدوین و ابلاغ برنامه‌های مدیریت بهره‌برداری از سدها برای کاهش خطر سیلاب در پائین‌دست سدها، (سالیانه ۱/۲ سدهای در حال بهره‌برداری بر اساس اولویت)
۰۱۲۳۰۰۱۰	تکمیل و توسعه شبکه پایش و هشدار سیل در کشور و توسعه تجهیزات ایستگاه‌های باران‌سنجی، هیدرومتری و رسوب‌سنجی در کلیه زیر حوزه‌های مهم آبخیزها	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، سازمان برنامه و بودجه	سازمان مدیریت بحران کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	افزایش گستره پایش رودخانه‌ها، افزایش دقت و کارایی سامانه‌های هشدار سیل رودخانه‌ای	میان‌مدت	نسبت ایستگاه‌های باران‌سنجی، هیدرومتری و رسوب‌سنجی تکمیل و توسعه یافته شبکه پایش کلیه زیر حوزه‌های مهم آبخیزها، (سالیانه ۳/۱ کلان حوزه‌های آبخیز کشور بر اساس اولویت)
۰۱۲۳۷۰۱۱ ۰۱۲۳۷۰۱۱	تهیه و انتشار نقشه‌های پهنه‌بندی سیلاب	وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، سازمان نقشه‌برداری کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)، وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	نقشه‌های پهنه‌بندی سیلاب در مقیاس ۱:۲۵۰۰۰ تا ۱:۱۰۰۰۰ (مناطق شهری و روستایی بر اساس اولویت)	بلندمدت	نسبت پوشش نقشه‌های پهنه‌بندی سیلاب (تهیه و انتشار سالانه ۲۰ درصد حوزه‌های آبخیز کشور به ترتیب اولویت)

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۱۲۳۷۰۱۲	تکمیل مطالعات و تهیه و پیاده‌سازی (روپرگذاری) نقشه‌های حد بستر و حریم رودخانه‌ها و مسیل‌ها (سالانه) ۲۰ درصد طول کل رودخانه‌های کشور (به ترتیب اولویت)	وزارت نیرو	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)، سازمان نقشه‌برداری کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	مشخص شدن بستر و حریم رودخانه‌ها	بلندمدت	درصد تکمیل مطالعات و تهیه و پیاده‌سازی (روپرگذاری) نقشه‌های حد بستر و حریم رودخانه‌ها و مسیل‌ها (سالانه) ۲۰ درصد طول کل رودخانه‌های کشور (به ترتیب اولویت)
۰۱۲۳۰۰۱۳	بازنگری و اصلاح طرح‌های جامع و تفصیلی شهری دارای اولویت	وزارت راه و شهرسازی (شورای عالی شهرسازی و معماری کشور)	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت نیرو، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	ایمن‌سازی شهرها	میان‌مدت	درصد طرح‌های جامع بازنگری و اصلاح‌شده شهری (۱/۲ شهرهای کشور بر اساس اولویت)
۰۱۲۴۰۰۱۴	تدوین و اجرای ملزومات نظام‌نامه‌های EOP/EAP مدیریت سیلاب برای حوضه‌های دارای اولویت	سازمان مدیریت بحران کشور	وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، جمعیت هلال‌احمر جمهوری اسلامی ایران، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	سازمان برنامه و بودجه	تدوین دستورالعمل‌ها و طرح‌های اجرایی (سالانه حداقل ۱۰ حوضه کوهستانی و شهری دارای اولویت)	بلندمدت	درصد اجرای نظام‌نامه‌های EOP/EAP مدیریت سیلاب برای حوضه‌های دارای اولویت، (سالانه ۲۰٪ بر اساس اولویت سیل‌خیزی حوضه‌های آبخیز)
۰۱۲۳۴۰۱۵	مطالعه و اجرای طرح‌های ساماندهی و ایمن‌سازی رودخانه‌ها در محدوده‌های جمعیتی روستایی	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری وزارت کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	ساماندهی و ایمن‌سازی رودخانه‌ها (۳۰۰ کیلومتر)	میان‌مدت	درصد اجرای طرح‌های ساماندهی و ایمن‌سازی رودخانه‌ها در محدوده‌های جمعیتی روستایی
۰۱۲۳۴۰۱۶	مطالعه و اجرای طرح‌های ساماندهی و ایمن‌سازی رودخانه‌ها در جمعیتی شهری	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها کشور)	وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری وزارت کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	ساماندهی و ایمن‌سازی رودخانه‌ها (۳۰۰ کیلومتر)	میان‌مدت	درصد اجرای طرح‌های ساماندهی و ایمن‌سازی رودخانه‌ها در جمعیتی شهری

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۱۲۳۴۰۱۷	شناسایی و اولویت‌بندی پل‌ها و کالورت‌های آسیب‌پذیر بر روی رودخانه‌ها و مسیل‌ها در محدوده شهرها و روستاها	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)	وزارت نیرو، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	مشخص شدن موارد ضروری برای جابجایی و یا انجام اقدامات ایمن‌سازی	میان‌مدت	درصد اجرای برنامه شناسایی و اولویت‌بندی پل‌ها و کالورت‌های آسیب‌پذیر بر روی رودخانه‌ها و مسیل‌ها در محدوده شهرها و روستاها
۰۱۲۳۴۰۱۸	مطالعه و اجرای طرح‌های جمع‌آوری آب‌های سطحی (سیلاب شهری) در سطح شهرهای دارای اولویت با تفکیک و تأکید بر: الف- شهرهای ساحلی (شمال و جنوب) ب- شهرهای واقع در کوهپایه‌ها ج- شهرهای واقع در دشت	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)	وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)، سازمان نقشه‌برداری کشور	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ایجاد تأسیسات سطحی و زیرزمینی جمع‌آوری، هدایت و تخلیه آب‌های سطحی (سیلاب شهری)	میان‌مدت	نسبت انجام مطالعه و اجرای طرح‌های جمع‌آوری آب‌های سطحی (سیلاب شهری) در سطح شهرهای ساحلی (شمال و جنوب) ب- به کل شهرهای واقع در کوهپایه‌ها ج- به کل شهرهای واقع در دشت، (سالانه ۳/۱) شهرهای کشور بر اساس اولویت)
۰۱۲۳۴۰۱۹	مطالعه و اجرای طرح‌های لایروبی رودخانه‌ها و مسیل‌های دارای اولویت در داخل شهرها	وزارت کشور (شهرداری‌ها)	وزارت نیرو	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	لایروبی و بازگشایی رودخانه‌ها و مسیل‌ها برای عبور ایمن سیلاب‌های ۲۵ ساله (سالانه ۱۲۰۰ کیلومتر)	بلندمدت	نسبت طول رودخانه‌ها و مسیل‌های لایروبی شده به طول کل رودخانه‌ها
۰۱۲۳۰۰۲۰	انجام اقدامات ضروری برای جابجایی و مقاوم‌سازی ساختمان‌ها و تأسیسات واقع در بستر و حریم رودخانه‌ها، در مقابل سیلاب با هماهنگی وزارت نیرو	وزارت راه و شهرسازی	وزارت نیرو	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	مقاوم و ایمن‌سازی ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی موجود	بلندمدت	درصد جابجایی و یا مقاوم‌سازی ساختمان‌ها و تأسیسات واقع در بستر و حریم رودخانه‌ها، در مقابل سیلاب

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۱۳۳۰۰۲۱	تقویت سامانه‌ها و توسعه شبکه پایش و تجهیزات پایش‌بینی‌های هواشناسی (زمینی - رادار و ...)	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	سازمان برنامه و بودجه، وزارت نیرو، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان مدیریت بحران، وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت راه و شهرسازی	پوشش کامل شبکه پایش کل کشور، پوشش شبکه پایش حوضه‌های دارای اولویت با دقت بالا، افزایش دقت زمانی و مکانی پایش‌بینی‌ها	میان مدت	درصد اجرای برنامه تقویت سامانه‌ها و توسعه شبکه پایش و تجهیزات پایش‌بینی‌های هواشناسی (سالیانه ۳/۱ کلان حوزه‌های آبخیز کشور بر اساس اولویت)
۰۱۳۴۰۰۲۲	ایجاد و یکپارچه‌سازی بانک اطلاعات خسارات سیلاب	سازمان مدیریت بحران کشور	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)، شهرداری، وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، وزارت راه و شهرسازی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت نیرو، سازمان نقشه‌برداری کشور	سازمان برنامه و بودجه	آمار و اطلاعات صحیح و دقیق خسارات سیلاب	میان مدت	درصد ایجاد و یکپارچه‌سازی بانک اطلاعات خسارات سیلاب (در هر سال ۵۰ درصد بانک اطلاعات خسارات سیلاب کشور)
۰۱۱۳۴۰۲۳	بازنگری و اصلاح طرح‌های هادی روستایی دارای اولویت	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	وزارت نیرو، وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور	ایمن‌سازی روستاها	میان مدت	درصد طرح‌های هادی روستایی بازنگری و اصلاح‌شده
۰۱۳۳۷۰۲۴	مطالعه ظرفیت عبور ایمن جریان‌های سیلابی در رودخانه‌های دارای اولویت و اجرای طرح‌های ایمن‌سازی لازم با تأکید بر: الف- محدوده‌های شهری و روستایی ب- پائین‌دست سدها ج- محل تقاطع با پل‌ها و جریان‌های حیاتی	وزارت نیرو	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)، وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت نفت	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش خطر سیلاب در مناطق مسکونی، افزایش تاب‌آوری در مقابل سیلاب	میان مدت	درصد انجام مطالعه ظرفیت عبور ایمن جریان‌های سیلابی

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۱۲۲۷۰۲۵	مطالعه و اجرای طرح‌های آبخیزداری در مناطق سیل‌خیز کشور با مشارکت مردم و مقابله با جنگل‌زدایی (با اولویت حوضه‌های بالادست سدها)	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری)	وزارت نیرو، سازمان حفاظت محیط‌زیست	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش خطر سیلاب، جلوگیری از فرسایش خاک، تثبیت خاک، تقویت پوشش گیاهی	بلندمدت	کاهش حجم و فراوانی سیلاب
۰۱۷۰۰۰۲۶	شناسایی و اولویت‌بندی آسیب‌پذیری ساختمان‌ها در برابر سیلاب و تأسیسات دولتی واقع در محدوده تعیین‌شده بستر و حریم رودخانه‌ها به تفکیک دستگاهی و استانی	کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۲ قانون	سازمان برنامه و بودجه	وزارت نیرو، سازمان مدیریت بحران کشور	مشخص شدن موارد ضروری برای جابجایی و یا انجام اقدامات ایمن‌سازی	میان‌مدت	درصد اجرای طرح شناسایی و اولویت‌بندی آسیب‌پذیری ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی واقع در محدوده تعیین‌شده بستر و حریم رودخانه‌ها به تفکیک دستگاهی و استانی
۰۱۲۲۷۰۲۷	ارائه طرح جامع آبخیزداری و کاهش احتمال وقوع سیلاب در کانون‌های جمعیتی شهری و روستایی کشور	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، سازمان برنامه و بودجه، وزارت نیرو، سازمان حفاظت محیط‌زیست	وزارت کشور، وزارت آموزش و پرورش، وزارت راه و شهرسازی، سازمان نقشه‌برداری کشور، سازمان مدیریت بحران کشور	طرح مصوب	کوتاه‌مدت	درصد حوزه‌های آبخیز مشرف به شهرها و روستاها دارای طرح جامع آبخیزداری و کاهش مخاطرات سیلاب

وزارت کشور

سازمان مدیریت بحران کشور

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۱۲۴۰۰۲۸	تهیه، تدوین و انتشار اطلس مخاطره سیلاب	سازمان مدیریت بحران کشور	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور)، وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت کشور (سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور)، سازمان نقشه برداری کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه و بودجه	نقشه های با مقیاس های مورد نیاز برای اهداف مختلف	میان مدت	نسبت کلان حوزه های دارای اطلس مخاطره سیلاب به کل کلان حوزه ها
۰۱۲۴۰۰۲۹	تهیه برنامه تخلیه اضطراری کانون های جمعیتی و اموال منقول در معرض سیلاب	سازمان مدیریت بحران کشور	وزارت کشور (سازمان شهرداری ها و دهیاری ها کشور)، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، وزارت راه و شهرسازی، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه و بودجه	تهیه دستورالعمل نحوه تخلیه جمعیتی پس از اعلان هشدار و قبل از رخداد سیلاب	کوتاه مدت	درصد اجرای برنامه تهیه طرح تخلیه اضطراری کانون های جمعیتی و اموال منقول در معرض سیلاب
۰۱۲۳۰۰۳۰	مطالعه و اجرای طرح های اصلاحی و مقاوم سازی مشخص شده در برنامه مقاوم سازی پل ها و کالورت های خارج از محدوده شهرها و روستاها	وزارت راه و شهرسازی	وزارت نیرو	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	مقاوم و ایمن سازی پل ها و کالورت های موجود در خارج از محدوده شهرها و روستاها	بلند مدت	درصد اجرای برنامه مقاوم سازی پل ها و کالورت های خارج از محدوده شهرها و روستاها، (۲۰٪) تعداد پل ها و کالورت ها بر اساس اولویت حوزه های (آبخیز)
۰۱۲۳۴۰۳۱	اقدام برای اصلاح وضعیت سازه ها و تأسیسات موجود و طرح های در دست اجرای در معرض خطر سیلاب (۱/۲) بر اساس اولویت (خطر)	وزارت کشور (سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور)	کلیه دستگاه های مسئول	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	اصلاح و بهسازی سازه های غیر اصولی	میان مدت	درصد اقدام برای اصلاح وضعیت سازه ها و تأسیسات موجود و طرح های در دست اجرای در معرض خطر سیلاب (۱/۲) بر اساس اولویت (خطر)

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۱۲۳۷۰۳۲	پهنه‌بندی و اولویت‌بندی حوزه‌های آبخیز و مناطق مستعد پخش سیلاب با اولویت حوزه‌های مشرف به دشت‌های ممنوعه	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت نیرو، سازمان نقشه‌برداری کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان مدیریت بحران، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان برنامه و بودجه	گزارش، نقشه	میان‌مدت	درصد پهنه‌بندی و اولویت‌بندی حوزه‌های آبخیز و مناطق مستعد پخش سیلاب
۰۱۲۳۷۰۳۳	مطالعه و اجرای طرح‌های لایروبی رودخانه‌ها و مسیل‌های دارای اولویت در خارج از شهرها	وزارت نیرو	وزارت کشور	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	لایروبی و بازگشایی رودخانه‌ها و مسیل‌ها برای عبور ایمن سیلاب‌های ۲۵ ساله (سالانه ۱۲۰۰ کیلومتر)	بلندمدت	نسبت طول رودخانه‌ها و مسیل‌های لایروبی شده به طول کل رودخانه‌ها
۰۱۲۳۷۰۳۴	مطالعه، اجرا و نگهداری طرح‌های پخش سیلاب و تغذیه مصنوعی با اولویت حوزه‌های مشرف به دشت‌های ممنوعه	وزارت نیرو	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها و مراتع و آبخیزداری)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	کاهش پیک سیلاب	بلندمدت	تعداد طرح‌های پخش سیلاب به تعداد دشت‌های ممنوعه
۰۱۲۴۶۰۳۵	آمایش سرزمین و بازنگری کاربری اراضی در پهنه‌های سیلی (با هدف کاهش خطر سرمایه‌گذاری) سرمایه‌گذاری	سازمان برنامه و بودجه	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)، سازمان نقشه‌برداری کشور	وزارت راه و شهرسازی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها کشور)، وزارت نیرو، سازمان مدیریت بحران کشور	سند ملی با هدف کنترل ساخت‌وساز در مناطق با خطر بالای سیلاب	کوتاه‌مدت	درصد بازنگری کاربری اراضی در پهنه‌های سیلی (با هدف کاهش خطر سرمایه‌گذاری) در کلیه مناطق شهری کشور با اولویت سیل‌خیزی

سازمان مدیریت بحران کشور

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۱۱۰۴۰۳۶	توسعه شبکه ماهواره‌ای و پهپادی جهت ارائه تحلیل‌های مکانی در حوزه سیلاب با تمرکز بر رودخانه‌ها و مسیل‌ها	وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، سازمان نقشه‌برداری کشور	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران	تأمین تصاویر ماهواره‌ای و عکس‌های هوایی مورد نیاز قبل، حین و پس از سیلاب ^۱	میان مدت	نسبت تحت پوشش شبکه ماهواره‌ای و پهپادی رودخانه‌ها و مسیل‌ها (تحت پوشش قرار دادن سه کلان حوزه آبخیز در سال جهت توسعه شبکه ماهواره‌ای و پهپادی برای ارائه تصاویر هوایی مناسب)
۰۱۲۳۲۰۳۷	تعریف، تدوین و اجرای دوره‌های آموزشی اختصاصی برای مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و مجریان ذی‌ربط در ارتباط با سیلاب	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت راه و شهرسازی، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت کشور، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش خطر، افزایش کارآمدی دستگاه‌های اجرایی	مستمر	درصد افزایش تعداد دوره‌های آموزشی اختصاصی برای مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و مجریان ذی‌ربط در ارتباط با سیلاب نسبت به ۵ سال قبل
۰۱۲۳۴۰۳۸	تهیه نقشه‌های خطر در مراکز جمعیتی و صنعتی و دارای اولویت و ابلاغ به کلیه دستگاه‌های مرتبط (و انتشار عمومی)	وزارت کشور	وزارت صنعت، معدن و تجارت، قوه قضائیه جمهوری اسلامی ایران (سازمان ثبت اسناد و املاک کشور)، وزارت جهاد کشاورزی، سازمان برنامه و بودجه، ستاد کل نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان مدیریت بحران کشور، وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	نقشه‌های خطر با مقیاس ۱:۵۰۰۰	میان مدت	درصد تهیه و انتشار نقشه‌های خطر در مراکز جمعیتی و صنعتی و دارای اولویت و ابلاغ به کلیه دستگاه‌های مرتبط (و انتشار عمومی)
۰۱۲۳۲۰۳۹	توسعه تحقیقات و پژوهش درخصوص پیشگیری و کاهش اثرات سیلاب	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی ذی‌ربط)	وزارت راه و شهرسازی، وزارت نیرو، وزارت نفت، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت صنعت، معدن و تجارت و سایر دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای شناخت، نوآوری، فناوری و پژوهش‌های بنیادی و کاربردی	مستمر	درصد اختصاص یافته به حوزه پژوهش در زمینه پیشگیری و کاهش اثرات سیلاب نسبت به سال قبل

^۱ برای رسیدن به این هدف تجهیز سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح به ماهواره سنجنش از دور با دقت مکانی و زمانی مناسب و تجهیز اسکادران پهپادی می‌باشد.

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۱۲۴۲۰۴۰	آموزش، ترویج عمومی و اطلاع‌رسانی همگانی	جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران	سازمان صداوسیما، جمهوری اسلامی ایران، وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها و مراتع و آبخیزداری)، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	فرهنگ‌سازی و آمادگی در برابر سیلاب، تغییر رفتار و آموزش رفتار صحیح در قبل، حین و پس از رخداد سانحه	مستمر	آموزش، ترویج عمومی و اطلاع‌رسانی همگانی سالیانه در ۲۰ درصد حوزه‌های آبخیز درجه ۲ به ترتیب اولویت سیل‌خیزی
۰۱۲۲۷۰۴۱	مطالعه و تهیه طرح آبخیزداری در حوزه‌های فاقد سد و مرزی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	وزارت نیرو، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	طرح مصوب	کوتاه‌مدت	درصد انجام مطالعه و تهیه طرح آبخیزداری در حوزه‌های فاقد سد و مرزی، (کلیه حوزه آبخیز مرزی و حوزه‌های آبخیز داخلی اولویت‌دار از نظر سیل‌خیزی)
۰۱۲۳۷۰۴۲ ۰۱۲۳۲۰۴۲ ۰۱۲۳۹۰۴۲	تعلیم و آموزش بدو خدمت و ضمن خدمت برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در ارتباط با سیلاب	وزارت نیرو، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت تعاون، کار و امور اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	وزارت کشور، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت راه و شهرسازی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران	ارتقای دانش کارکنان	مستمر	درصد اجرای برنامه آموزش‌های مستمر بدو خدمت و ضمن خدمت برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در ارتباط با سیلاب
۰۱۱۰۳۰۴۳ ۰۱۲۳۷۰۴۳	تولید محتوا و برنامه‌های آموزشی در ارتباط با مخاطره سیلاب	سازمان صداوسیما، جمهوری اسلامی ایران، وزارت نیرو	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت راه و شهرسازی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران	ارتقای دانش عمومی	مستمر	درصد افزایش تعداد محتوا و برنامه آموزشی تولیدشده نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۱۲۲۰۰۴۴ ۰۱۲۳۲۰۴۴	افزایش دانش و مهارت دانش‌آموزان و دانشجویان در به حداقل رساندن آسیب‌های ناشی از مخاطره سیلاب	وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی ذی‌ربط)	وزارت نیرو، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت راه و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت کشور	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران	ارتقای دانش دانش‌جویان	مستمر	درصد افزایش برنامه‌های آموزشی دانش‌آموزان و دانشجویان در ارتباط با مخاطره سیلاب

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۱۲۲۷۰۴۵	تهیه طرح آبخوان‌داری و پخش سیلاب بر عرصه آبخوان‌های کشور	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	وزارت نیرو، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	طرح مصوب	کوتاه‌مدت	درصد تهیه طرح آبخوان‌داری و پخش سیلاب بر عرصه آبخوان‌های کشور (۱۰۰ درصد حوزه‌های آبخیز با اولویت سیل‌خیزی و آبخوان‌های اولویت‌دار با افت سطح سفره)
۰۱۲۴۰۰۴۶	جمع‌آوری و تلفیق اطلاعات مرتبط با حوزه سیلاب	سازمان مدیریت بحران کشور	وزارت راه و شهرسازی، سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت آموزش و پرورش کشور، سازمان نقشه‌برداری کشور، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه و بودجه	بانک اطلاعاتی جامع سیلاب	مستمر	درصد ایجاد بانک جامع اطلاعات سیلاب کشور
۰۱۲۲۷۰۴۷	تعیین سطح بهینه کاربری‌ها به‌منظور کاهش فرسایش خاک و انواع حرکت‌های توده‌ای زمین	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	وزارت نیرو، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت راه و شهرسازی، وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان نقشه‌برداری کشور، سازمان حفاظت محیط‌زیست	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	گزارش و نقشه	کوتاه‌مدت	درصد پیشرفت تعیین سطح بهینه کاربری‌ها نسبت به سال قبل
۰۱۲۳۰۰۴۸ ۰۱۲۳۷۰۴۸	یکپارچه‌سازی و به‌روزرسانی بانک اطلاعات و آمار ایستگاه‌های باران‌سنجی کشور	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت نیرو	سازمان نقشه‌برداری کشور	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران	بانک اطلاعات برخط بارندگی‌ها در سطح کشور	کوتاه‌مدت	درصد میزان برخط شدن وقایع بارش کشور در حوزه‌های آبخیز دارای ایستگاه باران‌سنجی در حین و پس از اتمام هر رخداد
۰۱۲۳۷۰۴۹	ایجاد و یکپارچه‌سازی بانک اطلاعات به‌روز ایستگاه‌های آب‌سنجی (هیدرومتری) کشور	وزارت نیرو	سازمان برنامه و بودجه	سازمان مدیریت بحران کشور	بانک اطلاعات برخط بارندگی‌ها در سطح کشور	کوتاه‌مدت	درصد میزان برخط شدن دبی‌های رودخانه‌های کشور در حوزه‌های آبخیز دارای ایستگاه هیدرومتری در حین و پس از اتمام هر رخداد بارش

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۱۳۴۲۰۵۰	تعریف، تدوین و اجرای برنامه‌های آموزش همگانی برای مسئولین و ساکنین محلی در مناطق دارای اولویت	جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی،	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش خطر، افزایش درک مشارکت و همراهی مردم در مدیریت و کاهش خطر در مورد سیلاب	مستمر	درصد تحت پوشش دوره‌های آموزشی مدیریت سیلاب (سالانه ۲۵٪) مسئولین و درصد ساکنین محلی تحت پوشش آموزش پیشگیری از سیلاب در حوزه‌های آبخیز دارای اولویت
۰۱۳۳۷۰۵۱	مطالعه و اجرای طرح‌های ساماندهی رودخانه‌های خارج از مراکز جمعیتی (کناره بندی و تثبیت سواحل رودخانه‌های دارای اولویت)	وزارت نیرو	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)، قوه قضائیه جمهوری اسلامی ایران (سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و ...)، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات (سازمان فضایی ایران)، وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ساماندهی خارج از شهر (۶۰۰ کیلومتر)	بلندمدت	نسبت طول رودخانه‌های ساماندهی شده خارج از مراکز جمعیتی (کناره بندی و تثبیت سواحل رودخانه‌های دارای اولویت) به کل
۰۱۳۴۲۰۵۲	برگزاری رویدادهای آموزش همگانی سیلاب به مناسبت سالگرد وقوع سیل‌های مهم در مناطق تحت تأثیر آن سیلاب‌ها (بر اساس مستندات و درس آموخته‌ها از سیلاب‌های گذشته)	جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران	وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	سازمان مدیریت بحران، سازمان برنامه و بودجه	کاهش خطر، افزایش کارآمدی دستگاه‌های اجرایی افزایش درک مشارکت و همراهی مردم در مدیریت و کاهش خطر در مورد سیلاب	مستمر	نسبت برگزاری رویدادهای آموزش همگانی سیلاب به مناسبت سالگرد وقوع در شهرستان‌های استان سیل‌خیز

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۱۲۳۴۰۵۳	جمع‌آوری اطلاعات مکانی و پهنه‌های سیل‌گیر	وزارت کشور	وزارت راه و شهرسازی، سازمان نقشه‌برداری کشور، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت نیرو، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	بانک اطلاعات مکانی	مستمر	درصد جمع‌آوری اطلاعات مکانی و پهنه‌های سیل‌گیر
۰۱۲۳۴۰۵۴	جمع‌آوری آمار خسارات ناشی از سیلاب	وزارت کشور	وزارت جهاد کشاورزی، وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، وزارت آموزش و پرورش	سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان مدیریت بحران، سازمان برنامه و بودجه	بانک اطلاعاتی خسارت	مستمر	درصد ایجاد و به‌روزرسانی بانک اطلاعاتی خسارات سیلاب کشور
۰۱۲۳۰۰۵۵ ۰۱۲۳۷۰۵۵	جمع‌آوری آمار و اطلاعات بارش‌های منجر به وقوع سیلاب	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت نیرو	وزارت کشور، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت راه و شهرسازی، سازمان نقشه‌برداری کشور	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	بانک اطلاعاتی مشخصات بارش‌های به وقوع پیوسته	کوتاه‌مدت	درصد میزان برخط شدن بانک اطلاعاتی بارش‌های حدی
۰۱۲۲۷۰۵۶	افزایش تعامل بین مروجان، محققان، بخش اجرا و جوامع محلی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت نیرو	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	مشارکت و تبادل نظرات	مستمر	افزایش تعامل بین مروجان، محققان، بخش اجرا و جوامع محلی
۰۱۲۵۲۰۵۷	عکس‌برداری هوایی قبل از بحران در مناطق با خطر بالا	سازمان نقشه‌برداری کشور	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواپیمایی کشوری)، ستاد کل نیروهای مسلح	وزارت کشور (استانداری‌ها)، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	تصاویر رقومی هوایی	بنا به درخواست سازمان مدیریت بحران	نسبت مساحت عکس‌برداری به میزان درخواست
۰۱۲۵۲۰۵۸	ایجاد سامانه تولید و به‌روز نگه‌داری نقشه‌های پوششی و پایه سه‌بعدی	سازمان نقشه‌برداری کشور	وزارت راه و شهرسازی، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان برنامه و بودجه، سازمان هواپیمایی کشوری و ستاد کل نیروهای مسلح، سازمان مدیریت بحران کشور	نقشه‌های پوششی و پایه سه‌بعدی	بلندمدت	نسبت مساحت نقشه‌های پوششی و پایه سه‌بعدی به‌روز شده به کل کشور

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۱۲۲۷۰۵۹	پهنه‌بندی میزان و شدت فرسایش و رسوب خاک ناشی از سیلاب (گزارش و نقشه)	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها و مراتع و آبخیزداری)	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، سازمان مدیریت بحران کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه و بودجه	گزارش و نقشه	میان‌مدت	درصد اجرای طرح پهنه‌بندی میزان و شدت فرسایش خاک ناشی از سیلاب (گزارش و نقشه)
۰۱۲۳۴۰۶۰	تحلیل و آنالیز بانک اطلاعاتی (بر اساس متدولوژی)	وزارت کشور	سازمان نقشه‌برداری کشور، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت راه و شهرسازی وزارت نیرو و سایر سازمان‌های مرتبط، سازمان مدیریت بحران، سازمان برنامه و بودجه	گزارش	کوتاه‌مدت	درصد تحلیل و آنالیز بانک اطلاعاتی (اقدام بهنگام مکانی و زمانی در بعد هشدار سیلاب و ... با انجام تحلیل و آنالیز بانک اطلاعاتی)
۰۱۲۲۷۰۶۱	به‌روزرسانی، پهنه‌بندی و اولویت‌بندی فرسایش خاک در سطح ملی (نقشه با مقیاس ۱:۱۰۰۰۰ پهنه‌بندی و اولویت‌بندی فرسایش خاک در سطح ملی)	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارتخانه‌های نیرو، علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان نقشه‌برداری کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه و بودجه، وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و صنعت، معدن و تجارت، سازمان مدیریت بحران کشور	گزارش و نقشه	کوتاه‌مدت	درصد به‌روزرسانی، پهنه‌بندی و اولویت‌بندی فرسایش خاک در سطح ملی (نقشه با مقیاس ۱:۱۰۰۰۰ پهنه‌بندی و اولویت‌بندی فرسایش خاک در سطح ملی)
۰۱۲۲۰۰۶۲ ۰۱۲۳۲۰۶۲	ارتقای دانش آبخیزداری شهری آبخیزنشینان	وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، سازمان مدیریت بحران کشور	سازمان برنامه و بودجه	پایداری شهری در مقابل سیلاب و مخاطرات طبیعی	میان‌مدت	نسبت جمعیت تحت پوشش برنامه افزایش ارتقای دانش آبخیزداری شهری به کل جمعیت آبخیزنشینان

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۱۲۲۷۰۶۳	حفظ و احیا، توسعه و بهره‌برداری از منابع طبیعی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست، ستاد کل نیروهای مسلح	وزارتخانه‌های کشور، نیرو، راه و شهرسازی، سازمان حفاظت محیط‌زیست، شورای عالی شهرسازی و معماری، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	حفاظت و تقویت پوشش گیاهی	مستمر	درصد اجرای طرح (حفظ و احیای، توسعه و بهره‌برداری از منابع طبیعی)، سالیانه ۲۰٪ حوزه‌های آبخیز اولویت‌دار از نظر سیل‌خیزی
۰۱۲۲۷۰۶۴	مطالعه و تهیه طرح آبخیزداری و حوزه بالادست قنوت (برای قنوت اولویت‌دار)	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	وزارت نیرو، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	طرح مصوب	کوتاه‌مدت	درصد اجرای طرح مطالعه و تهیه طرح آبخیزداری و حوزه بالادست قنوت، (برای قنوت اولویت‌دار)
۰۱۲۴۰۰۶۵	تهیه متدولوژی نحوه ارزیابی و اولویت‌بندی خطر وقوع سیلاب	سازمان مدیریت بحران کشور	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت راه و شهرسازی، سازمان برنامه و بودجه	گزارش	کوتاه‌مدت	درصد تهیه دستورالعمل روش‌های ارزیابی و اولویت‌بندی خطر وقوع سیلاب
۰۱۲۲۷۰۶۶	بررسی وضعیت موجود بهره‌برداران منابع طبیعی و خصوصیات وضعیت اقتصادی و اجتماعی آن‌ها و نوع نیاز آنان به دانش فنی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت کشور، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت راه و شهرسازی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	گزارش	کوتاه‌مدت	تحت پوشش قرار دادن ۱۰۰٪ بهره‌برداران منابع طبیعی کشور از نظر وضعیت اقتصادی و اجتماعی و دانش‌های فنی موردنیاز آنان

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۱۲۳۷۰۶۷	آموزش‌های استفاده از سیستم‌های دیجیتال و الکترونیک برای آبخیزنشینان	وزارت نیرو	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)، وزارت تعاون، کار و امور اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران	ارتقای دانش ذینفعان	مستمر	درصد اجرای برنامه آموزش‌های مستمر بدو خدمت و ضمن خدمت برای کارکنان دستگاه-های اجرایی ذی‌ربط و آموزش‌های استفاده از سیستم‌های دیجیتال و الکترونیک برای آبخیزنشینان

هدف ۳: اولویت‌دهی و توسعه اقدامات کاهش خطر و سرمایه‌گذاری در راستای افزایش تاب‌آوری

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۱۲۳۴۰۶۸	ساماندهی پل‌های کم‌ارتفاع در مناطق با خطر بالای سیلاب در مناطق شهری	وزارت کشور (شهرداری‌ها)	وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها)	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	جلوگیری از ایجاد اختلال در عملکرد شهری در اثر صدمه و تخریب پل‌ها کم ارتفاع	میان مدت	درصد شهرهای دارای مطالعات ساماندهی پل‌های کم‌ارتفاع در مناطق با خطر بالای سیلاب در مناطق شهری
۰۱۲۳۰۰۶۹	ساماندهی پل‌های کم‌ارتفاع در مناطق با خطر بالای سیلاب در خارج از شهرها	وزارت راه و شهرسازی	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت نیرو	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	جلوگیری از صدمه و تخریب پل‌ها کم ارتفاع	میان مدت	درصد پل‌های کم‌ارتفاع در مناطق با خطر بالای سیلاب در خارج از شهرها دارای مطالعات ساماندهی
۰۱۲۲۷۰۷۰	برنامه‌ریزی برای اسکان عشایر در مناطق با خطر بالای سیلاب	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان امور عشایر ایران)	وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش صدمات احتمالی وقوع سیلاب به عشایر	میان مدت	درصد مناطق ییلاقی و قشلاقی عشایر دارای برنامه کاهش خطر سیلاب
۰۱۲۳۷۰۷۱	تهیه پیشنهادات لازم جهت سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی در کاهش آسیب‌پذیری از سیلاب	وزارت نیرو	وزارت کشور، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت راه و شهرسازی، سازمان حفاظت محیط‌زیست، شورای عالی استان‌ها، وزارت آموزش و پرورش	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	قوانین و دستورالعمل‌های اجرایی	میان مدت	درصد معافیت‌ها و مشوق‌های لازم جهت سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی در کاهش آسیب‌پذیری از سیلاب، (در شهرهای بالای ۱۰۰۰۰ نفر جمعیت کشور)

هدف ۴: پاسخ مؤثر به حوادث و سوانح و بازسازی با مشارکت مردم در تمامی ابعاد کالبدی، اقتصادی، اجتماعی،

نهادی و محیط‌زیستی

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۱۲۳۰۰۷۲	مطالعه، اجرا و راه‌اندازی سامانه‌های هشدار سیل هواشناسی در حوضه‌های دارای اولویت	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، سازمان برنامه و بودجه، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان مدیریت بحران کشور، وزارت جهاد کشاورزی	پیش‌بینی و هشدار بارندگی و سیل‌ها مکان و میزان بارش - هشدار سیل‌های ناگهانی در حوضه‌های کوچک	میان‌مدت	درصد راه‌اندازی سامانه‌های هشدار سیل هواشناسی در حوضه‌های دارای اولویت (۱/۲ کلان حوضه‌های آبخیز بر اساس اولویت)
۰۱۲۳۷۰۷۳	مطالعه، اجرا و راه‌اندازی سامانه‌های هشدار رودخانه‌ای در حوضه‌های کوهستانی و یا دارای اولویت مناطق شهری و روستایی	وزارت نیرو	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، سازمان برنامه و بودجه، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، سازمان مدیریت بحران کشور	پیش‌بینی و هشدار سیل شامل زمان، مکان (پهنه) و عمق جریان سیلاب، راه‌اندازی سالانه ۵۰ سامانه هشدار	میان‌مدت	درصد راه‌اندازی سامانه‌های هشدار رودخانه‌ای در حوضه‌های کوهستانی و یا دارای اولویت مناطق شهری و روستایی (۱/۲ کلان حوضه‌های آبخیز بر اساس اولویت)
۰۱۲۳۰۰۷۴	تدوین و ابلاغ دستورالعمل مربوط به فرآیند پیش‌بینی، تحلیل و هشدار بارندگی و سیلاب (با دقت زمانی و مکانی مناسب)	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	وزارت نیرو، وزارت کشور، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	اصلاح روند جاری در موضوع پیش‌بینی و هشدار سیل	کوتاه‌مدت	درصد اجرای برنامه تدوین و ابلاغ دستورالعمل مربوط به فرآیند پیش‌بینی، تحلیل و هشدار بارندگی و سیلاب (با دقت زمانی و مکانی مناسب)، برای شهرهای با خطر آسیب‌پذیری بالا

وزارت کشور
سازمان مدیریت بحران کشور

هدف ۵: تحقق جامعه‌محوری مدیریت بحران

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۱۲۲۷۰۷۵ ۰۱۲۳۲۰۷۵ ۰۱۲۴۲۰۷۵ ۰۱۱۰۳۰۷۵	انتقال اطلاعات و دانش به منظور افزایش سطح آگاهی و دانش بهره‌برداران و جوامع محلی در قالب دوره‌ها با سرفصل مصوب و ارائه آموزش‌های همگانی از طریق رسانه‌ها	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان برنامه و بودجه	مشارکت جوامع محلی	مستمر	انتقال اطلاعات و دانش به منظور افزایش سطح آگاهی و دانش بهره‌برداران و جوامع محلی در قالب دوره‌ها با سرفصل مصوب و نسبت ۲۰ درصد از آبخیز نشینان حوزه‌های آبخیز درجه ۲ کشور به ترتیب اولویت سیل‌خیزی
۰۱۲۱۹۰۷۶	توسعه فناوری‌های نوین مرتبط با پایش پیش‌نشانگرهای سیلاب، سامانه‌های هشدار سیل و کلیه تجهیزات	معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری	وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	مجهز نمودن مدیریت بحران دستگاه‌ها به تجهیزات نوین و فناوری‌های روز	مستمر	اجرای طرح‌های استارت‌آپ و راه‌اندازی و حمایت از مراکز رشد در حوزه سوانح و تأسیس شرکت‌های دانش‌بنیان در زمینه مدیریت خطر حوادث و سوانح
۰۱۲۲۷۰۷۷	توسعه طرح‌های آبخیزداری و آبخوان‌داری در مناطق سیل‌خیز کشور با مشارکت مردم	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	وزارت جهاد کشاورزی، سازمان حفاظت محیط‌زیست	سازمان برنامه و بودجه، وزارت کشور، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش خطر سیلاب و ارتقای بهره‌وری نزولات آسمانی	مستمر	درصد توسعه طرح‌های آبخیزداری و آبخوان‌داری در مناطق سیل‌خیز کشور با مشارکت مردم (۲۰٪ کلان حوزه‌های آبخیز کشور بر اساس اولویت سیل‌خیزی)
۰۱۲۲۷۰۷۸	توسعه تشکلهای مردم‌نهاد (تعاونی‌ها، اتحادیه‌ها، مجامع خیرین و دیگر سازمان‌های مردم‌نهاد) در حوزه منابع طبیعی و آبخیزداری	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری)	وزارت کشور	وزارت جهاد کشاورزی، سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	کاهش خطر سیلاب	مستمر	نرخ توسعه تشکلهای مردم‌نهاد در حوزه منابع طبیعی و آبخیزداری (هر سال در ۱۰ حوزه آبخیز درجه ۲ کشور ایجاد تشکلهای فراگیر)
۰۱۲۲۷۰۷۹	بررسی و شناسایی دانش بومی در زمینه آبخیزداری و آبخوان‌داری	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت جهاد کشاورزی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	گزارش	کوتاه‌مدت	بررسی و شناسایی دانش بومی در زمینه آبخیزداری و آبخوان‌داری در ۳۱ استان کشور

۲-۲-۲- زلزله

هدف ۱: بهبود نظام حکمرانی و توسعه ظرفیت‌ها با تأکید بر مدیریت یکپارچه و هماهنگ

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۲۳۰۰۰۱	فرهنگ‌سازی توسعه شهری بر مبنای خطر زلزله	وزارت راه و شهرسازی	جمعیت هلال احمر، جمهوری اسلامی ایران، وزارت آموزش و پرورش، وزارت کشور، گروه‌های مردم‌نهاد، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	گسترش فرهنگ توجه به امر مخاطرات زلزله در توسعه شهرها	مستمر	درصد افزایش طرح‌های تعریف‌شده با هدف فرهنگ‌سازی توسعه شهری بر مبنای خطر زلزله
۰۲۲۳۲۰۰۲	به اشتراک‌گذاری تجربیات و توانمندی‌های ایران در زمینه دانش زلزله و تلاش در ایجاد ارتباطات بین‌المللی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، نهادهای تخصصی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی)	وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	ارائه کمک به کشورهای نیازمند و کسب درآمد از طریق صدور دانش فنی	مستمر	درصد افزایش تعداد تفاهم‌نامه همکاری با کشورهای نیازمند و قراردادهای منعقد شده نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه
۰۲۲۳۰۰۰۳	نظارت بر مصوبات شورای عالی شهرسازی و معماری در خصوص ضوابط بلندمرتبه‌سازی و ساخت‌وساز بر روی حریم گسل‌ها	وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی)	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، شهرداری‌ها، سازمان مدیریت بحران کشور	سازمان برنامه و بودجه	توسعه شهری با در نظر گرفتن خطر زلزله	مستمر	درصد رعایت مصوبات شورای عالی شهرسازی و معماری در خصوص ضوابط بلندمرتبه‌سازی و ساخت‌وساز بر روی حریم گسل‌ها
۰۲۲۳۰۰۰۴	تدوین و بازنگری استانداردها و ضوابط ساخت‌وساز مقاوم در برابر زلزله	وزارت راه و شهرسازی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	کلیه دستگاه‌های موضوع ماده ۲	ارتقای کیفیت ساخت‌وساز	بلندمدت	نسبت استانداردهای تدوین‌شده و بازنگری شده به اعلام نیاز برای تدوین و بازنگری استانداردها
۰۲۱۲۴۰۰۵	ترویج فرهنگ مقاوم‌سازی ساختمان‌های روستایی	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	وزارت کشور، وزارت اقتصاد، وزارت راه و شهرسازی، سمن‌ها، سازمان صداوسیما، جمهوری اسلامی ایران و کلیه نهادهای تخصصی	وزارت کشور، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	افزایش حساسیت و توجه عمومی به ساخت‌وساز مقاوم در برابر زلزله	مستمر	تعداد برنامه‌ها و طرح‌های مرتبط با ترویج فرهنگ مقاوم‌سازی، نظرسنجی عمومی از مردم و سنجش موفقیت اقدام
۰۲۱۲۴۰۰۶	توسعه نظام فنی روستایی	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	وزارت راه و شهرسازی	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	ارتقای ایمنی و کاهش اثرات زلزله	مستمر	نرخ توسعه نظام فنی روستایی

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۱۲۶۰۰۷	فرهنگ‌سازی توجه به خطر زلزله و روش‌های کاهش خطر حوادث ناشی از رخداد آن از طریق روحانیون، حوزه‌های علمیه، بنیادهای دینی	سازمان تبلیغات اسلامی	سازمان صداوسیما، جمهوری اسلامی ایران، متخصصین و نهادهای تخصصی، ستاد همکاری‌های حوزه‌های علمیه و آموزش و پرورش، شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	تشویق خطیبان، علما، امامان جمعه به توجه به خطر زلزله	مستمر	پخش حداقل دو برنامه در صدا و سیما با هدف آشنایی مردم با زلزله و خطرات آن
۰۲۲۳۰۰۰۸	تهیه دستورالعمل تمهیدات صیانتی و حفاظتی هواپیماها در آشیانه‌ها و یا در محوطه با در نظر گرفتن احتمال وقوع زلزله	وزارت راه و شهرسازی	سازمان مدیریت بحران کشور	سازمان برنامه و بودجه	نگهداری هواپیماها در مکان‌های امر، رعایت فواصل ایمن با هدف صیانت از آن‌ها در مواقع رخداد زلزله	کوتاه‌مدت	درصد پیشرفت تهیه دستورالعمل تمهیدات صیانتی و حفاظتی هواپیماها در آشیانه‌ها و یا در محوطه با در نظر گرفتن احتمال وقوع زلزله
۰۲۲۳۴۰۰۹ ۰۲۲۳۰۰۰۹ ۰۲۲۳۷۰۰۹	تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت زلزله در کشور (با تأکید بر پیشگیری و مدیریت خطر)	وزارت کشور، وزارت راه و شهرسازی، وزارت نیرو	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت نفت، وزارت صنعت، معدن و تجارت	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران	وضع قوانین جامع، یکپارچه و منسجم	کوتاه‌مدت	درصد اجرای برنامه تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت زلزله در کشور

هدف ۲: تحقق تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری در مدیریت بحران بر مبنای درک صحیح و همه‌جانبه از خطر

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۲۳۱۰۱۰	تهیه و تکمیل نقشه رقومی گسل‌های کشور (مقیاس کشوری)	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	تکمیل اطلاعات گسل‌ها با جداول اطلاعاتی و به‌صورت رقومی	بلندمدت	درصد پوشش نقشه رقومی گسل‌ها از کل کشور
۰۲۲۳۱۰۱۱	تهیه نقشه رقومی گسله‌های اطراف مراکز استان‌ها تا شعاع حداقل ۱ درجه	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	داشتن اطلاعات کامل از چشمه‌های لرزه‌ای اطراف مراکز استان‌ها در مقیاس ۱/۲۵۰۰۰	بلندمدت	درصد پیشرفت تهیه نقشه رقومی گسله‌های مراکز استان‌ها در سال (هر سال حداقل ۶ مرکز استان)

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۲۳۱۰۱۲	تهیه نقشه رقومی گسله‌های اطراف شهرهای با جمعیت بالای ۲۰۰ هزار نفر تا شعاع حداقل ۱ درجه	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	داشتن اطلاعات کامل از چشمه‌های لرزه‌ای اطراف شهرهای بزرگ در مقیاس ۱/۲۵۰۰۰	بلندمدت	نسبت پیشرفت تهیه نقشه رقومی گسله‌های شهرهای بالای ۲۰۰ هزار نفر به کل هدف پیش‌بینی‌شده در برنامه
۰۲۲۳۱۰۱۳	تهیه و تکمیل مشخصات جزئی‌تر گسله‌ها با اندازه‌گیری‌های میدانی و سطحی، زیرسطحی و ژرف	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	داشتن اطلاعات نرخ لرزه‌خیزی، میزان جابجایی، تعیین آخرین فعالیت قطعات گسلی به‌عنوان چشمه‌های لرزه‌ای	مستمر	درصد پیشرفت برنامه ارائه سالانه اطلاعات تفصیلی قطعات گسلی (هر سال حداقل یک سگمنت گسلی تکمیل شده باشد.)
۰۲۲۳۰۰۱۴	تکمیل بانک اطلاعات ژئوتکنیکی کشور	وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی)	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	دارا بودن اطلاعات کافی از نوع خاک به‌ویژه در مراکز جمعیتی شهری و سامانه کارآمد اطلاعات برخط آن	مستمر	درصد به‌روزرسانی بانک اطلاعات ژئوتکنیکی کشور (بازنگری بانک و تکمیل سالانه آن بر اساس داده‌های تحویل داده‌شده و در دسترس قرار گرفتن آن)
۰۲۲۳۰۰۱۵	تهیه بانک اطلاعات شتاب‌نگاشت‌های زلزله ایران	وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی)	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	اطلاع از مقادیر شتاب زلزله‌ها	کوتاه‌مدت	درصد تهیه و به‌روزرسانی بانک اطلاعات شتاب‌نگاشت‌های زلزله ایران
۰۲۲۵۲۰۱۶	تهیه بانک اطلاعات تغییرات مختصات نقاط و تغییر شکل‌های زمین	سازمان نقشه‌برداری کشور	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	اطلاع از پویایی و دینامیک گسله‌ها	میان‌مدت	درصد تهیه و راه‌اندازی بانک اطلاعات تغییرات مختصات نقاط و تغییر شکل‌های زمین (راه‌اندازی سامانه اطلاعات و در دسترس قرار گرفتن اطلاعات)

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۲۵۲۰۱۷	تهیه بانک اطلاعات تصاویر ماهواره‌ای مرتبط با ارزیابی جابجایی‌های گسل‌ها و تغییر شکل سطح زمین	سازمان نقشه‌برداری کشور	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت اطلاعات و ارتباطات (سازمان فضائی ایران)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	اطلاع از دینامیسم گسله‌ها با اولویت گسله‌های اطراف مراکز جمعیتی بزرگ‌تر	مستمر	درصد تهیه و راه‌اندازی بانک اطلاعات تصاویر ماهواره‌ای مرتبط با ارزیابی جابجایی‌های گسل‌ها و تغییر شکل سطح زمین (و در اختیار کارشناسان قرار گرفتن تصاویر)
۰۲۲۳۰۰۱۸	راه‌اندازی بانک اطلاعات ساختمان و مسکن (شامل ساختمان‌های شخصی و دولتی و عمومی)	وزارت راه و شهرسازی	سازمان برنامه‌وبودجه (مرکز آمار ایران)، شهرداری‌ها، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	فراهم آمدن لایه اطلاعاتی مناسب از کیفیت و کمیت ساختمان‌ها و مسکن	بلندمدت	درصد تهیه و راه‌اندازی بانک اطلاعات ساختمان و مسکن
۰۲۵۰۱۰۱۹	راه‌اندازی بانک اطلاعات صنایع و مراکز خطرزا و پرخطر در شهرها	شهرداری‌ها	وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت راه و شهرسازی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	شناسایی مناطق با خطر بالا	میان‌مدت	درصد پوشش شهرها در بانک اطلاعات صنایع و مراکز خطرزا و پرخطر در شهرها
۰۲۲۴۰۰۲۰	تشکیل بانک اطلاعات ماشین‌آلات و تجهیزات و متخصصان داوطلبان	سازمان مدیریت بحران کشور	دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون و بخش خصوصی	سازمان برنامه‌وبودجه	داشتن اطلاعات متخصصان و داوطلبان و ماشین‌آلات و تجهیزات	میان‌مدت	درصد تهیه و راه‌اندازی بانک اطلاعاتی متخصصان، داوطلبان و ماشین‌آلات و تجهیزات
۰۲۲۲۰۰۲۱	تهیه بانک اطلاعاتی از پراکنش و کیفیت ساخت کلیه مراکز آموزشی شامل مدارس، مهدکودک‌ها، فنی و حرفه‌ای، مدارس غیرانتفاعی و کلیه مجموعه‌های دانشگاهی	وزارت آموزش و پرورش	وزارت راه و شهرسازی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	داشتن اطلاعات جامع از پراکنش جغرافیایی، کیفیت ساختمان، تعداد جمعیت دانش‌آموزی و ...	میان‌مدت	درصد تهیه بانک اطلاعاتی از پراکنش و کیفیت ساخت کلیه مراکز آموزشی (بانک) اطلاعات بر پایه اطلاعات مکانی و (رقومی)
۰۲۲۲۵۰۲۲	تهیه بانک اطلاعاتی پراکنش بیمارستان‌ها و مراکز درمانی (دولتی و غیردولتی)، کیفیت سازه، اطلاعات تماس کلیه پزشکان و کادر درمانی و تجهیزات بیمارستانی	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت راه و شهرسازی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	اطلاعات مکانی، فنی و مشخصات سازه‌ای مراکز بهداشتی و درمانی و اطلاعات تماس پزشکان و کادر درمانی	میان‌مدت	درصد تهیه و راه‌اندازی سامانه بر پایه اطلاعات مکانی پراکنش بیمارستان‌ها و مراکز درمانی، اطلاعات ساختمانی و تماس کادر درمانی

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۲۳۵۰۲۳	تهیه سامانه اطلاعاتی کلیه آثار و نمادهای فرهنگی، باستانی، گردشگری و صنایع مرتبط	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	وزارت راه و شهرسازی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	داشتن اطلاعات مکانی پراکنش نمادهای فرهنگی، آثار منقول و غیرمنقول باستانی و تاریخی و فرهنگی	کوتاه‌مدت	درصد تهیه سامانه اطلاعاتی کلیه آثار و نمادهای فرهنگی، باستانی، گردشگری و صنایع مرتبط (راه‌اندازی سامانه اطلاعاتی رقمی)
۰۲۲۳۰۰۲۴	تهیه و تکمیل بانک اطلاعاتی رقمی مکانی پراکنش سامانه‌های حمل‌ونقلی و ماشین‌آلات سنگین	وزارت راه و شهرسازی	کلیه نهادهای تخصصی و شرکت‌های مشاور	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	داشتن اطلاعات رقمی مکانی پراکنش کلیه المان‌های حمل‌ونقلی	میان‌مدت	درصد راه‌اندازی سامانه اطلاعات مکانی المان‌های حمل‌ونقل و پراکنش ماشین‌آلات سنگین راه‌سازی
۰۲۲۳۷۰۲۵	تهیه بانک اطلاعاتی رقمی اطلاعات کلیه اجزای سامانه‌های برق کشور	وزارت نیرو	مراکز تخصصی و شرکت‌های مرتبط	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	اطلاع از پراکنش مکانی المان‌های شبکه برق	میان‌مدت	درصد تهیه و راه‌اندازی سامانه اطلاعاتی رقمی شبکه برق
۰۲۲۳۷۰۲۶	تهیه بانک اطلاعاتی رقمی اطلاعات کلیه اجزای سامانه‌های آب و فاضلاب کشور	وزارت نیرو	مراکز تخصصی و شرکت‌های مرتبط	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	اطلاع از پراکنش مکانی المان‌های شبکه آب و فاضلاب	میان‌مدت	درصد راه‌اندازی سامانه اطلاعاتی رقمی شبکه آب و فاضلاب
۰۲۲۳۶۰۲۷	تهیه سامانه اطلاعاتی رقمی از تمامی اجزای سامانه‌های تولید، انتقال و توزیع گاز و مواد سوختی	وزارت نفت	نهادهای تخصصی و شرکت‌های مورد تأیید	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	آگاهی از پراکنش جغرافیایی و نوع المان‌های مهم در شبکه تولید و انتقال نفت و گاز و مجتمع‌های پتروشیمی	کوتاه‌مدت	درصد تهیه و راه‌اندازی سامانه اطلاعاتی رقمی مکانی و فنی سیستم نفت و گاز و پتروشیمی
۰۲۲۳۶۰۲۸	تعیین نقاط تقاطعی مسیر لوله‌های اصلی نفت و گاز و مواد پتروشیمی با زون‌ها و مسیر گسلش و اتخاذ تمهیدات مهندسی مقابله با اثر جابجایی ناشی از گسیختگی و گسلش	وزارت نفت	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	شناسایی زون‌های آسیب‌پذیر خطوط انتقال و مجتمع‌های مرتبط در معرض خطر گسلش	میان‌مدت	درصد پوشش سالانه شبکه‌گذاری کلیه زون‌های تقاطعی با گسل‌های اصلی و تهیه نقشه‌های خطر، (شناسایی سالانه حداقل ۳۰ درصد زون‌های تقاطعی)
۰۲۲۲۱۰۲۹	تهیه سامانه اطلاعاتی پراکنش مکانی کلیه تأسیسات و ایستگاه‌ها، ساختمان و مراکز مرتبط با ارتباطات	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	مراکز تخصصی و شرکت‌های مشاور مرتبط	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	داشتن اطلاعات کافی و رقمی از پخش و توزیع مراکز مخابراتی و ارتباطات	میان‌مدت	درصد راه‌اندازی سامانه رقمی لایه‌های اطلاعاتی مراکز مرتبط با ارتباطات و مخابرات

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۵۰۱۰۳۰	ایجاد بانک اطلاعات رقومی لایه‌های اطلاعات شهری دربردارنده مشخصات فنی کلیه ساختمان‌ها و معابر، تأسیسات و غیره	شهرداری‌ها	مراکز تخصصی و شرکت‌های مشاور	کلیه دستگاه‌ها، سازمان برنامه‌و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	داشتن اطلاعات جامع از اماکن‌های شهری	میان‌مدت	درصد راه‌اندازی سامانه رقومی لایه‌های اطلاعات شهری با مشخصات فنی آن‌ها
۰۲۱۰۴۰۳۱	تهیه لایه‌های اطلاعاتی پراکنش مراکز نظامی و بخش‌های وابسته به آن با اطلاعات فنی ساختمان‌ها، ماشین‌آلات سنگین مرتبط با امداد در بحران و ...	ستاد کل نیروهای مسلح	نهاد‌های تخصصی و شرکت‌های مشاور	سازمان برنامه‌و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	اطلاعات رقومی مکانی از پراکنش مراکز نظامی	میان‌مدت	درصد تهیه لایه‌های اطلاعاتی پراکنش مراکز نظامی و بخش‌های وابسته (راه‌اندازی سامانه اطلاعات مکانی)
۰۲۱۰۷۰۳۲ ۰۲۲۵۲۰۳۲	توسعه و تلفیق شبکه موقعیت‌یابی یکپارچه مالکیت‌ها (طرح شمیم) و استفاده چندمنظوره از مقادیر آن در پایش جنبائی گسل‌ها	قوه قضائیه (سازمان ثبت اسناد و املاک کشور)، سازمان نقشه‌برداری کشور	وزارت کشور، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (مؤسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران)، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، سازمان نقشه‌برداری کشور	سازمان برنامه‌و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	فراهم نمودن بستر توسعه‌یافته از شبکه گسترده مختصات مکانی	کوتاه‌مدت	درصد کاربردی شدن طرح کاداستر در پایش حرکت گسل‌ها
۰۲۲۳۲۰۳۳	افزایش تعداد ایستگاه‌های لرزه‌نگاری	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (مؤسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران، پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله)	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)	سازمان برنامه‌و بودجه کشور، سازمان مدیریت بحران کشور	شناسایی گسل‌های فعال و افزایش دقت تعیین مکان زلزله‌ها	بلندمدت	نسبت افزایش تعداد ایستگاه‌ها به ۴۵۰ ایستگاه
۰۲۲۳۲۰۳۴	افزایش تعداد ایستگاه‌های لرزه‌نگاری پرتابل با هدف مونیتورینگ گسل‌ها	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (مؤسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران و پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله)	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)	سازمان برنامه‌و بودجه کشور، سازمان مدیریت بحران کشور	ارزیابی جنبائی گسله‌های مهم با اولویت کلان‌شهرها و مراکز جمعیتی بزرگ و تأسیسات راهبردی و ثبت پس‌لرزه‌های زلزله‌های تأثیرگذار	بلندمدت	درصد تهیه ۱۰۰ دستگاه باند پهن و مناسب برای شبکه محلی
۰۲۲۳۰۰۳۵	افزایش تعداد ایستگاه‌های شتاب‌نگاری	وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی)	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (مؤسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران)	سازمان برنامه‌و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارزیابی دقیق‌تر شتاب زلزله و برآورد خسارت زلزله	بلندمدت	نسبت افزایش ۱۰۰۰ دستگاه شتاب‌نگاری به تعداد ایستگاه‌های موجود

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۲۵۲۰۳۶	افزایش تعداد ایستگاه‌های جی‌پی‌اس با هدف مونیتورینگ جنبائی گسل‌ها	سازمان نقشه‌برداری کشور	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (مؤسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران)، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	تعیین پویائی گسله‌ها با اولویت مراکز جمعیتی بزرگ	بلندمدت	درصد افزایش تعداد ایستگاه‌های جی‌پی‌اس (افزایش ۴۰۰ ایستگاه به تعداد ایستگاه‌های موجود)
۰۲۲۳۰۰۳۷	تهیه نقشه‌های پهنه‌بندی خطر زلزله در مقیاس روستایی، شهری، استانی و ملی	وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی)	وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، پژوهشکده سوانح طبیعی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	تعیین زون‌های با خطر بالا زلزله در مناطق شهری، استان و کشور	مستمر	نسبت پوشش نقشه‌های پهنه‌بندی خطر زلزله در مقیاس شهری، استانی و کشور
۰۲۲۳۰۰۳۸	ارزیابی ایمنی لرزه‌ای کلینیک‌ها، درمانگاه، بیمارستان‌ها و کلیه مجموعه‌های ارائه خدمات پزشکی خصوصی دارای مجوز فعالیت از وزارت بهداشت	وزارت راه و شهرسازی	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و کلیه نهادهای تخصصی مرتبط	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	تعیین و اولویت‌بندی خطر لرزه‌ای مراکز بهداشتی و درمانی خصوصی	میان‌مدت	نسبت پوشش طرح ارزیابی ایمنی لرزه‌ای کلینیک‌ها، درمانگاه، بیمارستان‌ها به کل (اولویت‌بندی مراکز بهداشتی و درمانی خصوصی بر اساس درجه خطر لرزه‌ای)
۰۲۲۳۷۰۳۹	ارزیابی آسیب‌پذیری اجزای سامانه‌های انتقال، فوق توزیع و توزیع برق ناشی از زلزله و ناشی از المان‌های محیطی اطراف مانند ساختمان‌های مجاور، سقوط آوار و ... و اولویت‌بندی آن‌ها	وزارت نیرو	مراکز تخصصی و شرکت‌های مهندسی مشاور	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	برآورد کلی از میزان آسیب‌پذیری اتاقک‌های ترانس‌های برق و اولویت‌بندی آن‌ها	بلندمدت	درصد شبکه‌های دارای ارزیابی

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۲۳۰۰۴۰	شناسایی و لکه‌گذاری دامنه‌های ناپایدار با احتمال ریزش و لغزش‌های بالقوه لرزه‌ای در مسیر جاده‌ها و راه‌آهن و اتخاذ تمهیدات پایدارسازی دامنه‌ها یا احداث و یا تعیین مسیر جایگزین	وزارت راه و شهرسازی	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، کلیه نهادهای تخصصی و شرکت‌های مشاور	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	جانمایی زون‌های ناپایدار در دامنه‌های مشرف به جاده‌ها و راه‌آهن و اولویت‌بندی آن‌ها بر اساس ابعاد، میزان خطر، راه جایگزین (برای جاده‌ها)	بلندمدت	تثبیت دامنه‌های ناپایدار (الزامی برای راه‌آهن)، تعیین و یا احداث راه جایگزین مناسب (راه)، به نسبت ۲۰٪ از تعداد کل زون‌های دامنه‌های ناپایدار (حدافل ۲۰۰ زون ناپایدار مشرف بر مسیر جاده‌ها)
۰۲۲۳۷۰۴۱	ارزیابی سریع آسیب‌پذیری شبکه‌های آب و فاضلاب (کلیه المان‌های شبکه شامل سدها، مخازن، استخرها، بندها، خطوط انتقال و تصفیه‌خانه‌ها و پمپاژها) در برابر زلزله و مخاطرات ناشی از آن مانند زمین‌لغزش و ریزش سنگ	وزارت نیرو	مراکز تخصصی و شرکت‌های مهندسی مشاور	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	به دست آوردن اطلاعات کلی از میزان و گستردگی پتانسیل آسیب‌پذیری لرزه‌ای در شبکه‌های آب و فاضلاب	بلندمدت	درصد اجزای شبکه آب و فاضلاب شهری دارای مطالعات آسیب‌پذیری در برابر زلزله و مخاطرات ناشی از آن مانند زمین‌لغزش و ریزش سنگ
۰۲۲۳۶۰۴۲	ارزیابی خطر لرزه‌ای مجموعه‌های پالایشگاهی، مجتمع‌های تولیدی، مخازن، ایستگاه‌ها و کلیه سایت‌های نفت (و مشتقات آن)، گاز و پتروشیمی و تعیین نقاط و اجزای آسیب‌پذیر در آن‌ها	وزارت نفت	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، نهادهای تخصصی، شرکت‌های مشاور مورد تأیید	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	توسعه پایدار و کاهش خطر مجموعه‌های نفت و گاز و پتروشیمی‌ها از طراحی تا اجرا	بلندمدت	ارزیابی سریع آسیب‌پذیری‌های المان‌های مهم شبکه نفت و گاز و پتروشیمی مانند سایت‌ها، پالایشگاه‌ها، ایستگاه‌ها و خطوط سالانه ۲۰٪ از تعداد کل موجود

سازمان مدیریت بحران کشور

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۲۳۶۰۴۳	ارزیابی خطر لرزه‌ای و مخاطرات ثانویه ناشی از رخداد زلزله مانند زمین‌لغزش، ریزش‌های سنگ القائی، روانگرایی، گسلش و سایر مخاطرات ثانویه مرتبط در دامنه‌ها در مسیر خطوط انتقال نفت (و مشتقات آن)، گاز و محصولات پتروشیمی و المان‌های وابسته	وزارت نفت	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، نهادهای تخصصی، شرکت‌های مشاور مورد تأیید، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	شناسایی زون‌های آسیب‌پذیر خطوط انتقال و مجتمع‌های مرتبط در معرض خطر	میان‌مدت	لکه‌گذاری کلیه زون‌های احتمال لغزش و ریزش‌های القائی و تهیه نقشه‌های خطر، شناسایی سالانه حداقل ۳۰ درصد زون‌ها
۰۲۲۳۶۰۴۴	ارزیابی خطر زلزله در پمپ‌بنزین‌ها و ایستگاه‌های CNG درون شهری و مخاطرات ثانویه ناشی از زلزله مانند آتش‌سوزی و انفجار در این سایت‌ها و اتخاذ تمهیدات کاهش خطر	وزارت نفت	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، کلیه نهادهای تخصصی و شرکت‌های معتبر مرتبط	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش خطر زلزله و آتش‌سوزی ناشی از آن در شهرها	بلندمدت	درصد کاهش خطر زلزله و آتش‌سوزی در پمپ‌بنزین‌ها و پمپ‌گازهای درون شهری (سالانه در ۱۰٪ از تعداد کل)
۰۲۲۴۵۰۴۵	ارزیابی خطر زلزله در مراکز اتمی ایران و اتخاذ تمهیدات پیشگیرانه موردنیاز و سامانه‌های هشدار	سازمان انرژی اتمی	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، نهادهای تخصصی معتبر، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ایمنی سطح بالای مراکز اتمی در برابر زلزله	بلندمدت	نسبت پوشش ارزیابی خطر و اتخاذ تمهیدات پیشگیرانه در مراکز اتمی ایران به کل (ظرف مدت ۵ سال)
۰۲۲۳۰۰۴۶	ارزیابی آسیب‌دیدگی برج‌های مراقبت فرودگاه‌ها و سایر المان‌های مهم در برابر زلزله	وزارت راه و شهرسازی	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، نهادهای تخصصی و کلیه شرکت‌های مهندسی مشاور مرتبط	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	اطلاع از کیفیت سازه‌ای و استحکام آن‌ها در برابر زلزله برج‌های مراقبت پرواز فرودگاه‌ها و سایر المان‌های فرودگاهی	میان‌مدت	درصد پوشش ارزیابی پتانسیل آسیب‌دیدگی برج‌های مراقبت فرودگاه‌ها و سایر المان‌های مهم در برابر زلزله (و تهیه گزارش اختصاصی کلیه فرودگاه‌ها و اولویت‌بندی آن‌ها بر مبنای خطر)
۰۲۲۴۰۰۴۷	تهیه، تدوین و انتشار اطلس مخاطره زلزله	سازمان مدیریت بحران کشور	وزارت راه و شهرسازی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه‌بودجه	نقشه‌های با مقیاس‌های موردنیاز برای اهداف مختلف	میان‌مدت	درصد پیشرفت تهیه اطلس مخاطره زلزله

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۲۳۲۰۴۸	تهیه کاتالوگ کامل زمین‌لرزه‌های ایران	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (مؤسسه ژئوفیزیک)	وزارت راه و شهرسازی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	اطلاع از چگونگی پراکنش زلزله‌ها در ایران	کوتاه‌مدت	تهیه و در دسترس کارشناسان قرار دادن فایل کامل و یکدست کاتالوگ زلزله‌ها
۰۲۲۳۰۰۴۹	راه‌اندازی سامانه پاسخ سریع زلزله	وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی)	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت کشور، شهرداری‌ها	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	شناخت به موقع مناطق خسارت‌دیده کلان‌شهرها	مستمر	نسبت سالیانه تعداد سامانه راه‌اندازی شده پاسخ سریع زلزله در به کل هدف پیش‌بینی شده برنامه (حداقل ۳ سامانه پاسخ سریع زلزله در هر سال)
۰۲۲۳۲۰۵۰	راه‌اندازی سامانه آموزش و دریافت اطلاعات پیش‌نشانگرها	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (مؤسسه ژئوفیزیک، پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله، پژوهشگاه اقیانوس‌شناسی و علوم جو)	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور، وزارت راه و شهرسازی)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	برقرار امکان دریافت اطلاعات مردمی از پیش‌نشانگرهای زلزله	میان‌مدت	راه‌اندازی سامانه آموزش و دریافت اطلاعات از پیش‌نشانگرهای زلزله (مردمی و کارشناسان و مسئولان شهری و روستایی)
۰۲۲۵۲۰۵۱	پایش تغییرات پوسته زمین با استفاده از تصاویر ماهواره‌ای	سازمان نقشه‌برداری کشور	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات (سازمان فضائی ایران)، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران	برآورد میزان جابجایی گسله‌ها	بلندمدت	دسترسی بر خط به حداقل دو نوع تصاویر کاربردی مورد استفاده در ارزیابی جابجایی زمین
۰۲۲۵۲۰۵۲	تهیه آرشیو تصاویر هوایی و عکس برداری از مناطق با خطر بالا قبل از وقوع حوادث و سوانح	سازمان نقشه‌برداری کشور	سازمان هواپیمایی کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	وزارت کشور، سازمان مدیریت بحران کشور، استانداری‌ها، سازمان برنامه‌وبودجه	تصاویر رقومی هوایی	درخواست سازمان مدیریت بحران کشور	نسبت مساحت عکس‌برداری به میزان درخواست

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۲۳۲۰۵۳	فعال کردن مرکز پیش‌نشانگرهای زلزله و راه‌اندازی مراکز پیش‌نشانگری در کشور	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (مؤسسه ژئوفیزیک، پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله، پژوهشگاه اقیانوس‌شناسی و علوم جو)	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی) ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، سازمان برنامه‌و بودجه	اظهار نظر در مورد شایعات وقوع زلزله، اعلام احتمال وقوع زلزله و تلاش برای رسیدن به سطحی از پیش‌بینی زلزله	مستمر	راه‌اندازی حداقل یک مرکز پایش پیش‌نشانگرهای لرزه‌ای، ژئوشیمیایی، الکترومغناطیسی، جوی و یونسفری، رفتار حیوانات، گاز رادون در هر ۲ سال در مناطق اولویت دار با اولویت اطراف کلان‌شهرها
۰۲۲۵۲۰۵۴	ایجاد سامانه تولید و به‌روز نگهداری نقشه‌های پوششی و پایه سه‌بعدی	سازمان نقشه‌برداری کشور	وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌و بودجه، سازمان هواپیمایی کشوری، ستاد کل نیروهای مسلح	نقشه‌های پوششی و پایه سه‌بعدی	بلندمدت	نسبت مساحت به‌روز شده به کل کشور
۰۲۲۱۹۰۵۵	توسعه فناوری مرتبط با پایش پیش‌نشانگرهای زلزله، تجهیزات ثبت زلزله‌ها، سامانه‌های هشدار زلزله و کلیه تجهیزات ضروری مدیریت بحران زلزله	معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، نهادهای تخصصی و شرکت‌های دانش‌بنیان، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	مجهز نمودن مدیریت بحران دستگاه‌ها به تجهیزات نوین و فناوری‌های روز	مستمر	نسبت استفاده از فناوری مرتبط با پایش پیش‌نشانگرهای زلزله، تجهیزات ثبت زلزله‌ها، سامانه‌های هشدار زلزله و کلیه تجهیزات ضروری مدیریت بحران زلزله به دوره ۵ ساله قبل
۰۲۲۳۲۰۵۶	توسعه تحقیقات و پژوهش درخصوص پیشگیری و کاهش اثرات زلزله	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی ذی‌ربط)	وزارت راه و شهرسازی، وزارت نیرو، وزارت نفت، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت صنعت، معدن و تجارت و سایر دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون	سازمان برنامه‌و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای شناخت، نوآوری، فناوری و پژوهش‌های بنیادی و کاربردی	مستمر	درصد اختصاص یافته به حوزه پژوهش در زمینه پیشگیری و کاهش اثرات زلزله نسبت به سال قبل

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۲۴۲۰۵۷	آموزش، ترویج عمومی و اطلاع‌رسانی همگانی در حوزه زلزله	جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران	صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها و مراتع و آبخیزداری)، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	سازمان مدیریت بحران، سازمان برنامه و بودجه	فرهنگ‌سازی و آمادگی در برابر زلزله، تغییر رفتار و آموزش رفتار صحیح در قبل، حین و پس از رخداد سانحه	مستمر	درصد افزایش برنامه‌های آموزش، ترویج عمومی و اطلاع‌رسانی همگانی نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۲۲۳۰۰۵۸ ۰۲۲۳۲۰۵۸ ۰۲۲۳۹۰۵۸	تعلیم و آموزش بدو خدمت و ضمن خدمت برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در ارتباط با زلزله	وزارت راه و شهرسازی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت تعاون، کار و امور اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	وزارت کشور، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت نیرو، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران	ارتقای دانش کارکنان	مستمر	درصد اجرای برنامه آموزش‌های مستمر بدو خدمت و ضمن خدمت برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در ارتباط با زلزله
۰۲۲۳۲۰۵۹	تعریف، تدوین و اجرای دوره‌های آموزشی اختصاصی برای مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و مجریان ذی‌ربط در ارتباط با زلزله	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت کشور، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران	کاهش خطر، افزایش کارآمدی دستگاه‌های اجرایی	مستمر	درصد افزایش تعداد دوره‌های آموزشی اختصاصی برای مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و مجریان ذی‌ربط در ارتباط با زلزله نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۲۱۰۳۰۶۰ ۰۲۲۳۰۰۶۰	تولید محتوا و برنامه‌های آموزشی در ارتباط با مخاطره زلزله	سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، وزارت راه و شهرسازی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران	ارتقای دانش عمومی	مستمر	درصد افزایش تعداد محتوا و برنامه آموزشی تولیدشده نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۲۲۳۷۰۶۱ ۰۲۲۳۲۰۶۱	افزایش دانش و مهارت دانش‌آموزان و دانشجویان در به حداقل رساندن آسیب‌های ناشی از مخاطره زلزله	وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت راه و شهرسازی، وزارت نیرو، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت کشور	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران	ارتقای دانش دانش‌آموزان و دانشجویان	مستمر	درصد افزایش برنامه‌های آموزشی دانش‌آموزان و دانشجویان در ارتباط با مخاطره زلزله نسبت به دوره ۵ ساله قبل

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۲۲۱۰۶۲	توسعه نرم‌افزارهای کاربردی و معتبر تلفن‌های همراه برای امور مربوط به مدیریت بحران زلزله، هدایت کمک‌های مردمی، اطلاع‌رسانی‌ها و سایر موارد	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، مراکز تخصصی و شرکت‌های مشاور مرتبط	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	توسعه اپلیکیشن‌ها برای زلزله	مستمر	تعداد اپ‌های معتبر و مورد تأیید تهیه‌شده مرتبط با کاهش خطر و مدیریت بحران زلزله
۰۲۲۲۱۰۶۳	تدوین دستورالعمل کاهش آسیب‌پذیری لرزه‌ای اجزای سامانه‌ها و روش‌های جلوگیری از قطع ارتباطات در زمان وقوع زلزله	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	مراکز تخصصی و شرکت‌های مشاور مرتبط، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	روشن شدن دلایل خارج از سرویس شدن خطوط ارتباطاتی در اثر رخداد زلزله‌های بزرگ	میان‌مدت	درصد پیشرفت تدوین دستورالعمل کاهش آسیب‌پذیری لرزه‌ای اجزای سامانه‌ها و روش‌های جلوگیری از قطع ارتباطات در زمان زلزله
۰۲۲۳۰۰۶۴	تعیین حریم گسل‌ها با هدف کنترل ساخت‌وساز شهری	وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی)	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کنترل ساخت‌وساز و تهیه طرح‌های تفصیلی شهری با رعایت حریم گسل‌ها با اولویت کلان‌شهرها و شهرهای بزرگ	مستمر	نسبت سالیانه پوشش تعیین حریم گسل‌ها در شهرها به کل هدف پیش‌بینی شده برنامه (حداقل ۱۰ شهر اولویت‌دار از نظر خطر لرزه‌ای و تعداد جمعیت)
۰۲۲۳۰۰۶۵	تدوین برنامه جامع نوسازی ساختمان‌های مسکونی شهری با سیاست‌های تشویقی - حمایتی	وزارت راه و شهرسازی	سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور، وزارت کشور، شهرداری‌ها	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش قابل ملاحظه واحدهای مسکونی شهری فاقد اسکلت	بلندمدت	کاهش سالانه تعداد ۱۰٪ هزار واحد مسکونی شهری فاقد اسکلت نسبت به آمار ۱۳۹۵
۰۲۲۳۰۰۶۶	تدوین روش‌های کم‌هزینه و قابل اجرای مقاوم‌سازی واحدهای مسکونی شهری	وزارت راه و شهرسازی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت کشور، شهرداری‌ها، نهادهای تخصصی، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	در دسترس بودن روش‌های اجرایی مقاوم‌سازی ساختمان‌ها و واحدهای مسکونی موجود	میان‌مدت	انتشار شیوه‌نامه مقاوم‌سازی کم‌هزینه و اجرایی واحدهای مسکونی شهری
۰۲۲۳۰۰۶۷	تدوین بسته‌های تشویقی و حمایتی مقاوم‌سازی واحدهای مسکونی شهری	وزارت راه و شهرسازی	شهرداری‌ها	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	مقاوم‌سازی واحدهای مسکونی شهری	بلندمدت	مقاوم‌سازی سالانه ۱۰٪ واحدهای مسکونی شهری فاقد اسکلت باقی‌مانده شهری به نسبت آمار ۱۳۹۵

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۱۲۴۰۶۸	طراحی الگوهای مناسب اسکان موقت با پهنه‌های اقلیمی کشور	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	وزارت راه و شهرسازی، پژوهشکده سوانح طبیعی، سمن‌ها، نهادهای تخصصی، سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	معرفی محصولات اسکان موقت، جان‌پناه‌های امن در مقابل زلزله	مستمر	تعداد محصولات اسکان موقت
۰۲۲۳۰۰۶۹	بهبود در سازوکار نظارت بر ساخت ساختمان‌های مسکونی شهری و تعیین نقش مسئولیت حقوقی سازمان نظام مهندسی ساختمان و مهندس ناظر	وزارت راه و شهرسازی	وزارت کشور، (شهرداری‌ها، سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	حقوقی شدن وظایف نظارتی سیستم نظارت در ساخت ساختمان‌های مسکونی	میان‌مدت	ابلاغ شیوه ضوابط جدید نظارت با مسئولیت حقوقی سازمان نظام مهندسی ساختمان و مهندس ناظر
۰۲۲۳۰۰۷۰	الزامی شدن حضور مهندس ناظر ساختمان در محل پروژه و تعیین ضوابط کنترلی حضور ناظر در محل	وزارت راه و شهرسازی	سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور، وزارت کشور، شهرداری‌ها	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	اجرای صحیح ساختمان‌های مسکونی	میان‌مدت	ابلاغ شیوه ضوابط جدید نظارت با مسئولیت حقوقی سازمان نظام مهندسی ساختمان و مهندس ناظر
۰۲۵۰۱۰۷۱	تقویت پلیس ساختمان با هدف جلوگیری از ساخت‌وساز غیرقانونی در شهرها	شهرداری‌ها	وزارت کشور، سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور، وزارت راه و شهرسازی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	راه‌اندازی سیستم کنترل ساخت‌وسازهای غیرقانونی	میان‌مدت	شروع به کار پلیس ساختمان
۰۲۲۳۰۰۷۲	تهیه طرح اجباری شدن و الزام به تهیه شناسنامه فنی ساختمان‌های مسکونی و اجرای آن توسط سازمان نظام مهندسی ساختمان	وزارت راه و شهرسازی	سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور	شهرداری‌ها، سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران	دارا شدن مشخصات فنی هر ساختمان مسکونی به صورت فایل‌های رقومی و با جزئیات فنی	کوتاه‌مدت	ابلاغ دستورالعمل چگونگی تهیه شناسنامه فنی ساختمان توسط سازمان نظام مهندسی ساختمان
۰۲۱۲۴۰۷۳	نظارت و کنترل بر ساخت ساختمان در روستاها با لحاظ نمودن مقررات و آئین‌نامه‌های احداث ساختمان در روستاها	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور، وزارت راه و شهرسازی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ایجاد سازوکار نظارت بر ساخت‌وسازهای روستایی	میان‌مدت	راه‌اندازی سیستم نظارت و کنترل بر ساخت‌وساز و ابلاغ آن
۰۲۱۲۴۰۷۴	مدیریت کیفیت نوسازی و بهسازی مسکن روستایی	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	وزارت کشور، وزارت راه و شهرسازی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش قابل ملاحظه تعداد واحدهای فاقد اسکلت روستایی	بلندمدت	کاهش ۱۰٪ واحدهای روستایی فاقد اسکلت
۰۲۱۲۴۰۷۵	مدیریت کیفیت تعمیر و مرمت واحدهای مسکونی روستایی	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	وزارت کشور، وزارت راه و شهرسازی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش آسیب‌پذیری مسکن روستایی	بلندمدت	درصد پیشرفت طرح تعمیر و مرمت مسکن روستایی

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۱۳۴۰۷۶	مدیریت کیفیت مقاوم‌سازی واحدهای مسکونی روستایی	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	وزارت کشور، وزارت راه و شهرسازی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای کیفیت سازه‌ای واحدهای مسکونی روستایی فاقد اسکلت با قابلیت مقاوم‌سازی (ظرف مدت ۱۰ سال کلیه واحدهای توجیه‌دار مقاوم سازی شده باشند)	بلندمدت	مقاوم‌سازی سالانه ۱۰٪ واحدهای روستایی فاقد اسکلت با قابلیت مقاوم‌سازی (ظرف مدت ۱۰ سال کلیه واحدهای توجیه‌دار مقاوم سازی شده باشند)
۰۲۱۳۴۰۷۷	ترویج روش‌های غیر سازه‌ای کاهش خطر لرزه‌ای در ساختمان‌ها و واحدهای مسکونی روستایی	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، سمن‌ها، سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	آشنایی عموم مردم با روش‌های غیر سازه‌ای کاهش خطرات زلزله	مستمر	تعداد برنامه‌های و محصولات تولید و پخش شده و میزان آشنایی مردم با روش‌های غیرسازه‌ای کاهش خطر زلزله، بر مبنای نظرسنجی‌های سالانه
۰۲۲۲۷۰۷۸	نظارت بر احداث جایگاه‌های دامی طبق اصول فنی	وزارت جهاد کشاورزی	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، سازمان نظام مهندسی ساختمان (نظام فنی روستایی) کشور	خیرین، وزارت کشور، سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	مقاوم‌سازی محل نگهداری احشام و حیوانات در مناطق روستایی و واحدهای دام و طیور و آبریان	میان‌مدت	معرفی روش‌های مناسب و جزئیات فنی آن
۰۲۲۲۰۰۷۹	صدور دستورالعمل اجباری شدن رعایت الزامات مقاوم‌سازی ساختمان‌ها و اتخاذ تمهیدات ایمنی در برابر زلزله در کلیه واحدهای خصوصی دارای مجوز از طرف آموزش و پرورش	وزارت آموزش و پرورش	کلیه نهادهای تخصصی و مهندسین مشاور	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	رعایت الزامات مقاومت ساختمان مراکز آموزشی در برابر زلزله و ارتقای سطح ایمنی آن‌ها	کوتاه‌مدت	صادر شدن دستورالعمل، راهنما و چگونگی انجام کار
۰۲۲۲۰۰۸۰	نوسازی مدارس دولتی فاقد توجیه فنی - اقتصادی مقاوم‌سازی	وزارت آموزش و پرورش	کلیه نهادهای تخصصی و بخش خصوصی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور و خیرین	ارتقای کیفیت سازه‌ای ساختمان مدارس در برابر زلزله	بلندمدت	نوسازی سالانه ۱۰٪ ساختمان مدارس (ظرف ۱۰ سال کلیه مدارس توجیه‌دار نوسازی شده باشند)
۰۲۲۲۰۰۸۱	مقاوم‌سازی ساختمان مدارس دارای توجیه فنی - اقتصادی مقاوم‌سازی	وزارت آموزش و پرورش	کلیه نهادهای تخصصی و بخش خصوصی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور و خیرین	ارتقای کیفیت سازه‌ای ساختمان مدارس در برابر زلزله	بلندمدت	مقاوم‌سازی سالانه حداقل ۱۰٪ ساختمان مدارس

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۲۲۵۰۸۲	الزام به مقاوم‌سازی و رعایت ملاحظات ایمنی در برابر زلزله توسط کلیه واحدهای خصوصی درمانی (ساختمان، تجهیزات پزشکی و آزمایشگاهی و تأسیسات)	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت راه و شهرسازی، سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	رعایت الزامات مقاومت ساختمان، تجهیزات و تأسیسات مراکز درمانی و بهداشتی در برابر زلزله و ارتقای سطح ایمنی آن‌ها	کوتاه‌مدت	صدور راهنما و چگونگی انجام کار صیانتی و محافظتی ساختمان، تجهیزات آزمایشگاهی و درمانی، تأسیسات
۰۲۲۲۵۰۸۳	نوسازی ساختمان‌های فرسوده بیمارستان‌ها و مراکز درمانی دولتی با اولویت فرسودگی و جمعیت تحت پوشش و خطر زلزله	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	کلیه نهادهای تخصصی و بخش خصوصی، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور و خیرین	ارتقای کیفیت سازه‌ای ساختمان بیمارستان‌ها در برابر زلزله	بلندمدت	نوسازی سالانه ۱۰٪ ساختمان بیمارستان‌ها و مراکز درمانی بر اساس اولویت‌بندی
۰۲۲۲۵۰۸۴	مقاوم‌سازی ساختمان بیمارستان‌ها و مراکز درمانی دارای توجیه فنی - اقتصادی مقاوم‌سازی	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	کلیه نهادهای تخصصی و بخش خصوصی، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور و خیرین	ارتقای کیفیت سازه‌ای ساختمان بیمارستان‌ها در برابر زلزله	بلندمدت	مقاوم‌سازی سالانه حداقل ۱۰٪ ساختمان بیمارستان‌ها
۰۲۲۲۵۰۸۵	کنترل و نظارت بر ساخت ساختمان بیمارستان‌ها و مراکز درمانی، مکان‌یابی، کنترل کیفیت مصالح، اجرا	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت راه و شهرسازی، سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور، کلیه نهادهای تخصصی و بخش خصوصی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای کیفیت سازه‌ای ساختمان بیمارستان‌ها در برابر زلزله	مستمر	مسئولیت حقوقی داشتن مشاور و ناظرین در احداث مراکز درمانی
۰۲۲۳۳۰۸۶	رعایت موارد آئین‌نامه و مقررات مرتبط با زلزله و نظارت بر ساخت آن‌ها در ساخت اماکن مذهبی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (سازمان اوقاف و امور خیریه)	وزارت راه و شهرسازی، سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	خیرین، سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ساخت با کیفیت مناسب مساجد	مستمر	داشتن شناسنامه فنی و مدارک کنترل و نظارت با مسئولیت حقوقی مشاور و ناظر
۰۲۲۳۳۰۸۷	تدوین برنامه مقاوم‌سازی ساختمان اماکن مذهبی و اتخاذ تمهیدات خروج اضطراری در مواقع رخداد زلزله‌ها از این اماکن	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	وزارت راه و شهرسازی، سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	خیرین، سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	برنامه‌ریزی مقاوم‌سازی اماکن مذهبی و جلوگیری از فروریزش آن‌ها در رخداد زلزله	کوتاه‌مدت	انتشار برنامه جامع مقاوم‌سازی مساجد و اماکن مذهبی برحسب اولویت‌بندی آن‌ها
۰۲۲۳۳۰۸۸	اجرای ملاحظات راه‌های فرار و خروج در حین رخداد زلزله در اماکن مذهبی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	نهادهای تخصصی و مهندسين مشاور	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش تلفات جانی در اماکن مذهبی - زیارتی بزرگ در زلزله‌ها	میان‌مدت	درصد اماکن مذهبی - زیارتی بزرگ دارای راه‌های فرار و خروج در حین رخداد زلزله

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۲۳۳۰۸۹	مقاوم‌سازی ساختمان‌های امان مذهبی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	وزارت راه و شهرسازی، سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	خیرین، سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	مقاوم‌سازی اماکن مذهبی و جلوگیری از فروریزش آن‌ها در رخداد زلزله	کوتاه‌مدت	انتشار برنامه جامع مقاوم‌سازی مساجد و اماکن مذهبی برحسب اولویت‌بندی آن‌ها
۰۲۲۳۰۰۹۰	مقاوم‌سازی بنادر و تجهیزات و تأسیسات آن‌ها در برابر خطر زلزله	وزارت راه و شهرسازی	بخش خصوصی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	استحکام بنا و تأسیسات و تجهیزات بنادر و کارکرد آن‌ها در برابر زلزله	بلندمدت	هر سال حداقل یک بندر در صورت نیاز به‌طور کامل از نظر بنا و ساختمان، تأسیسات و تجهیزات
۰۲۲۳۰۰۹۱	مقاوم‌سازی ساختمان راهدارخانه‌ها و ایستگاه‌های راه‌آهن و نیز صیانت از ماشین‌آلات و ادوات راه‌سازی با اولویت مسیرها و ابنیه فنی واقع در زون‌های گسلش و خطر زلزله و حرکات القائی دامنه‌ای ^۱	وزارت راه و شهرسازی	نهادهای تخصصی و شرکت‌های مهندسی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	آماده عملیات بودن برای رفع انسداد مسیر و راه‌آهن و جلوگیری از آسیب‌دیدگی آن‌ها	بلندمدت	مقاوم‌سازی ساختمان راهدارخانه‌ها و ایستگاه‌های راه‌آهن و نیز صیانت از ماشین‌آلات و ادوات راه‌سازی با اولویت مسیرها و ابنیه فنی واقع در زون‌های گسلش و خطر زلزله و حرکات القائی دامنه‌ای ^۱
۰۲۲۳۶۰۹۲	مقاوم‌سازی لرزه‌ای اجزای مهم مجتمع‌های پتروشیمی، مخازن مواد، پایه‌ها، عناصر سازه‌ای (دولتی و خصوصی) در مقابل زلزله و پیامدهای ناشی از آن	وزارت نفت	کلیه نهادهای تخصصی و شرکت‌های معتبر مرتبط، بخش خصوصی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای تاب‌آوری مجتمع‌های پتروشیمی (اعم از دولتی و خصوصی)	بلندمدت	مقاوم‌سازی سالانه ۲۰٪ از تعداد کل مجتمع‌های پتروشیمی در صورت ضرورت با مسئولیت و نظارت وزارت نفت
۰۲۲۳۶۰۹۳	مقاوم‌سازی انبار و خطوط انتقال و تأسیسات وابسته به صنایع پتروشیمی در مقابل زلزله	وزارت نفت	کلیه نهادهای تخصصی و شرکت‌های معتبر مرتبط، بخش خصوصی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای تاب‌آوری مجتمع‌های پتروشیمی (اعم از دولتی و خصوصی)	بلندمدت	مقاوم‌سازی کلیه انبارها و محل نگهداری مواد پتروشیمی، لوله‌ها سالانه ۲۰٪ از کل انبارهای و لوله‌های انتقال موجود

^۱ هر سال ۲۰٪ ساختمان راهدارخانه‌ها و ۱۰٪ ایستگاه‌های راه‌آهن از تعداد کل ساختمان‌های موجود

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۲۳۶۰۹۴	مقاوم‌سازی اجزای حساس پالایشگاه‌ها، مخازن نفت و انبار نفت و مواد سوختی در برابر زلزله به ترتیب اولویت خطر زلزله	وزارت نفت	کلیه نهادهای تخصصی و شرکت‌های معتبر مرتبط	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش خطر پالایشگاه‌ها و مخازن مهم نفتی و انبارهای سوخت	بلندمدت	مقاوم‌سازی سالانه ۲۰٪ پالایشگاه‌ها، مخازن و انبارهای مواد سوختی در کشور
۰۲۱۰۴۰۹۵	مقاوم‌سازی ساختمان‌های مهم، خوابگاه‌های پادگان‌ها، ساختمان‌های حفظ و نگهداری اسناد و مدارک نظامی، انبارها و زاغه‌ها	ستاد کل نیروهای مسلح	کلیه نهادهای تخصصی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	استحکام کافی ساختمان‌های نظامی و انتظامی	بلندمدت	مقاوم‌سازی یا نوسازی سالانه ۱۰٪ از بناها و ساختمان‌های نظامی به نسبت کل
۰۲۲۳۳۰۹۶	مقاوم‌سازی اماکن زیارتی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (سازمان اوقاف و امور خیریه)	نهادهای تخصصی و شرکت‌های مشاور	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش آسیب‌پذیری مراکز زیارتی در برابر زلزله	بلندمدت	مقاوم‌سازی و اتخاذ تمهیدات خروج اضطراری جمعیت در اماکن زیارتی
۰۲۱۰۷۰۹۷	مقاوم‌سازی و یا نوسازی ساختمان زندان‌های کشور و اتخاذ تمهیدات ایمنی و حفاظتی در مواقع رخداد زلزله	قوه قضائیه	نهادهای تخصصی و شرکت‌های معتبر	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش آسیب‌پذیری ساختمان زندان‌ها	بلندمدت	نوسازی و یا مقاوم‌سازی سالانه ۱۰٪ از ساختمان زندان‌های کشور
۰۲۱۰۷۰۹۸	مقاوم‌سازی و یا نوسازی ساختمان‌های اولویت‌دار تحت مسئولیت قوه قضائیه	قوه قضائیه	نهادهای تخصصی و شرکت‌های معتبر	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش آسیب‌پذیری ساختمان‌های مهم قضائی	بلندمدت	مقاوم‌سازی سالانه ۱۰٪ ساختمان‌های مهم قضائی
۰۲۲۲۵۰۹۹	مقاوم‌سازی بخش تأسیسات و برق اضطراری بیمارستان‌ها و مراکز درمانی	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	کلیه نهادهای تخصصی و بخش خصوصی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور، خیرین	ارتقای کیفیت تأسیسات بیمارستان‌ها و ادامه سرویس‌دهی آن‌ها در زمان زلزله	بلندمدت	درصد اجرای طرح بازرسی و مقاوم‌سازی واحدهای تأسیسات بیمارستان‌های موجود دولتی
۰۲۲۳۰۱۰۰	مقاوم‌سازی پل و تونل‌های مسیر جاده‌ای و راه‌آهن (مقاوم‌سازی سالانه حداقل ۲۰٪ پل‌ها راه و راه‌آهن و در هر سال حداقل ۱۰۰ پل اولویت‌دار جاده‌ای باید مقاوم‌سازی گردد)	وزارت راه و شهرسازی	کلیه نهادهای تخصصی و شرکت‌های مشاور	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای کیفیت سازه‌ای پل‌ها و افزایش مقاومت آن‌ها در برابر زلزله	بلندمدت	درصد مقاوم‌سازی پل و تونل‌های مسیر جاده‌ای و راه‌آهن (مقاوم‌سازی سالانه حداقل ۲۰٪ پل‌ها راه و راه‌آهن و در هر سال حداقل ۱۰۰ پل اولویت‌دار جاده‌ای باید مقاوم‌سازی گردد)

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۲۳۰۱۰۱ ۰۲۲۴۸۱۰۱	تهیه استانداردهای مرتبط با مقاومت در برابر زلزله و اجزای الحاقی به ساختمان	وزارت راه و شهرسازی، سازمان ملی استاندارد ایران	دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	افزایش سطح کیفی مصالح، ابنیه و تأسیسات	میان‌مدت	اجباری شدن استاندارد برای کلیه مصالح ساختمانی، تأسیسات و تجهیزات وابسته
۰۲۲۳۷۱۰۲	ساخت نمونه‌هایی مناسب برای جایگاه دام متناسب با پهنه اقلیمی کشور	وزارت جهاد کشاورزی	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، کلیه نهادهای تخصصی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	اجرایی شدن پایلوت محل نگهداری حیوانات	میان‌مدت	ساخت نمونه‌هایی از طرح‌های مناسب
۰۲۲۳۰۱۰۳	مکان‌یابی اسکان اضطراری با توجه به فرهنگ و آداب مردم مناطق مختلف با توجه ویژه به مسائل بانوان و کودکان با اولویت کلان‌شهرها در طرح‌های شهری و روستایی	وزارت راه و شهرسازی	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها)، شهرداری‌ها، جمعیت هلال‌احمر جمهوری اسلامی ایران، سازمان مدیریت بحران کشور	سازمان برنامه‌وبودجه، ستاد کل نیروهای مسلح	جلوگیری از آشفته‌گی و ناراحتی‌های روحی و روانی مردم زلزله‌زده	میان‌مدت	درصد اجرای طرح تعیین مکان‌های اسکان اضطراری در کلان‌شهرها و شهرهای بالای ۲۰۰ هزار نفر
۰۲۲۳۷۱۰۴	تأمین زیرساخت‌های مراکز اسکان اضطراری (آب و برق اضطراری)	وزارت نیرو	وزارت راه و شهرسازی، وزارت نفت	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	تأمین زیرساخت‌های مراکز اسکان اضطراری (آب و برق اضطراری)	کوتاه‌مدت	درصد مراکز اسکان اضطراری دارای زیرساخت‌های آب و برق اضطراری
۰۲۲۳۰۱۰۵	تهیه طرح‌های تفصیلی و جامع شهری و تعیین کاربری اراضی با در نظر گرفتن خطر زلزله و حریم گسل‌های شهری	وزارت راه و شهرسازی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان نقشه‌برداری کشور، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	تعیین کاربری اراضی و گسترش شهرها بر مبنای خطر زلزله	مستمر	تعداد طرح‌های تفصیلی و جامع تهیه‌شده بر مبنای خطر زلزله برای شهرها
۰۲۲۳۰۱۰۶	تعیین سازوکارهای حمایتی و تشویقی لازم جهت ساماندهی بافت‌های فرسوده و غیررسمی و جلوگیری از تشکیل و توسعه آن	وزارت راه و شهرسازی	وزارت کشور، شهرداری‌ها	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش قابل‌ملاحظه سالانه مساحت زون‌های حاشیه‌نشینی کلان‌شهرها و شهرها	مستمر	ساماندهی سالانه ۱۰٪ از جمعیت حاشیه‌نشین هر کدام از کلان‌شهرها و شهرهای بزرگ دارای محلات حاشیه‌نشین نسبت به سال مبنای ۱۴۰۰ و ۱۰٪ مساحت بافت فرسوده در شهرها به نسبت وضعیت سال مبنا

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۳۳۰۱۰۷	الزامی شدن ملاحظات مکان‌یابی فضاهایی جهت مدیریت بحران و بازنگری طرح‌های جامع و تفصیلی در شهرهای بزرگ با خطر بالای زلزله با کاربری چند عملکردی	وزارت راه و شهرسازی	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، شهرداری‌ها، مهندسان مشاور	وزارت کشور، سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	تعیین فضاهای شهری برای موقع بحران زلزله و سایر ملاحظات مرتبط با زلزله	مستمر	تعداد نقشه‌های طرح‌های جامع و تفصیلی شهری تهیه‌شده با در نظر گرفته ملاحظات رخداد زلزله‌ها
۰۲۳۳۰۱۰۸	مکان‌یابی و طراحی مسیرالمان‌های حمل‌ونقلی (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی) با در نظر گرفتن خطر زلزله، زون‌های گسلی و حریم گسل‌ها، ریزش و لغزش القائی ناشی از زلزله	وزارت راه و شهرسازی	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، کلیه نهادهای تخصصی و شرکت‌های مشاور	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور، ستاد کل نیروهای مسلح	مکان‌یابی و مسیریابی احداث زیرساخت‌های حمل‌ونقلی با لحاظ نمود خطر زلزله و گسلش و مخاطرات ناشی از آن	مستمر	لحاظ نمودن پیوست کاهش خطر زلزله در احداث هر کدام از زیرساخت‌های حمل‌ونقلی (جاده‌ای، ریلی، هوایی و دریایی)
۰۲۳۳۰۱۰۹	جانمایی و طراحی سایت‌های فرودگاهی بر مبنای خطر زلزله و احتمال گسلش و حریم گسل‌ها	وزارت راه و شهرسازی	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، نهادهای تخصصی و کلیه شرکت‌های مهندسی مشاور مرتبط	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور، ستاد کل نیروهای مسلح	طراحی با ملاحظات لرزه‌ای و با در نظر گرفتن خطر گسلش و حریم گسل‌ها برای المان‌های مهم فرودگاهی	مستمر	تهیه پیوست خطر در مکان‌یابی و طراحی فرودگاه‌ها
۰۲۳۳۷۱۱۰	مکان‌یابی احداث نیروگاه‌ها، پست‌های برق و تأسیسات و سازه‌های مهم مرتبط با در نظر گرفتن خطر زلزله و حریم گسل‌های اصلی	وزارت نیرو	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، شرکت‌های مهندسی مشاور، سازمان نقشه‌برداری کشور	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور، ستاد کل نیروهای مسلح	توسعه پایدار شبکه برق با در نظر گرفتن خطرات زلزله	مستمر	داشتن پیوست خطر برای کلیه پروژه‌های احداث نیروگاه، پست برق و تأسیسات و سازه‌های مهم
۰۲۳۳۷۱۱۱	مکان‌یابی طرح‌های جدید احداث مخازن، منابع، تصفیه‌خانه‌ها و ایستگاه‌های پمپاژ و مسیرریایی خطوط انتقال آب و فاضلاب، تأسیسات و سازه‌های مهم مرتبط با در نظر گرفتن خطر زلزله و حریم گسل‌های اصلی	وزارت نیرو	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، مراکز تخصصی و شرکت‌های مرتبط، سازمان نقشه‌برداری کشور	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور، ستاد کل نیروهای مسلح	توسعه پایدار شبکه برق با در نظر گرفتن خطرات زلزله	مستمر	داشتن پیوست خطر برای کلیه پروژه‌های احداث نیروگاه، پست برق و تأسیسات و سازه‌های مهم

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۳۳۷۱۱۲	مکان‌یابی احداث سدها بر پایه خطر زلزله و خطر گسلش، لغزش و ریزش‌های بالقایی	وزارت نیرو	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، مراکز تخصصی و شرکت‌های مهندسی مشاور، سازمان نقشه‌برداری کشور	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور، ستاد کل نیروهای مسلح	پایداری بهتر و کارایی بیشتر سدها	مستمر	تهیه پیوست خطر برای هر پروژه احداث سد
۰۲۳۳۶۱۱۳	مکان‌یابی احداث مجموعه‌های مرتبط با نفت (و مشتقات آن)، گاز و پتروشیمی (شامل پالایشگاه‌ها، سایت‌ها، ایستگاه‌ها و ...) و مخازن ذخیره بر مبنای خطر زلزله و اجتناب از ساخت و توسعه مجموعه‌ها و اجزای آن در حریم گسل‌ها، دامنه‌های ناپایدار	وزارت نفت	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، نهادهای تخصصی، شرکت‌های مشاور مورد تأیید	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور، ستاد کل نیروهای مسلح	توسعه پایدار و کاهش خطر مجموعه‌های نفت و گاز و پتروشیمی‌ها از طراحی تا اجرا	مستمر	الزام به تهیه پیوست کاهش خطر حوادث و سوانح در کلیه طرح‌ها و پروژه‌های نفت، گاز و پتروشیمی
۰۲۵۰۱۱۱۴	شناسایی و تعیین مکان‌های شهری اسکان اضطراری و موقت پس از زلزله و احداث المان‌های مرتبط و موردنیاز مانند سرویس‌های بهداشتی	شهرداری‌ها	وزارت کشور، وزارت راه و شهرسازی، سایر دستگاه‌ها بر اساس نیاز	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	شناسایی مکان‌های مناسب اسکان اضطراری و موقت و مجهز نمودن آن	میان‌مدت	جانمایی مکان‌های مناسب برای اسکان اضطراری و موقت مردم، معرفی آن و احداث سرویس بهداشتی‌ها و ...
۰۲۵۰۱۱۱۵	پیش‌بینی فضای آرامگاه‌ها، دپوی آوار و نخاله‌های زلزله، فضاهای موردنیاز برای مدیریت شهری در بحران زلزله	شهرداری‌ها	وزارت جهاد کشاورزی و سازمان حفاظت از محیط‌زیست، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، سازمان نقشه‌برداری کشور	وزارت کشور، سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	شناسایی مکان یا مکان‌های مناسب برای آرامستان‌ها و دپوی آوار ناشی از زلزله‌ها	میان‌مدت	تعیین محل یا محل‌هایی برای دفن تلفات جانی زلزله‌ها، تعیین محل‌هایی برای دپوی نخاله‌ها و آوارهای ناشی از زلزله
۰۲۱۰۴۱۱۶	احداث مراکز نظامی و یا توسعه آن‌ها و اجزای وابسته به آن‌ها با در نظر گرفتن حریم گسل‌ها و خطر زلزله	ستاد کل نیروهای مسلح	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، نهادهای تخصصی معتبر	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش خطر لرزه‌ای در جانمایی و طراحی	مستمر	الزام داشتن پیوست کاهش خطر حوادث و سوانح در احداث مراکز نظامی
۰۲۲۴۵۱۱۷	تدوین و ابلاغ ضوابط مکان‌یابی توسعه مراکز اتمی و وابسته به سازمان انرژی اتمی ایران با در نظر گرفتن حریم گسل‌ها و مباحث خطر زلزله	سازمان انرژی اتمی	نهادهای تخصصی معتبر	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای ایمنی بیشتر مراکز اتمی جدید در برابر زلزله	کوتاه‌مدت	تهیه پیوست کاهش خطر حوادث و سوانح در احداث و توسعه مراکز اتمی

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۲۵۱۱۸	اتخاذ تمهیدات صیانتی از کلیه دارایی‌های نظام سلامت و کلیه تجهیزات پزشکی و آزمایشگاهی بیمارستان‌ها و مراکز درمانی دولتی	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	کلیه نهادهای تخصصی و بخش خصوصی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور و خیرین	جلوگیری از آسیب‌دیدگی تجهیزات پزشکی و آزمایشگاهی در رخداد زلزله	بلندمدت	اجرای تمهیدات محافظت از تجهیزات پزشکی و آزمایشگاهی در برابر زلزله با رعایت اولویت‌بندی
۰۲۲۳۷۱۱۹	اتخاذ تمهیدات تأمین آب اضطراری در مواقع رخداد زلزله با روش‌های کم‌هزینه و اجرای آن‌ها با اولویت کلان‌شهرها	وزارت نیرو	مراکز تخصصی و شرکت‌های مهندسی مشاور، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	داشتن طرح آمده تأمین آب در صورت رخداد زلزله و نبود احتمالی آب شرب	بلندمدت	درصد اجرای طرح تأمین آب شرب اضطراری در زمان وقوع زلزله کلان‌شهرهای بالای ۱ میلیون نفر و شهرهای بزرگ و لرزه‌خیز و مراکز استان‌ها
۰۲۲۳۶۱۲۰	برنامه‌ریزی برای خارج کردن لوله‌های انتقال مواد و مخازن اصلی مواد سوختی به درون شهری به محدوده‌های بیرون شهر	وزارت نفت	کلیه نهادهای تخصصی و شرکت‌های معتبر مرتبط	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای ایمنی شهری در برابر خطر زلزله و مخاطرات ناشی از آن	بلندمدت	شناسایی شهرهای دارای لوله‌های زیرسطحی انتقال مواد سوختی و مخازن اصلی سوخت و انتقال آن‌ها به خارج از شهرها در مدت ۵ سال
۰۲۲۲۰۱۲۱	کنترل و بازرسی کیفیت ساختمان و ملاحظات ایمنی به‌کاررفته در واحدهای غیرانتفاعی، خصوصی و کلیه مجموعه‌های دارای مجوز از سوی آموزش و پرورش	وزارت آموزش و پرورش	کلیه نهادهای تخصصی و مهندسين مشاور	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	فعالیت واحدهای آموزشی غیرانتفاعی و کلیه واحدهای دارای مجوز آموزش و پرورش در بخش خصوصی با سطح مناسب مقاومت در برابر زلزله و ملاحظات ایمنی	میان‌مدت	تمامی واحدهای فعال آموزشی خصوصی و غیرانتفاعی و دارای مجوز از نظر مقاومت در برابر زلزله و ملاحظات ایمنی ارزیابی شده باشند.
۰۲۲۵۱۲۲	کنترل و بازرسی کیفیت ساختمان و ملاحظات ایمنی به‌کاررفته در واحدهای خصوصی و کلیه مجموعه‌های دارای مجوز از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	کلیه نهادهای تخصصی و مهندسين مشاور	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	فعالیت واحدهای درمانی بخش خصوصی با سطح مناسب مقاومت در برابر زلزله و ملاحظات ایمنی مناسب	میان‌مدت	تمامی واحدهای فعال درمانی خصوصی و دارای مجوز از نظر مقاومت در برابر زلزله و ملاحظات ایمنی ارزیابی شده باشند.

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۲۳۷۱۲۳	پایش استحکام سدهای موجود و دامنه‌های مشرف بر دریاچه سد به‌ویژه پس از رخداد زلزله‌ها و در مناطقی که در مجاورت سد مجتمع های زیستی احداث شده است.	وزارت نیرو	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، مراکز تخصصی و شرکت‌های مهندسی مرتبط و مشاور	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	آگاهی از آسیب‌دیدگی و یا سالم بودن سدها	مستمر	درصد پوشش پایش استحکام سدهای موجود و دامنه‌های مشرف بر دریاچه سدها
۰۲۲۳۷۱۲۴	حمایت از نوسازی و مقاوم‌سازی محل نگهداری دام، طیور و آبزیان	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت کشور	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای شاخص مقاومت در برابر زلزله محل نگهداری دام، طیور و آبزیان	مستمر	تدوین سیاست‌های حمایتی و تشویقی
۰۲۲۳۵۱۲۵	اجرای تمهیدات صیانتی و حفاظتی و مقاوم‌سازی آثار، اشیا، ابنیه و نمادهای فرهنگی در برابر زلزله	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	کلیه نهادهای تخصصی، شرکت‌های مهندسی، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای میزان استحکام ابنیه، نمادها و آثار بالارزش تاریخی و فرهنگی در برابر زلزله	بلندمدت	کاهش آسیب‌پذیری سالانه ۱۰ درصد از آثار، اشیا و نمادهای فرهنگی و تاریخی و باستانی به نسبت تعداد آن‌ها
۰۲۲۳۵۱۲۶	جابجایی آثار و اشیای ارزشمند منقول و مستقر در ساختمان‌های با کیفیت نازل استحکام لرزه‌ای به مکان‌های مناسب و ایمن	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	کلیه نهادهای تخصصی، شرکت‌های مهندسی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	حفظ و نگهداری از آثار و اشیای منقول تاریخی و باستانی و فرهنگی	بلندمدت	جابجایی و ایمن‌سازی محل نگهداری اشیا و آثار منقول بالارزش تاریخی، فرهنگی و باستانی
۰۲۲۳۵۱۲۷	اتخاذ تمهیدات حفاظت از میراث فرهنگی و آثار و اشیای ارزشمند تاریخی و باستانی و فرهنگ در هنگام رخداد زلزله	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	ستاد کل نیروهای مسلح	وزارت کشور، سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	نصب تجهیزات حفاظتی از آثار ارزشمند تاریخی و فرهنگی در زمان رخداد زلزله‌ها و تشکیل گاردهای حفاظتی	کوتاه‌مدت	اتخاذ و اجرای تمهیدات حفاظتی با نصب تجهیزات و تشکیل گاردهای محافظت و آموزش آن‌ها برای زمان وقوع زلزله
۰۲۳۰۰۱۲۸	اولویت‌بندی ساختمان‌های قوه قضائیه از نظر درجه اهمیت و ارزیابی آسیب‌پذیری آن‌ها در مقابل زلزله	قوه قضائیه	نهادهای تخصصی و مهندسین مشاور	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	تعیین ساختمان‌های با خطر بالاتر	میان‌مدت	ارائه گزارش اولویت‌بندی ساختمان‌های دستگاه قضا و تدوین برنامه اجرایی مقاوم‌سازی

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۲۳۳۱۲۹	رعایت ضوابط فنی در ساخت سالن‌های سینما، مراکز هنری، سالن‌های اجتماعات مرتبط	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ^۱	وزارت کشور، نهادهای تخصصی و مهندسی مشاور	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ساخت ساختمان‌های سینما و سالن‌های هنری مقاوم	مستمر	داشتن شناسنامه فنی و مدارک کنترل و نظارت با مسئولیت حقوقی مشاور و ناظر
۰۲۲۳۰۱۳۰	تعیین راه‌های کنارگذر و یا احداث آن در محدوده پل و تونل‌های واقع در شریان‌های جاده‌ای و راه‌آهن	وزارت راه و شهرسازی	کلیه نهادهای تخصصی و شرکت‌های مشاور	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ادامه سرویس شریان‌های جاده‌ای در صورت تخریب پل	بلندمدت	درصد تعیین راه‌های کنارگذر در محدوده پل و تونل‌های واقع در شریان‌های جاده‌ای و راه‌آهن
۰۲۲۳۰۱۳۱	رسیدگی به وضعیت المان‌های حفاظتی مانند دیواره‌ها، دامنه‌ها، آبراهه و مسیل‌ها و مقاوم‌سازی آن‌ها در برابر زلزله	وزارت راه و شهرسازی	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، شرکت‌های مهندسی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	استحکام سازه‌های محافظتی احداث شده در برابر لغزش دامنه، سیلاب و ...	بلندمدت	درصد مقاوم‌سازی و صیانت از سازه‌های حفاظتی (سالانه ۲۰٪ از تعداد کل آن‌ها)
۰۲۲۳۷۱۳۲	بررسی آسیب‌های وارده به شبکه برق (تولید، انتقال و توزیع) در زلزله‌های پیشین و ارائه دستورالعمل ارزیابی سریع آسیب‌پذیری المان‌های مختلف شبکه برق (نیروگاه‌ها، پست‌ها، خطوط، ترانس‌ها، تیرها، اتصالات، کابل‌ها و ...)	وزارت نیرو	مراکز تخصصی و شرکت‌های مهندسی مشاور	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	شناسایی نقطه‌ضعف‌های شبکه برق در مقابل زلزله با هدف جلوگیری از قطعی آن	میان‌مدت	صدور دستورالعمل ارزیابی سریع آسیب‌پذیری شبکه برق (تولید، انتقال و توزیع)
۰۲۲۳۷۱۳۳	مقاوم‌سازی نیروگاه‌های برق (کلیه انواع آن) با اولویت نقاط و اجزای حساس آن به‌منظور ادامه سرویس‌دهی، شامل تأسیسات، تجهیزات و سازه‌های مهم نیروگاهی	وزارت نیرو	مراکز تخصصی و شرکت‌های مهندسی مرتبط	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	سرویس‌دهی نیروگاه‌ها در زمان رخداد زلزله‌ها و جلوگیری از خارج شدن آن‌ها از مدار تولید	بلندمدت	درصد مقاوم‌سازی نیروگاه‌ها در برابر زلزله (سالانه ۲۰٪ و حداقل ۴۰ نیروگاه)
۰۲۲۳۷۱۳۴	مقاوم‌سازی (سقف، دیوار، تجهیزات و اتصالات) و نوسازی کلیه اتاقک‌های فرسوده ترانس‌های برق شهری	وزارت نیرو	مراکز تخصصی و شرکت‌های مهندسی مرتبط، ستاد کل نیروهای مسلح	شهرداری‌ها، سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کارکرد مستمر برق شهری و عدم قطع آن در زمان رخداد زلزله	بلندمدت	درصد مقاوم‌سازی و یا نوسازی اتاقک‌های فرسوده ترانس برق شهری در شهرها

^۱ در مورد آن دسته از اماکن که متولیان خاص دارد، دستگاه متولی به‌عنوان دستگاه مسئول خواهد بود.

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۳۳۷۱۳۵	شناسایی و پایدارسازی ساختگاه دکل‌های خطوط فشارقوی واقع در دامنه‌های ناپایدار در اثر القایی زلزله بر لغزش و ریزش دامنه	وزارت نیرو	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، مراکز تخصصی و شرکت‌های مهندسی مرتبط	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	عدم قطعی خطوط انتقال نیرو	مستمر	درصد پایدارسازی ساختگاه دکل‌های خطوط فشارقوی واقع در دامنه‌های ناپایدار (پایدارسازی سالانه ساختگاه حداقل ۵۰ دکل واقع در دامنه‌های ناپایدار بر اساس اولویت)
۰۲۳۳۷۱۳۶	مقاوم‌سازی پست‌های برق (همه انواع آن) در برابر زلزله با اولویت نقاط و اجزا و تأسیسات مهم و آسیب‌پذیر، محل اتصالات کابل‌ها به دکل‌ها، استحکام پایه‌ها و ...	وزارت نیرو	مراکز تخصصی و شرکت‌های مهندسی مرتبط، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	سرویس‌دهی پست‌های برق در زمان رخداد زلزله‌ها و جلوگیری از خارج شدن آن‌ها از مدار تولید	بلندمدت	درصد مقاوم‌سازی پست‌های برق در برابر زلزله برحسب اولویت (سالانه حداقل ۴۵۰ پست برق)
۰۲۳۳۷۱۳۷	طراحی مدل بهینه و کم‌هزینه و سریع الاجرای نوسازی و مقاوم‌سازی برای اتاقک‌های ترانس‌های برق و صدور دستورالعمل مقاوم‌سازی برای محیط شهری	وزارت نیرو	وزارت کشور، شهرداری‌ها، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	داشتن طرح و برنامه‌ریزی مناسب برای تاب‌آوری مطلوب‌تر شبکه برق	کوتاه‌مدت	صدور دستورالعمل و طرح‌های نوسازی و مقاوم‌سازی الگو برای اتاقک‌های ترانس‌های برق شهری
۰۲۳۳۷۱۳۸	تعویض و یا مقاوم‌سازی تیرها با اولویت تیرهای با ترانس‌های نصب‌شده بر اساس اولویت آسیب‌پذیری در کلیه شهرها	وزارت نیرو	مراکز تخصصی و شرکت‌های مهندسی مرتبط	شهرداری‌ها، سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	پایدار شبکه توزیع برق شهری	مستمر	بازنگری در نوع توزیع برق، تعویض و یا مقاوم‌سازی تیرهای برق برحسب اولویت در کلان‌شهرها و مراکز جمعیتی بزرگ
۰۲۳۳۷۱۳۹	تهیه دستورالعمل و ارائه طرح‌های کم‌هزینه و سریع الاجرای مقاوم‌سازی و نوسازی اجزا شبکه آب و فاضلاب با اولویت مخازن و منابع آب، لوله‌های اصلی انتقال آب و فاضلاب، تصفیه‌خانه‌ها و ایستگاه‌ها	وزارت نیرو	مراکز تخصصی و مشاور، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	داشتن طرح‌های مناسب برای کاهش خطر لرزه‌ای شبکه آب و فاضلاب	دستورالعمل: کوتاه‌مدت طرح‌ها: میان‌مدت	صدور دستورالعمل و ارائه طرح‌های نوسازی و مقاوم‌سازی الگو برای کلیه شقوق شبکه آب و فاضلاب با رعایت اولویت‌بندی آن‌ها

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۲۳۷۱۴۰	مقاوم‌سازی تصفیه‌خانه‌ها و منابع و مخازن آب در برابر زلزله و مخاطرات ناشی از زلزله مانند ریزش سنگ، زمین‌لغزش و جابجایی زمین در اثر گسیختگی و گسلش	وزارت نیرو	مراکز تخصصی و شرکت‌های مهندسی مشاور	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	تأمین پایدار آب آشامیدنی مراکز جمعیتی در زمان رخداد زلزله	بلندمدت	سالانه ۱۰٪ مقاوم‌سازی یا بهسازی تصفیه‌خانه‌ها، منابع و مخازن آب در برابر زلزله و خطرات ثانویه آن مانند زمین‌لغزش و ریزش سنگ برحسب اولویت و ضرورت
۰۲۲۳۷۱۴۱	پایدارسازی لوله‌های انتقال آب در دامنه‌های ناپایدار در برابر زلزله و جلوگیری از گسیختگی لوله‌ها در اثر حرکات دامنه‌ای ناشی از زلزله	وزارت نیرو	مراکز تخصصی و شرکت‌های مهندسی مرتبط و مشاور	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	تأمین بی‌انقطاع و پیوسته آب شرب به‌ویژه در مناطق تحت تأثیر زلزله	بلندمدت	درصد پایدارسازی و استحکام لوله‌های و دامنه‌ها (سالانه به تعداد ۲۰٪ از زون‌های پرخطر موجود)
۰۲۲۳۷۱۴۲	تعویض لوله‌های اصلی فرسوده در شبکه‌های توزیع آب شهری	وزارت نیرو	مراکز تخصصی و شرکت‌های مهندسی مرتبط	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	نوسازی شبکه آب و ارتقای استحکام آن در برابر زلزله	بلندمدت	درصد نوسازی لوله‌های اصلی فرسوده در شبکه‌های آب کشور با اولویت کلان‌شهرها (سالانه ۲۰٪ از طول کل لوله‌های اصلی فرسوده)
۰۲۲۳۷۱۴۳	تعیین نقاط تقاطعی لوله‌های اصلی آب با زون‌های گسلی و حریم گسل‌ها و تمهیدات مهندسی جلوگیری از گسیختگی آن‌ها در برابر جابجایی	وزارت نیرو	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی) با همکاری مراکز تخصصی و شرکت‌های مهندسی مشاور و مرتبط	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	استحکام لوله‌های اصلی انتقال آب شرب در محدوده‌های شهری در مقابل گسیختگی‌های گسلی	مستمر	نسبت اجرای سالانه تمهیدات مهندسی در نقاط تقاطعی شناسایی شده لوله‌های اصلی آب با گسل‌های اصلی به کل هدف پیش‌بینی شده برنامه در سال
۰۲۲۳۶۱۴۴	اجرای برنامه کاهش خطر لرزه‌ای شبکه گاز شهری با اولویت کلان‌شهرها شامل مقاوم‌سازی علمک‌ها، لوله‌ها، ایستگاه‌های گاز	وزارت نفت	کلیه نهادهای تخصصی و شرکت‌های معتبر مرتبط، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای ایمنی شبکه گاز شهری در برابر زلزله	مستمر	درصد اجرای برنامه کاهش خطر لرزه‌ای شبکه گاز در کلیه کلان‌شهرها در ۵ سال (سالانه در ۳۰ شهر به ترتیب جمعیت و اولویت خطر زلزله)

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۲۲۱۱۴۵	لحاظ نمودن ملاحظات خطر زلزله در احداث ایستگاه‌های و تأسیسات مهم مخابراتی	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	مراکز تخصصی و شرکت‌های مشاور مرتبط، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش آسیب‌پذیری ناشی از زلزله بر بنا و تأسیسات ارتباطات	مستمر	الزامی شدن تهیه پیوست کاهش خطر برای کلیه طرح‌های مهم وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
۰۲۲۴۰۱۴۶	تهیه برنامه تخلیه اضطراری کانون‌های جمعیتی و اموال منقول در معرض خطر زلزله	سازمان مدیریت بحران کشور	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها کشور)، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، وزارت راه و شهرسازی، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه و بودجه	تهیه دستورالعمل نحوه تخلیه جمعیتی پس از اعلان هشدار و قبل از رخداد زلزله	کوتاه مدت	درصد اجرای برنامه تهیه طرح تخلیه اضطراری کانون‌های جمعیتی و اموال منقول در معرض خطر زلزله
۰۲۲۴۶۱۴۷	آمایش سرزمین و بازنگری کاربری اراضی در پهنه‌های (با هدف کاهش خطر)	سازمان برنامه و بودجه	وزارت راه و شهرسازی، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، سازمان نقشه‌برداری کشور	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها کشور)، سازمان مدیریت بحران کشور	سند ملی با هدف کنترل ساخت‌وساز در مناطق با خطر لرزه‌خیزی زیاد و بسیار زیاد	کوتاه مدت	درصد بازنگری کاربری اراضی در پهنه‌های لرزه‌خیز (با هدف کاهش خطر سرمایه‌گذاری) در کلیه مناطق شهری و روستایی کشور با اولویت لرزه‌خیزی

هدف ۳: اولویت‌دهی و توسعه اقدامات کاهش خطر و سرمایه‌گذاری در راستای افزایش تاب‌آوری

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۲۲۳۱۴۸	تدوین شیوه‌نامه تعیین نرخ بیمه ساختمان بر اساس کیفیت آن‌ها	وزارت امور اقتصادی و دارایی (بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران)	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)	وزارت کشور، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	کاهش خطر زلزله از طریق انتقال آن	میان مدت	انتشار شیوه‌نامه تعیین نرخ بیمه بر مبنای کیفیت سازه‌ای آن‌ها
۰۲۲۲۳۱۴۹	تهیه دستورالعمل بیمه ساختمان، تجهیزات، اموال و دارایی‌ها مرتبط بر اساس میزان خطر لرزه‌ای آن‌ها	وزارت امور اقتصادی و دارایی (بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران)	مراکز تحقیقاتی مرتبط و متخصصین	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	بیمه به‌عنوان روشی برای انتقال خطر و کاهش خطر	کوتاه مدت	صدور شیوه‌نامه بیمه دارایی‌ها در برابر زلزله
۰۲۲۲۳۱۵۰	تعیین نرخ بیمه بر اساس درجه آسیب‌پذیری‌های ساختمان‌ها و اموال	وزارت امور اقتصادی و دارایی (بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران)	مراکز تحقیقاتی مرتبط و متخصصین	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	نرخ بیمه موجب مقاوم‌سازی و نوسازی بنا و کاهش آسیب‌پذیری کلیه دارایی‌ها گردد.	کوتاه مدت	صدور مبالغ بیمه ساختمان و دارایی‌ها بر مبنای میزان آسیب‌پذیری آن‌ها

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۲۳۱۵۱	امکان‌سنجی توان جبران خسارت از سوی شرکت‌های بیمه و ارائه گواهی و تعیین رتبه‌بندی و سقف بیمه سالانه هر کدام از شرکت‌های بیمه	وزارت امور اقتصادی و دارایی (بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران)	مراکز تحقیقاتی مرتبط و متخصصین	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	رتبه‌بندی و تعیین سقف بیمه شرکت‌های بیمه	میان‌مدت	رتبه‌بندی شرکت‌های بیمه بر اساس توان جبران خسارت از طرف آن‌ها
۰۲۲۳۱۵۲	گسترش فرهنگ استفاده از بیمه به‌عنوان رکن اصلی در کاهش خطر	وزارت امور اقتصادی و دارایی (بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران)	وزارت آموزش و پرورش، سازمان صداوسیما، جمهوری اسلامی ایران، متخصصین و نهادهای تحقیقاتی و اجرایی	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	فرهنگ‌سازی استفاده از بیمه و ترویج همگانی شدن بیمه	مستمر	تعداد فعالیت‌های تبلیغاتی و فرهنگ‌سازی‌های سالیانه
۰۲۲۳۱۵۳	اجرای مرحله‌ای طرح الزامی شدن بیمه ساختمان‌های بلندمرتبه بر مبنای ارزیابی خطر لرزه‌ای	وزارت امور اقتصادی و دارایی (بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران)	متخصصین و نهادهای تحقیقاتی و اجرایی	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	پوشش تدریجی بیمه زلزله برای ساختمان‌ها	میان‌مدت	بیمه شدن کلیه ساختمان‌های بلندمرتبه در برابر زلزله، فاز یک
۰۲۲۳۱۵۴	اجرای مرحله‌ای طرح الزامی شدن بیمه ساختمان‌های با طبقات ۵ تا ۸ بر مبنای ارزیابی خطر لرزه‌ای	وزارت امور اقتصادی و دارایی (بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران)	متخصصین و نهادهای تحقیقاتی و اجرایی	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	پوشش تدریجی بیمه زلزله برای ساختمان‌ها	بلندمدت	درصد ساختمان‌های بیمه‌شده با طبقات ۵ تا ۸ در برابر زلزله
۰۲۲۳۱۵۵	اجرای مرحله‌ای طرح الزامی شدن بیمه ساختمان‌های با طبقات کمتر از ۵ بر مبنای ارزیابی خطر لرزه‌ای	وزارت امور اقتصادی و دارایی (بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران)	متخصصین و نهادهای تحقیقاتی و اجرایی	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	پوشش تدریجی بیمه زلزله برای ساختمان‌ها	بلندمدت	درصد ساختمان‌های بیمه‌شده کمتر از ۵ طبقه در برابر زلزله
۰۲۲۳۱۵۶	عملیاتی نمودن تشکیل صندوق بیمه ساختمان‌های مسکونی در برابر حوادث طبیعی	وزارت امور اقتصادی و دارایی (بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران)	وزارت امور اقتصادی و دارایی، مجلس شورای اسلامی	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	پوشش تدریجی بیمه زلزله برای ساختمان‌ها	کوتاه‌مدت	درصد پوشش بیمه‌ای ساختمان‌های مسکونی کشور

سازمان مدیریت بحران کشور

هدف ۴: پاسخ مؤثر به حوادث و سوانح و بازسازی با مشارکت مردم در تمامی ابعاد کالبدی، اقتصادی، اجتماعی،

نهادهی و محیط زیستی

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۳۳۷۱۵۷	پیش بینی برق اضطراری برای روشنایی شهری در زمان رخداد زلزله	وزارت نیرو	وزارت کشور، شهرداری ها	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	عدم قطعی برق در محیط شهری	بلندمدت	نسبت شهرهای دارای سیستم های اضطراری برق به کل شهرها
۰۲۳۳۱۱۵۸	اجرای تمهیدات اجرایی جلوگیری از قطع ارتباطات و روش های بهینه جایگزین در هنگام قطع راه های ارتباطی و مخابراتی	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	مراکز تخصصی و شرکت های مشاور مرتبط	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	تعیین روش های جایگزین استمرار برقرار ارتباطات در زمان های وقوع زلزله های بزرگ	میان مدت	تعیین و معرفی روش جایگزین مناسب برای برقراری ارتباطات در مواقع رخداد زلزله های بزرگ
۰۲۳۳۱۱۵۹	اجرای روش های برقراری ارتباطات و سرویس دهی مخابراتی در زمان های رخداد زلزله ها، شامل کاهش آسیب پذیری ها، کنترل ترافیک خطوط و موارد فنی دیگر	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	مراکز تخصصی و شرکت های مشاور مرتبط	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	تداوم سرویس دهی ارتباطات در زمان بحران زلزله	بلندمدت	عدم قطع ارتباطات مناطق زلزله زده
۰۲۳۳۵۱۶۰	برگزاری تمرین، نشست تخصصی و همایش و سخنرانی علمی تخصصی در خصوص خطر زلزله برای کادر کلیه مراکز بهداشتی درمانی، تشخیصی، آزمایشگاهی، کلینیک، درمانگاه، خصوصی و دولتی، تأمین اجتماعی و وابسته به کلیه نهادها	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	متخصصین و نهادهای تخصصی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	آشنایی کادر بیمارستان با تمهیدات پیشگیرانه زلزله	مستمر	اجرای حداقل یک برنامه در سال با هدف آشنایی با روش های پیشگیرانه
۰۲۳۱۲۱۶۱	برگزاری سالانه برنامه های مختص زنان و خانواده با هدف ایجاد توجه بانوان به امر زلزله روش های کاهش خطرات آن و آموزش رفتار صحیح	معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری	متخصصین و نهادهای تخصصی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	فرهنگ سازی توجه به زلزله در خانواده ها	مستمر	برگزاری حداقل یک برنامه با هدف آشنایی زنان با زلزله و رفتار صحیح در برابر آن
۰۲۳۳۲۱۶۲	ایجاد و یا تقویت مراکز پایش و هشدار زلزله	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (مؤسسه ژئوفیزیک، پژوهشگاه بین المللی زلزله شناسی و مهندسی زلزله)	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت راه و شهرسازی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	هشدار بهنگام مخاطرات زمین ساخت	مستمر	راه اندازی سه پایگاه پایش و هشدار در تهران، تبریز و مشهد در ۵ سال، ایجاد پایگاه به ترتیب اولویت در سایر کلان شهرها و شهرهای اولویت دار

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۲۳۲۱۶۳	ایجاد و یا تقویت مراکز پایش و هشدار سونامی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (پژوهشگاه بین‌المللی اقیانوس‌شناسی و علوم جوی، مؤسسه ژئوفیزیک، پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله)	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	پیش‌بینی دقیق و هشدار بهنگام مخاطرات زمین‌ساخت	میان‌مدت	راه‌اندازی پایگاه پایش و هشدار سونامی در چابهار
۰۲۲۳۲۱۶۴	ایجاد و یا تقویت مراکز پایش و هشدار آتشفشان	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (مؤسسه ژئوفیزیک، پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله)	وزارت صنعت، معدن و تجارت سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	پیش‌بینی دقیق و هشدار بهنگام مخاطرات زمین‌ساخت	میان‌مدت	راه‌اندازی پایگاه پایش و هشدار آتشفشان دماوند
۰۲۲۳۰۱۶۵	راه‌اندازی سامانه هشدار ریزش‌های جاده‌ای و ریلی در زون‌های ناپایدار با اولویت عدم امکان پایدارسازی	وزارت راه و شهرسازی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	هشدار به هنگام ریزش دامنه بر روی مسیر جاده‌ها و راه‌آهن برای عبور کنندگان	بلندمدت	راه‌اندازی سالانه ۵۰ سامانه هشدار ریزش‌های جاده‌ای و ۱۰ سامانه ریلی به ترتیب اولویت
۰۲۲۳۰۱۶۶	مجهر نمودن راهدارخانه و ایستگاه‌های راه‌آهن حوزه‌های نقاط ریزشی اولویت‌دار به سیستم دریافت هشدار و اطلاع‌رسانی انسداد مسیر	وزارت راه و شهرسازی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	دریافت و اقدام به موقع جهت بازگشایی مسیرهای مسدود شده در اثر ریزش‌های القایی در زلزله‌ها	بلندمدت	مجهر شدن کلیه راهدارخانه‌ها و ایستگاه‌های محدوده‌های کوهستانی و ریزشی به سیستم دریافت و اطلاع‌رسانی انسداد مسیر در زلزله‌ها
۰۲۲۳۷۱۶۷	راه‌اندازی سامانه هشدار سیل ناشی از شکستگی سد بر اثر زلزله و سایر مخاطرات برای مراکز جمعیتی پایین‌دست سد	وزارت نیرو	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	حفظ جان مردم ساکن در پایین‌دست آبراه سد	بلندمدت	درصد اجرای طرح سامانه هشدار سیل سد (سالانه در ۲۰ سد به ترتیب اولویت جمعیت در معرض خطر در پایین‌دست).

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۲۱۹۱۶۸	توسعه فناوری های نوین مرتبط با پایش پیش نشانگرهای زلزله، تجهیزات ثبت زلزله ها، سامانه های هشدار زلزله و کلیه تجهیزات	معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	مجهر نمودن مدیریت بحران دستگاه ها به تجهیزات نوین و فناوری های روز	مستمر	اجرای طرح های استارتاپ و راه اندازی و حمایت از مراکز رشد در حوزه سوانح و تأسیس شرکت های دانش بنیان در زمینه مدیریت خطر حوادث و سوانح

هدف ۵: تحقق جامعه محوری مدیریت بحران

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۲۲۴۰۱۶۹	سازمان دهی نیروهای داوطلب و سازمان های مردم نهاد در امر اجرای برنامه های کاهش خطر زلزله و بحران های ناشی از رخداد زلزله	سازمان مدیریت بحران کشور	شهرداری ها، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران	کلیه دستگاه ها، سازمان برنامه و بودجه	افزایش مشارکت عمومی در برنامه کاهش خطر زلزله	کوتاه مدت	تعیین ساختار مناسب برای نیروهای داوطلب و مردمی و سازمان های مردم نهاد
۰۲۲۳۳۱۷۰	تشویق تهیه کنندگان، کارگردانان و هنرمندان عرصه سینما، تئاتر، سریال های تلویزیونی به توجه به خطر زلزله در کشور در آثار خود	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	افزایش آگاهی و حساسیت و سطح توجه عموم مردم به خطر زلزله در کشور و راه های کاهش خطر آن	مستمر	تعداد تولید محتواهای هنری دربردارنده مضامینی از توجه به خطر زلزله در کشور
۰۲۵۰۱۱۷۱	استفاده از فضای اطلاع رسانی شهری برای آگاهی بخشی عمومی در مورد خطرات زلزله در کشور و راه های کاهش خطر آن	شهرداری ها	وزارت کشور، سازمان مدیریت بحران کشور	سازمان برنامه و بودجه	ارتقای سطح آگاهی مردم و توجه مستمر به امر خطر زلزله	مستمر	تعداد محتواهای آگاهی بخش در فضای شهری با رعایت موارد محیط زیستی
۰۲۱۰۳۱۷۲	تولید میان برنامه های کوتاه جهت پخش از طریق صداوسیما در خصوص خطر زلزله و افزایش سطح توجه عمومی	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	سازمان مدیریت بحران کشور	سازمان برنامه و بودجه	ارتقای سطح آگاهی مردم و توجه مستمر به امر خطر زلزله	مستمر	تعداد میان برنامه های پخش شده مرتبط با خطر زلزله در کشور از صداوسیما
۰۲۲۳۸۱۷۳	تشویق ورزشکاران، باشگاه های ورزشی، قهرمانان و فعالان عرصه ورزش به جلب توجه عمومی به خطر زلزله در کشور	وزارت ورزش و جوانان	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	ارتقای سطح آگاهی مردم و توجه مستمر به امر خطر زلزله	مستمر	تعداد نکات اشاره شده در خصوص زلزله در میادین ورزشی
۰۲۱۲۶۱۷۴	تشویق ائمه جمعه و جماعات، مبلغان، مداحان و سخنرانان مذهبی به ذکر نکاتی در خصوص خطر زلزله در کشور و روش های کاهش خطر آن	سازمان تبلیغات اسلامی	سازمان مدیریت بحران کشور	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، سازمان برنامه و بودجه	ارتقای سطح آگاهی مردم و توجه مستمر به امر خطر زلزله	مستمر	تعداد نکات اشاره شده در سخنرانی ها در خصوص زلزله

۲-۲-۳- خشکسالی

هدف ۱: بهبود نظام حکمرانی و توسعه ظرفیت‌ها با تأکید بر مدیریت یکپارچه و هماهنگ

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۳۲۳۲۰۰۱ ۰۳۲۳۷۰۰۱	ارتقای کمی و کیفی نیروی انسانی، آموزش و ظرفیت‌سازی در حوزه کمبود آب و خشکسالی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت نیرو	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت کشور، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ظرفیت‌سازی و ارتقای دانش	بلندمدت	نسبت کارکنان آموزش‌دیده و یا تحت پوشش دوره‌های آموزشی مرتبط با خشکسالی به کل کارکنان لازم‌التعلیم (درصد)
۰۳۲۳۲۰۰۲	به‌اشتراک‌گذاری و انتقال تجربیات ملی در ارتباط با خشکسالی و استفاده از تجربیات بین‌المللی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت نیرو، سازمان صداوسیما، جمهوری اسلامی ایران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	ارائه کمک به کشورهای نیازمند و کسب درآمد از طریق صدور دانش فنی، ارتقای دانش داخلی با استفاده از تجربیات بین‌المللی	مستمر	درصد افزایش تعداد تفاهم‌نامه همکاری با کشورهای نیازمند و قراردادهای منعقد شده نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه
۰۳۲۳۴۰۰۳ ۰۳۲۲۷۰۰۳ ۰۳۲۳۷۰۰۳	تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت خشکسالی در کشور (با تأکید بر پیشگیری و مدیریت خطر)	وزارت کشور، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت نیرو	وزارت راه و شهرسازی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت نفت، معدن و تجارت	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران	وضع قوانین جامع، یکپارچه و منسجم	کوتاه‌مدت	درصد اجرای برنامه تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت خشکسالی در کشور

وزارت کشور

سازمان مدیریت بحران کشور

هدف ۲: تحقق تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری در مدیریت بحران بر مبنای درک صحیح و همه‌جانبه از خطر

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۳۲۳۰۰۰۴	ایجاد، یکپارچه‌سازی و به‌روزرسانی بانک داده و اطلاعات خشکسالی	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت کشور، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ایجاد بانک متمرکز و قابل اعتماد اطلاعات خشکسالی در کشور	بلندمدت	درصد پیشرفت پروژه طراحی و توسعه بانک داده و اطلاعات خشکسالی (سالانه ۲۵ درصد)
۰۳۲۴۰۰۰۵	تهیه اطلس میکروکلیمای (خرد اقلیم) ایران	سازمان مدیریت بحران کشور	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌بودجه	اطلاع از خرد اقلیم‌ها با هدف کمک به آمایش سرزمین	بلندمدت	درصد پیشرفت پروژه تهیه اطلس میکروکلیمای ایران (سالانه ۲۰ درصد)
۰۳۲۳۰۰۰۶	تهیه و به‌روزرسانی اطلس اقلیمی کشور	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقا و به‌روزرسانی اطلس‌های اقلیمی موجود	میان‌مدت	درصد پیشرفت پروژه تهیه و به‌روزرسانی اطلس اقلیمی کشور (سالانه ۵۰ درصد)
۰۳۲۳۰۰۰۷	تدوین شاخص ترکیبی محاسبه خشکسالی خاص ایران با استفاده از ترکیبی از آخرین فناوری‌ها در حوزه فناوری اطلاعات، سنجش از دور و مدل‌سازی	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	بهبود کیفی پایش خشکسالی	بلندمدت	درصد پیشرفت پروژه بهبود کیفی پایش خشکسالی (سالانه ۲۵ درصد)

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۳۲۳۰۰۰۸	توسعه، ارتقا و بهینه‌سازی سامانه پایش پدیده خشکسالی	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	بهبود کمی و کیفی پایش خشکسالی در کشور	بلندمدت	درصد پایش پارامترهای مرتبط با پایش خشکسالی
۰۳۲۳۰۰۰۹	بهرورسانی، ارتقا، صحت‌سنجی و پس‌پردازش مدل‌سازی اقلیمی و پیش‌آگاهی‌های اقلیمی بر اساس مدل‌ها و سناریوهای مختلف	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	دراختیارگذاری تصویری کلی از شرایط بلندمدت آبی و کمک به برنامه‌ریزی‌های کلان	میان‌مدت	درصد پیشرفت پروژه مدل‌سازی اقلیمی و پیش‌آگاهی‌های اقلیمی بر اساس مدل‌ها و سناریوهای مختلف
۰۳۲۳۰۰۱۰	بررسی و تعیین اثرات شاخص‌های دور پیوند بر اقلیم ایران	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	تعیین نقش عوامل اقلیمی جهانی بر شرایط خشکسالی‌های ایران	میان‌مدت	درصد پیشرفت پروژه تعیین نقش عوامل اقلیمی جهانی بر شرایط خشکسالی‌های ایران
۰۳۲۲۷۰۱۱	توسعه سامانه‌های نوین آبیاری	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت نیرو	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	افزایش راندمان آبیاری - مدیریت مصرف	بلندمدت	درصد افزایش سالانه بهره‌گیری از سامانه‌های نوین آبیاری
۰۳۲۳۲۰۱۲	توسعه تحقیقات و پژوهش درخصوص پیشگیری و کاهش اثرات خشکسالی	وزارت علوم، فناوری (دانشگاه) ها و مراکز تحقیقاتی (ذی‌ربط)	وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت راه و شهرسازی و سایر دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای شناخت، نوآوری، فناوری و پژوهش‌های بنیادی و کاربردی	مستمر	درصد اختصاص یافته به حوزه پژوهش در زمینه پیشگیری و کاهش اثرات خشکسالی نسبت به سال قبل
۰۳۲۴۶۰۱۳	آمایش سرزمین و بازنگری کاربری اراضی در پهنه‌های خشکسالی (با هدف کاهش خطر سرمایه‌گذاری)	سازمان برنامه‌بودجه	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)، سازمان نقشه‌برداری کشور	وزارت راه و شهرسازی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها کشور)، وزارت نیرو، سازمان مدیریت بحران کشور	مدیریت منابع آب و حفاظت از محیط‌زیست	کوتاه‌مدت	درصد بازنگری کاربری اراضی در پهنه‌های تحت تأثیر خشکسالی (با هدف کاهش خطر سرمایه‌گذاری)

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۳۲۴۲۰۱۴	آموزش، ترویج عمومی و اطلاع‌رسانی همگانی در حوزه خشکسالی	جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها و مراتع و آبخیزداری)، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	سازمان مدیریت بحران، سازمان برنامه و بودجه	فرهنگ‌سازی و آمادگی در برابر خشکسالی، تغییر رفتار و آموزش رفتار صحیح در رابطه با خشکسالی	مستمر	درصد افزایش برنامه‌های آموزش، ترویج عمومی و اطلاع‌رسانی همگانی نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۳۲۲۷۰۱۵ ۰۳۲۳۲۰۱۵ ۰۳۲۳۹۰۱۵	تعلیم و آموزش بدو خدمت و ضمن خدمت برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در ارتباط با خشکسالی	وزارت جهاد کشاورزی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور	وزارت کشور، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت راه و شهرسازی، وزارت نیرو، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش کارکنان	مستمر	درصد اجرای برنامه آموزش‌های مستمر بدو خدمت و ضمن خدمت برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در ارتباط با خشکسالی
۰۳۲۳۲۰۱۶	تعریف، تدوین و اجرای دوره‌های آموزشی اختصاصی برای مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و مجریان ذی‌ربط در ارتباط با خشکسالی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت مسکن انقلاب اسلامی، وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش خطر، افزایش کارآمدی دستگاه‌های اجرایی	مستمر	درصد افزایش تعداد دوره‌های آموزشی اختصاصی برای مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و مجریان ذی‌ربط در ارتباط با خشکسالی نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۳۱۰۳۰۱۷ ۰۳۲۲۷۰۱۷	تولید محتوا و برنامه های آموزشی در ارتباط با مخاطره خشکسالی	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، وزارت جهاد کشاورزی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت نیرو، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت راه و شهرسازی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش عمومی	مستمر	درصد افزایش تعداد محتوا و برنامه آموزشی تولیدشده نسبت به دوره ۵ ساله قبل

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۳۲۲۰۰۱۸ ۰۳۲۳۲۰۱۸	افزایش دانش و مهارت دانش‌آموزان و دانشجویان در به حداقل رساندن آسیب‌های ناشی از مخاطره خشکسالی	وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت نیرو، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت راه و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت کشور	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش دانش‌جوینان	مستمر	درصد افزایش برنامه‌های آموزشی دانش‌آموزان و دانشجویان در ارتباط با مخاطره خشکسالی نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۳۲۲۷۰۱۹ ۰۳۲۳۲۰۱۹	افزایش دانش فنی و مهارتی کشاورزان	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان برنامه‌بودجه، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش خطر بیابان‌زایی در بخش کشاورزی	بلندمدت	نسبت کشاورزان آموزش‌دیده کاهش خطر بیابان‌زایی به کل کشاورزان (درصد)
۰۳۲۳۷۰۲۰	اصلاح الگوی مصرف و اعمال جریمه مازاد به الگوی مصرف	وزارت نیرو	وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ساماندهی مصرف	بلندمدت	درصد پیشرفت پروژه صلاح الگوی مصرف و اعمال جریمه مازاد به الگوی مصرف (سالانه ۲۰ درصد)
۰۳۲۳۷۰۲۱	تحويل حجمی آب و توقف برداشت‌های غیرمجاز	وزارت نیرو	وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ساماندهی مصرف	بلندمدت	درصد پیشرفت پروژه تحويل حجمی آب و توقف برداشت‌های غیرمجاز (سالانه ۲۰ درصد)
۰۳۲۲۷۰۲۲	محدودسازی کشت‌های بهاره در حوزه‌های بحرانی	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت کشور	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	مدیریت مصرف	بلندمدت	درصد پیشرفت پروژه محدودسازی کشت‌های بهاره در حوزه‌های بحرانی (سالانه ۲۰ درصد)
۰۳۲۲۷۰۲۳	بررسی و اعلام الگوی کشت مناسب با ظرفیت‌های اقلیمی	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	بهبود مدیریت تولید و مصرف	بلندمدت	درصد پیشرفت پروژه اعلام الگوی کشت مناسب با ظرفیت‌های اقلیمی (سالانه ۲۰ درصد)
۰۳۲۳۴۰۲۴	جداسازی آب فضای سبز از آب شرب	وزارت کشور	وزارت نیرو	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران	اجرای برنامه‌های کاهش خطر	بلندمدت	درصد سالانه جداسازی آب فضای سبز از آب شرب (سالانه ۲۵ درصد)
۰۳۲۲۷۰۲۵	استفاده از فرصت امکان کشت دوم برخی محصولات	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	افزایش تولید	مستمر	نسبت محصولات با کشت دوم به همه محصولات (درصد)

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۳۲۲۷۰۲۶	ایجاد سازوکارهای هدایت برنامه جامع کشت سالانه کشور	وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه‌وبودجه	سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش خطر بیابان‌زایی در بخش کشاورزی	بلندمدت	درصد پیشرفت طرح هدایت برنامه جامع کشت سالانه کشور

هدف ۳: اولویت‌دهی و توسعه اقدامات کاهش خطر و سرمایه‌گذاری در راستای افزایش تاب‌آوری

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۳۲۲۷۰۲۷	توسعه بهره‌گیری از فناوری‌های نوین در بیمه کشاورزی	وزارت جهاد کشاورزی	صندوق بیمه محصولات کشاورزی، سازمان نقشه‌برداری کشور	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	انتقال خطر	بلندمدت	درصد افزایش سالانه بهره‌گیری از فناوری‌های جدید در بیمه محصولات کشاورزی
۰۳۲۲۷۰۲۸	ایجاد ساختار بیمه اتکایی در بخش کشاورزی	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت امور اقتصادی و دارایی (بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	انتقال خطر	بلندمدت	درصد ایجاد ساختار بیمه اتکایی در بخش کشاورزی (سالانه ۲۰ درصد)
۰۳۲۲۷۰۲۹	توسعه بیمه عوامل تولید	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت امور اقتصادی و دارایی (بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	انتقال خطر	بلندمدت	نرخ افزایش توسعه بیمه عوامل تولید (سالانه ۲۰ درصد)
۰۳۲۲۷۰۳۰	طراحی بیمه‌های نوین مانند بیمه درآمد و شاخص آب‌وهوایی	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت امور اقتصادی و دارایی (بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	انتقال خطر	بلندمدت	نرخ گسترش بیمه‌های نوین مانند بیمه درآمد و شاخص آب‌وهوایی (سالانه ۲۰ درصد)
۰۳۲۲۷۰۳۱	بهره‌گیری از شیوه‌های بیمه شاخص عملکرد و بیمه‌های گروهی و منطقه‌ای به‌منظور توسعه و افزایش مطلوبیت پوشش‌های بیمه‌ای	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت امور اقتصادی و دارایی (بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	انتقال خطر	بلندمدت	نرخ افزایش بهره‌گیری از شیوه‌های بیمه شاخص عملکرد و بیمه‌های گروهی و منطقه‌ای به‌منظور توسعه و افزایش مطلوبیت پوشش‌های بیمه‌ای (سالانه ۲۰ درصد)
۰۳۲۲۷۰۳۲	اصلاح ساختار اجرایی با رویکرد نظام جامع بیمه کشاورزی	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت امور اقتصادی و دارایی (بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	انتقال خطر	بلندمدت	درصد پیشرفت اصلاح ساختار اجرایی بیمه کشاورزی (سالانه ۲۰ درصد)
۰۳۲۳۱۰۳۳ ۰۳۲۳۷۰۳۳	اتخاذ سازوکار حمایتی جهت تأمین منابع لازم به‌منظور خرید و نصب کنتور آب و چاه‌های مجاز	وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت نیرو	سازمان مدیریت بحران کشور	سازمان برنامه‌وبودجه	اجرای برنامه‌های کاهش خطر	میان‌مدت	نسبت نصب کنتور در چاه‌های مجاز

هدف ۴: پاسخ مؤثر به حوادث و سوانح و بازسازی با مشارکت مردم در تمامی ابعاد کالبدی، اقتصادی، اجتماعی،

نهادی و محیط زیستی

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۳۳۷۰۳۴	توسعه شبکه های فرعی انتقال آب	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت نیرو	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ساماندهی مصرف	میان مدت	درصد پیشرفت پروژه توسعه شبکه های فرعی انتقال آب (سالانه ۵۰ درصد)
۰۳۳۷۰۳۵	بررسی و تعیین تکلیف منابع آبی و در اختیار سازمان ها، نهادها و دستگاه های اجرایی، نظامی و انتظامی جهت حل مشکل کمبود آب در شرایط اضطراری	وزارت کشور	وزارت نیرو	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	اجرای برنامه های کاهش خطر	بلند مدت	درصد پیشرفت طرح تعیین تکلیف منابع آبی و در اختیار سازمان ها، نهادها و دستگاه های اجرایی، نظامی و انتظامی (سالانه ۲۵ درصد)
۰۳۳۰۰۳۶	بهبود سامانه های پیش بینی و پیش آگاهی ها پدیده خشکسالی	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	افزایش دقت پیش بینی ها	بلند مدت	درصد تفکیک مکانی و زمانی پیش بینی ها
۰۳۳۰۰۳۷	ارتقای سامانه های اطلاع رسانی و ارائه محصولات مختلف پایش و پیش آگاهی پدیده خشکسالی	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	بهبود خدمات کاربر محور	بلند مدت	درصد ارتقای سامانه های اطلاع رسانی و ارائه محصولات مختلف پایش و پیش آگاهی پدیده خشکسالی
۰۳۳۰۰۳۸	ایجاد سامانه دینامیکی و آماری پیش بینی فصلی و هشدار خشکسالی در کشور	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	اطلاع از شرایط فصل آبی	میان مدت	درصد پیشرفت پروژه ایجاد سامانه دینامیکی و آماری پیش بینی فصلی و هشدار خشکسالی در کشور (سالانه ۵۰ درصد)

هدف ۵: تحقق جامعه محوری مدیریت بحران

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۳۳۷۰۳۹	اطلاع رسانی مستمر و تقویت مشارکت ذینفعان در تهیه و اجرای برنامه های مدیریت مصرف آب	وزارت نیرو	وزارت جهاد کشاورزی، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	جلب مشارکت عمومی	بلند مدت	درصد پیشرفت طرح تهیه و اجرای برنامه های مدیریت مصرف آب (سالانه ۲۰ درصد)

۲-۲-۴- بیابان‌زایی

هدف ۱: بهبود نظام حکمرانی و توسعه ظرفیت‌ها با تأکید بر مدیریت یکپارچه و هماهنگ

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۴۲۲۷۰۰۱	انسداد چاه‌های غیرمجاز و نصب کنتور حجمی بر روی چاه‌ها	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری)	سازمان مدیریت بحران کشور	وزارت نیرو، سازمان برنامه‌وبودجه	حفاظت از آب و خاک	بلندمدت	درصد پیشرفت انسداد چاه‌های غیرمجاز و نصب کنتور حجمی بر روی چاه‌ها (سالانه ۲۰ درصد)
۰۴۲۳۲۰۰۲	به‌اشتراک‌گذاری و انتقال تجربیات ملی در ارتباط با بیابان‌زایی و استفاده از تجربیات بین‌المللی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت نیرو، سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	ارائه کمک به کشورهای نیازمند و کسب درآمد از طریق صدور دانش فنی، ارتقای دانش داخلی با استفاده از تجربیات بین‌المللی	مستمر	درصد افزایش تعداد تفاهم‌نامه همکاری با کشورهای نیازمند و قراردادهای منعقد شده نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه
۰۴۲۳۴۰۰۳ ۰۴۲۲۷۰۰۳	تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت بیابان‌زایی در کشور (با تأکید بر پیشگیری و مدیریت خطر)	وزارت کشور، وزارت جهاد کشاورزی	وزارت راه و شهرسازی، وزارت نیرو	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران	وضع قوانین جامع، یکپارچه و منسجم	کوتاه‌مدت	درصد اجرای برنامه تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت بیابان‌زایی در کشور

هدف ۲: تحقق تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری در مدیریت بحران بر مبنای درک صحیح و همه‌جانبه

از خطر

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۴۲۲۷۰۰۴	تهیه نقشه پهنه‌بندی خطر بیابان‌زایی	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، سازمان نقشه‌برداری کشور، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	تولید نقشه خطر بیابان‌زایی	میان‌مدت	درصد پوشش نقشه پهنه‌بندی خطر بیابان‌زایی از کل کشور

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۴۲۴۰۰۵	تهیه، تدوین و انتشار اطلس بیابان‌زایی	سازمان مدیریت بحران کشور	وزارت جهاد کشاورزی، وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، سازمان نقشه‌برداری کشور، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه‌وبودجه	تولید اطلس بیابان‌زایی	میان مدت	درصد پیشرفت تهیه اطلس بیابان‌زایی
۰۴۲۲۷۰۰۶	ارتقای سامانه پایش عرصه‌های بیابانی کشور با استفاده از امکانات زمینی و سنجش از دور	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری)	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، سازمان نقشه‌برداری کشور، ستاد کل نیروهای مسلح	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	کاهش خطر بیابان‌زایی در بخش منابع طبیعی	بلندمدت	درصد پیشرفت پروژه ارتقای سامانه پایش عرصه‌های بیابانی کشور با استفاده از امکانات زمینی و سنجش از دور (سالانه ۲۰ درصد)
۰۴۲۳۲۰۰۷ ۰۴۲۲۷۰۰۷	ارتقا و بهبود فعالیت‌های تحقیقاتی، آموزشی، ترویجی و اجرایی در ارتباط با بیابان‌زایی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری)	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	کاهش خطر بیابان‌زایی در بخش منابع طبیعی	بلندمدت	نرخ گسترش کمی و ارتقا و بهبود فعالیت‌های تحقیقاتی، آموزشی، ترویجی و اجرایی (سالانه ۵ درصد)
۰۴۲۲۷۰۰۸	ارتقای راندمان مصرف آب در بخش کشاورزی	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت نیرو	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	کاهش خطر بیابان‌زایی در بخش کشاورزی	بلندمدت	درصد پیشرفت پروژه ارتقای راندمان مصرف آب در بخش کشاورزی (سالانه ۵ درصد)
۰۴۲۲۷۰۰۹	اصلاح روش تأمین انرژی در مناطق مستعد بیابان‌زایی و استفاده از انرژی‌های جایگزین مانند انرژی خورشیدی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری)	وزارت نیرو	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	کاهش خطر بیابان‌زایی در بخش کشاورزی	بلندمدت	درصد پیشرفت پروژه اصلاح روش تأمین انرژی در مناطق مستعد بیابان‌زایی (سالانه ۱۰ درصد)
۰۴۲۳۲۰۱۰	توسعه تحقیقات و پژوهش درخصوص پیشگیری و کاهش اثرات بیابان‌زایی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی ذی‌ربط)	وزارت راه و شهرسازی، وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت صنعت، معدن و تجارت و سایر دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای شناخت، نوآوری، فناوری و پژوهش‌های بنیادی و کاربردی	مستمر	درصد اختصاص‌یافته به حوزه پژوهش در زمینه پیشگیری و کاهش اثرات بیابان‌زایی نسبت به سال قبل

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۴۲۴۲۰۱۱	آموزش، ترویج عمومی و اطلاع‌رسانی همگانی در حوزه بیابان‌زایی	جمعیت هلال‌احمر جمهوری اسلامی ایران	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها و مراتع و آبخیزداری)، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	فرهنگ‌سازی و آمادگی، تغییر رفتار و آموزش رفتار صحیح	مستمر	درصد افزایش برنامه‌های آموزش، ترویج عمومی و اطلاع‌رسانی همگانی نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۴۲۲۷۰۱۲ ۰۴۲۳۲۰۱۲ ۰۴۲۳۹۰۱۲	تعلیم و آموزش بدو خدمت و ضمن خدمت برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در ارتباط با بیابان‌زایی	وزارت جهاد کشاورزی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	وزارت کشور، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت راه و شهرسازی، وزارت نیرو، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش کارکنان	مستمر	درصد اجرای برنامه آموزش‌های مستمر بدو خدمت و ضمن خدمت برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در ارتباط با بیابان‌زایی
۰۴۲۳۲۰۱۳	تعریف، تدوین و اجرای دوره‌های آموزشی اختصاصی برای مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و مجریان ذی‌ربط در ارتباط با بیابان‌زایی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، ستاد کل نیروهای مسلح، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش خطر، افزایش کارآمدی دستگاه‌های اجرایی	مستمر	درصد افزایش تعداد دوره‌های آموزشی اختصاصی برای مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و مجریان ذی‌ربط در ارتباط با بیابان‌زایی نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۴۱۰۳۰۱۴ ۰۴۲۲۷۰۱۴	تولید محتوا و برنامه‌های آموزشی در ارتباط با مخاطره بیابان‌زایی	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، وزارت جهاد کشاورزی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت نیرو، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت راه و شهرسازی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش عمومی	مستمر	درصد افزایش تعداد محتوا و برنامه آموزشی تولیدشده نسبت به دوره ۵ ساله قبل

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۴۲۲۰۱۵ ۰۴۳۳۰۱۵	افزایش دانش و مهارت دانش‌آموزان و دانشجویان در به حداقل رساندن آسیب‌های ناشی از مخاطره بیابان‌زایی	وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت نیرو، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت راه و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت کشور	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش دانش‌آموزان و دانشجویان	مستمر	درصد افزایش برنامه‌های آموزشی دانش‌آموزان و دانشجویان در ارتباط با مخاطره بیابان‌زایی نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۴۲۲۷۰۱۶	افزایش دانش فنی و مهارتی کشاورزان	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری)	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	کاهش خطر بیابان‌زایی در بخش کشاورزی	بلندمدت	نسبت کل کشاورزان آموزش‌دیده و یا تحت پوشش دوره‌های آموزشی مرتبط با مقابله با بیابان‌زایی به کل کشاورزان (درصد)
۰۴۲۲۷۰۱۷	توان‌افزایی جامعه روستایی در استفاده از فرصت‌های رشد و توسعه اقتصادی و اجتماعی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری)	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها)، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	کاهش خطر بیابان‌زایی در بخش اقتصادی و اجتماعی	بلندمدت	درصد پیشرفت اجرای برنامه توانمندسازی ساختار روستایی در استفاده از فرصت‌های رشد و توسعه اقتصادی و اجتماعی (سالانه ۵ درصد)
۰۴۲۲۷۰۱۸	ارتقای نظام مدیریت توسعه روستایی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری)	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	کاهش خطر بیابان‌زایی در بخش اقتصادی و اجتماعی	بلندمدت	درصد پیشرفت برنامه ارتقای نظام مدیریت توسعه روستایی (سالانه ۵ درصد)
۰۴۲۲۷۰۱۹	اجرای طرح‌های آبخوان‌داری برای مهار سیلاب‌ها و رواناب‌ها	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری)	وزارت نیرو	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	حفاظت از آب و خاک	بلندمدت	درصد پیشرفت پروژه اجرای طرح‌های آبخوان‌داری برای مهار سیلاب‌ها و رواناب‌ها (سالانه ۵ درصد)
۰۴۲۲۷۰۲۰	تهیه و اجرای الگوی کشت	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، سازمان حفاظت محیط‌زیست	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	کاهش خطر بیابان‌زایی در بخش اقتصادی و اجتماعی	بلندمدت	نسبت سطح زیر هر محصول به سطح زیر کشت الگوی کشت ابلاغی در هر استان
۰۴۲۲۷۰۲۱	بهبود نظام بهره‌برداری مناسب از منابع طبیعی و جلوگیری از تخریب و تغییر کاربری اراضی کشور	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری)	سازمان حفاظت محیط‌زیست	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	کاهش خطر بیابان‌زایی در بخش اقتصادی و اجتماعی	بلندمدت	درصد پیشرفت پروژه بهبود نظام بهره‌برداری مناسب از منابع طبیعی و جلوگیری از تخریب و تغییر کاربری اراضی کشور (سالانه ۵ درصد)

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۴۲۲۷۰۲۲	جلوگیری از تخریب کیفی و کمی منابع آب و خاک به‌ویژه تخریب سفره‌های آب زیرزمینی و فرسایش خاک	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری)	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، سازمان حفاظت محیط‌زیست	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	کاهش خطر بیابان‌زایی در بخش اقتصادی و اجتماعی	بلندمدت	درصد پیشرفت پروژه جلوگیری از تخریب کیفی و کمی منابع آب و خاک به‌ویژه تخریب سفره‌های آب زیرزمینی و فرسایش خاک (سالانه ۵ درصد)
۰۴۲۲۷۰۲۳	ممیزی و کنترل پروانه چرا و ایجاد تعادل بین ظرفیت مراتع و تعداد دام	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری)	سازمان حفاظت محیط‌زیست	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	حفاظت از آب و خاک	بلندمدت	نسبت واحد دامی موجود به واحد دامی مجاز
۰۴۲۴۶۰۲۴	آمایش سرزمین و بازنگری کاربری اراضی در پهنه‌های بیابانی (با هدف کاهش خطر سرمایه‌گذاری)	سازمان برنامه‌وبودجه	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)، نقشه‌برداری کشور	وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها کشور)، وزارت نیرو، سازمان مدیریت بحران کشور	بیابان‌زدایی و مدیریت منابع آب	کوتاه‌مدت	درصد بازنگری کاربری اراضی در پهنه‌های مستعد بیابان‌زایی (با هدف کاهش خطر سرمایه‌گذاری)

هدف ۳: اولویت‌دهی و توسعه اقدامات کاهش خطر و سرمایه‌گذاری در راستای افزایش تاب‌آوری

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۴۲۲۷۰۲۵	برنامه‌ریزی برای حضور مؤثر و کارآمد بخش خصوصی در ارائه خدمات و نهادهای تولید	وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه‌وبودجه	سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش خطر بیابان‌زایی در بخش اقتصادی و اجتماعی	بلندمدت	نرخ رشد حضور بخش خصوصی در ارائه خدمات و نهادهای تولید (سالانه ۲۰ درصد)
۰۴۲۲۷۰۲۶	بهبود سیاست‌های حمایت مالی و بیمه محصولات کشاورزی و منابع طبیعی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری)	سازمان برنامه‌وبودجه	سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش خطر بیابان‌زایی در بخش اقتصادی و اجتماعی	میان‌مدت	افزایش ضریب نفوذ بیمه در محصولات کشاورزی و منابع طبیعی
۰۴۲۲۷۰۲۷	استفاده از توانایی اکو جهانگردی در جهت ایجاد اشتغال پایدار و رونق اقتصادی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری)	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، سازمان برنامه‌وبودجه	سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش خطر بیابان‌زایی در بخش اقتصادی و اجتماعی	بلندمدت	درصد پیشرفت پروژه توسعه اکو جهانگردی در جهت ایجاد اشتغال پایدار و رونق اقتصادی

هدف ۵: تحقق جامعه محوری مدیریت بحران

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۴۲۳۷۰۲۸	اطلاع رسانی مستمر و تقویت مشارکت ذینفعان در تهیه و اجرای برنامه های مدیریت مصرف آب	وزارت نیرو	وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران	جلب مشارکت عمومی	بلندمدت	درصد گسترش دامنه و حوزه اطلاع رسانی مدیریت مصرف آب (سالانه ۲۰ درصد)

وزارت کشور

سازمان مدیریت بحران کشور

۲-۲-۵- فرونشست زمین

هدف ۱: بهبود نظام حکمرانی و توسعه ظرفیت‌ها با تأکید بر مدیریت یکپارچه و هماهنگ

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۵۲۳۷۰۰۱	پرو و مسلوب‌المنفعه کردن چاه‌های غیرمجاز	وزارت نیرو	نهادهای قضایی و انتظامی	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	عدم اجازه به حفر چاه‌های غیرمجاز جدید و کاهش تعداد آنها	بلندمدت	پرو و مسلوب‌المنفعه کردن سالانه ۱۰٪ چاه‌های غیرمجاز در مواردی که وفق قانون و مقررات مشمول انسداد می‌باشند با اولویت قرارگیری در زون‌های فرونشست
۰۵۲۳۴۰۰۲	اتخاذ تصمیم قانونی و تنظیم سازوکاری برای سپردن مسئولیت صیانت از قنات‌های (بدون مالک فعال) برون‌شهری به وزارت نیرو و قنات‌های (بدون مالک فعال) شهری به شهرداری‌ها	وزارت کشور	وزارت جهاد کشاورزی، قوه قضائیه جمهوری اسلامی ایران، وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی	دولت، مجلس شورای اسلامی، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	روشن شدن مسئول صیانت از قنات برون‌شهری	کوتاه‌مدت	ابلاغ تصمیم مرجع صالحه به وزارت نیرو
۰۵۲۳۲۰۰۳	به‌اشتراک‌گذاری و انتقال تجربیات ملی در ارتباط با فرونشست زمین و استفاده از تجربیات بین‌المللی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت نیرو، سازمان صداوسیما، جمهوری اسلامی ایران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	ارائه کمک به کشورهای نیازمند و کسب درآمد از طریق صدور دانش فنی، ارتقای دانش داخلی با استفاده از تجربیات بین‌المللی	مستمر	درصد افزایش تعداد تفاهم‌نامه همکاری با کشورهای نیازمند و قراردادهای منعقد شده نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه
۰۵۲۳۴۰۰۴ ۰۵۲۳۰۰۰۴	تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت فرونشست زمین در کشور (با تأکید بر پیشگیری و مدیریت خطر)	وزارت کشور، وزارت راه و شهرسازی	وزارت راه و شهرسازی، وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران	وضع قوانین جامع، یکپارچه و منسجم	کوتاه‌مدت	درصد اجرای برنامه تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت فرونشست زمین در کشور

هدف ۲: تحقق تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری در مدیریت بحران بر مبنای درک صحیح و همه‌جانبه از خطر

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۵۲۳۱۰۰۵	تهیه نقشه پهنه‌بندی خطر فرونشست دشت‌های کشور	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی)	سازمان نقشه‌برداری کشور، وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	وزارت کشور، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	نقشه پهنه‌بندی خطر فرونشست دشت‌های کشور	مستمر	درصد پوشش نقشه پهنه‌بندی فرونشست دشت‌های کشور از کل کشور
۰۵۲۴۰۰۰۶	تهیه، تدوین و انتشار اطلس مخاطره فرونشست زمین	سازمان مدیریت بحران کشور	وزارت راه و شهرسازی، سازمان نقشه‌برداری کشور، وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌وبودجه	تهیه اطلس فرونشست زمین	میان مدت	درصد پیشرفت تهیه اطلس فرونشست زمین
۰۵۲۳۱۰۰۷	ایجاد، یکپارچه‌سازی و به‌روزرسانی بانک اطلاعات فرونشست زمین	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)	وزارت راه و شهرسازی، سازمان نقشه‌برداری کشور، وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	ایجاد و توسعه بانک اطلاعات فرونشست زمین شامل داده‌های مکانی و خسارت سوانح گذشته	میان مدت	درصد پیشرفت ایجاد بانک اطلاعات مخاطره فرونشست زمین
۰۵۲۲۷۰۰۸	اجرای طرح‌های آبخیزداری و آبخوان‌داری	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت نیرو، وزارت کشور	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	تقویت سفره‌های آب زیرزمینی	مستمر	درصد عملیاتی شدن طرح‌های آبخیزداری و آبخوان‌داری
۰۵۲۵۲۰۰۹	اندازه‌گیری نرخ فرونشست زمین در دشت‌ها و نواحی بحرانی و بررسی کارایی تمهیدات به کار گرفته‌شده مقابله‌ای و ارائه گزارش‌های دوره‌ای به سازمان	سازمان نقشه‌برداری کشور	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور) و کلیه نهادهای تخصصی دیگر، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	گزارش روند کاهش نرخ فرونشست زمین در دشت‌ها و مناطق فرونشستی	مستمر	نسبت تعداد دشت‌های تحت پوشش پایش و اندازه‌گیری فرونشست به کل تعداد دشت‌ها و نواحی بحرانی ^۱

^۱ هر ۲,۵ سال (ارائه گزارش‌های تغییرات نرخ فرونشست در محدوده‌هایی که تمهیدات مقابله‌ای اجرا گردیده و یا در حال اجرا است).

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۵۲۳۰۰۱۰	ارزیابی خطر فرونشست و فروریزش زمین در مناطق شهری و مسیر سامانه‌های حمل‌ونقل جاده‌ای، ریلی، بنادر و فرودگاه و تعیین تمهیدات مقابله با آن	وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی)	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران	ارائه روش‌های مقابله‌ای و اتخاذ تمهیدات مهندسی در رابطه با آثار فرونشست و فروریزش زمین با هدف صیانت از مناطق شهری و مؤلفه‌های حمل‌ونقل به ترتیب اولویت	مستمر	نسبت تعداد زون‌های شهری و حمل‌ونقلی ارزیابی‌شده ریسک فرونشست به تعداد پیش‌بینی‌شده برنامه در سال (ارزیابی حداقل ۱۰ زون در سال و ارائه تمهیدات مهندسی و اجرایی با هدف مقابله با آثار فرونشست و فروریزش زمین)
۰۵۲۳۰۰۱۱	ارزیابی ایمنی ساختمان‌های مهم و بلندمرتبه با کاربری‌های مختلف با اولویت‌بندی کلان‌شهرها در برابر فرونشست و فروریزش زمین	وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی)	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، کلیه دستگاه‌ها، سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران	ارائه تصویری از ایمنی ساختمان‌های مهم و بلندمرتبه در برابر فرونشست و فروریزش زمین	مستمر	نسبت تعداد ساختمان‌های بلند و مهم ارزیابی‌شده ریسک فرونشست به تعداد پیش‌بینی‌شده برنامه در سال (ارزیابی حداقل ۲۰ ساختمان مهم و بلندمرتبه در هر سال با اولویت کلان‌شهرها)
۰۵۲۳۲۰۱۲	راه‌اندازی شبکه پایش میدانی فرونشست زمین در گستره کشور با استفاده از شبکه GPS در برنامه استقرار حداقل ۱۰ ایستگاه GPS در هر دشت با اولویت نرخ فرونشست بالا و اندازه‌گیری دوره‌ای (در هر سال)	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	ستاد کل نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، سازمان نقشه‌برداری کشور، وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی) و سایر نهادهای تخصصی، وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	تعیین نرخ فرونشست و جابه‌جایی	مستمر	نسبت پیشرفت طرح راه‌اندازی شبکه پایش میدانی فرونشست زمین در گستره کشور با استفاده از شبکه GPS در برنامه استقرار حداقل ۱۰ ایستگاه GPS در هر دشت با اولویت نرخ فرونشست بالا و اندازه‌گیری دوره‌ای (در هر سال)
۰۵۲۳۷۰۱۳	گزارش کلیه اقداماتی که منجر به افت سطح آب زیرزمینی در دشت‌ها و آبخوان‌های کشور می‌گردد (با ذکر مستندات) و ارائه پیشنهادات کلی در جهت جلوگیری از روند افت سطح آب زیرزمینی	وزارت نیرو	کلیه دستگاه‌های مرتبط	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	تعیین دلایل و علل اصلی افت سطح آب زیرزمینی در آبخوان‌های کشور	میان مدت	ارائه گزارش کامل دلایل افت سطح آب زیرزمینی در دشت‌های اصلی و آبخوان‌های بزرگ کشور به سازمان

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۵۲۳۷۰۱۴	نصب کنتورهای هوشمند چاه‌های آب با اولویت مناطق با نرخ فرونشست بالا و کنترل بهره‌برداری چاه‌ها در حد مجاز	وزارت نیرو	وزارت صنعت، معدن و تجارت	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	کنترل دبی استحصالی چاه‌های آب و جلوگیری از تخلفات بهره‌برداری	بلندمدت	نسبت تعداد نصب کنتورهای هوشمند چاه‌های آب به کل تعداد چاه‌های مجاز کشاورزی
۰۵۲۳۷۰۱۵	جلوگیری از کشت محصولات با نیاز آبی بالا در مناطق فرونشستی	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت نیرو، سازمان نقشه‌برداری کشور	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	کاهش مصرف آب زیرزمینی	مستمر	درصد اجرای طرح جلوگیری از کشت محصولات با نیاز آبی بالا در مناطق فرونشست (پیاده‌سازی نظام کنترل بر کشت و زرع)
۰۵۲۳۷۰۱۶	تغییر کاشت محصولات آب‌بر و مدیریت کشت و زرع با هدف مقابله با فرونشست زمین	وزارت جهاد کشاورزی	نهادهای تخصصی و مهندسين مشاور، سازمان نقشه‌برداری کشور	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	کاهش استحصال آب زیرزمینی	مستمر	تغییر نوع محصولات آب‌بر در مناطق با نرخ فرونشست بالا با محصولات با نیاز آبی کم هر سال در ۱۰ هکتار زمین
۰۵۲۳۷۰۱۷	پایش برخط تراز آب‌های زیرزمینی و بازنگری در میزان دبی استحصالی چاه‌های مجاز با اولویت زون‌های فرونشست زمین	وزارت نیرو	نهادهای تخصصی مرتبط و شرکت‌های مهندسی مشاور	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	کاهش دبی استحصالی چاه‌های مجاز	بلندمدت	بازنگری دبی بهره‌برداری ۱۰٪ چاه‌های مجوز دار در هر سال با اولویت زون‌های با فرونشست نسبی بالا
۰۵۲۳۷۰۱۸	تغذیه مصنوعی سفره‌های آب زیرزمینی با رواناب‌های غیر مورد نیاز و بازچرخانی آب در محدوده‌های فرونشست زمین	وزارت نیرو	وزارت جهاد کشاورزی، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، سازمان نقشه‌برداری کشور	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	جلوگیری از افت سطح آب سفره‌های زیرزمینی	مستمر	اجرا حداقل یک طرح در هر سال با اولویت زون‌های با نرخ فرونشست بالا
۰۵۲۳۷۰۱۹	تغییر شیوه آبیاری اراضی در مناطق با خطر فرونشست زمین با رعایت اصل جابه‌جایی منابع	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت نیرو، سازمان نقشه‌برداری کشور	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	کاهش میزان نیاز آبی زیرسطحی	مستمر	نسبت اجرای سالانه پیاده‌سازی شیوه‌های نوین آبیاری کشاورزی و باغداری به اهداف برنامه (به‌طور سالانه حداقل ۱۰۰ هکتار)
۰۵۵۰۱۰۲۰	صیانت از قنوات شهری و مستحکم نمودن آن‌ها در برابر فروریزش زمین	شهرداری‌ها	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، مراکز تخصصی مرتبط، مهندسين مشاور	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	استحکام قنوات در مقابل فروریزش	مستمر	شناسایی و استحکام میله‌ها و گالری قنوات هر سال به تعداد

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۵۲۳۰۰۲۱	جلوگیری از انسداد مسیر قنوت و رگ آب‌ها در گودبرداری‌های احداث ساختمان و سازه‌های زیرسطحی	وزارت راه و شهرسازی	وزارت کشور، شهرداری‌ها	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	عدم انسداد مسیر عادی رگاب‌ها و قنوت	مستمر	تأییدیه مهندس ناظر مبنی بر تمهیدات مهندسی عدم انسداد مسیر رگاب‌ها و قنوت در صورت وجود
۰۵۲۳۴۰۲۲	اتخاذ تمهیدات مهندسی در احداث تونل‌های مترو با هدف جلوگیری از اثر حفاری و ارتعاشات بر فروریزش زمین	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	احداث امن مترو و کم کردن خطر فروریزش زمین	مستمر	گزارش تمهیدات اتخاذشده در حفاری مترو به سازمان
۰۵۲۳۷۰۲۳	جلوگیری از نشت و آب شستگی ناشی از خروج آب از شبکه لوله‌کشی شهری	وزارت نیرو	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	عدم نشت آب لوله‌کشی و جلوگیری از آب شستگی در محدوده‌های شهری	مستمر	درصد پوشش پایشی و ترمیمی شبکه‌های شهری (تعداد عملیات ترمیمی شبکه آب در محدوده‌های شهری)
۰۵۲۳۰۰۲۴	تعیین قرارگیری شریان‌های حیاتی و مجموعه‌های مرتبط با سازمان‌های دولتی و شرکت‌ها در مناطق فروریزش زمین و ارائه تمهیدات و اقدامات اجرایی مقابله‌ای	وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی)	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت نیرو، وزارت نفت، وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و سایر دستگاه‌های مرتبط و مشمول قانون	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	تعیین زون‌های با خطر بالای فروریزش زمین در مسیر شریان‌های حیاتی و انجام اقدامات مقابله‌ای در آن‌ها (ارزیابی حداقل ۱۰ زون تقاطعی فروریزش و فروریزش با امتداد شریان‌های حیاتی و ارائه راهکار)	مستمر	درصد سالانه اجرای برنامه تعیین زون‌های با خطر بالای فروریزش زمین در مسیر شریان‌های حیاتی و انجام اقدامات مقابله‌ای در آن‌ها (ارزیابی حداقل ۱۰ زون تقاطعی فروریزش و فروریزش با امتداد شریان‌های حیاتی و ارائه راهکار)
۰۵۲۳۰۰۲۵	آموزش، ترویج عمومی و اطلاع‌رسانی همگانی در حوزه فروریزش زمین	جمعیت هلال‌احمر جمهوری اسلامی ایران	سازمان صداوسیما، ایران، وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها و مراتع و آبخیزداری)، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی‌وحرفه‌ای کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	فرهنگ‌سازی و آمادگی در برابر زلزله، تغییر رفتار و آموزش رفتار صحیح در قبل، حین و پس از رخداد سانحه	مستمر	درصد افزایش برنامه‌های آموزش، ترویج عمومی و اطلاع‌رسانی همگانی نسبت به دوره ۵ ساله قبل

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۵۲۳۰۰۲۶ ۰۵۲۳۱۰۲۶ ۰۵۲۳۲۰۲۶ ۰۵۲۳۹۰۲۶	تعلیم و آموزش بدو خدمت و ضمن خدمت برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در ارتباط با فرونشست زمین	وزارت راه و شهرسازی، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	وزارت کشور، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت نیرو، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه‌ریزی و مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش کارکنان	مستمر	درصد اجرای برنامه آموزش‌های مستمر بدو خدمت و ضمن خدمت برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در ارتباط با فرونشست زمین
۰۵۲۳۲۰۲۷	تعریف، تدوین و اجرای دوره‌های آموزشی اختصاصی برای مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و مجریان ذی‌ربط در ارتباط با فرونشست زمین	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت کشور، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه‌ریزی و مدیریت بحران کشور	کاهش خطر، افزایش کارآمدی دستگاه‌های اجرایی	مستمر	درصد افزایش تعداد دوره‌های آموزشی اختصاصی برای مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و مجریان ذی‌ربط در ارتباط با فرونشست زمین نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۵۱۰۳۰۲۸ ۰۵۲۳۰۰۲۸	تولید محتوا و برنامه‌های آموزشی در ارتباط با مخاطره فرونشست زمین	سازمان صداوسیما، جمهوری اسلامی ایران، وزارت راه و شهرسازی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	سازمان برنامه‌ریزی و مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش عمومی	مستمر	درصد افزایش تعداد محتوا و برنامه آموزشی تولیدشده نسبت به دوره ۵ ساله قبل

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۵۲۲۰۰۲۹ ۰۵۲۳۲۰۲۹	افزایش دانش و مهارت دانش آموزان و دانشجویان در به حداقل رساندن آسیب های ناشی از مخاطره فرونشست زمین	وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت راه و شهرسازی، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت نیرو، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور)، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت کشور	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش دانشجوین	مستمر	درصد افزایش برنامه های آموزشی دانش آموزان و دانشجویان در ارتباط با مخاطره فرونشست زمین نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۵۲۳۲۰۳۰	توسعه تحقیقات و پژوهش درخصوص پیشگیری و کاهش اثرات فرونشست زمین	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (دانشگاه ها و مراکز تحقیقاتی (ذی ربط)	وزارت راه و شهرسازی، وزارت نیرو، وزارت نفت، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور) و سایر دستگاه های موضوع ماده ۲ قانون	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای شناخت، نوآوری، فناوری و پژوهش های بنیادی و کاربردی	مستمر	درصد اختصاص یافته به حوزه پژوهش در زمینه پیشگیری و کاهش اثرات فرونشست زمین نسبت به سال قبل
۰۵۲۴۶۰۳۱	آمایش سرزمین و بازنگری کاربری اراضی در پهنه های با خطر فرونشست زمین (با هدف کاهش خطر)	سازمان برنامه و بودجه	وزارت راه و شهرسازی، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور)، سازمان نقشه برداری کشور	وزارت کشور (سازمان شهرداری ها و دهیاری ها کشور)، وزارت نیرو، سازمان مدیریت بحران کشور	سند ملی با هدف کنترل ساخت و ساز در مناطق با خطر بالای فرونشست زمین	کوتاه مدت	درصد بازنگری کاربری اراضی در پهنه های مستعد فرونشست زمین (با هدف کاهش خطر)

وزارت کشور
سازمان مدیریت بحران کشور

۲-۲-۶- گردوغبار و طوفان گردو خاک

هدف ۱: بهبود نظام حکمرانی و توسعه ظرفیت‌ها با تأکید بر مدیریت یکپارچه و هماهنگ

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۶۲۳۲۰۰۱	به‌اشتراک‌گذاری و انتقال تجربیات ملی در ارتباط با فرونشست زمین و استفاده از تجربیات بین‌المللی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت نیرو، سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	ارائه کمک به کشورهای نیازمند و کسب درآمد از طریق صدور دانش فنی، ارتقای دانش داخلی با استفاده از تجربیات بین‌المللی	مستمر	درصد افزایش تعداد تفاهم‌نامه همکاری با کشورهای نیازمند و قراردادهای منعقد شده نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه
۰۶۲۴۷۰۰۲	توسعه همکاری‌ها و برقراری ارتباط بین برنامه‌های استانی، ملی و منطقه‌ای مدیریت طوفان‌های گردو خاک با مراکز تخصصی مرتبط در داخل و خارج از کشور	سازمان حفاظت محیط‌زیست	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان مراتع، جنگل‌ها و آبخیزداری کشور)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	مدیریت هماهنگ	مستمر	درصد افزایش همکاری‌ها نسبت به دوره ۵ سال قبل از اجرای برنامه کاهش خطر
۰۶۲۴۷۰۰۳	بازنگری دستورالعمل به‌منظور تعیین اقدامات پیشگیرانه جهت کاهش خسارات و ایجاد هماهنگی	سازمان حفاظت محیط‌زیست	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان مراتع، جنگل‌ها و آبخیزداری کشور)، سازمان مدیریت بحران کشور	سازمان برنامه‌وبودجه	تدوین دستورالعمل کاهش خسارت	میان‌مدت	درصد اجرای برنامه تعیین اقدامات پیشگیرانه جهت کاهش خسارات به تفکیک هر سازمان، نهاد و شرکت
۰۶۲۳۴۰۰۴ ۰۶۲۴۷۰۰۴	تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت گردوغبار و طوفان (با تأکید بر پیشگیری و مدیریت خطر)	وزارت کشور، سازمان حفاظت محیط‌زیست	وزارت راه و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	وضع قوانین جامع، یکپارچه و منسجم	کوتاه‌مدت	درصد اجرای برنامه تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص گردوغبار و طوفان گردو خاک در کشور

هدف ۲: تحقق تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری در مدیریت بحران بر مبنای درک صحیح و همه‌جانبه از خطر

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۶۳۱۰۰۵	تهیه نقشه کانون‌های مستعد تولید گردوغبار	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان مراتع، جنگل‌ها و آبخیزداری کشور)، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	شناسایی و پایش کانون‌های مستعد تولید گردوغبار	مستمر	درصد پوشش نقشه کانون‌های مستعد تولید گردوغبار نسبت به کل کشور
۰۶۳۳۰۰۶	ایجاد، یکپارچه‌سازی و به‌روزرسانی بانک اطلاعاتی گردوغبار و طوفان گردو خاک	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان مراتع، جنگل‌ها و آبخیزداری کشور)، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	تهیه اطلس گردوغبار و طوفان گردو خاک	میان‌مدت	درصد پیشرفت تهیه اطلس گردوغبار و طوفان گردو خاک
۰۶۳۴۰۰۷	تهیه، تدوین و انتشار اطلس گردوغبار و طوفان گردو خاک	سازمان مدیریت بحران کشور	وزارت راه و شهرسازی، وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان مراتع، جنگل‌ها و آبخیزداری کشور)، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌وبودجه	ایجاد و توسعه بانک اطلاعات گردوغبار و طوفان گردو خاک شامل داده‌های مکانی و خسارت سوانح گذشته	میان‌مدت	درصد پیشرفت ایجاد بانک اطلاعات مخاطره گردوغبار و طوفان گردو خاک

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۶۲۳۰۰۰۸	پهنه‌بندی مناطق مختلف کشور از منظر وقوع رخدادهای به‌روزرسانی آن	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای سامانه پایش و هشدار	بلندمدت	درصد پیشرفت پروژه طبقه‌بندی و تعیین اولویت مناطق مختلف کشور از منظر وقوع رخدادهای گردوخاک (سالانه ۲۵ درصد)
۰۶۲۳۰۰۰۹	پایش میزان فعالیت چشمه‌های گردوخاک در سطح کشور و ارائه گزارش‌های دوره‌ای	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	سازمان حفاظت از محیط‌زیست، وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای سامانه پایش و هشدار	مستمر	درصد پایش مستمر میزان فعالیت چشمه‌های گردوخاک در سطح کشور
۰۶۲۳۰۰۱۰	تعیین میزان خطر مناطق درگیر به‌منظور ایجاد آمادگی مواجه شدن با این بحران	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای سامانه پایش و هشدار	بلندمدت	درصد پیشرفت پروژه تعیین میزان خطر مناطق درگیر گردوغبار (سالانه ۲۰ درصد)
۰۶۲۳۰۰۱۱	تعیین الگوی تغییرات مکانی و زمانی وقوع پدیده گردوخاک بر اساس دستورالعمل‌های ملی و بین‌المللی	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای سامانه پایش و هشدار	بلندمدت	درصد پیشرفت پروژه تعیین الگوی تغییرات مکانی و زمانی وقوع پدیده گردوخاک بر اساس دستورالعمل‌های ملی و بین‌المللی (سالانه ۲۰ درصد)
۰۶۲۳۰۰۱۲	توسعه، ارتقا و ایجاد سامانه‌های پایش با بهره‌گیری از فناوری‌های پیشرفته سنجش، مخابرات و فناوری اطلاعات	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای سامانه پایش و هشدار	بلندمدت	درصد پیشرفت پروژه توسعه، ارتقا و ایجاد سامانه‌های پایش با بهره‌گیری از فناوری‌های پیشرفته سنجش، مخابرات و فناوری اطلاعات (سالانه ۲۰ درصد)
۰۶۲۴۷۰۱۳ ۰۶۲۳۲۰۱۳	انجام پژوهش‌های مختلف در خصوص روش‌های کاهش و کنترل گردوغبار و طوفان گردوخاک با همکاری دانشگاه‌ها و مراکز علمی در داخل و خارج کشور	سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان مراتع، جنگل‌ها و آبخیزداری کشور)، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی‌وحرفه‌ای کشور)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای شناخت، نوآوری، فناوری و پژوهش‌های بنیادی و کاربردی	مستمر	نسبت اعتبارات پژوهشی تخصیص‌یافته به کل اعتبارات حوزه شناخت و ارزیابی خطر گردوغبار

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۶۳۴۷۰۱۴	بررسی عوامل مؤثر در شکل‌گیری و پیدایش گردوخاک و همچنین بررسی اثرات متقابل تغییر اقلیم و پیدایش پدیده‌های شدید گردوخاک	سازمان حفاظت محیط‌زیست	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان مراتع، جنگل‌ها و آبخیزداری کشور)	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش اثرات پدیده گردوخاک	میان‌مدت	درصد پیشرفت پروژه بررسی عوامل مؤثر در شکل‌گیری و پیدایش گردوخاک و بررسی اثرات متقابل تغییر اقلیم و پیدایش پدیده‌های شدید گردوخاک (سالانه ۵۰ درصد)
۰۶۳۴۷۰۱۵	تدوین دستورالعمل‌ها، تهیه نرم‌افزارها و سخت‌افزارهای موردنیاز جهت پایش پدیده گردوغبار	سازمان حفاظت محیط‌زیست	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان مراتع، جنگل‌ها و آبخیزداری کشور)	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	دستورالعمل، نرم‌افزار	بلندمدت	درصد پیشرفت پروژه پایش پدیده گردوغبار (سالانه ۲۵ درصد)
۰۶۳۴۷۰۱۶ ۰۶۳۳۲۰۱۶	تعریف، تدوین و اجرای دوره‌های آموزشی اختصاصی برای مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و مجریان ذی‌ربط در ارتباط با گردوغبار و طوفان گردوخاک	سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان مراتع، جنگل‌ها و آبخیزداری کشور)، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش خطر، افزایش کارآمدی دستگاه‌های اجرایی	مستمر	نسبت کارشناسان تحت پوشش آموزش‌های مرتبط با گردوغبار به کل کارشناسان مرتبط
۰۶۳۴۷۰۱۷	تعلیم و آموزش بدو خدمت و ضمن خدمت برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط و عامه مردم در خصوص پدیده‌های حادی گردوغبار در مقیاس‌های مکانی و زمانی متفاوت و نیازها و الزامات فناوری برای این پدیده	سازمان حفاظت محیط‌زیست	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان مراتع، جنگل‌ها و آبخیزداری کشور)	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش کارکنان و عامه مردم	مستمر	سرانه دوره‌های آموزشی

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۶۲۴۲۰۱۸	آموزش، ترویج عمومی و اطلاع‌رسانی همگانی در خصوص چگونگی مدیریت خطر و تقویت تاب‌آوری در ارتباط با گردوغبار و طوفان گردوخاک	جمعیت هلال‌احمر جمهوری اسلامی ایران	سازمان تبلیغات اسلامی، سازمان اوقاف و امور خیریه، سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت کشور (سازمان) شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	فرهنگ‌سازی، تغییر رفتار و آموزش رفتار صحیح در ارتباط با گردوغبار و طوفان گردوخاک	آموزش، ترویج عمومی و اطلاع‌رسانی همگانی در خصوص چگونگی مدیریت خطر و تقویت تاب‌آوری در ارتباط با گردوغبار و طوفان گردوخاک	درصد افزایش برنامه های آموزش، ترویج عمومی و اطلاع‌رسانی همگانی نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۶۲۴۲۰۱۹	آموزش نهادها و تشکلهای غیردولتی در خصوص چگونگی مدیریت خطر و تقویت تاب‌آوری در ارتباط با گردوغبار و طوفان گردوخاک	جمعیت هلال‌احمر جمهوری اسلامی ایران	سازمان تبلیغات اسلامی، سازمان اوقاف و امور خیریه، سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت کشور (سازمان) شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	فرهنگ‌سازی، تغییر رفتار و آموزش رفتار صحیح	آموزش نهادها و تشکلهای غیردولتی در خصوص چگونگی مدیریت خطر و تقویت تاب‌آوری در ارتباط با گردوغبار و طوفان گردوخاک	درصد افزایش برنامه های آموزش نهادها و تشکلهای غیردولتی نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۶۲۲۰۰۲۰ ۰۶۲۳۲۰۲۰	افزایش دانش و مهارت دانش‌آموزان و دانشجویان در به حداقل رساندن آسیب‌های ناشی از گردوغبار و طوفان گردوخاک	وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت نیرو، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت راه و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت کشور	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش دانشجویان	مستمر	درصد افزایش برنامه های آموزشی دانش‌آموزان و دانشجویان در ارتباط با مخاطره گردوغبار و طوفان گردوخاک نسبت به دوره ۵ ساله قبل

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۶۱۰۳۰۲۱ ۰۶۲۴۷۰۲۱	تولید محتوا و برنامه‌های آموزشی در ارتباط با مخاطره گردوغبار و طوفان گردوخاک	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، سازمان حفاظت محیط‌زیست	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت راه و شهرسازی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش عمومی	مستمر	درصد افزایش تعداد محتوا و برنامه آموزشی تولیدشده نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۶۲۳۲۰۲۲	توسعه تحقیقات و پژوهش درخصوص پیشگیری و کاهش اثرات گردوغبار و طوفان گردوخاک	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی ذی‌ربط)	وزارت راه و شهرسازی، وزارت نیرو، سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت جهاد کشاورزی و سایر دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای شناخت، نوآوری، فناوری و پژوهش‌های بنیادی و کاربردی	مستمر	درصد اختصاص‌یافته به حوزه پژوهش در زمینه پیشگیری و کاهش اثرات گردوغبار و طوفان گردوخاک نسبت به سال قبل

هدف ۴: پاسخ مؤثر به حوادث و سوانح و بازسازی با مشارکت مردم در تمامی ابعاد کالبدی، اقتصادی، اجتماعی،

نهادی و محیط‌زیستی

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۶۲۴۷۰۲۳	تهیه دستورالعمل به‌منظور نگهداری از زیرساخت‌های موجود در مناطق سانحه خیز	سازمان حفاظت محیط‌زیست	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان مراتع، جنگل‌ها و آبخیزداری کشور)	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	تأمین پایداری زیرساخت‌های حیاتی	میان‌مدت	درصد پیشرفت برنامه صدور دستورالعمل به‌منظور نگهداری از زیرساخت‌های موجود در مناطق درگیر (سالانه ۵۰ درصد)
۰۶۲۳۰۰۲۴	ارتقا و راه‌اندازی سیستم‌های اطلاع‌رسانی رسانه‌ای و ارتقا و بهینه‌سازی ساختار اطلاع‌رسانی به‌ویژه برای هشدار سریع و به‌موقع برای سازمان‌های تخصصی و مردم	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای سامانه پایش و هشدار	بلندمدت	درصد پیشرفت پروژه ارتقا و راه‌اندازی سیستم‌های اطلاع‌رسانی رسانه‌ای و ارتقا و بهینه‌سازی ساختار آن (سالانه ۲۰ درصد)

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۶۲۳۰۰۲۵	طراحی و توسعه سامانه پایش و هشدار زودهنگام طوفان گردوغبار	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان مراتع، جنگل‌ها و آبخیزداری کشور)، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای سامانه پایش و هشدار	بلندمدت	درصد پیشرفت پروژه طراحی و توسعه سامانه پایش و هشدار آبی طوفان گردوغبار (سالانه ۲۰ درصد)
۰۶۲۳۰۰۲۶	دسترسی کاربران به دیدبانی‌ها، پیش‌بینی‌ها، هشدارها و سایر اطلاعات موردنیاز مربوط به طوفان‌های گردوخاک	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای سامانه پایش و هشدار	بلندمدت	درصد پیشرفت پروژه بهینه‌سازی دسترسی کاربران به اطلاعات موردنیاز مربوط به طوفان‌های گردوخاک (سالانه ۲۵ درصد)

هدف ۵: تحقق جامعه‌محوری مدیریت بحران

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۶۲۴۷۰۲۷ ۰۶۲۴۲۰۲۷	ایجاد و سازمان‌دهی گروه‌های مردمی در قالب تشکلهای صنفی و آموزش کنشگرهای داوطلب در حوزه سازگاری و کاهش اثرات ناشی از گردوغبار	سازمان حفاظت محیط‌زیست، جمعیت هلال‌احمر جمهوری اسلامی ایران	سازمان مدیریت بحران کشور، وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی‌وحرفه‌ای کشور)	سازمان برنامه‌وبودجه، وزارت کشور	گروه‌ها و تشکلهای غیردولتی متخصص در حوزه سازگاری و کاهش اثرات ناشی از گردوغبار	بلندمدت	نرخ رشد کنشگرهای داوطلب در حوزه سازگاری و کاهش اثرات ناشی از گردوغبار
۰۶۲۳۲۰۲۸	طراحی و تدوین دوره‌های تخصصی کوتاه‌مدت و میان‌مدت مرتبط با حرفه‌های درگیر در مقوله مدیریت خطر حوادث و سوانح طبیعی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت آموزش و پرورش، وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی‌وحرفه‌ای کشور)	سازمان برنامه‌وبودجه، وزارت کشور	گروه‌ها و تشکلهای غیردولتی متخصص در حوزه سازگاری و کاهش اثرات ناشی از گردوغبار	بلندمدت	درصد پوشش آموزشی گروه‌ها و تشکلهای غیردولتی متخصص در حوزه سازگاری و کاهش اثرات ناشی از گردوغبار

۲-۲-۷- موج سرما

هدف ۱: بهبود نظام حکمرانی و توسعه ظرفیت‌ها با تأکید بر مدیریت یکپارچه و هماهنگ

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۶۳۲۷۰۰۱	به‌اشتراک‌گذاری و انتقال تجربیات ملی در ارتباط با موج سرما و استفاده از تجربیات بین‌المللی	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت نیرو، سازمان صداوسیما، جمهوری اسلامی ایران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	ارائه کمک به کشورهای نیازمند و کسب درآمد از طریق صدور دانش فنی، ارتقای دانش داخلی با استفاده از تجربیات بین‌المللی	مستمر	درصد افزایش تعداد تفاهم‌نامه همکاری با کشورهای نیازمند و قراردادهای منعقد شده نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه
۰۷۳۲۷۰۰۲	بررسی، تعیین و استقرار مدیریت خطر در مخاطرات سرمازدگی، یخبندان و برف	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	استقرار ساختار	میان‌مدت	درصد استقرار ساختار مدیریت خطر و مخاطره سرمازدگی، یخبندان و برف
۰۷۳۲۷۰۰۳	ایجاد هماهنگی برای بررسی و معرفی و تأمین فناوری‌های نوین جهت تعدیل دمای باغات، گلخانه‌ها با سایر ارگان‌ها	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت نیرو، وزارت کشور	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	کل اراضی زراعی و باغی	بلندمدت	نسبت کل اراضی زراعی و باغی تحت پوشش تحت پوشش فناوری‌های نوین تعدیل دما به کل اراضی باغی و زراعی استان
۰۷۳۲۷۰۰۴	هماهنگی بین سازمانی در به‌کارگیری بالگرد به‌منظور جابجایی هوا و جلوگیری از تجمع هوای سرد در سطح باغات متناسب با نوع محصول	وزارت جهاد کشاورزی	ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	۵ درصد باغات پسته کرمان	بلندمدت	درصد باغات پسته تحت پوشش بالگرد به‌منظور جابجایی هوا و جلوگیری از تجمع هوای سرد
۰۷۳۲۷۰۰۵	تدوین دستورالعمل‌های کاربردی برای کاهش مدیریت سرمازدگی بر اساس یافته‌های نوین	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، سازمان مدیریت بحران کشور	سازمان برنامه‌وبودجه	مدیریت سرمازدگی	بلندمدت	درصد پیشرفت تهیه دستورالعمل‌های کاربردی برای کاهش مدیریت سرمازدگی بر اساس یافته‌های نوین
۰۷۳۲۷۰۰۶	تهیه دستورالعمل استفاده از روش‌های حفاظتی فعال در باغات و مزارع	وزارت جهاد کشاورزی	سازمان صداوسیما، جمهوری اسلامی ایران، وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	افزایش آگاهی بهره‌برداران بخش کشاورزی و منابع طبیعی و سایر ذینفعان و پیشگیری و مقابله	مستمر	درصد پیشرفت تهیه دستورالعمل استفاده از روش‌های حفاظتی فعال در باغات و مزارع

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۷۲۲۷۰۰۷	تهیه دستورالعمل استفاده از روش‌های حفاظتی غیرفعال در باغات و مزارع	وزارت جهاد کشاورزی	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، سازمان مدیریت بحران کشور	سازمان برنامه و بودجه	افزایش آگاهی بهره‌برداران بخش کشاورزی و منابع طبیعی و سایر ذینفعان و پیشگیری و مقابله	کوتاه مدت	درصد پیشرفت تهیه دستورالعمل استفاده از روش‌های حفاظتی غیرفعال در باغات و مزارع
۰۷۲۲۷۰۰۸	تهیه و ابلاغ دستورالعمل‌های تخصصی برای بازتوانی باغات و زراعت‌ها بعد از وقوع سرمازدگی	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، ستاد کل نیروهای مسلح (سازمان بسیج مستضعفین)، سازمان مدیریت بحران کشور	سازمان برنامه و بودجه	افزایش دانش علمی و فنی بهره‌برداران بخش کشاورزی و منابع طبیعی و سایر ذینفعان	کوتاه مدت	درصد پیشرفت تهیه دستورالعمل‌های تخصصی برای بازتوانی باغات و زراعت‌ها بعد از وقوع سرمازدگی
۰۷۲۲۷۰۰۹	تهیه دستورالعمل‌ها در ارتباط با اطلس خطر سرمازدگی	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت کشور، صندوق بیمه محصولات کشاورزی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارائه مشخصات فنی تجهیزات اعم از سخت‌افزار و نرم‌افزار/ ارائه خدمات مشاوره، جهت توسعه و به‌روزرسانی نرم‌افزارها	کوتاه مدت	درصد پیشرفت گزارش ارائه دستورالعمل‌ها و آموزش در ارتباط با اطلس خطر سرمازدگی
۰۷۲۲۷۰۱۰ ۰۷۲۳۲۰۱۰	ارتقای کمی و کیفی نیروی انسانی، تجزیه و تحلیل داده‌های دریافتی در ارتباط با نقشه‌های مناطق باغی و زراعی	وزارت جهاد کشاورزی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت نیرو، وزارت کشور، تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش علمی و فنی کارشناسان و بهره‌برداران	مستمر	درصد نیروی انسانی آموزش دیده
۰۷۲۲۷۰۱۱	به کارگیری سربازان سازندگی	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	شناخت مخاطره، پیشگیری، مقابله و بازتوانی	مستمر	درصد افزایش سهم فعالیت سربازان سازندگی

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۷۲۳۴۰۱۲ ۰۷۲۳۷۰۱۲	تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت موج سرما در کشور (با تأکید بر پیشگیری و مدیریت خطر)	وزارت کشور، وزارت جهاد کشاورزی	وزارت راه و شهرسازی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	وضع قوانین جامع، یکپارچه و منسجم	کوتاه‌مدت	درصد اجرای برنامه تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص موج سرما در کشور

هدف ۲: تحقق تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری در مدیریت بحران بر مبنای درک صحیح و همه‌جانبه از خطر

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۷۲۳۷۰۱۳	ایجاد، یکپارچه‌سازی و به‌روزرسانی بانک اطلاعاتی مناسب برای کلیه داده‌ها و اطلاعات موج سرما	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت کشور، سازمان نقشه‌برداری کشور	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	جمع‌بندی داده‌ها و تحلیل همدیدی کمیت‌های مؤثر بر رخداد سرما و یخبندان به همراه اطلاعات خسارات سوانح گذشته	مستمر	درصد ایجاد و به‌روزرسانی سامانه جمع‌بندی داده‌ها و تحلیل همدیدی کمیت‌های مؤثر بر رخداد سرما و یخبندان
۰۷۲۳۷۰۱۴	تهیه نقشه‌های مناطق باغی و زراعی و اجرای الگوی کشت مناسب در برابر سرمازدگی	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت نیرو، وزارت کشور، نقشه‌برداری کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کل اراضی زراعی و باغی	بلندمدت	نسبت کل اراضی زراعی و باغی تحت پوشش تهیه نقشه‌های مناطق باغی و زراعی و اجرای الگوی کشت مناسب به کل اراضی باغی و زراعی استان
۰۷۲۵۲۰۱۵	طراحی سامانه خودکار تهیه نقشه اراضی	سازمان نقشه‌برداری کشور	وزارت جهاد کشاورزی، وزارت کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	آگاهی از وضعیت پراکنش اراضی زراعی و باغی	مستمر	درصد پوشش سامانه خودکار تهیه نقشه اراضی

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۷۲۲۷۰۱۶	تجزیه و تحلیل اطلاعات مکان و محصول محور مناطق باغی و زراعی	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت کشور، صندوق بیمه کشاورزی، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	آگاهی از مناطق پر تنش، میزان خسارت‌ها	مستمر	درصد پوشش تحلیل‌های اطلاعات مکان و محصول محور مناطق باغی و زراعی انجام شده
۰۷۲۴۰۰۱۷	تهیه، تدوین و انتشار اطلس مخاطره موج سرما	سازمان مدیریت بحران کشور	وزارت جهاد کشاورزی، وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه و بودجه	تهیه اطلس مخاطره موج سرما	میان مدت	درصد پیشرفت تهیه اطلس مخاطره موج سرما
۰۷۲۲۷۰۱۸	ارائه اطلس نقشه‌های گروه محصولات زراعی و باغی و زیرمجموعه آن‌ها	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت کشور، صندوق بیمه کشاورزی، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش خطر سرمازدگی	مستمر	درصد اجرای تهیه اطلس نقشه‌های گروه محصولات زراعی و باغی و زیرمجموعه آن‌ها
۰۷۲۳۰۰۱۹	بررسی تاریخچه ایستگاه‌های هواشناسی موجود و شناسنامه‌دار داده‌ها	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	وزارت جهاد کشاورزی، وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارزیابی ایستگاه‌ها و بررسی قابلیت اعتمادپذیری داده‌ها، تعیین	مستمر	درصد پیشرفت بررسی تاریخچه ایستگاه‌های هواشناسی موجود و شناسنامه‌دار داده‌ها
۰۷۲۲۷۰۲۰	جمع‌آوری اطلاعات مکان محور از زمان بروز و پیشینه سرمازدگی و یخبندان در کشور	وزارت جهاد کشاورزی (صندوق بیمه کشاورزی)	وزارت کشور، وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	اخذ اطلاعات پایه برای بررسی وضعیت سوابق	مستمر	درصد به‌روزرسانی سامانه جمع‌آوری اطلاعات مکان محور از زمان بروز و پیشینه سرمازدگی و یخبندان در کشور
۰۷۲۲۷۰۲۱	ایجاد بانک اطلاعاتی دانش بومی کشور در خصوص پیشگیری	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	جمع‌آوری اطلاعات بومی	بلند مدت	درصد ایجاد و به‌روزرسانی بانک اطلاعاتی دانش بومی کشور در خصوص پیشگیری

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۷۲۲۷۰۲۲	ترسیم و تحلیل نقشه‌های سرمایه‌گذاری با استفاده از نرم‌افزار GIS	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت کشور، سازمان نقشه‌برداری کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	تعیین مناطق مناسب و کم‌فشار خطر	مستمر	درصد پوشش سالانه ترسیم و تحلیل نقشه‌های سرمایه‌گذاری با استفاده از GIS
۰۷۲۲۷۰۲۳ ۰۷۲۳۲۰۲۳	مطالعه و بررسی تجارب سامانه پایش، پیش‌بینی و هشدار سرمایه‌گذاری در کشورهای همسایه هم‌اقلیم	وزارت جهاد کشاورزی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت امور خارجه، وزارت کشور	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	استفاده از تجربیات سایر کشورها در مدیریت سرمایه‌گذاری	مستمر	ارائه گزارش تجربیات و درس‌آموخته‌های حاصل به سازمان
۰۷۲۲۷۰۲۴ ۰۷۲۳۲۰۲۴	تهیه و اجرای طرح‌های تحقیقاتی با هدف پیشگیری و آمادگی در مقابله با پدیده سرمایه‌گذاری و یخبندان	وزارت جهاد کشاورزی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	تأمین ۱۰۰ درصد نیازهای پژوهشی برنامه کاهش خطر موج سرما	بلندمدت	درصد تأمین اعتبار نیازهای پژوهشی برنامه کاهش خطر موج سرما
۰۷۲۲۷۰۲۵ ۰۷۲۳۲۰۲۵	اجرای پروژه‌های پژوهشی برای تدقیق و تکمیل دستورالعمل‌ها و فناوری‌های کاهش و مدیریت سرمایه‌گذاری	وزارت جهاد کشاورزی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	مدیریت سرمایه‌گذاری	بلندمدت	درصد تأمین اعتبار اجرای پروژه‌های پژوهشی برای تدقیق و تکمیل دستورالعمل‌ها و فناوری‌های کاهش و مدیریت سرمایه‌گذاری
۰۷۲۲۷۰۲۶	آموزش، ترویج عمومی و اطلاع‌رسانی همگانی به‌ویژه بهره‌برداران بخش کشاورزی	جمعیت هلال‌احمر جمهوری اسلامی ایران	صداوسیما، جمهوری اسلامی ایران، وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها و مراتع و آبخیزداری)، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی‌وحرفه‌ای کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	فرهنگ‌سازی و آمادگی در برابر موج سرما، تغییر رفتار و آموزش رفتار صحیح در قبل، حین و پس از رخداد سانحه	مستمر	درصد افزایش برنامه‌های آموزش، ترویج عمومی و اطلاع‌رسانی همگانی نسبت به دوره ۵ ساله قبل

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۷۲۲۷۰۲۷ ۰۷۲۳۲۰۲۷ ۰۷۲۳۹۰۲۷	تعلیم و آموزش بدو خدمت و ضمن خدمت برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در ارتباط با موج سرما به‌ویژه مددکاران ترویجی و مروجان مسئول پهنه‌های کشاورزی	وزارت جهاد کشاورزی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	وزارت کشور، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت نیرو، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت راه و شهرسازی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش کارکنان	مستمر	درصد اجرای برنامه آموزش‌های مستمر بدو خدمت و ضمن خدمت برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در ارتباط با موج سرما
۰۷۲۳۲۰۲۸	تعریف، تدوین و اجرای دوره‌های آموزشی اختصاصی برای مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و مجریان ذی‌ربط در ارتباط با موج سرما	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت راه و شهرسازی، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت کشور، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش خطر، افزایش کارآمدی دستگاه‌های اجرایی	مستمر	درصد افزایش تعداد دوره‌های آموزشی اختصاصی برای مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و مجریان ذی‌ربط در ارتباط با موج سرما نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۷۲۱۰۳۰۲۹ ۰۷۲۲۷۰۲۹	تولید محتوا و برنامه‌های آموزشی در ارتباط با مخاطره موج سرما	سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، وزارت جهاد کشاورزی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت نیرو، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت راه و شهرسازی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش عمومی	مستمر	درصد افزایش تعداد محتوا و برنامه آموزشی تولیدشده نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۷۲۲۰۰۳۰ ۰۷۲۳۲۰۳۰	افزایش دانش و مهارت دانش‌آموزان و دانشجویان در به حداقل رساندن آسیب‌های ناشی از مخاطره موج سرما	وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت نیرو، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت راه و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت کشور	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران	ارتقای دانش دانش‌جوینان	مستمر	درصد افزایش برنامه‌های آموزشی دانش‌آموزان و دانشجویان در ارتباط با مخاطره موج سرما نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۷۲۲۷۰۳۱ ۰۷۲۳۲۰۳۱	بررسی و تهیه ویژگی‌های اقلیمی محصولات کشاورزی	وزارت جهاد کشاورزی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت نیرو، وزارت کشور	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	شناخت نیازهای اقلیمی هر کدام از محصولات کشاورزی	میان‌مدت	درصد پیشرفت طرح بررسی و تهیه ویژگی‌های اقلیمی محصولات کشاورزی
۰۷۲۲۷۰۳۲	معرفی و اجرای الگوی مناسب اصلاح و نوسازی محصولات باغی	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	۵۰ درصد اراضی باغی	بلندمدت	درصد پیشرفت اجرای الگوی مناسب اصلاح و نوسازی محصولات باغی

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۷۲۲۷۰۳۳	معرفی و اجرای الگوی مناسب تغذیه محصولات باغی، زراعی و گونه‌های غیر مثمر با هدف پیشگیری، مقابله و بازتوانی	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	۵۰ درصد اراضی زراعی و باغی	بلندمدت	درصد پیشرفت اجرای الگوی مناسب تغذیه محصولات باغی، زراعی و گونه‌های غیر مثمر با هدف پیشگیری، مقابله و بازتوانی
۰۷۲۲۷۰۳۴	اجرای طرح‌های پایلوت های در مدیریت خطر سرمازدگی با هدف مقابله و بازتوانی	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	سالانه ۶ مورد	بلندمدت	درصد تهیه و اجرای برنامه پایلوت‌های اجرایی مدیریت خطر سرمازدگی با هدف مقابله و بازتوانی
۰۷۲۲۷۰۳۵	ایجاد سایت‌های الگویی و کانون‌های یادگیری مدیریت خطر و بحران مخاطرات اقلیمی محصولات زراعی، باغی و گلخانه‌ای	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	شناخت مخاطره، پیشگیری، مقابله و بازتوانی	سالانه	درصد رشد سایت‌های الگویی و کانون‌های یادگیری مدیریت خطر و بحران مخاطرات اقلیمی محصولات زراعی، باغی و گلخانه‌ای
۰۷۲۳۲۰۳۶	توسعه تحقیقات و پژوهش درخصوص پیشگیری و کاهش اثرات موج سرما	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی ذی‌ربط)	وزارت جهاد کشاورزی، وزارت راه و شهرسازی، سازمان حفاظت محیط‌زیست و سایر دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای شناخت، نوآوری، فناوری و پژوهش‌های بنیادی و کاربردی	مستمر	درصد اختصاص‌یافته به حوزه پژوهش در زمینه پیشگیری و کاهش اثرات موج سرما نسبت به سال قبل

هدف ۴: پاسخ مؤثر به حوادث و سوانح و بازسازی با مشارکت مردم در تمامی ابعاد کالبدی، اقتصادی، اجتماعی،

نهادی و محیط‌زیستی

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۷۲۲۷۰۳۷ ۰۷۲۳۰۰۳۷	پیاده‌سازی ساختار نرم‌افزاری سامانه پیش‌بینی و هشدار	وزارت جهاد کشاورزی، وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت کشور، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	جمع‌آوری اطلاعات هواشناسی و اقلیمی، اجرای مدل پیش‌بینی و اعلان هشدارها	مستمر	درصد پیشرفت و پیاده‌سازی ساختار نرم‌افزاری سامانه پیش‌بینی و هشدار

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۷۲۲۷۰۳۸	تهیه بسته نرم‌افزار یکپارچه پایش، پیش‌بینی و هشدار سرمزدگی در بستر GIS و تحت وب	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت کشور، سازمان نقشه‌برداری کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور، صندوق بیمه محصولات کشاورزی	تدوین و پیاده‌سازی روش مناسب جهت دریافت داده‌های روزانه/ افزایش دقت تحلیل داده‌های حاصله	مستمر	درصد پیشرفت تهیه بسته نرم‌افزار یکپارچه پایش، پیش‌بینی و هشدار سرمزدگی در بستر GIS و تحت وب
۰۷۲۲۷۰۳۹	تدوین گزارش‌ها، ارائه دستورالعمل‌ها و آموزش‌ها در ارتباط با پایش، پیش‌بینی و هشدار سرمزدگی	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت کشور	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور، صندوق بیمه محصولات کشاورزی	ارائه مشخصات فنی تجهیزات اعم از سخت‌افزار و نرم‌افزار/ ارائه خدمات مشاوره، جهت توسعه و به‌روزرسانی نرم‌افزارها	مستمر	درصد پیشرفت تدوین گزارش‌ها، ارائه دستورالعمل‌ها و آموزش‌ها در ارتباط با پایش، پیش‌بینی و هشدار سرمزدگی

۲-۲-۸- حرکات دامن‌های

هدف ۱: بهبود نظام حکمرانی و توسعه ظرفیت‌ها با تأکید بر مدیریت یکپارچه و هماهنگ

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۸۲۳۳۰۰۱	تهیه راهنما و دستورالعمل تهیه نقشه‌های زمین‌لغزش برای برنامه‌ریزی کاربری زمین	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی)، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	تهیه دستورالعمل‌های موردنیاز	میان مدت	درصد افزایش تعداد راهنما و دستورالعمل تهیه نقشه‌های زمین‌لغزش برای برنامه‌ریزی کاربری زمین نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه کاهش خطر
۰۸۲۴۶۰۰۲	تهیه دستورالعمل و آیین‌نامه کاربری زمین و ساخت‌وساز در مناطق شیب‌دار	سازمان برنامه‌وبودجه	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت راه، مسکن و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی	سازمان مدیریت بحران کشور	آیین‌نامه و دستورالعمل	میان مدت	تهیه و تصویب آیین‌نامه‌های لازم
۰۸۲۳۳۰۰۳	به‌اشتراک‌گذاری و انتقال تجربیات ملی در ارتباط با حرکات دامن‌های و استفاده از تجربیات بین‌المللی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت نیرو، سازمان صداوسیما، جمهوری اسلامی ایران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	ارائه کمک به کشورهای نیازمند و کسب درآمد از طریق صدور دانش فنی، ارتقای دانش داخلی با استفاده از تجربیات بین‌المللی	مستمر	درصد افزایش تعداد تفاهم‌نامه همکاری با کشورهای نیازمند و قراردادهای منعقد شده نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه
۰۸۲۳۴۰۰۴ ۰۸۲۳۱۰۰۴	تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت زمین‌لغزش در کشور (با تأکید بر پیشگیری و مدیریت خطر)	وزارت کشور، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت جهاد کشاورزی	وزارت راه و شهرسازی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	وضع قوانین جامع، یکپارچه و منسجم	کوتاه مدت	درصد اجرای برنامه تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص زمین‌لغزش در کشور

هدف ۲: تحقق تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری در مدیریت بحران بر مبنای درک صحیح و همه‌جانبه از خطر

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۸۲۳۱۰۰۵	تهیه نقشه پهنه‌بندی خطر زمین‌لغزش کشور	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	وزارت راه و شهرسازی، سازمان مدیریت بحران کشور	نقشه پهنه‌بندی خطر زمین‌لغزش کشور	مستمر	درصد پوشش نقشه پهنه‌بندی خطر زمین‌لغزش کشور
۰۸۲۳۰۰۰۶	تهیه نقشه ریزپهنه‌بندی خطر زمین‌لغزش در محدوده سکونتگاه‌های شهری در معرض خطر	وزارت راه و شهرسازی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	نقشه ریزپهنه‌بندی خطر زمین‌لغزش سکونتگاه‌های شهری	بلندمدت	درصد پوشش نقشه ریزپهنه‌بندی خطر زمین‌لغزش در محدوده سکونتگاه‌های شهری
۰۸۱۲۴۰۰۷	تهیه نقشه ریزپهنه‌بندی خطر زمین‌لغزش در محدوده سکونتگاه‌های روستایی در معرض خطر	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی)، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	نقشه ریزپهنه‌بندی خطر زمین‌لغزش سکونتگاه‌های روستایی	بلندمدت	درصد پوشش نقشه ریزپهنه‌بندی خطر زمین‌لغزش در محدوده سکونتگاه‌های روستایی
۰۸۲۳۲۰۰۸	ایجاد، یکپارچه‌سازی و به‌روزرسانی بانک اطلاعاتی جامع زمین‌لغزش کشور (بازبینی و تکمیل بانک اطلاعاتی تهیه‌شده توسط سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی)، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت راه و شهرسازی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت نیرو، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ایجاد سامانه بانک اطلاعاتی	کوتاه‌مدت	درصد تهیه و راه‌اندازی بانک اطلاعاتی جامع زمین‌لغزش کشور
۰۸۲۲۷۰۰۹	نقشه‌های پهنه‌بندی استعداد و خطر کوچک‌مقیاس برای برنامه‌ریزی کاربری زمین در سطح استان	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	استاندارد‌ها، سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	پهنه‌بندی در مقیاس کوچک: ۱:۱۰۰۰۰۰ یا کمتر	بلندمدت	نسبت پوشش نقشه‌های پهنه‌بندی در مقیاس کوچک (۱:۱۰۰۰۰۰ یا کمتر) کاربری زمین در سطح کل استان

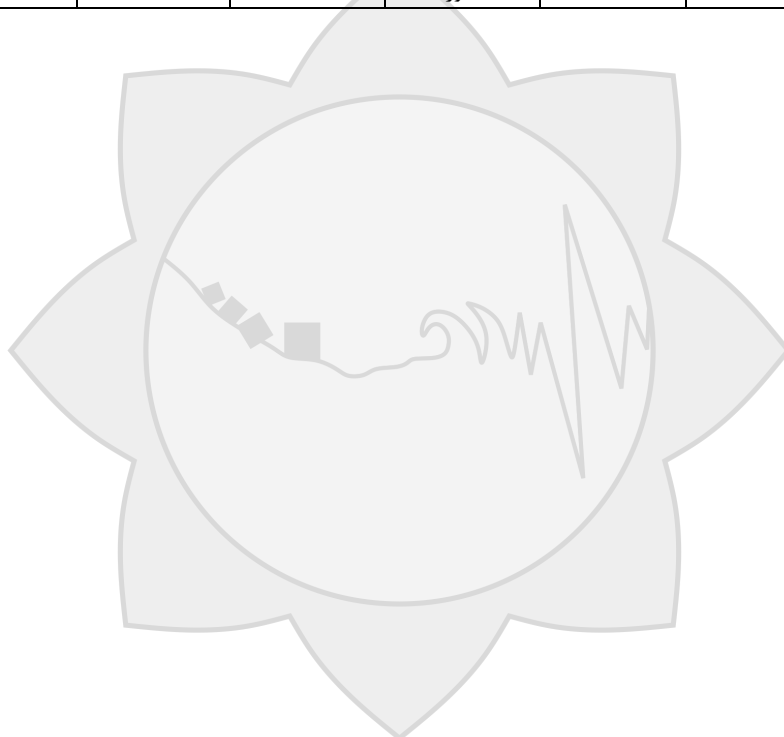
کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۸۲۲۷۰۱۰	نقشه‌های پهنه‌بندی خطر متوسط مقیاس برای برنامه‌ریزی کاربری زمین در سطح شهرستان	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	استانداری‌ها، سازمان برنامه‌و بودجه، سازمان مدیریت بحران	پهنه‌بندی در مقیاس متوسط: ۱:۲۵۰۰۰ تا ۱:۱۰۰۰۰۰	بلندمدت	درصد پوشش نقشه‌های پهنه‌بندی خطر متوسط مقیاس برای برنامه‌ریزی کاربری زمین در سطح شهرستان
۰۸۲۳۰۰۱۱	نقشه‌های پهنه‌بندی خطر بزرگ مقیاس برای برنامه‌ریزی کاربری زمین در سطح شهر	وزارت راه و شهرسازی	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	شهرداری‌ها، سازمان برنامه‌و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	پهنه‌بندی در مقیاس بزرگ: ۱:۲۵۰۰۰ و بزرگ‌تر	بلندمدت	درصد پوشش نقشه‌های پهنه‌بندی خطر بزرگ مقیاس برای برنامه‌ریزی کاربری زمین در سطح شهر
۰۸۱۲۴۰۱۲	نقشه‌های پهنه‌بندی خطر بزرگ مقیاس برای برنامه‌ریزی کاربری زمین در سطح روستا	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	شهرداری‌ها، سازمان برنامه‌و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	پهنه‌بندی در مقیاس بزرگ: ۱:۲۵۰۰۰ و بزرگ‌تر	بلندمدت	درصد پوشش نقشه‌های پهنه‌بندی خطر بزرگ مقیاس برای برنامه‌ریزی کاربری زمین در سطح روستا
۰۸۲۲۷۰۱۳	نقشه‌های پهنه‌بندی خطر بزرگ مقیاس برای برنامه‌ریزی کاربری زمین در محدوده خارج از روستا و شهر	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	شهرداری‌ها، سازمان برنامه‌و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	پهنه‌بندی در مقیاس بزرگ: ۱:۲۵۰۰۰ و بزرگ‌تر	بلندمدت	درصد پوشش نقشه‌های پهنه‌بندی خطر بزرگ مقیاس برای برنامه‌ریزی کاربری زمین در محدوده خارج از روستا و شهر
۰۸۲۴۰۰۱۴	تهیه، تدوین و انتشار اطلس مخاطره حرکات دامنه‌ای	سازمان مدیریت بحران کشور	وزارت جهاد کشاورزی، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، مراکز تحقیقاتی و پژوهشی، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌و بودجه	تهیه اطلس مخاطره حرکات دامنه‌ای	میان مدت	درصد پیشرفت تهیه اطلس مخاطره حرکات دامنه‌ای
۰۸۲۳۰۰۱۵	تهیه دستورالعمل احداث جاده، پل، خطوط لوله نفت، گاز و آب با رعایت الزامات پیشگیری از زمین‌لغزش	وزارت راه و شهرسازی	وزارت نیرو	سازمان برنامه‌و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	دستورالعمل	مستمر	تعداد پروژه‌های اجرا شده

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۸۲۳۷۰۱۶	پایش استحکام سدهای موجود و دامنه‌های مشرف بر دریاچه سد به‌ویژه پس از رخداد زلزله‌ها	وزارت نیرو	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، مراکز تخصصی و شرکت‌های مهندسی مرتبط و مشاور	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	آگاهی از آسیب‌دیدگی و یا سالم بودن سدها	مستمر	درصد پوشش پایش استحکام سدهای موجود و دامنه‌های مشرف بر دریاچه سدها
۰۸۲۴۰۰۱۷	تهیه برنامه تخلیه اضطراری کانون‌های جمعیتی و اموال منقول در معرض زمین‌لغزش	سازمان مدیریت بحران کشور	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها کشور)، جمعیت هلال‌احمر جمهوری اسلامی ایران، وزارت راه و شهرسازی، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه‌وبودجه	تهیه دستورالعمل نحوه تخلیه جمعیتی پس از اعلان هشدار و قبل از رخداد زمین‌لغزش	کوتاه‌مدت	درصد اجرای برنامه تهیه طرح تخلیه اضطراری کانون‌های جمعیتی و اموال منقول در معرض زمین‌لغزش
۰۸۲۴۲۰۱۸	آموزش، ترویج عمومی و اطلاع‌رسانی همگانی در زمینه حرکات دامنه‌ای	جمعیت هلال‌احمر جمهوری اسلامی ایران	صداوسیما، جمهوری اسلامی ایران، وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها و مراتع و آبخیزداری)، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی‌وحرفه‌ای کشور)	سازمان مدیریت بحران، سازمان برنامه‌وبودجه	فرهنگ‌سازی و آمادگی در برابر حرکات دامنه‌ای، تغییر رفتار و آموزش رفتار صحیح در قبل، حین و پس از رخداد سانحه	مستمر	درصد افزایش برنامه‌های آموزش، ترویج عمومی و اطلاع‌رسانی همگانی نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۸۲۳۰۰۱۹ ۰۸۲۳۱۰۰۱۹ ۰۸۲۳۲۰۱۹ ۰۸۲۳۹۰۱۹	تعلیم و آموزش بدو خدمت و ضمن خدمت برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در ارتباط با حرکات دامنه‌ای	وزارت راه و شهرسازی، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی‌وحرفه‌ای کشور)	وزارت کشور، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت نیرو، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش کارکنان	مستمر	درصد اجرای برنامه آموزش‌های مستمر بدو خدمت و ضمن خدمت برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در ارتباط با حرکات دامنه‌ای

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۸۳۳۲۰۲۰	تعریف، تدوین و اجرای دوره‌های آموزشی اختصاصی برای مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و مجریان ذی‌ربط در ارتباط با حرکات دامن‌ای	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت کشور، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش خطر، افزایش کارآمدی دستگاه‌های اجرایی	مستمر	درصد افزایش تعداد دوره‌های آموزشی اختصاصی برای مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و مجریان ذی‌ربط در ارتباط با حرکات دامن‌ای نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۸۱۰۳۰۲۱ ۰۸۳۳۰۰۲۱	تولید محتوا و برنامه‌های آموزشی در ارتباط با مخاطره حرکات دامن‌ای	سازمان صداوسیما، جمهوری اسلامی ایران، وزارت راه و شهرسازی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش عمومی	مستمر	درصد افزایش تعداد محتوا و برنامه آموزشی تولیدشده نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۸۲۲۰۰۲۲ ۰۸۳۳۲۰۲۲	افزایش دانش و مهارت دانش‌آموزان و دانشجویان در به حداقل رساندن آسیب‌های ناشی از مخاطره حرکات دامن‌ای	وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت راه و شهرسازی، وزارت نیرو، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش دانش‌آموزان و دانشجویان	مستمر	درصد افزایش برنامه‌های آموزشی دانش‌آموزان و دانشجویان در ارتباط با مخاطره حرکات دامن‌ای نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۸۳۳۲۰۲۳	توسعه تحقیقات و پژوهش درخصوص پیشگیری و کاهش اثرات حرکات دامن‌ای	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی ذی‌ربط)	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت راه و شهرسازی، وزارت نیرو و سایر دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای شناخت، نوآوری، فناوری و پژوهش‌های بنیادی و کاربردی	مستمر	درصد اختصاص یافته به حوزه پژوهش در زمینه پیشگیری و کاهش اثرات حرکات دامن‌ای نسبت به سال قبل
۰۸۲۴۶۰۲۴	آمایش سرزمین و بازنگری کاربری اراضی در پهنه‌های با خطر حرکات دامن‌ای (با هدف کاهش خطر)	سازمان برنامه و بودجه	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور)، وزارت راه و شهرسازی، سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)، نقشه‌برداری کشور	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها کشور)، وزارت نیرو، سازمان مدیریت بحران کشور	کنترل ساخت و ساز در مناطق مستعد حرکات دامن‌ای	کوتاه‌مدت	درصد بازنگری کاربری اراضی در پهنه‌های لغزشی (با هدف کاهش خطر)

هدف ۵: تحقق جامعه محوری مدیریت بحران

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۸۲۴۰۰۲۵	برگزاری دوره های آموزشی ادواری برای مسئولین محلی متصدی اجرای برنامه های پهنه بندی	سازمان مدیریت بحران کشور	دستگاه های موضوع ماده ۲ قانون، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور)	سازمان برنامه و بودجه	تهیه دستورالعمل پهنه بندی زمین لغزش - آموزش راهنما و دستورالعمل پهنه بندی	مستمر	درصد پوشش دوره های آموزشی برگزار شده

وزارت کشور

سازمان مدیریت بحران کشور

۹-۲-۲- آتش سوزی (جنگل‌ها و مراتع - صنعتی و ساختمانی)

هدف ۱: بهبود نظام حکمرانی و توسعه ظرفیت‌ها با تأکید بر مدیریت یکپارچه و هماهنگ

آتش سوزی (جنگل‌ها و مراتع)

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۰۹۲۲۷۰۰۱	ایجاد ساختار سازمانی مناسب برای مدیریت حریق	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان اداری و استخدامی کشور	سازمان مدیریت بحران و سازمان برنامه‌وبودجه	ایجاد ساختار مناسب	کوتاه‌مدت	تصویب ساختار سازمانی مدیریت حریق
۰۹۲۲۸۰۰۲	تسریع در رسیدگی به پرونده‌های عاملین آتش سوزی	وزارت دادگستری	سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان بازرسی کل کشور	سازمان مدیریت بحران و سازمان برنامه‌وبودجه	برخورد با عامل یا عاملین حریق‌های عمدی	مستمر	درصد کاهش زمان تعیین تکلیف پرونده‌های عاملین آتش سوزی نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه کاهش خطر
۰۹۲۳۱۰۰۳	تدوین و ابلاغ دستورالعمل‌های رعایت نکات ایمنی توسط واحدهای تولیدی و معدنی	وزارت صنعت، معدن و تجارت	سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان مدیریت بحران کشور	سازمان برنامه‌وبودجه	پیشگیری از حریق	مستمر	نسبت افزایش تعداد دستورالعمل‌های ابلاغ‌شده نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه
۰۹۲۴۰۰۰۴	ابلاغ دستورالعمل مقابله با حریق به استانداران	سازمان مدیریت بحران کشور	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)، سازمان حفاظت محیط‌زیست و استانداری‌ها، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌وبودجه، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	ایجاد هماهنگی	مستمر	درصد استان‌های دریافت‌کننده ابلاغ دستورالعمل مقابله با حریق
۰۹۲۲۷۰۰۵	تدوین مقررات ممناعت از آتش زدن پس‌چر مزارع	وزارت جهاد کشاورزی	سازمان حفاظت محیط‌زیست، ستاد کل نیروهای مسلح، سازمان مدیریت بحران کشور	سازمان برنامه‌وبودجه، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	پیشگیری از حریق	بلندمدت	درصد کاهش آتش‌زدن پس‌چر مزارع نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۹۲۳۲۰۰۶	به‌اشتراک‌گذاری و انتقال تجربیات ملی در ارتباط با آتش سوزی جنگل‌ها و مراتع و استفاده از تجربیات بین‌المللی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت نیرو، سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	ارائه کمک به کشورهای نیازمند و کسب درآمد از طریق صدور دانش فنی، ارتقای دانش داخلی با استفاده از تجربیات بین‌المللی	مستمر	درصد افزایش تعداد تفاهم‌نامه همکاری با کشورهای نیازمند و قراردادهای منعقد شده نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه
۰۹۲۳۷۰۰۷	تعریف پروژه‌های فرهنگ‌سازی عمومی در ارتباط با آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع	وزارت جهاد کشاورزی	جمعیت هلال‌احمر جمهوری اسلامی ایران، کمیته امداد امام خمینی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان بهزیستی)، وزارت تحقیقات و فناوری، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان تبلیغات اسلامی، سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، ستاد کل نیروهای مسلح (سازمان بسیج مستضعفین)، گروه‌های جهادی و بخش خصوصی	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	ارتقا فرهنگ عمومی در ارتباط با آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع	بلندمدت	نسبت تعداد پروژه‌های فرهنگ‌سازی عمومی اجرا شده به ۶۰۰۰ (در ارتباط با آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع)
۰۹۲۳۴۰۰۸ ۰۹۲۳۷۰۰۸	تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع در کشور (با تأکید بر پیشگیری و مدیریت خطر)	وزارت کشور، وزارت جهاد کشاورزی	سازمان حفاظت محیط‌زیست، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	وضع قوانین جامع، یکپارچه و منسجم	کوتاه‌مدت	درصد اجرای برنامه تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع در کشور
۰۹۲۳۷۰۰۹	تهیه طرح جامع اطفا‌ی حریق جنگل‌ها و مراتع	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه‌وبودجه	تهیه طرح جامع اطفا‌ی حریق	کوتاه‌مدت	درصد تهیه طرح جامع اطفا‌ی حریق جنگل‌ها و مراتع

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۹۲۳۲۰۱۰	به‌اشتراک‌گذاری و انتقال تجربیات ملی سوزی صنعتی و ساختمانی و استفاده از تجربیات بین‌المللی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت نیرو، سازمان صداوسیما، جمهوری اسلامی ایران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌بودجه	ارائه کمک به کشورهای نیازمند و کسب درآمد از طریق صدور دانش فنی، ارتقای دانش داخلی با استفاده از تجربیات بین‌المللی	مستمر	درصد افزایش تعداد تفاهم‌نامه همکاری با کشورهای نیازمند و قراردادهای منعقد نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه
۰۹۲۳۴۰۱۱	ایجاد سازوکار مدیریت ایمنی حریق و تعمیر و نگهداری در ساختمان‌ها و صنایع، با اولویت‌بخشی دولتی، عمومی و کارخانجات، بخش خصوصی	وزارت کشور	سازمان آتش‌نشانی، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	راه افتادن تشکیلات مدیریت ایمنی حریق در ساختمان‌ها، تعمیر و نگهداری، مانورهای حریق	کوتاه‌مدت	درصد دستگاه‌ها و ساختمان‌هایی که نظام تعمیر و نگهداری در آن‌ها مستقر شده است.
۰۹۲۴۶۰۱۲	تهیه و بازنگری قوانین و بخشنامه‌های موردنیاز برای ارزیابی و بهسازی ساختمان‌های دولتی، عمومی و صنایع خصوصی از نظر خطر حریق (تملك آپارتمان‌ها، قانون ایمنی حریق)	سازمان برنامه‌بودجه	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت کشور، وزارت راه و شهرسازی، وزارت امور اقتصادی و دارایی (بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران)، قوه مقننه جمهوری اسلامی ایران، قوه قضائیه جمهوری اسلامی ایران	سازمان مدیریت بحران کشور	تهیه و بازنگری قوانین موردنیاز	میان‌مدت	نسبت قوانین و مقررات مرتبط با حریق مصوب برای ارزیابی و بهسازی ساختمان‌های دولتی، عمومی و خصوصی نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه
۰۹۲۴۶۰۱۳	بررسی قوانین و مقررات برای ساختمان‌ها و صنایع و تهیه طرح جامع اولویت‌های قوانین و مقررات ایمنی در برابر آتش و مطالعه تطبیقی با کشورهای پیشرفته و منتخب	سازمان برنامه‌بودجه	وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی)، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان ملی استاندارد ایران، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	وزارت کشور، سازمان مدیریت بحران کشور	تهیه طرح جامع قوانین و مقررات- بانک اطلاعاتی قوانین و مقررات	مستمر	درصد پیشرفت تهیه طرح جامع

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۹۲۴۶۰۱۴	تدوین و بازنگری مقررات و آیین نامه ها و استانداردهای تخصصی در زمینه محافظت در برابر آتش	سازمان برنامه بودجه	وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان ملی استاندارد ایران، وزارت امور اقتصادی و دارایی (بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران)، شهرداری ها (سازمان آتش نشانی)، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، سازمان مدیریت بحران کشور	وزارت کشور (سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور)	ضوابط مورد نیاز	مستمر	درصد افزایش مقررات، آیین نامه ها و استانداردهای تخصصی ر زمینه محافظت در برابر آتش
۰۹۲۳۴۰۱۵	تهیه پیشنهادهای قانونی و بخشنامه های لازم برای اجباری ساختن: ۱- بهسازی ساختمان های مهم دولتی و عمومی در برابر آتش؛ ۲- استقرار مدیریت ایمنی ساختمان در برابر آتش	وزارت کشور	سازمان برنامه و بودجه (نظام فنی و اجرایی کشور)، وزارت راه و شهرسازی، وزارت امور اقتصادی و دارایی (بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران)، قوه مقننه جمهوری اسلامی ایران، قوه قضائیه، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور	تهیه و بازنگری قوانین مورد نیاز	میان مدت	تصویب و ابلاغ قوانین مورد نیاز
۰۹۲۳۰۰۱۶	تدوین دستورالعمل اختصاصی ارزیابی و بهسازی بیمارستان ها در کلان شهرها در برابر آتش	وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی)	سازمان برنامه و بودجه (نظام فنی و اجرایی کشور)، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان آتش نشانی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت امور اقتصادی و دارایی (بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران)، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور	تدوین دستورالعمل	کوتاه مدت	درصد پیشرفت تدوین دستورالعمل اختصاصی ارزیابی و بهسازی بیمارستان ها در کلان شهرها در برابر آتش
۰۹۲۴۶۰۱۷	تدوین دستورالعمل اختصاصی ارزیابی و بهسازی انبارها در برابر آتش	سازمان برنامه بودجه	وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی)، وزارت امور اقتصادی و دارایی (بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران)، آتش نشانی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای ایمنی انبارها و منفعت ملی با کاهش خسارات مالی	میان مدت	درصد پیشرفت نوین دستورالعمل اختصاصی ارزیابی و بهسازی انبارها در برابر آتش

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۹۲۳۰۰۱۸	نظارت عالی بر ساخت‌وساز، نظارت بر اجرای دقیق تمهیدات نصب تجهیزات پیشگیرانه محافظت از حریق، کنترل ساخت‌وسازهای بلندمرتبه و عمیق، به‌منظور امکان مقایسه با حریق‌های ناشی از زلزله، امداد و نجات	وزارت راه و شهرسازی	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، شهرداری (سازمان آتش‌نشانی)، سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور، سازمان نقشه‌برداری کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	جلوگیری از ساخت‌وسازهای بی‌ضابطه و کمک به ایمنی شهرها و محلات، کاهش آلودگی، ارتقای کیفیت زندگی شهروندان	مستمر	درصد افزایش موارد نظارتی ساخت‌وساز، کنترل ساخت‌وسازهای بلندمرتبه و عمیق، به‌منظور امکان مقایسه با حریق‌های ناشی از زلزله، امداد و نجات نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه
۰۹۲۴۲۰۱۹	آموزش عمومی، ترویج و اطلاع رسانی در حوزه آتش‌سوزی صنعتی و ساختمانی	جمعیت هلال‌احمر جمهوری اسلامی ایران	کمیته امداد امام خمینی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان بهبودی)، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان تبلیغات اسلامی، سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت کشور، صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	ارتقای دانش و فرهنگ عمومی	مستمر	درصد افزایش برنامه‌های فرهنگ‌سازی در ارتباط با آتش‌سوزی ساختمانی و صنعتی نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه
۰۹۲۳۴۰۲۰ ۰۹۲۳۱۰۲۰	تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت آتش‌سوزی صنعتی و ساختمانی در کشور (با تأکید بر پیشگیری و مدیریت خطر)	وزارت کشور، وزارت صنعت، معادن و تجارت	وزارت راه و شهرسازی، وزارت نفت، وزارت نیرو	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	وضع قوانین جامع، یکپارچه و منسجم	کوتاه‌مدت	درصد اجرای برنامه تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص آتش‌سوزی صنعتی و ساختمانی در کشور در کشور

هدف ۲: تحقق تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری در مدیریت بحران بر مبنای درک صحیح و همه‌جانبه

از خطر

آتش‌سوزی (جنگل‌ها و مراتع)

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۹۲۲۷۰۲۱	ایجاد، یکپارچه‌سازی و به روزرسانی بانک اطلاعاتی آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع	وزارت جهاد کشاورزی	سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان نقشه‌برداری کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران	تهیه بانک اطلاعاتی مخاطره آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع	میان مدت	درصد پیشرفت ایجاد بانک اطلاعاتی مخاطره آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع
۰۹۲۲۷۰۲۲	تهیه نقشه‌های پهنه‌بندی آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان نقشه‌برداری کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران	تهیه نقشه پهنه‌بندی مخاطرات طبیعی	بلند مدت	درصد پوشش نقشه‌های پهنه‌بندی آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع
۰۹۲۴۰۰۲۳	تهیه، تدوین و انتشار اطلس مخاطره آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع	سازمان مدیریت بحران کشور	وزارت جهاد کشاورزی، سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان نقشه‌برداری کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌وبودجه	تهیه اطلس مخاطره آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع	میان مدت	درصد پیشرفت تهیه اطلس مخاطره آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع
۰۹۲۴۰۰۲۴	تهیه اطلاعیه و اختاریه و گزارش ماهانه و هفتگی	سازمان مدیریت بحران کشور	سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)، وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	سازمان برنامه‌وبودجه	تشخیص مواقع بحرانی	مستمر	درصد گزارش‌های ماهانه و هفتگی ارائه‌شده در ارتباط با آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع
۰۹۲۲۱۰۲۵	پایش ماهواره‌ای حریق	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات (سازمان فضایی ایران)	سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان نقشه‌برداری کشور، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	رصد تغییرات پوشش گیاهی و اعلام خطر مناطق	میان مدت	درصد پوشش پایش ماهواره‌ای در کشور در ارتباط با آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع
۰۹۲۳۰۰۲۶	پایش شرایط اقلیمی	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	گزارش تحلیلی	مستمر	درصد پوشش پایش شرایط اقلیمی در کشور در ارتباط با آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۹۲۲۷۰۲۷	حضور میدانی و پایش عرصه‌های طبیعی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست، ستاد کل نیروهای مسلح (سازمان بسیج مستضعفین)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	پایش ۱۰۰ میلیون هکتار	مستمر	نسبت مساحت پایش شده به ۱۰۰ میلیون هکتار
۰۹۲۴۲۰۲۸	آموزش، ترویج عمومی و اطلاع‌رسانی همگانی در حوزه آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع	جمعیت هلال‌احمر جمهوری اسلامی ایران	صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی‌وحرفه‌ای کشور)	سازمان مدیریت بحران، سازمان برنامه‌وبودجه	فرهنگ‌سازی و آمادگی در برابر آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع، تغییر رفتار و آموزش رفتار صحیح در قبل، حین و پس از رخداد سانحه	مستمر	درصد افزایش برنامه‌های آموزش، ترویج عمومی و اطلاع‌رسانی همگانی نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۹۲۲۷۰۲۹ ۰۹۲۳۲۰۲۹ ۰۹۲۳۹۰۲۹	تعلیم و آموزش بدو خدمت و ضمن خدمت برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در ارتباط با آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع	وزارت جهاد کشاورزی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی‌وحرفه‌ای کشور)	وزارت کشور، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت نیرو، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت راه و شهرسازی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش کارکنان	مستمر	درصد اجرای برنامه آموزش‌های مستمر بدو خدمت و ضمن خدمت برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در ارتباط با آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع
۰۹۲۳۲۰۳۰	تعریف، تدوین و اجرای دوره‌های آموزشی اختصاصی برای مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و مجریان ذی‌ربط در ارتباط با آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی‌وحرفه‌ای کشور)، وزارت راه و شهرسازی، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت کشور، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش خطر، افزایش کارآمدی دستگاه‌های اجرایی	مستمر	درصد افزایش تعداد دوره‌های آموزشی اختصاصی برای مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و مجریان ذی‌ربط در ارتباط با آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۹۱۰۳۰۳۱ ۰۹۲۲۷۰۳۱	تولید محتوا و برنامه‌های آموزشی در ارتباط با مخاطره آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع	سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، وزارت جهاد کشاورزی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی‌وحرفه‌ای کشور)، وزارت راه و شهرسازی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش عمومی	مستمر	درصد افزایش تعداد محتوا و برنامه آموزشی تولیدشده نسبت به دوره ۵ ساله قبل

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۹۲۲۰۰۳۲ ۰۹۲۳۲۰۳۲	افزایش دانش و مهارت دانش‌آموزان و دانشجویان در به حداقل رساندن آسیب‌های ناشی از مخاطره آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع	وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت نیرو، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت راه و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت کشور	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش دانش‌جویان	مستمر	درصد افزایش برنامه‌های آموزشی دانش‌آموزان و دانشجویان در ارتباط با مخاطره آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۹۲۲۷۰۳۳	مطالعه و تهیه طرح پیش‌آگاهی و پیشگیری از وقوع حریق	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	تهیه طرح برای ۱۰۰ میلیون هکتار	بلندمدت	نسبت مساحت دارای طرح به ۱۰۰ میلیون هکتار
۰۹۲۲۷۰۳۴	طراحی، ساخت و نگهداری راه‌های دسترسی در جنگل‌ها و مراتع	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	طراحی، ساخت و نگهداری ۱۰۰۰ کیلومتر	بلندمدت	نسبت مساحت راه‌های طراحی، ساخت و نگهداری شده به ۱۰۰۰ کیلومتر
۰۹۳۴۰۳۵	تدوین و اجرای برنامه حفاظت و پاک‌سازی اراضی پیرامونی	وزارت کشور (فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران)	سازمان حفاظت محیط‌زیست	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	پیشگیری از حریق	بلندمدت	درصد اراضی پیرامونی دارای طرح حفاظت و پاک‌سازی
۰۹۲۳۶۰۳۶	تأمین سوخت جنگل‌نشینان	وزارت نفت	سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت راه و شهرسازی (سازمان راه‌داری و حمل‌ونقل جاده‌ای)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	روستاهای حاشیه جنگل	مستمر	نسبت جمعیت جنگل‌نشینان دارای دسترسی به سوخت سالم و ایمن به کل جمعیت جنگل‌نشینان
۰۹۲۲۷۰۳۷	شناسایی مناطق مستعد و احداث چاله‌های آگیری و پد بالگرد	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان نقشه‌برداری کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش خسارت حریق	بلندمدت	نسبت تعداد چاله‌های آگیری و پد بالگرد به تعداد مورد نیاز
۰۹۲۲۷۰۳۸	ایجاد پایگاه‌های اطفای حریق	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، وزارت راه و شهرسازی	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	احداث ۳۲ پایگاه	بلندمدت	نسبت ایجاد پایگاه‌های اطفای حریق جنگل‌ها به ۳۲ پایگاه
۰۹۲۲۷۰۳۹	احداث آتش‌بر	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	اجرای ۱۲۰۰۰ کیلومتر	بلندمدت	درصد اجرای طرح ایجاد آتش‌بر
۰۹۲۲۷۰۴۰	اعمال روش‌های پیشگیری و پروشی و بهداشتی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان حفاظت محیط‌زیست	جهاد کشاورزی، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	۱۰۰ هزار هکتار جنگل کاری و ۷۵۰ هزار هکتار جنگل	بلندمدت	درصد اجرای برنامه اعمال روش‌های پیشگیری و بهداشتی پروشی و بهداشتی

آتش‌سوزی (صنعتی و ساختمانی)

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۹۲۳۴۰۴۱	ایجاد، یکپارچه‌سازی و به‌روزرسانی بانک اطلاعاتی آمار آتش‌سوزی در ساختمان‌ها و صنایع	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)	ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، سازمان آتش‌نشانی، وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	بانک‌های اطلاعاتی موردنیاز	میان‌مدت	درصد تهیه و به‌روزرسانی بانک اطلاعاتی آمار آتش‌سوزی در ساختمان‌ها و صنایع
۰۹۲۴۶۰۴۲	تهیه بانک اطلاعاتی قوانین و مقررات ایمنی در برابر آتش در ایران	سازمان برنامه‌وبودجه	وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی)، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کشور، سازمان ملی استاندارد ایران، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت کشور، سازمان مدیریت بحران کشور	بانک اطلاعاتی قوانین و مقررات	میان‌مدت	درصد تهیه و به‌روزرسانی بانک اطلاعاتی قوانین و مقررات ایمنی در برابر آتش در ایران
۰۹۲۳۰۰۴۳	تهیه بانک اطلاعاتی فناوری‌های تأییدشده محافظت در برابر آتش در ساختمان و صنعت موجود در داخل	وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی)	ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، سازمان ملی استاندارد ایران، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	بانک اطلاعاتی یا سامانه فناوری‌های محافظت در برابر آتش	میان‌مدت	درصد تهیه و به‌روزرسانی بانک اطلاعاتی فناوری‌های تأییدشده محافظت در برابر آتش در ساختمان و صنعت موجود در داخل
۰۹۲۳۴۰۴۴	تهیه نقشه‌های پهنه‌بندی خطر آتش‌سوزی صنعتی و ساختمانی	وزارت کشور	سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان نقشه‌برداری کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	تهیه نقشه پهنه‌بندی مخاطره آتش‌سوزی صنعتی و ساختمانی	بلندمدت	درصد پوشش نقشه‌های پهنه‌بندی آتش‌سوزی صنعتی و ساختمانی

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۹۲۴۰۰۴۵	تهیه، تدوین و انتشار اطلس مخاطره آتش سوزی صنعتی و ساختمانی	سازمان مدیریت بحران کشور	وزارت جهاد کشاورزی، سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان نقشه‌برداری کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه‌وبودجه	تهیه اطلس - مخاطره آتش - سوزی صنعتی و ساختمانی	میان‌مدت	درصد پیشرفت تهیه اطلس مخاطره آتش - سوزی صنعتی و ساختمانی
۰۹۲۳۰۰۴۶	تحلیل آمار و اطلاعات به‌منظور تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری ارتقای سطح ایمنی در برابر آتش در ابعاد ملی و محلی و تعیین اولویت‌ها ^۱	وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی)	شهرداری‌ها (سازمان آتش‌نشانی)، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت کشور، سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران	گزارش‌های تحلیلی و مشکلات و ارتقای موردنیاز در سطوح ایمنی	مستمر	نسبت تعداد گزارش‌های تحلیلی آتش‌سوزی‌های شهری به کل شهرها (سالانه)
۰۹۲۳۲۰۴۷	تعریف پروژه‌های تحقیقاتی به‌منظور کاهش خطر و ارتقای تاب‌آوری در برابر مخاطرات حریق در ساختمان، صنعت، سامانه‌های حمل‌ونقل و حریق‌های ناحیه‌ای و شهری	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی)، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت صنعت، معدن و تجارت، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران	راه‌حل‌ها و راهکارهای کاربردی جهت ارتقای ایمنی و کاهش خسارات	مستمر	درصد اختصاص‌یافته به حوزه پژوهش در زمینه پیشگیری و کاهش اثرات مخاطرات حریق نسبت به سال قبل
۰۹۲۳۰۰۴۸	مطالعات تحلیلی فناوری‌های نوین محافظت در برابر آتش	وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی)	سازمان ملی استاندارد ایران، آتش‌نشانی، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران	فناوری‌های موجود، ظرفیت‌ها، نیازها، تدوین راهبردهای حاکمیتی برای تولید و صادرات	مستمر	درصد افزایش گزارش‌های تحلیلی و رهنمودهای مدیریتی در ارتباط با آتش‌سوزی ساختمانی و صنعتی نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه

^۱ اطلاعات شامل دلایل، تقسیم‌بندی نوع سازه‌ها از جهات مختلف، خسارات جانی، مالی، خسارات ثانویه مانند جراحات دائم، توقف کسب‌وکار و اشتغال، بازسازی، اجتماعی و غیره.

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۹۲۳۰۰۴۹	بررسی تطبیقی ضوابط ایمنی در برابر آتش در سامانه‌های حمل و نقل (اتوبوس‌های شهری و بین شهری، قطار، مترو، هوایی و کشتیرانی) در ایران و جهان	وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی)	وزارت کشور، شهرداری‌ها	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	تحلیل وضعیت موجود و نیازها	میان مدت	درصد افزایش گزارش‌های تحقیقاتی برای هر یک از موده‌های حمل و نقل در ارتباط با آتش‌سوزی ساختمانی و صنعتی نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه
۰۹۲۴۲۰۵۰	آموزش، ترویج عمومی و اطلاع‌رسانی همگانی در حوزه آتش‌سوزی صنعتی و ساختمانی	جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران	صداوسیما، جمهوری اسلامی ایران، وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	فرهنگ‌سازی و آمادگی در برابر آتش‌سوزی ساختمانی و صنعتی، تغییر رفتار و آموزش رفتار صحیح در قبل، حین و پس از رخداد سانحه	مستمر	درصد افزایش برنامه‌های آموزش، ترویج عمومی و اطلاع‌رسانی همگانی نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۹۲۳۰۰۵۱ ۰۹۲۳۲۰۵۱ ۰۹۲۳۹۰۵۱	تعلیم و آموزش بدو خدمت و ضمن خدمت برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در ارتباط با آتش‌سوزی ساختمانی و صنعتی	وزارت راه و شهرسازی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	وزارت کشور، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت نیرو، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران	ارتقای دانش کارکنان	مستمر	درصد اجرای برنامه آموزش‌های مستمر بدو خدمت و ضمن خدمت برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در ارتباط با آتش‌سوزی ساختمانی و صنعتی
۰۹۲۳۲۰۵۲	تعریف، تدوین و اجرای دوره‌های آموزشی اختصاصی برای مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و مجریان ذی‌ربط در ارتباط با آتش‌سوزی ساختمانی و صنعتی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت نیرو، وزارت راه و شهرسازی، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت کشور، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش خطر، افزایش کارآمدی دستگاه‌های اجرایی	مستمر	درصد افزایش تعداد دوره‌های آموزشی اختصاصی برای مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و مجریان ذی‌ربط در ارتباط با آتش‌سوزی ساختمانی و صنعتی نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۹۱۰۳۰۵۳ ۰۹۲۳۰۰۵۳ ۰۹۲۳۱۰۵۳	تولید محتوا و برنامه‌های آموزشی در ارتباط با مخاطره آتش‌سوزی ساختمانی و صنعتی	سازمان صداوسیما، جمهوری اسلامی ایران، وزارت راه و شهرسازی، وزارت صنعت، معدن و تجارت	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت نیرو	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش عمومی	مستمر	درصد افزایش تعداد محتوا و برنامه آموزشی تولید شده نسبت به دوره ۵ ساله قبل

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۹۲۲۰۰۵۴ ۰۹۲۳۲۰۵۵	افزایش دانش و مهارت دانش‌آموزان و دانشجویان در به حداقل رساندن آسیب‌های ناشی از مخاطره آتش‌سوزی ساختمانی و صنعتی	وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت نیرو، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت راه و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت کشور	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش دانش‌آموزان و دانشجویان	مستمر	درصد افزایش برنامه‌های آموزشی دانش‌آموزان و دانشجویان در ارتباط با مخاطره آتش‌سوزی ساختمانی و صنعتی نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۰۹۳۴۰۵۶	آموزش، آمادگی و تمرین مرتب نیروهای انتظامی و راهنمایی و رانندگی برای حفظ نظم و باز نگاه‌داشتن معابر پس از زلزله به منظور اطفاء حریق، امداد و نجات	وزارت کشور (فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران)	وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	آمادگی برای کنترل ترافیک در وضعیت بحران	مستمر	نسبت پرسنل انتظامی و رانندگی شرکت‌کننده در مانورهای سالیانه به کل پرسنل
۰۹۲۳۰۰۵۷ ۰۹۲۲۵۰۵۷	ارزیابی و بهسازی بیمارستان‌ها در کلان‌شهرها در برابر آتش	وزارت راه و شهرسازی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت نیرو، سازمان آتش‌نشانی، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	ارتقای ایمنی ساختمان‌های بیمارستان‌ها در برابر آتش	بلندمدت	نسبت تعداد بیمارستان‌های ارزیابی و بهسازی شده در برابر آتش به کل بیمارستان‌ها
۰۹۲۳۰۰۵۸	ارزیابی و بهسازی ساختمان‌های اصلی وزارتخانه‌ها و ساختمان‌های مهم حاکمیتی در برابر آتش	وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی)	سازمان آتش‌نشانی، بخش خصوصی، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	ارتقای ایمنی ساختمان‌های مهم حاکمیتی در برابر آتش	بلندمدت	نسبت تعداد ساختمان‌های اصلی وزارتخانه‌ها و ساختمان‌های مهم حاکمیتی بهسازی شده در برابر آتش به کل این ساختمان‌ها
۰۹۲۳۰۰۵۹ ۰۹۲۳۴۰۵۹	توسعه فضاهای سبز و باز داخل شهری برای جلوگیری از گسترش حریق بین بلوک‌های ساختمانی	وزارت راه و شهرسازی (شورای عالی شهرسازی)، وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، شهرداری‌ها (سازمان آتش‌نشانی)	سازمان نقشه‌برداری کشور، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	جلوگیری از حریق‌های بزرگ با ایجاد موانع طبیعی بین بلوک‌های شهری، کاهش آلودگی، ارتقای کیفیت زندگی شهروندان	مستمر	درصد افزایش مساحت فضاهای سبز ایجاد شده برای جلوگیری از گسترش حریق بین بلوک‌های ساختمانی

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۹۲۳۴۰۶۰	کنترل تغییر کاربری‌ها و ساماندهی کاربری‌های خطرناک موجود در کلان‌شهرها (بازارها، انبارهای غیراصولی در مناطق مسکونی و تجاری، مواد شیمیایی ... جهت پیشگیری از حریق‌های بزرگ شهری، خصوصاً پس از زلزله	وزارت کشور (سازمان دهیاری‌های کشور)	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی)، وزارت نیرو، سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان آتش‌نشانی، وزارت راه و شهرسازی، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	ارتقای ایمنی کلان‌شهرها در برابر حریق	میان مدت	درصد پیشرفت طرح ساماندهی کاربری‌های خطرناک کلان‌شهرها جهت پیشگیری از حریق‌های بزرگ شهری، خصوصاً پس از زلزله
۰۹۲۳۴۰۶۱	بررسی و تأمین تجهیزات موردنیاز آتش‌نشانی در کلان‌شهرها	وزارت کشور (سازمان دهیاری‌های کشور)	سازمان آتش‌نشانی، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	تعیین نیازها و تأمین تجهیزات مقابله با حریق	بلندمدت	درصد مناطق شهری تجهیز شده به تجهیزات موردنیاز آتش‌نشانی در کلان‌شهرها
۰۹۲۳۴۰۶۲	ساماندهی وضعیت پارکینگ در خیابان‌ها و معابر در کلان‌شهرها به‌منظور جلوگیری از مسدود شدن معابر و امکان اطفاء حریق، امداد و نجات، به‌خصوص پس از زلزله	وزارت کشور (سازمان دهیاری‌های کشور)	وزارت راه و شهرسازی (شورای عالی شهرسازی)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	ارتقای ایمنی و آسایش و کیفیت زندگی شهروندان	بلندمدت	درصد پیشرفت تهیه طرح ساماندهی پارکینگ در خیابان‌ها و معابر در کلان‌شهرها به‌منظور جلوگیری از مسدود شدن معابر و امکان اطفاء حریق، امداد و نجات، به‌خصوص پس از زلزله
۰۹۲۳۴۰۶۳	کنترل نماهای شهری و جلوگیری از نماهای قابل اشتعال خطرناک، مطابق با مقررات ملی	وزارت کشور (شهرداری‌ها، سازمان آتش‌نشانی)	وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی)، سازمان ملی استاندارد ایران، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	کاهش خطر نماهای قابل اشتعال (خصوصاً در شرایط زلزله)	مستمر	درصد پروانه‌های شهرداری کنترل‌شده در ارتباط با استفاده از نماهای قابل اشتعال و خطرناک - درصد افزایش گزارش‌های تخلف صادرشده توسط سازمان نظام مهندسی ساختمان نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه
۰۹۲۳۴۰۶۴	ارتقای ایمنی شبکه گاز شهری در برابر آتش‌سوزی (خصوصاً ناشی از زلزله) با مقاوم‌سازی و نصب تجهیزات قطع اتوماتیک	وزارت نفت (شرکت گاز)	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	ارتقای ایمنی شبکه گاز و کاهش خسارات	بلندمدت	درصد شبکه گاز شهری ایمن‌سازی شده در برابر آتش‌سوزی (خصوصاً ناشی از زلزله) با مقاوم‌سازی و نصب تجهیزات قطع اتوماتیک

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۹۲۳۷۰۶۵	ارتقای ایمنی شبکه آب شهری برای مقابله با حریق‌های ناشی از زلزله	وزارت نیرو (سازمان آب و فاضلاب کشور)	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌و بودجه	ارتقای ایمنی شبکه آب شهری و افزایش تاب‌آوری	بلندمدت	درصد شبکه آب شهری ایمن‌سازی شده در برابر حریق‌های ناشی از زلزله

هدف ۳: اولویت‌دهی و توسعه اقدامات کاهش خطر و سرمایه‌گذاری در راستای افزایش تاب‌آوری

آتش‌سوزی (جنگل‌ها و مراتع)

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۹۴۰۰۰۶۶	پوشش حمایتی از مأمورین منابع طبیعی	قوه مقننه	سازمان حفاظت محیط‌زیست	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌و بودجه	پوشش بیمه‌ای و حقوقی	کوتاه‌مدت	درصد مأمورین منابع طبیعی دارای پوشش حمایتی

آتش‌سوزی (صنعتی و ساختمانی)

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۹۲۲۳۰۶۷	ایجاد سازوکارهای مالی (نظیر وام بانکی) و تشویقی (کاهش مالیات و عوارض) برای بهسازی ساختمان‌های موجود بخش خصوصی در برابر آتش	وزارت امور اقتصادی و دارایی (بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران)	سازمان مدیریت بحران کشور، بخش خصوصی	سازمان برنامه‌و بودجه	توسعه بهسازی ساختمان‌های خصوصی	مستمر	درصد افزایش تسهیلات و مشوق‌های بهسازی ساختمان‌های موجود بخش خصوصی در برابر آتش
۰۹۲۲۳۰۶۸	ایجاد و توسعه بیمه‌های آتش‌سوزی مبتنی بر ارزیابی و کاهش خطر	وزارت امور اقتصادی و دارایی (بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران)	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌و بودجه	افزایش سطح ایمنی با ورود بیمه بر اساس خطر	بلندمدت	درصد افزایش زیرساخت‌های بیمه آتش‌سوزی، درصد ساختمان‌ها و صنایع بیمه‌شده در برابر آتش‌سوزی

هدف ۴: پاسخ مؤثر به حوادث و سوانح و بازسازی با مشارکت مردم در تمامی ابعاد کالبدی، اقتصادی، اجتماعی،

نهادی و محیط‌زیستی

سازمان مدیریت بحران کشور

آتش‌سوزی (جنگل‌ها و مراتع)

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۹۲۳۷۰۶۹	مطالعات ایمنی و ارزیابی پیامدهای احتمالی تأسیسات انتقال برق در ارتباط با آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع	وزارت نیرو	سازمان حفاظت محیط‌زیست	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌و بودجه	پیشگیری از حریق	مستمر	درصد طرح‌های توسعه تأسیسات انتقال برق دارای مطالعات ایمنی و ارزیابی پیامدهای احتمالی در ارتباط با آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۹۲۳۶۰۷۰	مطالعات ایمنی و ارزیابی پیامدهای احتمالی تأسیسات و خطوط انتقال نفت و گاز در ارتباط با آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع	وزارت نفت	سازمان حفاظت محیط‌زیست	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌و بودجه	پیشگیری از حریق	مستمر	درصد طرح‌های توسعه تأسیسات و خطوط انتقال نفت و گاز دارای مطالعات ایمنی و ارزیابی پیامدهای احتمالی در ارتباط با آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع
۰۹۲۲۷۰۷۱	برگزاری دوره‌های آموزشی به‌صورت عملی و نظری به‌منظور آمادگی در برابر آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست، ستاد کل نیروهای مسلح	کلیه دستگاه‌های اثرگذار، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌و بودجه	هر یک میلیون هکتار یک مانور عملیاتی	مستمر	درصد اجرای برنامه مانور آمادگی سالیانه
۰۹۳۴۰۷۲	استفاده از گروه‌های نظامی، بسیجی، جهادی و مردمی	وزارت کشور (فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران)	سازمان حفاظت محیط‌زیست	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌و بودجه	۱۰۰۰ نفر	مستمر	درصد افزایش استفاده از گروه‌های نظامی، بسیجی و مردمی نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه
۰۹۲۳۰۰۷۳ ۰۹۲۳۴۰۷۳ ۰۹۲۲۱۰۷۳	برنامه‌ریزی برای ارتقای توان شناسایی به‌موقع حریق	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواپیمایی کشوری)، وزارت کشور (فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران، سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات (سازمان فضایی ایران)	سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان نقشه‌برداری کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌و بودجه	مساعدت در برنامه‌ها، مراقبت و پایش، کشف به موقع حریق، کشف آنلاین حریق	مستمر	درصد کاهش زمان کشف حریق
۰۹۲۳۰۰۷۴	همکاری و هماهنگی لازم در پرواز و فرود پرنده‌ها	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواپیمایی کشوری)	سازمان حفاظت محیط‌زیست، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌و بودجه	مساعدت در برنامه‌ها	مستمر	درصد افزایش صدور مجوز پرواز و فرود پرنده‌ها در ارتباط با مهار آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه
۰۹۲۳۷۰۷۵	صدور مجوز برداشت آب از منابع	وزارت نیرو	سازمان حفاظت محیط‌زیست	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌و بودجه	آمادگی جهت مقابله	مستمر	درصد افزایش صدور مجوزهای برداشت آب از منابع نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۹۲۳۷۰۷۶	تأمین آب و امکانات توسط شرکت‌های تابع	وزارت نیرو	سازمان حفاظت محیط‌زیست	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌و بودجه	آمادگی جهت مقابله	مستمر	درصد افزایش تأمین آب و امکانات توسط شرکت‌های تابعه وزارت نیرو نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه
۰۹۲۳۰۰۷۷	تعمیر جاده‌های دسترسی اصلی و فرعی	وزارت راه و شهرسازی (سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای)	سازمان حفاظت محیط‌زیست	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌و بودجه	تسهیل در دسترسی	مستمر	درصد افزایش مرمت و پاک‌سازی انجام‌شده توسط وزارت راه و شهرسازی نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه
۰۹۲۳۰۰۷۸	نصب دستگاه‌های شناسایی خودکار حریق	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌و بودجه	۳۲ دستگاه	بلندمدت	درصد دستگاه‌های شناسایی خودکار نصب‌شده
۰۹۲۳۰۰۷۹	صدور به‌هنگام هشدار خطر پتانسیل رخداد آتش‌سوزی در جنگل‌ها و مراتع	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌و بودجه	اعلام پتانسیل آتش‌سوزی به‌منظور کاهش خطرپذیری	مستمر	درصد کاهش زمان صدور و اعلام اطلاعیه نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه
۰۹۲۲۷۰۸۰ ۰۹۲۳۰۰۸۰	ایجاد سامانه پایش، پیش‌بینی و هشدار حریق جنگل‌ها و مراتع	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)، وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌و بودجه	۳۲ واحد عملیاتی	بلندمدت	درصد اجرای طرح نصب سامانه‌های هشدار حریق در مناطق خطرناک حریق

آتش‌سوزی (صنعتی و ساختمانی)

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۰۹۲۳۴۰۸۱	توسعه منابع آب جایگزین، ایجاد و تأمین دسترسی به مخازن آب اضطراری و استفاده از چاه‌ها، قنات، استخرهای شهری و ... برای مقابله با حریق‌های ناشی از زلزله یا سایر مخاطرات	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، شهرداری‌ها (سازمان آتش‌نشانی)	وزارت نیرو (سازمان آب و فاضلاب کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌و بودجه	تأمین منابع آب جایگزین و قابل‌دسترسی محلی برای مقابله با حریق‌های شهری	بلندمدت	درصد شهرهای دارای طرح توسعه منابع آب جایگزین و استفاده از چاه‌ها، قنات، استخرهای شهری و ... برای مقابله با حریق‌های ناشی از زلزله یا سایر مخاطرات

۲-۲-۱۰- بیماری‌های فراگیر انسانی

هدف ۱: بهبود نظام حکمرانی و توسعه ظرفیت‌ها با تأکید بر مدیریت یکپارچه و هماهنگ

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۰۲۲۵۰۰۱ ۱۰۲۳۲۰۰۱	به‌اشتراک‌گذاری و انتقال تجربیات ملی در ارتباط با بیماری‌های فراگیری انسانی و استفاده از تجربیات بین‌المللی	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت نیرو، سازمان صداوسیما، جمهوری اسلامی ایران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	ارائه کمک به کشورهای نیازمند و کسب درآمد از طریق صدور دانش فنی، ارتقای دانش داخلی با استفاده از تجربیات بین‌المللی	مستمر	درصد افزایش تعداد تفاهم‌نامه همکاری با کشورهای نیازمند و قراردادهای منعقد شده نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه
۱۰۲۲۵۰۰۲	تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت بیماری‌های فراگیری انسانی در کشور (با تأکید بر پیشگیری و مدیریت خطر)	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت کشور، سازمان محیط‌زیست، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	وضع قوانین جامع، یکپارچه و منسجم	کوتاه‌مدت	درصد اجرای برنامه تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت بیماری‌های فراگیری انسانی در کشور

هدف ۲: تحقق تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری در مدیریت بحران بر مبنای درک صحیح و همه‌جانبه

از خطر

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۰۲۲۵۰۰۳	راه‌اندازی سامانه برخط ارزیابی و پایش ظرفیت پاسخ به همه‌گیری‌ها	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	ستاد کل نیروهای مسلح، بخش خصوصی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	راه‌اندازی سامانه پایش ظرفیت	میان‌مدت	درصد پیشرفت راه‌اندازی سامانه برخط ارزیابی و پایش ظرفیت پاسخ به همه‌گیری‌ها
۱۰۲۲۵۰۰۴	ایجاد، یکپارچه‌سازی و به‌روزرسانی بانک اطلاعاتی بیماری‌های واگیر	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	بخش خصوصی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	راه‌اندازی سامانه اطلاعات	میان‌مدت	درصد پیشرفت راه‌اندازی سامانه یکپارچه اطلاعات بیماری‌های واگیر
۱۰۲۲۵۰۰۵	ایجاد بخش اطلاع‌رسانی متمرکز	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	راه‌اندازی مرکز اطلاع‌رسانی متمرکز	میان‌مدت	درصد پیشرفت راه‌اندازی بخش مدیا سنتر متمرکز در وزارت بهداشت

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۰۲۲۵۰۰۶	آموزش، ترویج عمومی و اطلاع‌رسانی همگانی در خصوص بیماری‌های بازپدید و نوپدید	جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	فرهنگ‌سازی و آمادگی در برابر بیماری‌های بازپدید و نوپدید، تغییر رفتار و آموزش رفتار صحیح در قبل، حین و پس از رخداد سانحه	مستمر	درصد جمعیت تحت پوشش (در سال) آموزش همگانی در خصوص بیماری‌های بازپدید و نوپدید
۱۰۲۲۵۰۰۷ ۱۰۲۳۲۰۰۷ ۱۰۲۳۹۰۰۷	تعلیم و آموزش بدو خدمت و ضمن خدمت برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در ارتباط با بیماری‌های بازپدید و نوپدید	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	وزارت کشور، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت نیرو، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت راه و شهرسازی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش کارکنان	مستمر	درصد اجرای برنامه آموزش‌های مستمر بدو خدمت و ضمن خدمت برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در ارتباط با بیماری‌های بازپدید و نوپدید
۱۰۲۳۲۰۰۸	تعریف، تدوین و اجرای دوره‌های آموزشی اختصاصی برای مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و مجریان ذی‌ربط در ارتباط با بیماری‌های بازپدید و نوپدید	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت راه و شهرسازی، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت نیرو، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش خطر، افزایش کارآمدی دستگاه‌های اجرایی	مستمر	درصد افزایش تعداد دوره‌های آموزشی اختصاصی برای مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و مجریان ذی‌ربط در ارتباط با بیماری‌های بازپدید و نوپدید نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۱۰۱۰۳۰۰۹ ۱۰۲۲۵۰۰۹	تولید محتوا و برنامه‌های آموزشی در ارتباط با مخاطره بیماری‌های فراگیر انسانی	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت راه و شهرسازی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش عمومی	مستمر	درصد افزایش تعداد محتوا و برنامه آموزشی تولیدشده نسبت به دوره ۵ ساله قبل

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۰۲۲۰۰۱۰ ۱۰۲۳۲۰۱۰	افزایش دانش و مهارت دانش آموزان و دانشجویان در به حداقل رساندن آسیب های ناشی از مخاطره بیماری های فراگیر انسانی	وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت نیرو، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور)، وزارت راه و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت کشور	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش دانش آموزان و دانشجویان	مستمر	درصد افزایش برنامه های آموزشی دانش آموزان و دانشجویان در ارتباط با مخاطره بیماری های فراگیر انسانی نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۱۰۱۰۳۰۱۱ ۱۰۲۴۲۰۱۱	آموزش همگانی (مردم و ارائه دهندگان خدمات سلامتی) در خصوص بیماری های بازپدید و نوپدید	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	ارتقای دانش عمومی	میان مدت	جمعیت تحت پوشش (در سال) آموزش همگانی در خصوص بیماری های بازپدید و نوپدید
۱۰۲۲۵۰۱۲	تدوین برنامه تاب آوری نظام سلامت در برابر همه گیری	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	تدوین برنامه اجرایی	میان مدت	درصد پیشرفت تدوین برنامه تاب آوری نظام سلامت در برابر همه گیری
۱۰۲۲۵۰۱۳	بازنگری در نظام مراقبت بیماری های همه گیر و افزایش حساسیت آن	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	ایجاد اصلاحات در نظام مراقبت	کوتاه مدت	نسبت بازنگری در نظام مراقبت بیماری های همه گیر
۱۰۲۲۵۰۱۴	افزایش ظرفیت ارائه خدمات درمانی به بیماران واگیر	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	ستاد کل نیروهای مسلح، بخش خصوصی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	افزایش ظرفیت های مراکز آزمایشگاهی تشخیصی - مراکز بهداشتی و درمانی - نظام ارجاع و بیمارستانی بخش دولتی در تمام بخش ها	بلند مدت	درصد افزایش ظرفیت های مراکز آزمایشگاهی تشخیصی - مراکز بهداشتی و درمانی - نظام ارجاع و بیمارستانی بخش دولتی در تمام بخش ها
۱۰۲۲۵۰۱۵	راه اندازی و توسعه نظام جامع مراقبت در برابر بیماری ها در کشور	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	توسعه نظام جامع مراقبت	میان مدت	درصد پیشرفت راه اندازی و توسعه نظام جامع مراقبت در کشور
۱۰۲۲۵۰۱۶	توسعه تحقیقات و پژوهش درخصوص پیشگیری و کاهش اثرات بیماری های فراگیر انسانی	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و سایر دستگاه های موضوع ماده ۲ قانون	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای شناخت، نوآوری و فناوری و پژوهش های بنیادی و کاربردی	مستمر	درصد اختصاص یافته به حوزه پژوهش در زمینه پیشگیری و کاهش اثرات بیماری های فراگیر انسانی نسبت به سال قبل

هدف ۴: پاسخ مؤثر به حوادث و سوانح و بازسازی با مشارکت مردم در تمامی ابعاد کالبدی، اقتصادی، اجتماعی،

نهادی و محیط زیستی

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۰۲۲۵۰۱۷	تدوین و به روزرسانی برنامه اختصاصی آمادگی و پاسخ نظام سلامت در برابر اپیدمی ها	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ستاد کل نیروهای مسلح	وزارت کشور، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	تدوین و تصویب برنامه اختصاصی آمادگی و پاسخ	کوتاه مدت	درصد پیشرفت تدوین و به روزرسانی برنامه اختصاصی آمادگی و پاسخ نظام سلامت در برابر اپیدمی ها
۱۰۲۲۵۰۱۸	تدوین برنامه های تمرین و مانور در حوزه بیماری های فراگیر	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت راه و شهرسازی، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	ارتقای آمادگی در برابر بیماری ها فراگیر	مستمر	نسبت تعداد تمرین های برگزار شده به کل تمرین های برنامه ریزی شده
۱۰۲۲۵۰۱۹	توسعه سیستم هشدار اولیه در ارتباط با بیماری های فراگیر	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	ایجاد سیستم هشدار اولیه	میان مدت	درصد پیشرفت ایجاد سیستم هشدار اولیه در ارتباط با بیماری های فراگیر
۱۰۲۲۵۰۲۰	تدوین برنامه عملیاتی پاسخ و طراحی ساختار و چهارچوب پاسخ ملی	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت راه و شهرسازی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	تدوین برنامه عملیاتی پاسخ	میان مدت	درصد پیشرفت تدوین برنامه عملیاتی پاسخ و طراحی ساختار و چهارچوب پاسخ ملی

هدف ۵: تحقق جامعه محوری مدیریت بحران

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۰۲۳۴۰۲۱	تشکیل ساختار مدیریت و سازمان دهی مشارکت های مردمی، عمومی و خصوصی در بیماری های فراگیر	وزارت کشور	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	ظرفیت های مردمی، عمومی و خصوصی شناخته شده است.	میان مدت	نرخ رشد مشارکت مردمی، عمومی و خصوصی در مهار اپیدمی ها

سازمان مدیریت بحران کشور

۲-۲-۱۱- آفات نباتی و بیماری‌های دام، طیور و آبزیان

هدف ۱: بهبود نظام حکمرانی و توسعه ظرفیت‌ها با تأکید بر مدیریت یکپارچه و هماهنگ

آفات نباتی و بیماری‌های گیاهی

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۱۲۲۷۰۰۱	به‌اشتراک‌گذاری و انتقال تجربیات ملی در ارتباط با آفات نباتی و بیماری‌های گیاهی و استفاده از تجربیات بین‌المللی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان حفظ نباتات کشور، مؤسسات تحقیقاتی وزارت جهاد کشاورزی)	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، مؤسسات تحقیقاتی خارج کشور	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	دریافت آخرین یافته‌ها به‌منظور مدیریت عوامل خسارت‌زا، کاهش مصرف سموم، تعیین زمان مناسب کنترل	مستمر	درصد افزایش تعداد همکاری‌های بین‌المللی نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه
۱۱۲۲۷۰۰۲	هماهنگی و تعامل با نهادها و وزارتخانه‌های مرتبط در راستای جلوگیری از قاچاق محصولات کشاورزی و آفت‌کش‌های شیمیایی از جمله گمرک، فرودگاه، بنادر، فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان حفظ نباتات کشور)	وزارت کشور، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت راه و شهرسازی، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	جلوگیری از ورود عوامل خسارت‌زای نوظهور و مهاجم به کشور	مستمر	تعداد تفاهم‌نامه‌های همکاری منعقد شده
۱۱۲۲۷۰۰۳	نظارت دقیق بر واردات و توزیع مواد و محصولات وارداتی مورد استفاده	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان حفظ نباتات کشور)	وزارت کشور، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت راه و شهرسازی، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	جلوگیری از ورود عوامل خسارت‌زای نوظهور و مهاجم به کشور	مستمر	درصد پوشش نظارتی بر واردات و توزیع مواد و محصولات وارداتی مورد استفاده
۱۱۲۳۴۰۰۴ ۱۱۲۲۷۰۰۴	تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت آفات نباتی و بیماری‌های گیاهی (با تأکید بر پیشگیری و مدیریت خطر)	وزارت کشور، وزارت جهاد کشاورزی	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	وضع قوانین جامع، یکپارچه و منسجم	کوتاه‌مدت	درصد اجرای برنامه تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص آفات نباتی و بیماری‌های گیاهی در کشور در کشور

سازمان مدیریت بحران کشور

بیماری‌های دام، طیور و آبزیان

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۱۲۲۷۰۰۵	استقرار ساختار مدیریت بحران سیلاب در قالب کمیته‌های مدیریت بحران در ستاد و ادارات کل دامپزشکی استان‌ها	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	وزارت کشور (فرمانداری‌ها)	سازمان مدیریت بحران کشور	کمک به تصمیم‌سازی صحیح	بازه وقوع سیلاب	درصد ادارات دامپزشکی دارای کمیته مدیریت بحران سیلاب

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۱۲۲۷۰۰۶	تعیین شرح وظایف اکیپ‌های مراقبت از بیماری‌ها، مایه کوبی، امحای بهداشتی لاشه‌ها، تعیین خسارت، قرنطینه و نظارت بر ضدعفونی جایگاه‌ها	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت کشور (فرمانداری‌ها)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه وبودجه	حصول اطمینان از انجام صحیحی مراقبت‌های بهداشتی و ضدعفونی	بازه وقوع سیلاب	نسبت تعداد اکیپ‌های دامپزشکی به تعداد موردنیاز
۱۱۲۲۷۰۰۷	به‌اشتراک‌گذاری و انتقال تجربیات ملی در ارتباط با بیماری‌های دام، طیور و آبزیان و استفاده از تجربیات بین‌المللی	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت نیرو، سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	ارائه کمک به کشورهای نیازمند و کسب درآمد از طریق صدور دانش فنی، ارتقای دانش داخلی با استفاده از تجربیات بین المللی	مستمر	درصد افزایش تعداد تفاهم‌نامه همکاری با کشورهای نیازمند و قراردادهای منعقد نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه
۱۱۲۲۷۰۰۸	تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت بیماری‌های دام، طیور و آبزیان در کشور (با تأکید بر پیشگیری و مدیریت خطر)	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت کشور، سازمان محیط‌زیست، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	وضع قوانین جامع، یکپارچه و منسجم	کوتاه‌مدت	درصد اجرای برنامه تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت بیماری‌های دام، طیور و آبزیان در کشور

هدف ۲: تحقق تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری در مدیریت بحران بر مبنای درک صحیح و همه‌جانبه

از خطر

آفات نباتی و بیماری‌های گیاهی

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۱۲۲۷۰۰۹	ایجاد، یکپارچه‌سازی و به‌روزرسانی بانک اطلاعاتی مکان‌محور آفات و بیماری‌های گیاهی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان حفظ نباتات کشور)	وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی)، وزارت کشور، وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	طراحی، ایجاد و راه‌اندازی سامانه‌های تحت وب اطلاعات عوامل خسارت‌زای گیاهی، تجزیه‌وتحلیل اطلاعات مکان‌محور در جهت آگاهی از کانون‌های آلودگی، نحوه پراکنش عوامل خسارت‌زا، میزان خسارت‌ها	مستمر	درصد ایجاد و به- روزرسانی بانک اطلاعاتی مکان‌محور ۵ عامل خسارت‌زای اولویت‌دار

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۱۲۴۰۰۱۰	تهیه، تدوین و انتشار اطلس مخاطره آفات نباتی و بیماری های گیاهی	سازمان مدیریت بحران کشور	وزارت جهاد کشاورزی، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی)، وزارت کشور، وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان برنامه و بودجه	تهیه اطلس مخاطره آفات نباتی و بیماری های گیاهی	میان مدت	درصد پیشرفت تهیه اطلس مخاطره آفات نباتی و بیماری های گیاهی
۱۱۲۲۷۰۱۱	تولید نقشه های پهنه بندی پراکندگی و تراکم عوامل خسارت زای گیاهی به تفکیک میزبان و سابقه آلودگی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان حفظ نباتات کشور)	وزارت کشور، وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان نقشه برداری کشور، ستاد کل نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	شناسایی مناطق تحت خطر بالا	مستمر	نسبت تولید نقشه پهنه بندی ۵ عامل خسارت زای گیاهی میزبان و سابقه آلودگی
۱۱۲۲۷۰۱۲	ایجاد، توسعه و تجهیز مراکز پایش عوامل خسارت زای گیاهی با سیستم های نوین پایش آگاهی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان حفظ نباتات کشور)	وزارت کشور، سازمان نقشه برداری کشور، ستاد کل نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	تصوربرداری با پهنه ها و دریافت تصاویر طیفی، دریافت تصاویر ماهواره ای	مستمر	درصد اجرای برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز مراکز پایش عوامل خسارت زای گیاهی با سیستم های نوین پایش آگاهی
۱۱۲۲۷۰۱۳	تعیین معیارهای آسیب پذیری مرتبط با آفات و بیماری های گیاهی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان حفظ نباتات کشور)	وزارت کشور، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	تهیه نقشه های آسیب پذیری	مستمر	درصد تولید نقشه آسیب پذیری ۵ عامل خسارت زای گیاهی
۱۱۲۲۷۰۱۴	بررسی اثر تغییرات اقلیمی بر خطر عوامل خسارت زای گیاهی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان حفظ نباتات کشور)	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	شناسایی کانون های بحرانی	بلند مدت	درصد تولید نقشه خطر اثر تغییرات اقلیمی بر خطر عوامل خسارت زای گیاهی
۱۱۲۲۷۰۱۵ ۱۱۲۳۲۰۱۵	ارتقای سطح مهارت، دانش فنی و مدیریتی واحدهای تولیدی در حوزه مدیریت خطر و بحران انواع مخاطرات	وزارت جهاد کشاورزی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان صدا و سیما، وزارت آموزش و پرورش، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	ارتقای دانش فنی و مدیریتی جامعه هدف	مستمر	نسبت تعداد بهره برداران آموزش دیده به کل بهره برداران تحت تأثیر هر یک از مخاطرات

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۱۲۲۷۰۱۶	طرح تعیین زمان مناسب کنترل آفات برای محصولات کشاورزی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان حفظ نباتات کشور)	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	مشخص شدن نیاز گرمایی آفات و مدل پیش‌آگاهی بیماری‌های گیاهی و کاهش مصرف سموم کشاورزی	مستمر	درصد اجرای طرح برای ۵ عامل خسارت زا
۱۱۲۲۷۰۱۷	تعیین آستانه زیان اقتصادی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان حفظ نباتات کشور)	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	مشخص شدن زمان مناسب کنترل	مستمر	شاخص سالانه آستانه زیان اقتصادی ۵ عامل خسارت زا
۱۱۲۲۷۰۱۸	ایجاد و توسعه زیرساخت‌های قرنطینه‌ای در مبادی ورودی کشور	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان حفظ نباتات کشور)	وزارت کشور، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت راه و شهرسازی، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	افزایش توان تشخیصی	مستمر	نسبت تعداد تجهیزات تشخیصی (قرنطینه‌ای در مبادی ورودی کشور) به تعداد مورد نیاز

بیماری‌های دام، طیور و آبزیان

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۱۲۲۷۰۱۹	ایجاد، یکپارچه‌سازی و به‌روزرسانی بانک اطلاعاتی مکان‌محور بیماری‌های دام، طیور و آبزیان	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	وزارت راه و شهرسازی، سازمان نقشه‌برداری کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	ایجاد بانک اطلاعات بیماری‌های دام، طیور و آبزیان	میان‌مدت	درصد پیشرفت ایجاد بانک اطلاعاتی مکان‌محور بیماری‌های دام، طیور و آبزیان
۱۱۲۴۰۰۲۰	تهیه، تدوین و انتشار اطلس مخاطره بیماری‌های دام، طیور و آبزیان	سازمان مدیریت بحران کشور	وزارت جهاد کشاورزی، وزارت راه و شهرسازی، سازمان نقشه‌برداری کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان برنامه و بودجه	تهیه اطلس مخاطره بیماری‌های دام، طیور و آبزیان	میان‌مدت	درصد پیشرفت تهیه اطلس مخاطره بیماری‌های دام، طیور و آبزیان
۱۱۲۲۷۰۰۲۱	اجرای برنامه مراقبت فعال و تحلیل و بررسی منظم نتایج	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	دسترسی به اطلاعات به‌روز و صحیح بیماری‌های دام و طیور	دوره خشکسالی	درصد اجرای برنامه مراقبت فعال و تحلیل و بررسی منظم نتایج دام و طیور

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۱۲۲۷۰۲۲	ارزیابی مستمر وضعیت آلودگی E.P.G. برای استفاده به موقع و درست دارو	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	وزارت کشور	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	دسترسی به اطلاعات به روز و صحیح در ارتباط با بیماری های دام و طیور	دوره خشکسالی	درصد پوشش ارزیابی وضعیت آلودگی E.P.G. برای استفاده به موقع و درست دارو دام و طیور
۱۱۲۲۷۰۲۳	تهیه مشخصات جغرافیایی و لیست روستاهای در معرض خطر، جمعیت دامی روستاها و واحدهای فعال و غیرفعال پرورش دام و طیور جهت پایش بیماری ها	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	سازمان دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	تهیه نقشه های مکان محور خطر بیماری های دام و طیور	بازه وقوع سیلاب	درصد پوشش جغرافیایی تهیه لیست و مشخصات روستاهای در معرض خطر، جمعیت دامی روستاها و واحدهای فعال و غیرفعال پرورش دام و طیور
۱۱۲۲۷۰۲۴	اجرای برنامه منطقه بندی و ناحیه بندی و تعیین مناطق پاک و آلوده	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	پیشگیری از شیوع بیماری	بازه وقوع اپیدمی	درصد اجرای برنامه منطقه بندی و ناحیه بندی و تعیین مناطق پاک و آلوده دام و طیور
۱۱۲۲۷۰۲۵	بررسی هرگونه وقوع علائم بیماری و تلفات غیرمعمول در قالب مراقبت غیرفعال	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	دسترسی به اطلاعات به روز و پیشگیری از شیوع بیماری	دوره خشکسالی، بازه وقوع اپیدمی	درصد محدودده تحت پوشش مراقبت غیرفعال در ارتباط با وقوع علائم بیماری و تلفات غیرمعمول
۱۱۲۲۷۰۲۶	تقویت و توسعه آزمایشگاه های تشخیصی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	بخش خصوصی	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	تقویت توان تشخیصی	دوره خشکسالی، بازه وقوع اپیدمی	نسبت تعداد آزمایشگاه های تشخیصی دام و طیور به تعداد مورد نیاز در کشور
۱۱۲۲۷۰۲۷	راه اندازی پورتال اطلاع رسانی و آموزش و آگاه نمودن دامداران از اثرات سوء کمبود آب و مخاطرات بهداشتی ناشی از تجمع دام ها	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	وزارت کشور	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	ارتقای سطح دانش دامداران	دوره خشکسالی، بازه وقوع اپیدمی	درصد اجر و راه اندازی پورتال اطلاع رسانی و آموزش و آگاه نمودن دامداران

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۱۲۲۷۰۲۸	آموزش بهبود شاخص‌های فیزیکی و شیمیایی آب استخرها، استفاده صحیح از انواع کودها در مزارع پرورشی گرمابی، تنظیم مقدار کوددهی، استفاده از پمپ‌های برگشت آب و دستگاه‌های هوا و اکسیژن ساز	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان شیلات ایران)	ستاد کل نیروهای مسلح (سازمان بسیج مستضعفین)، گروه‌های جهادی	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	ارتقای سطح دانش دامداران	بازه وقوع سیلاب	درصد دامداران آموزش‌دیده بهبود شاخص‌های فیزیکی و شیمیایی آب استخرها، استفاده صحیح از انواع کودها در مزارع پرورشی گرمابی، تنظیم مقدار کود دهی، استفاده از پمپ‌های برگشت آب و دستگاه‌های هوا و اکسیژن ساز
۱۱۲۲۷۰۲۹ ۱۱۲۳۲۰۲۹	برگزاری دوره‌های آموزشی پیشرفته برای کارشناسان بخش دولتی و خصوصی در ارتباط با آشنایی با بیماری‌ها	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان نظام دامپزشکی کشور، بخش خصوصی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی‌وحرفه‌ای کشور)، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	ارتقای سطح دانش بخش دولتی و خصوصی	بازه وقوع اپیدمی	نسبت تعداد کارشناسان آموزش‌دیده به کل کارشناسان لازم‌التعلیم حوزه دام و طیور در سال
۱۱۲۲۷۰۳۰	پوشش کامل یا مناسب واکسیناسیون طیور روستایی علیه نیوکاسل، افزایش واکسیناسیون جوجه‌های یک‌روزه بومی در جوجه‌کشی‌ها	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	وزارت کشور	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	پیشگیری از شیوع بیماری	دوره خشکسالی	درصد پوشش واکسیناسیون طیور روستایی علیه نیوکاسل و واکسیناسیون جوجه‌های یک‌روزه بومی در جوجه‌کشی‌ها
۱۱۲۲۷۰۳۱ ۱۱۱۰۴۰۳۱	کنترل کیفی آب مورد استفاده از نظر عوامل میکروبی و شیمیایی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	وزارت نیرو، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	پیشگیری از شیوع بیماری	دوره خشکسالی	درصد منابع آب دارای کنترل کیفی از نظر عوامل میکروبی و شیمیایی
۱۱۲۲۷۰۳۲	ضد عفونی تانکرهای حمل آب، به‌ویژه تانکرهای مزارع پرورش طیور به‌منظور جلوگیری از انتقال آلودگی‌های احتمالی بین واحدهای پرورش طیور	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	-	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه، ستاد کل نیروهای مسلح (سازمان بسیج مستضعفین)	پیشگیری از شیوع بیماری	دوره خشکسالی	درصد تانکرهای حمل آب ضد عفونی شده

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۱۲۲۷۰۳۳	مبارزه با انگل های خارجی به ویژه کنه ها، جرب ها، شپش ها، مگس ها و پشه ها، سم پاشی جایگاه نگهداری دام ها	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	-	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه، ستاد کل نیروهای مسلح (سازمان بسیج مستضعفین)	پیشگیری از شیوع بیماری	دوره خشکسالی	درصد رأس / مترمربع تحت پوشش اقدام های مبارزه انگل خارجی
۱۱۲۲۷۰۳۴	تأمین و تجویز ویتامین های A و E، تجویز مکمل های غذایی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	وزارت کشور	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	پیشگیری از شیوع بیماری	دوره خشکسالی	درصد نوبت سر برخورد از مکمل های غذایی
۱۱۲۲۷۰۳۵	خوراندن داروهای ضد انگلی داخلی به خصوص خوراندن داروهای ضد نماتودها	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	ستاد کل نیروهای مسلح (سازمان بسیج مستضعفین)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	پیشگیری از شیوع بیماری	بازه وقوع سیلاب	درصد نوبت سر تحت پوشش اقدام های مبارزه انگل داخلی
۱۱۲۲۷۰۳۶	اقدامات بهداشتی، قرنطینه ای و نظارت بر معدوم سازی بهداشتی تلفات در واحدهای و مرغداری و دامداری و هماهنگی با بیمه محصولات کشاورزی جهت اعزام کارشناس برای تلفات	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	وزارت کشور (فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران)، وزارت کشور (فرمانداری ها)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	پیشگیری از شیوع بیماری	بازه وقوع سیلاب	درصد پوشش اقدامات بهداشتی، قرنطینه ای و نظارت بر معدوم سازی بهداشتی تلفات در واحدهای مرغداری و دامداری در مناطق سیل زده
۱۱۲۲۷۰۳۷	پوشش کامل یا مناسب واکسیناسیون علیه بیماری های کلستریدیایی، باکتریایی و ویروسی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	ستاد کل نیروهای مسلح (سازمان بسیج مستضعفین)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	پیشگیری از شیوع بیماری	بازه وقوع سیلاب	درصد نوبت سر تحت پوشش واکسیناسیون علیه بیماری های کلستریدیایی، باکتریایی و ویروسی
۱۱۲۲۷۰۳۸	واکسیناسیون جمعیت دامی حساس با استفاده از واکسن مناسب	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	بخش خصوصی	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه، سازمان بسیج مستضعفین	پیشگیری از شیوع بیماری	بازه وقوع اپیدمی	درصد پوشش واکسیناسیون جمعیت دامی حساس با استفاده از واکسن مناسب
۱۱۲۲۷۰۳۹	ترویج استفاده از مواد محرک سیستم ایمنی، پروبیوتیک ها	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	بخش خصوصی	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	پیشگیری از شیوع بیماری	بازه وقوع اپیدمی	درصد افزایش محرک سیستم ایمنی و پروبیوتیک ها

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۱۲۲۷۰۴۰	اعمال مدیریت بهداشتی - قرنطینه‌ای در مناطق و نواحی پرخطر نظیر میادین دام، کشتارگاه‌ها و ...	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ستاد کل نیروهای مسلح (سازمان بسیج مستضعفین)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	پیشگیری از شیوع بیماری	بازه وقوع اپیدمی	درصد نواحی پرخطر دارای مراکز مدیریتی بهداشتی - قرنطینه‌ای
۱۱۲۲۷۰۴۱	اعمال ضوابط قرنطینه‌ای در نواحی مرزی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	گمرک ایران، وزارت کشور (فرمانداری‌ها)، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	پیشگیری از شیوع بیماری	بازه وقوع اپیدمی	درصد پوشش اعمال ضوابط قرنطینه‌ای در نواحی مرزی
۱۱۲۲۷۰۴۲	اجرای برنامه سم‌پاشی مناسب در میادی ورودی کشور	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	بخش خصوصی	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	پیشگیری از شیوع بیماری	بازه وقوع اپیدمی	درصد پوشش اجرای برنامه سم‌پاشی مناسب در میادی ورودی کشور
۱۱۲۲۷۰۴۳	اطلاع‌رسانی به واحدهای پرورش طیور با سن بالا در مناطق در معرض خطر جهت ارسال طیور پایان دوره به کشتارگاه و عدم ادامه پرورش در سن بالا	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	صندوق بیمه کشاورزی، وزارت کشور (فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران)، وزارت کشور (فرمانداری)، وزارت جهاد کشاورزی (امور عشایری)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	پیشگیری از شیوع بیماری	بازه وقوع سیلاب	درصد واحدهای پرورش طیور تحت پوشش برنامه اطلاع‌رسانی
۱۱۲۳۲۰۴۴	توسعه تحقیقات و پژوهش درخصوص پیشگیری و کاهش اثرات آفات نباتی و بیماری‌های گیاهی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی ذی ربط)	وزارت جهاد کشاورزی و سایر دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای شناخت، نوآوری، فناوری و پژوهش‌های بنیادی و کاربردی	مستمر	درصد اختصاص یافته به حوزه پژوهش در زمینه پیشگیری و کاهش اثرات آفات نباتی و بیماری‌های گیاهی نسبت به سال قبل

هدف ۳: اولویت‌دهی و توسعه اقدامات کاهش خطر و سرمایه‌گذاری در راستای افزایش تاب‌آوری

سازمان مدیریت بحران کشور

بیماری‌های دام، طیور و آبزیان

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۱۲۲۷۰۴۵	بررسی خسارات ساختمانی و ساختاری واحدهای پرورشی ناشی از وقوع مخاطراتی همچون زلزله، سیلاب و ... و جایگزینی مجدد دام سالم	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	وزارت کشور	سازمان دامپزشکی کشور، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	جبران خسارت	بازه وقوع سیلاب، دوره خشکسالی	درصد واحدهای تحت پوشش بیمه خسارات ساختمانی و ساختاری واحدهای پرورشی سیل‌زده - نسبت جایگزینی مجدد دام سالم و کنترل شده توسط صندوق بیمه و امور دام به کل دام‌های مورد نیاز جایگزینی

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۱۲۲۷۰۴۶	پرداخت غرامت معدوم سازی کانون های آلوده و جایگزینی مجدد دام سالم و کنترل شده	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور، صندوق بیمه کشاورزی)	وزارت کشور	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	جبران خسارت	بازه وقوع اپیدمی	نسبت جایگزینی مجدد دام سالم و کنترل شده توسط صندوق بیمه و امور دام به کل دام های مورد نیاز جایگزینی

هدف ۴: پاسخ مؤثر به حوادث و سوانح و بازسازی با مشارکت مردم در تمامی ابعاد کالبدی، اقتصادی، اجتماعی،

نهادی و محیط زیستی

آفات نباتی و بیماری های گیاهی

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۱۲۲۷۰۴۷	ایجاد سامانه پایش، پیش بینی و هشدار آفات و امراض نباتی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان حفظ نباتات کشور)	وزارت کشور، سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	پیش آگاهی و پیش بینی به موقع	مستمر	درصد پوشش زیرساخت های اطلاع رسانی پیش آگاهی و پیش بینی به موقع آفات کشاورزی
۱۱۲۲۷۰۴۸	خرید خدمات کارشناسی (کلینیک های گیاه پزشکی) به منظور تداوم عملیات ردیابی و پایش	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان حفظ نباتات کشور)	وزارت کشور	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	پیش آگاهی و هشدار به موقع	مستمر	نسبت تعداد قراردادهای خرید خدمات کارشناسی به تعداد مورد نیاز
۱۱۲۲۷۰۴۹	ایجاد، توسعه و تقویت سیستم های هشدار سریع تحت وب	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان حفظ نباتات کشور)	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	وزارت کشور، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	استقرار ایستگاه های خودکار هواشناسی	بلندمدت	نسبت اجرای برنامه استقرار ۲۰۰۰ دستگاه هواشناسی خودکار (دیتالاگر)

بیماری های دام، طیور و آبزیان

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۱۲۲۷۰۵۰	اطلاع رسانی به دهیاری ها، شوراهای روستایی، تعاونی های دامداران، مرغداران و آبزی پروران جهت پیش بینی تمهیدات و کسب آمادگی های لازم	وزارت جهاد کشاورزی	سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	ارتقای آمادگی در برابر بیماری های دام و طیور	بازه وقوع سیلاب	نسبت دهیاری، شوراهای روستایی و تعاونی های اطلاع رسانی شده به کل (در زمینه پیش بینی تمهیدات و کسب آمادگی های لازم)

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۱۲۲۷۰۵۱	بررسی دقیق و اپیدمیولوژیک کانون‌های بروز بیماری همراه با برداشت نمونه‌های مرضی مناسب	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، بخش خصوصی	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه، ستاد کل نیروهای مسلح	در دسترس بودن اطلاعات صحیح	بازه وقوع اپیدمی	درصد پوشش محدوده بررسی‌های اپیدمیولوژیک از محدوده گسترش بیماری
۱۱۲۲۷۰۵۲ ۱۱۶۰۰۰۴	ضد عفونی معابر در ورودی و محوطه دامداری و اطراف سالن‌ها و محوطه مرغداری توسط پرورش دهنده پس از فروکش نمودن سیلاب	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)، بخش خصوصی	ستاد کل نیروهای مسلح (سازمان بسیج مستضعفین)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	پیشگیری از شیوع بیماری	بازه وقوع سیلاب	درصد دامداری‌ها و مرغداری‌های ضد عفونی شده
۱۱۲۲۷۰۵۳	اجرای برنامه کنترلی بر اساس دستورالعمل اجرایی در کانون‌های بیماری و مناطق اطراف آن	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه و بودجه	کنترل گسترش بیماری	بازه وقوع اپیدمی	درصد پوشش برنامه‌های کنترلی در محدوده شیوع بیماری
۱۱۲۲۷۰۵۴	معدوم سازی جمعیت دام بیمار و حذف و ضد عفونی کانون‌های آلوده (بر حسب نوع بیماری اقدام حذف دام بیماری و برخورد با مبتلایان متفاوت می‌باشد)	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور (فرمانداری‌ها)، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	کنترل گسترش بیماری	دوره خشکسالی، بازه وقوع اپیدمی	درصد دام بیمار معدوم شده
۱۱۲۲۷۰۵۵	اقدام فوری در استقرار پست‌های قرنطینه دامپزشکی در پایانه‌ها، مبادی ورودی، راه‌های مواصلاتی	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	کنترل گسترش بیماری	بازه وقوع اپیدمی	نسبت تعداد اکیپ سیار و ثابت دامپزشکی در پایانه‌ها، مبادی ورودی، راه‌های مواصلاتی به تعداد مورد نیاز
۱۱۲۲۷۰۵۶	اقدامات کنترلی کانون‌های بیماری در حیات وحش و مناطق اطراف آن‌ها و معدوم سازی تلفات در تالاب‌ها، مراتع، آبشخورها، زیستگاه‌ها	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	سازمان حفاظت محیط زیست، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	کنترل گسترش بیماری	بازه وقوع اپیدمی	درصد پوشش مناطق دارای اقدامات کنترلی در مناطق حیات وحش و مناطق اطراف آن
۱۱۲۲۷۰۵۷	انجام هماهنگی‌های لازم با بعضی واحدهای دامداری و مرغداری غیر فعال واقع در مناطق امن تر جهت تخلیه اضطراری و انتقال دام و طیور واحدهای سیل زده در صورت لزوم	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	وزارت نیرو، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	جلوگیری از شیوع بیماری به دام‌های سالم	بازه وقوع سیلاب	درصد تخلیه اضطراری و انتقال دام و طیور به مناطق امن

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۱۲۲۷۰۵۸	اعلام رسمی موارد غیرمترقبه بیماری به مقامات و ارگان های ذی ربط	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه، ستاد کل نیروهای مسلح	آمادگی دستگاه ها برای انجام وظایف پاسخ	بازه وقوع سیلاب	نسبت تعداد اعلام رسمی به موقع به تعداد شیوع بیماری
۱۱۲۲۷۰۵۹	هشدار عمومی در مورد رعایت بهداشت عمومی و توجه به بیماری های مشترک و واگیر دام، طیور و آبزیان	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	اعلام شرایط اضطراری و آماده باش عمومی برای جلوگیری از شیوع بیماری	بازه وقوع سیلاب	نسبت تعداد هشدار عمومی به موقع به تعداد شیوع بیماری
۱۱۲۲۷۰۶۰	برقراری قرنطینه در صورت وقوع بیماری در اطراف کانون های بیماری	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت راه و شهرسازی	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	کنترل گسترش بیماری	دوره خشکسالی	تعداد اکیپ سیار و ثابت
۱۱۲۲۷۰۶۱	تعیین محدوده کنترل و پایش و اعلام ضوابط حمل و نقل دام زنده در مناطق آلوده و پاک	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	وزارت کشور (فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران)، وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور (فرمانداری ها)، سازمان امور عشایر ایران	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	کنترل گسترش بیماری	بازه وقوع اپیدمی، دوره خشکسالی	درصد اجرا و بروز رسانی تعیین وسعت نواحی در نقشه های اپیدمیولوژیک کشور
۱۱۲۲۷۰۶۲	حذف آلودگی از مناطق آلوده	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)	صندوق بیمه کشاورزی، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت کشور (فرمانداری ها)، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان امور عشایر ایران)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه، سازمان حفاظت محیط زیست	بازگشت به شرایط عادی	دوره خشکسالی	درصد پیشرفت حذف آلودگی از مناطق آلوده
۱۱۲۲۷۰۶۳	همکاری در ذخیره سازی مجدد مزارع پرورشی با آبریان سالم و کنترل شده و بازسازی جمعیت مولدین و اصلاح ژنتیکی آن ها	وزارت جهاد کشاورزی (سازمان شیلات ایران)	ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	بازگشت به شرایط عادی	بازه وقوع اپیدمی	درصد ذخیره سازی و بازسازی جمعیت آبریان

۲-۲-۱۲- حوادث حمل و نقل جاده‌ای^۱

هدف ۱: بهبود نظام حکمرانی و توسعه ظرفیت‌ها با تأکید بر مدیریت یکپارچه و هماهنگ

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۲۲۳۰۰۰۱	ایجاد نظام و ساختار رسیدگی دقیق به سوانح ترافیکی ^۲	وزارت راه و شهرسازی	وزارت کشور (فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران)	سازمان برنامه و بودجه	تعیین سیاست‌ها و اقدامات آتی برای جلوگیری از تصادفات مشابه	کوتاه مدت	فاصله زمانی ایجاد نظام و ساختار از زمان لازم‌الاجرا شدن قانون
۱۲۲۳۴۰۰۲	بهبود و توسعه راهکارهای مؤثر مرتبط با اعمال قانون و بازدارندگی از رفتارهای غیر ایمن ^۳	وزارت کشور (فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران (پلیس راهور))	وزارت کشور	سازمان برنامه و بودجه	تقویت زیرساخت‌های کنترلی برای نظارت بر خط رانندگان	کوتاه مدت	درصد مستندسازی تخلفات و تصادفات رانندگی
۱۲۲۳۴۰۰۳	توسعه و بهبود روش‌های نظارت و کنترل تخلف رانندگی تحت تأثیر انواع مواد مخدر و الکل ^۴	وزارت کشور (فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران (پلیس راهور))	وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور	سازمان برنامه و بودجه	کاهش تلفات و صدمات ناشی از رانندگی تحت تأثیر الکل و مخدر	مستمر	تعداد نتایج مثبت تست‌ها به تعداد تست‌های انجام شده از رانندگان (الکل و مواد مخدر) - تعداد تجهیزات شناسایی الکل و مواد مخدر
۱۲۲۳۲۰۰۴ ۱۲۲۳۰۰۰۴	به اشتراک گذاری و انتقال تجربیات ملی در ارتباط با حوادث حمل و نقل جاده‌ای و استفاده از تجربیات بین‌المللی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت راه و شهرسازی	وزارت نیرو، سازمان صداوسیما، جمهوری اسلامی ایران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	وزارت امور خارجه، جمهوری اسلامی ایران، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	ارائه کمک به کشورهای نیازمند و کسب درآمد از طریق صدور دانش فنی، ارتقای دانش داخلی با استفاده از تجربیات بین‌المللی	مستمر	درصد افزایش تعداد تفاهم‌نامه همکاری با کشورهای نیازمند و قراردادهای منعقد شده نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه

^۱ مسئولیت پاسخگویی در این مخاطره با دستگاه مسئول می‌باشد و سازمان مدیریت بحران کشور نقش هماهنگی بین‌سازمانی و یکپارچگی اعمال مدیریت در شرایط وقوع بحران را بر عهده دارد.

^۲ از طریق راه‌اندازی نظام رسیدگی دقیق به سوانح ترافیکی خاص در قالب کمیته‌ای مستقل در ذیل کمیسیون ایمنی راه بدون دخالت در امور قضایی و کارشناسی تصادف تدوین دستورالعمل رسیدگی دقیق به سوانح ترافیکی خاص با تصویب کمیسیون ایمنی راه مشتمل بر نحوه تشخیص و اعلام نیاز به رسیدگی دقیق، موضوع‌های لازم به بررسی دقیق از منظر فنی و مهندسی (نه قضایی)، ترکیب کمیته مستقل رسیدگی و نحوه تنظیم و ارائه گزارش نهایی تشخیص مشکلات و ارائه راهکارهای اجرایی به منظور جلوگیری از سوانح مشابه

^۳ از طریق تشکیل بانک اطلاعاتی تخلفات و تصادفات رانندگی پرخطر

- مستندسازی تخلفات و ایجاد دسترسی کامل کمیسیون ایمنی به بانک اطلاعاتی مذکور

- پیاده‌سازی کامل ضوابط مربوط به ضبط گواهینامه رانندگی، موضوع ماده ۷ قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی مصوب ۱۳۸۹

^۴ از طریق تقویت کنترل هدفمند بر تخلف رانندگی تحت تأثیر انواع مواد مخدر و الکل

- تکمیل و تجهیز مأمورین گشت پلیس راه به دستگاه‌های تست اعتیاد و الکل

- افزایش کنترل‌های تصادفی ناوگان حمل و نقل عمومی بار و مسافر به منظور برخورد با تخلف رانندگی تحت تأثیر انواع مواد مخدر و الکل

- تجهیز و به کارگیری دستگاه تنفس‌سنج (بازدم راننده) در خصوص سنجش میزان الکل موجود در خون رانندگان

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۲۲۳۴۰۰۵ ۱۲۲۳۰۰۰۵	تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت حوادث حمل‌ونقل جاده‌ای در کشور (با تأکید بر پیشگیری و مدیریت خطر)	وزارت کشور، وزارت راه و شهرداری	سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	وضع قوانین جامع، یکپارچه و منسجم	کوتاه‌مدت	درصد اجرای برنامه تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت حوادث حمل‌ونقل جاده‌ای در کشور
۱۲۲۳۰۰۶	ارزیابی، بهبود و اصلاح فرآیند بازدیدهای فنی قبل از سفر در وسایل نقلیه عمومی بار و مسافر ^۱	وزارت راه و شهرداری	وزارت کشور (فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران (پلیس راهور))	سازمان برنامه‌وبودجه	افزایش اطمینان از عدم وجود اشکال در سیستم‌های ایمنی خودرو	کوتاه‌مدت	درصد وسایل نقلیه عمومی بار و مسافر تحت پوشش فرایند اصلاح‌شده بازدید فنی
۱۲۲۳۰۰۷	بهبود و توسعه نظام بازدیدهای دوره‌ای (معاینه فنی) وسایل نقلیه سنگین ^۲	وزارت راه و شهرداری	وزارت کشور (فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران (پلیس راهور))، وزارت صنعت، معدن و تجارت	سازمان برنامه‌وبودجه	افزایش اطمینان از عدم وجود اشکال در سیستم‌های ایمنی خودرو	کوتاه‌مدت	درصد وسایل نقلیه سنگین تحت پوشش بازدیدهای دوره‌ای
۱۲۲۳۱۰۰۸	توسعه استانداردهای ایمنی وسایل نقلیه حمل‌ونقل عمومی ^۳	وزارت صنعت معدن و تجارت	وزارت راه و شهرداری، سازمان ملی استاندارد ایران	سازمان برنامه‌وبودجه	افزایش کیفیت و ارتقای عملکرد ایمنی خودروهای ناوگان عمومی بار و مسافر	میان‌مدت	تعداد استانداردهای ایمنی اجباری شده به تعداد کل استانداردهای لازم (در سال)
۱۲۲۳۰۰۹	توسعه روش‌های نظارت و کنترل شرکت‌ها و مؤسسات حمل‌ونقل کالا و مسافر ^۴	وزارت راه و شهرداری	وزارت کشور (فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران (پلیس راهور))	سازمان برنامه‌وبودجه	کنترل و ارزیابی رانندگان توسط شرکت‌ها	کوتاه‌مدت	تعداد تخلفات پرخطر شناسایی‌شده به تعداد کل تخلفات ثبت‌شده

^۱ از طریق بازنگری و اصلاح رویه بازدید فنی خودروهای باری و مسافری قبل از اعزام در مبادی سفر- تبیین سازوکار نظارت بر عملکرد مدیران فنی

- اصلاح رویه انتخاب (شرایط احراز شغل) و به‌کارگیری مدیر فنی و اطمینان از استقلال حقوقی مدیر فنی

^۲ از طریق الحاق به معاهده ۱۹۹۷ در زمینه ایجاد نظام یکپارچه بازرسی وسایل نقلیه برای وسایل نقلیه سنگین

- توسعه سامانه پایش برخط اطلاعات وضعیت فنی بر اساس بازدیدهای دوره‌ای خودروهای باری و مسافری

- اخذ اختیارات لازم برای تعرفه‌گذاری مناسب معاینه فنی وسایل نقلیه سنگین

- پیاده‌سازی سیستم ارزیابی صلاحیت و نظارت بر صحت عملکرد مراکز معاینه فنی وسایل نقلیه سنگین

- عملیاتی نمودن معاینه فنی بارگیرهای مستقل وسایل نقلیه سنگین

- راه‌اندازی سیستم پیش‌اطار پایان اعتبار معاینه فنی

^۳ از طریق تدوین و اجباری کردن استانداردهای مربوط به برخورد از کنار و برخورد از پشت

- تدوین و اجباری کردن استانداردهای مربوط به استحکام سقف

- تدوین و اجباری کردن استانداردهای مربوط به روشنایی در روز برای وسایل نقلیه- تدوین و اجباری کردن استانداردهای مربوط به سامانه‌های هشدار عدم رعایت فاصله

طولی

- اجرایی کردن استانداردهای حفاظ‌های ایمنی انواع کاربری‌های وسایل نقلیه باری

- تدوین دستورالعمل اجرایی پیاده‌سازی سیستم هشدار نواقص فنی وسایل نقلیه عمومی (FMS)

- تدوین استانداردهای لازم برای جداره تانکرها

^۴ از طریق تهیه بانک اطلاعات تخلفات پرخطر شرکت‌های حمل‌ونقل بار و مسافر و به‌روز نمودن مستمر آن‌ها

- پیش‌بینی تأثیر تخلفات و تصادفات مربوط به شرکت‌های حمل‌ونقل کالا و مسافر در آیین‌نامه رتبه‌بندی آن‌ها- ارزیابی نحوه انجام نظارت و رسیدگی به تخلفات

شرکت‌ها و مؤسسات حمل‌ونقل جاده‌ای در استان‌ها

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۲۲۳۰۰۱۰	توسعه سیستم‌های نظارت و کنترل در سطح شبکه راه‌ها برای رانندگان حرفه‌ای ^۱	وزارت راه و شهرسازی	وزارت کشور (فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران (پلیس راهور))	سازمان برنامه و بودجه	تقویت زیرساخت‌های کنترلی برای نظارت بر خط رانندگان	کوتاه‌مدت	طول راه‌های تجهیز شده به کل راه‌هایی که باید تجهیز شوند- تعداد شرکت‌های حمل‌ونقلی دارای سامانه به کل شرکت‌ها- تعداد تخلفات حادثه‌ساز رانندگان شناسایی شده توسط شرکت‌ها به کل تخلفات
۱۲۲۳۴۰۱۱	کنترل و نظارت هدفمند بر رفتارهای پرخطر رانندگان حمل‌ونقل عمومی برون‌شهری ^۲	وزارت کشور (فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران (پلیس راهور))	وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور	سازمان برنامه و بودجه	نظارت بر رفتار و تخلفات رانندگان و اعمال قانون فوری	کوتاه‌مدت	تعداد تخلفات حادثه‌ساز اعمال قانون شده به ازای تعداد تخلفات ثبت‌شده در سامانه اجرائیات- تعداد پیامک‌های ارسال شده به رانندگان متخلف نسبت به تعداد تخلفات حادثه‌ساز ثبت شده در سامانه اجرائیات
۱۲۲۳۰۰۱۲	توسعه سیستم‌های نظارت و کنترل در خصوص عدم رعایت سرعت و ساعت کاری مجاز در سطح شبکه راه‌ها ^۳	وزارت راه و شهرسازی	وزارت کشور (فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران (پلیس راهور))	سازمان برنامه و بودجه	ایجاد سامانه‌های درون خودرویی به‌منظور کنترل سرعت و ساعت کار	کوتاه‌مدت	تعداد خودروهای تجهیز شده به کل خودروهایی که لازم است سامانه روی آن نصب شود- تعداد تخلفات سرعت اعمال قانون شده به تعداد تخلفات ثبت‌شده- تعداد تصادفات ناشی از خستگی به کل تصادفات

^۱ از طریق تجهیز راه‌ها به ابزارهای کنترلی- توسعه استفاده از سیستم‌های هوشمند در راستای کنترل و نظارت بر تخلفات

- تقویت نظارت در خصوص تخلفات رانندگان حمل‌ونقل بار و مسافر و شرکت‌های حمل‌ونقل بار و مسافر و کارآمدتر شدن کمیسیون‌های ماده ۱۱ و ۱۲

- ایجاد سامانه اطلاعات تخلفات رانندگان عمومی

- اتصال سامانه اعلام کارت هوشمند راننده به سامانه تخلفات رانندگان- راه‌اندازی سامانه اطلاع‌رسانی رانندگان عمومی برای شرکت‌های حمل‌ونقل

- اجرایی نمودن سامانه ارزیابی رفتار رانندگان حمل‌ونقل عمومی برون‌شهری

^۲ از طریق ارسال پیامک به رانندگان در خصوص تخلف سرعت ثبت‌شده توسط سامانه‌های هوشمند در سریع‌ترین زمان ممکن و برخورد پلیس در اولین پاسگاه

- تشدید نظارت و برخورد با تخلف سرعت غیرمجاز

- تشدید نظارت و برخورد با تخلف سبقت غیرمجاز

- تشدید نظارت و برخورد با تخلف تجاوز به چپ

- تقویت نظارت بر ساعات مجاز رانندگی

^۳ از طریق الحاق به کنوانسیون اتحادیه اروپا در ارتباط با کارکنان وسایل نقلیه حمل‌ونقل جاده‌ای بین‌المللی (AETR)

- نظارت بر نحوه عملکرد رانندگان وسایل نقلیه عمومی در راه

- توسعه و تقویت نظارت بر قوانین ساعات مجاز رانندگی ناوگان حمل‌ونقل عمومی در راه‌ها

- اتخاذ اختیارات مصوب لازم به‌منظور نحوه محاسبه و ابلاغ زمان استراحت و کار رانندگان عمومی

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۲۲۳۴۰۱۳ ۱۲۲۳۰۰۱۳	تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت حوادث جاده‌ای (با تأکید بر پیشگیری و مدیریت خطر)	وزارت کشور، وزارت راه و شهرداری	وزارت صنعت، معادن و تجارت	سازمان برنامه‌بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	وضع قوانین جامع، یکپارچه و منسجم	کوتاه‌مدت	درصد اجرای برنامه تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص حوادث جاده‌ای در کشور

هدف ۲: تحقق تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری در مدیریت بحران بر مبنای درک صحیح و همه‌جانبه

از خطر

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۲۲۳۰۰۱۴	راه‌اندازی پایگاه مرکزی و پایگاه‌های استانی ثبت تجربیات و داده‌های اجتماعی مربوط	وزارت راه و شهرداری	-	سازمان برنامه‌بودجه	برنامه‌ریزی‌های آتی برای کمپین‌ها	کوتاه‌مدت	درصد استان‌های دارای پایگاه ثبت تجربیات و داده‌های اجتماعی مربوط
۱۲۲۳۰۰۱۵	توسعه نظام درجه‌بندی ایمنی راه ^۱	وزارت راه و شهرداری	وزارت صنعت، معادن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معننی)	سازمان برنامه‌بودجه	تهیه نقشه‌های پتانسیل خطر مسیرها- اولویت‌بندی کریدورها برای اصلاح	کوتاه‌مدت	طول راه‌های درجه‌بندی شده نسبت به طول کل راه‌هایی که بر اساس سیاست‌گذاری نیاز به بازدید دارند.

وزارت کشور
سازمان مدیریت بحران کشور

^۱ از طریق تدوین چهارچوب درجه‌بندی ایمنی راه‌ها مبتنی بر نظام ارزیابی خطر، توسعه اجرا و به‌کارگیری نظام درجه‌بندی ایمنی در شبکه راه‌ها با ترویج و آموزش مبنای و دستورالعمل مربوطه

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۶۰۰۳۳۲۱	ایجاد، یکپارچه‌سازی و به روزرسانی بانک اطلاعاتی ثبت سوانح ترافیکی و داده‌های ایمنی راه ^۱	وزارت راه و شهرسازی	ستاد کل نیروهای مسلح (پلیس راهور)	سازمان برنامه و بودجه	ایجاد بانک‌های اطلاعاتی یکپارچه برای تشخیص مشکلات و سیاست‌گذاری برای برنامه‌های آتی	کوتاه مدت	درصد پیشرفت ایجاد بانک اطلاعاتی یکپارچه حوادث جاده‌ای
۱۷۰۰۴۲۲۱	آموزش، ترویج عمومی و اطلاع‌رسانی همگانی در حوزه حوادث حمل‌ونقل جاده‌ای	جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، وزارت راه و شهرسازی، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	فرهنگ‌سازی در ارتباط با حوادث حمل‌ونقل جاده‌ای، تغییر رفتار و آموزش رفتار صحیح	مستمر	درصد افزایش برنامه‌های آموزش، ترویج عمومی و اطلاع‌رسانی همگانی نسبت به دوره ۵ ساله قبل

^۱ توسعه سیستم‌های ثبت سوانح ترافیکی و داده‌های ایمنی راه از طریق راه‌اندازی نظام ثبت اطلاعات سوانح ترافیکی و داده‌های ایمنی راه با مدنظر قرار دادن فعالیت‌های زیر:

- جداسازی داده‌های قضایی از داده‌های فنی و مهندسی: در سامانه جامع ثبت سوانح ترافیکی و داده‌های ایمنی، ابتدا داده‌ها مستقل از فرآیندهای در نظر گرفته شده برای بهره‌برداری ثبت می‌گردد، لازم به توضیح است که داده‌هایی که صرفاً قضایی است و دربرگیرنده نظر کارشناسان پلیس است (مانند داده مقصر تصادف، داده علت تامه تصادف) در پایگاه داده سوانح ترافیکی به‌عنوان داده تصادف ثبت نمی‌گردد.
- فراهم آوردن امکان دسترسی به پایگاه داده‌های ایمنی راه در سطوح مختلف اجرایی و تحقیقاتی: در نرم‌افزار مربوط به پایگاه داده تصادفات سطوح مختلف دسترسی برای مدیران، کارشناسان و محققان در نظر گرفته خواهد شد. سطوح دسترسی بر اساس نوع دسترسی (داده‌های ورودی، داده‌های خروجی) و سطح پردازش داده‌ها (داده‌های خام یا داده‌های ترکیبی) متفاوت خواهد بود.
- طراحی سازوکار صحت‌سنجی داده‌های گردآوری شده: استانداردسازی ورود اطلاعات و ارتقای کیفیت اطلاعات سوانح
- طراحی نرم‌افزار جامع و یکپارچه اطلاعات شامل:
 - تهیه دیاگرام‌های جریان داده‌ای
 - اصلاح، تأیید و تصویب لیست داده‌ها توسط نمایندگان سازمان‌های ذی‌ربط
 - تهیه و تصویب ساختار پایگاه داده
 - تهیه و تصویب ساختار رابط کاربری
 - مشخص کردن وظایف هر سازمان در تکمیل اطلاعات سوانح
 - پیاده‌سازی سامانه اطلاعات سوانح و داده‌های ایمنی
 - تکمیل و توسعه زیرساخت‌های سازمانی مربوط به نهاد راهبر و سازمان‌های مسئول در تکمیل داده‌ها
 - تکمیل و توسعه زیرساخت‌های قانونی و حقوقی شامل مشخص کردن الزامات حقوقی و قانونی در راستای اجرای نظام جامع اطلاعات ایمنی راه
 - تکمیل و توسعه زیرساخت‌های تجهیزاتی شامل نرم‌افزارهای موردنیاز، سخت‌افزار و شبکه ارتباطی
 - تکمیل و توسعه زیرساخت‌های منابع انسانی مربوط به ورود اطلاعات، فناوری اطلاعات، پردازش اطلاعات و حوزه‌های تخصصی سوانح
 - تکمیل و توسعه زیرساخت‌های مالی شامل برآورد اولیه سطح برنامه‌ریزی برای بودجه موردنیاز برای اجرای سامانه و تعیین روش‌های تأمین مالی در جهت اجرای سامانه
- استانداردسازی ورود اطلاعات
- تدوین دستورالعمل ورود اطلاعات ایمنی راه
- برنامه آموزش پرسنل برای ورود صحیح اطلاعات
- ارتقای کیفیت اطلاعات ایمنی راه

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۲۱۰۳۰۱۸ ۱۲۲۳۰۰۱۸	تولید محتوا و برنامه‌های آموزشی در ارتباط با حوادث حمل‌ونقل جاده‌ای	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، وزارت راه و شهرسازی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش عمومی	مستمر	درصد افزایش تعداد محتوا و برنامه آموزشی تولیدشده نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۱۲۲۳۲۰۱۹ ۱۲۲۳۰۰۱۹	توسعه آموزش‌های فنی و تخصصی مورد نیاز شاغلین بخش حمل‌ونقل عمومی ^۱	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت راه و شهرسازی	ستاد کل نیروهای مسلح (پلیس راهور)، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	سازمان برنامه و بودجه	آشنایی حرفه‌ای مخاطبین به مهارت‌های تخصصی	مستمر	مدت زمان دوره‌های آموزشی برای هر جامعه مخاطب به ازای هر ۱۰۰ نفر (در سطح ملی و استانی) - تکمیل آموزش ۲۰ درصد مشمولین (رانندگان باری، مسافری، مدیران فنی به صورت جداگانه) در هر سال
۱۲۲۳۲۰۲۰ ۱۲۱۰۴۰۲۰	تدوین سرفصل‌های آموزشی در خصوص رانندگی تدافعی در فرایند آموزش رانندگی و صدور و تمدید گواهینامه	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ستاد کل نیروهای مسلح (پلیس راهور)	وزارت کشور، وزارت راه و شهرسازی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	وزارت راه و شهرسازی (مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی)، سازمان برنامه و بودجه	آموزش مدون رانندگی تدافعی	کوتاه مدت	درصد گواهینامه‌های صادرشده با گذراندن آموزش‌های تدافعی به کل گواهینامه‌ها
۱۲۲۳۰۰۲۱	طراحی و اجرای پویش آگاهی‌بخشی در خصوص تخلفات حادثه‌ساز/ بیماری‌هایی که باعث افزایش خواب‌آلودگی می‌شود.	وزارت راه و شهرسازی	وزارت راه و شهرسازی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کشور، وزارت کشور	ستاد کل نیروهای مسلح (ناجا پلیس راهور)، صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، سازمان برنامه و بودجه	آشنایی رانندگان حرفه‌ای با بیماری‌ها و علائم آن	مستمر	تعداد کمپین‌های آگاهی بخشی طراحی و اجراشده درباره آثار ارتکاب تخلفات حادثه‌ساز/ خواب‌آلودگی در هر سال (برای هر استان یک کمپین از هر کدام تا پایان برنامه)

^۱ از طریق آموزش‌های فنی و تخصصی مورد نیاز رانندگان حرفه‌ای حمل‌ونقل کالا و مسافر

- تدوین و اجرای دوره‌های آموزشی شغلی و مهارتی ویژه رانندگان حمل‌ونقل عمومی
- آموزش‌های فنی و تخصصی مورد نیاز مدیران فنی و عملیاتی شرکت‌ها و مؤسسات حمل‌ونقل کالا و مسافر

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۲۲۳۰۰۲۲	توسعه فرآیند اصلاح نقاط پرتصادف در شبکه راه‌های موجود ^۱	وزارت راه و شهرسازی	ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه‌وبودجه	برنامه رفع نقاط پرتصادف و ایجاد مکانیزم اثربخشی-رفع نقاط پرتصادف	مستمر	تعداد نقاط پرتصادف اصلاح‌شده نسبت به کل نقاط شناسایی‌شده، طول راه‌های اصلاح‌شده بر اساس بازدید به‌عمل‌آمده به طول کل راه‌های بازدید شده
۱۲۲۳۰۰۲۲	بهبود فرآیندهای مدیریت سرعت ^۲	وزارت راه و شهرسازی	ستاد کل نیروهای مسلح (ناجا) پلیس (راهور))	سازمان برنامه‌وبودجه	کاهش شدت تصادفات	میان‌مدت	طول راه‌های مدیریت سرعت شده نسبت به طول راه‌های نیازمند به مدیریت سرعت، تصادفات ناشی از سرعت غیرمجاز به کل تصادفات محور، تعداد تردهای صورت گرفته با سرعت غیرمجاز در هر ۱,۰۰۰,۰۰۰ وسیله-کیلومتر طی شده
۱۲۲۲۵۰۲۳	تدوین دستورالعمل‌های مورد نیاز برای مدیریت سلامت رانندگان حمل بار و مسافر ^۳	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت راه و شهرسازی-ستاد کل نیروهای مسلح (ناجا) پلیس (راهور))	سازمان برنامه‌وبودجه	دستورالعمل‌های مدیریت سلامت	کوتاه‌مدت	درصد پیشرفت تدوین دستورالعمل‌های مورد نیاز برای مدیریت سلامت رانندگان حمل بار و مسافر
۱۲۱۰۴۰۲۴	بهبود و توسعه مدیریت سلامت رانندگان حمل بار و مسافر ^۴	ستاد کل نیروهای مسلح (ناجا) پلیس (راهور))	وزارت راه و شهرسازی-وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	سازمان برنامه‌وبودجه	صدور مجوز رانندگی حرفه‌ای بر اساس معاینات روان‌پزشکی و طب کار	کوتاه‌مدت	تعداد مراکز تست طب کار به تعداد رانندگان حرفه‌ای-تعداد مراکز تست روانشناسی و روان‌سنجی به تعداد رانندگان حرفه‌ای-تعداد رانندگان تست‌شده به تعداد کل رانندگان حرفه‌ای

^۱ از طریق تقسیم‌بندی شبکه راه‌ها و تعیین جوامع مرجع

- تعیین معیارهای شناسایی و اولویت‌بندی نقاط پرتصادف به تفکیک جوامع مرجع

- توسعه نظام مستندسازی نقاط پرتصادف قبل و بعد از اجرای اقدامات ایمن‌سازی

- ارتقای دستورالعمل اجرای بازدید ایمنی در محل وقوع سوانح با هدف شناسایی علل سوانح

- توسعه ضرایب بهبود تصادف برای انواع اقدامات ایمن‌سازی

- تدوین راهنمای فنی برای انتخاب راهکارهای ایمن‌سازی بر اساس میزان اثربخشی اقدامات

- تمرکز بر محدوده ورودی شهرها در محدوده ۳۰ کیلومتری شهر

^۲ از طریق تدوین دستورالعمل تدقیق محدودیت‌های منطقه‌ای سرعت در شبکه راه‌ها.

- اجرای فعالیت‌های تدقیق محدودیت‌های منطقه‌ای سرعت در شبکه راه‌ها با اولویت کریدورهای پرخطر- کنترل سرعت- مستندسازی، پایش و ارزیابی

^۳ • تدوین و اجرای دستورالعمل‌های سنجش و ارزیابی سلامت روانی رانندگان حرفه‌ای شامل تست‌های روان‌سنجی.

• بازبینی و ارتقای دستورالعمل سنجش و ارزیابی سلامت جسمی رانندگان.

^۴ از طریق تهیه بسته سلامت عمومی رانندگان حرفه‌ای شامل:

• ثبت اطلاعات در بانک اطلاعات سلامت رانندگان و اتصال آن به سایر بانک‌های اطلاعاتی (سلامت جسمی، سلامت روانی).

• ایجاد سامانه ارزیابی رفتار رانندگان حمل‌ونقل عمومی برون‌شهری.

• برگزاری دوره‌های آموزشی به‌منظور تبیین نحوه شناسایی، نظارت، کنترل و گزارش موارد مصرف مواد مخدر و الکل.

اصلاح نظام صدور و تمدید کارت سلامت رانندگان حمل بار و مسافر برون‌شهری.

ایجاد مکانیزم بررسی سلامت رانندگان حرفه‌ای توسط افراد ذی‌صلاح برای بازگشت به کار رانندگی در حوادث شدید، شامل ارزیابی سلامت راننده و بررسی خطاهای

مرتبط با سلامت.

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۲۲۳۲۰۲۵	توسعه تحقیقات و پژوهش درخصوص پیشگیری و کاهش حوادث جاده‌ای	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (دانشگاه ها و مراکز تحقیقاتی ذی‌ربط)	وزارت راه و شهرسازی، وزارت صنعت، معدن و تجارت و سایر دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون	سازمان برنامه‌وبودجه ، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای شناخت، نوآوری، فناوری و پژوهش‌های بنیادی و کاربردی	مستمر	درصد اختصاص یافته به حوزه پژوهش در زمینه پیشگیری و کاهش اثرات حوادث جاده‌ای نسبت به سال قبل

هدف ۵: تحقق جامعه‌محوری مدیریت بحران

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۲۲۳۰۰۲۶	استانداردسازی پویش‌ها و برنامه‌های مداخله اجتماعی ^۱	وزارت راه و شهرسازی	وزارت کشور، سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	سازمان برنامه‌وبودجه	ساماندهی پویش‌ها	کوتاه‌مدت	درصد افزایش برگزاری پویش‌های منطقه‌ای و محلی نسبت به دوره ۵ ساله قبل از برنامه

وزارت کشور
سازمان مدیریت بحران کشور

^۱ از طریق تدوین الزامات طراحی برنامه‌ها و پویش‌های ملی و هدایت آن‌ها به‌سوی برگزاری منطقه‌ای و محلی با هدف بومی‌سازی بر اساس پارامترهای اجتماعی. - الزام به هدف‌گذاری بر اساس یافته‌های موثق محلی و منطقه‌ای و ملی (نتیجه افکارسنجی‌های ملی، آمار تصادف‌ها و کشته‌ها و یا مطالعات اکتشافی، برآمده از گفت‌وگو با جوامع محلی). - الزام به پرهیز از موازی‌کاری و یکپارچه کردن برنامه‌ها و پویش‌های هم‌زمان و هم‌موضوع. - مستندسازی برنامه‌های و پویش‌های پیشین، فعلی و پیش‌رو در سامانه‌ای یکپارچه باهدف انباشت تجربه ایجادشده درون سیستمی و کمک به طراحی کمپین‌های پیش‌رو.

۲-۲-۱۳- آلودگی هوا

هدف ۱: بهبود نظام حکمرانی و توسعه ظرفیت‌ها با تأکید بر مدیریت یکپارچه و هماهنگ

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۳۳۳۲۰۰۱	به‌اشتراک‌گذاری و انتقال تجربیات ملی در ارتباط با آلودگی هوا و استفاده از تجربیات بین‌المللی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت راه و شهرسازی، سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت نیرو، سازمان صداوسیما، جمهوری اسلامی ایران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	ارائه کمک به کشورهای نیازمند و کسب درآمد از طریق صدور دانش فنی، ارتقای دانش داخلی با استفاده از تجربیات بین‌المللی	مستمر	درصد افزایش تعداد تفاهم‌نامه همکاری با کشورهای نیازمند و قراردادهای منعقد شده نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه
۱۳۳۳۴۰۰۲ ۱۳۳۴۷۰۰۲	تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت آلودگی هوا در کشور (با تأکید بر پیشگیری و مدیریت خطر)	وزارت کشور، سازمان حفاظت محیط‌زیست	وزارت راه و شهرسازی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	وضع قوانین جامع، یکپارچه و منسجم	کوتاه‌مدت	درصد اجرای برنامه تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت آلودگی هوا در کشور
۱۳۳۳۱۰۰۳	الزام سازندگان خودروها به رعایت آخرین استانداردهای محیط‌زیستی ^۱	وزارت صنعت، معدن و تجارت	سازمان ملی استاندارد ایران، وزارت کشور	سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان برنامه‌وبودجه	تولید خودروی غیر دیزلی یورو ۴، تولید خودرو دیزلی با استاندارد یورو ۶ یا یورو ۴+DPF و یا یورو ۵+EEV	کوتاه‌مدت	درصد تعداد خودروی تولیدی غیراستاندارد به کل تولید
۱۳۳۳۴۰۰۴ ۱۳۳۳۰۰۰۴	معاینه فنی و حصول اطمینان از سلامت محیط‌زیستی خودرو ^۲	وزارت کشور، وزارت راه و شهرسازی	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان برنامه‌وبودجه	ایجاد و نگهداری مستمر ساختار یکپارچه معاینه فنی، ارتقا و اصلاح حدود مجاز معاینه فنی	مستمر	نسبت تعداد خودروهای دارای معاینه فنی به کل خودروها
۱۳۶۰۴۰۰۵	اسقاط و از رده خارج نمودن وسایل نقلیه فرسوده ^۳	تولیدکنندگان و واردکنندگان خودرو	وزارت صنعت، معدن و تجارت	وزارت کشور (فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران)، سازمان برنامه‌وبودجه	کاهش تولید آلایندگی	مستمر	نسبت خودروی فرسوده خارج شده به تعداد کل خودروهای فرسوده موجود

^۱ ماد ۴ آیین‌نامه ماده ۲ قانون هوای پاک^۲ مصوبه مورخ ۹۳/۲/۱۰ هیئت‌وزیران- ماده ۱۵ آیین‌نامه ماده ۲ قانون هوای پاک- ماده ۶ قانون هوای پاک^۳ ماده ۸ قانون هوای پاک- تبصره ماده ۴ و ماده ۱۱ آیین‌نامه ماده ۲ قانون هوای پاک

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۳۲۴۰۰۶ ۱۳۲۴۷۰۰۶	تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت آلودگی هوا (با تأکید بر پیشگیری و مدیریت خطر)	وزارت کشور، سازمان حفاظت محیط‌زیست	وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت راه و شهرسازی، وزارت نیرو، وزارت نفت	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	وضع قوانین جامع، یکپارچه و منسجم	کوتاه‌مدت	درصد اجرای برنامه تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص آلودگی هوا در کشور

هدف ۲: تحقق تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری در مدیریت بحران بر مبنای درک صحیح و همه‌جانبه از خطر

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۳۲۴۷۰۰۷	تهیه و به‌روزرسانی سیاهه انتشار کلان‌شهرها ^۱	سازمان حفاظت محیط‌زیست	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	سازمان برنامه‌وبودجه	تعیین سهم انواع منابع آلاینده (متحرک و ساکن) (هر ۵ سال یک‌بار)	بلندمدت	نسبت تعداد شهرهای آلوده دارای سیاهه انتشار به کل شهرهای آلوده
۱۳۲۴۷۰۰۸	شناسایی مراکز تولید آلودگی خارج از شهرها	سازمان حفاظت محیط‌زیست	وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت جهاد کشاورزی	استانداری‌ها، سازمان برنامه‌وبودجه	تعیین میزان تأثیر بر آلودگی شهر (هر ۵ سال یک‌بار)	بلندمدت	نسبت تعداد مطالعات تکمیل‌شده به تعداد مطالعات لازم
۱۳۱۰۳۰۰۹	اطلاع‌رسانی به مردم در طول سال ^۲	سازمان صداوسیما، جمهوری اسلامی ایران	سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	پخش مطالب رایگان آموزشی سازمان محیط‌زیست در صداوسیما	مستمر	نسبت تعداد روزهای اطلاع‌رسانی به ۳۶۵
۱۳۲۲۱۰۱۰	توسعه و به‌کارگیری دولت الکترونیک ^۳	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	وزارتخانه‌ها	سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان برنامه‌وبودجه	توسعه زیرساخت‌های الکترونیکی خدمات رسانی در بخش دولتی و عمومی به‌منظور کاهش سفرهای درون‌شهری	مستمر	نرخ رشد توسعه و به‌کارگیری دولت الکترونیک (افزایش ۵۰٪ نسبت به سال قبل)
۱۳۲۳۶۰۱۱	بهبود کیفیت انواع سوخت شامل بنزین و نفت گاز ^۴	وزارت نفت	سازمان ملی استاندارد ایران	سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان برنامه‌وبودجه	تولید و توزیع بنزین و نفت گاز یورو ۴ در کلان‌شهرها	کوتاه‌مدت	نسبت میزان تولید طبق استاندارد به کل تولید سوخت
۱۳۲۳۱۰۱۲	تولید خودروی برقی	وزارت صنعت، معدن و تجارت	سازمان حفاظت محیط‌زیست	ستاد کل نیروهای مسلح، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	کاهش تولید آلاینده‌ی خودرویی	مستمر	تولید خودروی برقی به تعداد ۱۰٪ کل در سال پنجم

^۱ ماده ۲۴ آیین‌نامه ماده ۲ قانون هوای پاک

^۲ بند ۳-۸ مصوبه ۹۳/۲/۱۰

^۳ بند ۱-۹ مصوبه مورخ ۹۳/۲/۱۰ هیئت‌وزیران

^۴ ماده ۲ و ۳ آیین‌نامه ماده ۲ قانون هوای پاک

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۳۲۳۶۰۱۳	کنترل و بازیافت آلاینده‌های بخارات بنزین (طرح کهاب) ^۱	وزارت نفت	سازمان ملی استاندارد ایران	وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان برنامه و بودجه	کاهش آلاینده‌های ناشی از بخارات بنزین در جایگاه‌های عرضه سوخت، تانکرها و انبارهای نفت	مستمر	نسبت تعداد جایگاه‌ها/ تانکرها/ انبارهای مجهز به تعداد کل
۱۳۲۳۱۰۱۴	توسعه موتورسیکلت برقی ^۲	وزارت صنعت، معدن و تجارت	وزارت کشور، شهرداری‌ها	سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان برنامه و بودجه	کاهش ذرات معلق و آلاینده‌های گازی ناشی از موتورسیکلت‌های بنزینی	مستمر	افزایش سالیانه ۱۰٪ سهم فروش موتوربرقی نسبت به کل تعداد تولیدی
۱۳۲۲۵۰۱۵	مطالعات برآورد سالانه هزینه‌های مستقیم آلودگی هوا ^۳	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت امور اقتصادی و دارایی	سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان برنامه و بودجه	تعیین هزینه‌های ناشی از آلاینده‌های هوا در راستای تبیین نقشه راه جهت تخصیص بودجه به طرح‌های کاهش آلودگی هوا	مستمر	حداقل ۲ مطالعه در سال
۱۳۲۴۲۰۱۶	آموزش، ترویج عمومی و اطلاع‌رسانی همگانی در ارتباط با آلودگی هوا ^۴	جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران	صدادوسیمای جمهوری اسلامی ایران، سازمان حفاظت محیط زیست، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	پخش مطالب رایگان آموزشی سازمان محیط زیست در صداوسیما، ۵۰ برنامه آموزشی در سال	مستمر	نسبت تعداد برنامه‌های آموزشی به ۵۰ برنامه آموزشی در سال
۱۳۲۳۲۰۱۷ ۱۳۲۳۹۰۱۷	تعلیم و آموزش بدو خدمت و ضمن خدمت برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در ارتباط با آلودگی هوا	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت نیرو	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران	ارتقای دانش کارکنان	مستمر	درصد اجرای برنامه آموزش‌های مستمر بدو خدمت و ضمن خدمت برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در ارتباط با آلودگی هوا

^۱ بند ۱ احکام منابع ساکن مصوبه مورخ ۹۵/۴/۲ و ۱-۳ مصوبه مورخ ۹۳/۲/۱۰

^۲ ماده ۱۴ احکام منابع متحرک مصوبه مورخ ۹۵/۴/۲

^۳ ماده ۲۲ آیین‌نامه ماده ۲ قانون هوای پاک

^۴ بند ۳-۸ مصوبه ۹۳/۲/۱۰

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۳۲۳۲۰۱۸	تعریف، تدوین و اجرای دوره‌های آموزشی اختصاصی برای مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و مجریان ذی‌ربط در ارتباط با آلودگی هوا	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت نیرو	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش خطر، افزایش کارآمدی دستگاه‌های اجرایی	مستمر	درصد افزایش تعداد دوره‌های آموزشی اختصاصی برای مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و مجریان ذی‌ربط در ارتباط با آلودگی هوا نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۱۳۱۰۳۰۱۹	تولید محتوا و برنامه‌های آموزشی در ارتباط با مخاطره آلودگی هوا	سازمان صداوسیما، جمهوری اسلامی ایران	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت نیرو	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش عمومی	مستمر	درصد افزایش تعداد محتوا و برنامه آموزشی تولیدشده نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۱۳۲۲۰۰۲۰ ۱۳۲۳۲۰۲۰	افزایش دانش و مهارت دانش‌آموزان و دانشجویان در به حداقل رساندن آسیب‌های ناشی از مخاطره آلودگی هوا	وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت نیرو، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور، وزارت صنعت، معدن و تجارت	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش دانش‌آموزان و دانشجویان	مستمر	درصد افزایش برنامه‌های آموزشی دانش‌آموزان و دانشجویان در ارتباط با مخاطره آلودگی هوا نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۱۳۲۳۴۰۲۱	افزایش سرانه فضای سبز در شهرها و حريم آنها به میزان مندرج در طرح جامع و تفصیلی شهرها	وزارت کشور	-	وزارت نیرو، سازمان برنامه و بودجه	اجرای کامل طرح جامع	میان‌مدت	نرخ رشد سرانه فضاهای سبز شهری (درصد پیشرفت برنامه)
۱۳۲۳۴۰۲۲	توسعه سیستم حمل‌ونقل عمومی (اتوبوس، مترو) ^۱	وزارت کشور	-	وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان برنامه و بودجه	افزایش تعداد اتوبوس‌ها/ ایستگاه مترو	مستمر	نسبت تعداد اتوبوس/ایستگاه مترو موجود به تعداد موردنیاز

^۱ تبصره ۱ ماده ۸ قانون هوای پاک-بند ۵ مصوبه مورخ ۹۵/۴/۲ هیئت وزیران

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۳۲۳۴۰۲۳	مدیریت حمل‌ونقل و تقاضای سفر ^۱	وزارت کشور	سازمان حفاظت محیط‌زیست	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	طراحی و ساماندهی حمل‌ونقل عمومی به‌نحوی که ضمن کاهش آلودگی هوا، جوابگوی سفرهای شهری باشد.	مستمر	افزایش سالیانه ۵٪ سهم حمل‌ونقل عمومی در شهر تا رسیدن به سهم ۷۵٪
۱۳۲۳۴۰۲۴	الزام تجهیز خودروهای دیزلی به فیلتر ذرات ^۲	وزارت کشور	ستاد کل نیروهای مسلح (پلیس راهور)	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، سازمان برنامه‌وبودجه	کاهش انتشار ذرات معلق ناشی از خودروهای دیزلی	مستمر	نسبت تعداد فیلتر نصب‌شده به تعداد خودروهای دیزلی تولیدی/ موجود
۱۳۲۳۴۰۲۵	افزایش محدوده جغرافیایی کنترل تردد به کل شهر ^۳	وزارت کشور	وزارت راه و شهرسازی، ستاد کل نیروهای مسلح (پلیس راهور)	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، سازمان برنامه‌وبودجه	کاهش تردد وسایل نقلیه موتوری در محدوده طرح کاهش کلان‌شهرها	کوتاه‌مدت	میزان کاهش شاخص AQI
۱۳۲۳۴۰۲۶	تعویض کاتالیست تاکسی‌ها ^۴	وزارت کشور	سازمان حفاظت محیط‌زیست	سازمان برنامه‌وبودجه	کاهش آلاینده‌های گازی ناشی از تاکسی‌ها	مستمر	۱۰٪ کل تاکسی‌ها در سال
۱۳۲۳۱۰۲۷ ۱۳۲۳۷۰۲۷	توقف مصرف مازوت و سوخت غیراستاندارد در صنایع و نیروگاه‌ها ^۵	وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت نیرو	وزارت نفت	سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان برنامه‌وبودجه	الزام به کارگیری سوخت استاندارد برای مراکز صنعتی- نیروگاه‌هایی که به علت مصرف مازوت بیش از سی روز حدود مجاز انتشار آلاینده‌گی را رعایت نکنند، ملزم به نصب تجهیزات کاهش نشر آلاینده‌های هوا هستند.	کوتاه‌مدت	کاهش سالیانه ۲۵٪ از توزیع سوخت مایع به سوخت گاز
۱۳۲۳۱۰۲۸	جلوگیری از تولید خودروی گازسوز کارگاهی	وزارت صنعت، معدن و تجارت	سازمان حفاظت محیط‌زیست	ستاد کل نیروهای مسلح، سازمان برنامه‌وبودجه	کاهش خطرات ناشی از تولید غیراستاندارد	مستمر	نسبت تعداد تبدیل کارگاهی به کل تولید گازسوز
۱۳۲۳۰۰۲۹	ارائه الگو (مدل) پیش‌بینی آلودگی هوا برای کلان‌شهرها ^۶	وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)	سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان نقشه برداری کشور	سازمان برنامه‌وبودجه	تسهیل مدیریت مناسب آلودگی هوا در کلان‌شهرها	مستمر	نسبت تعداد شهرهای آلوده دارای مدل به کل شهرهای آلوده
۱۳۲۳۱۰۳۰	تدوین برنامه‌های کاهش آلاینده‌گی صنایع	وزارت صنعت، معدن و تجارت	سازمان حفاظت محیط‌زیست	سازمان برنامه‌وبودجه	کاهش آلاینده‌های تولیدشده توسط صنایع	بلندمدت	درصد صنایع دارای برنامه کاهش آلاینده‌گی

^۱ ماده ۷ قانون هوای پاک^۲ بند ۳-۲ و ۴-۱ مصوبه مورخ ۹۳/۲/۱۰^۳ به‌صورت موردی- بند ۱ احکام منابع متحرک مصوبه ۹۵/۴/۲ هیئت‌وزیران.^۴ بند ۱-۲ مصوبه مورخ ۹۳/۲/۱۰^۵ ماده ۱۳ قانون هوای پاک- ماده ۲۳ آیین‌نامه ماده ۲ قانون هوای پاک.^۶ ماده ۲۴ آیین‌نامه ماده ۲ قانون هوای پاک.

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۳۳۰۰۳۱	تعیین جرائم متناسب با میزان آلاینده‌گی برای واحدهای آلاینده صنعتی و تولیدی	قوه قضائیه	وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان حفاظت محیط‌زیست	سازمان برنامه‌وبودجه	ترغیب واحدهای صنعتی و تولیدی برای استفاده از فناوری‌هایی با آلاینده‌گی کمتر	مستمر	نسبت واحدهای صنعتی و تولیدی آلاینده جریمه‌شده به کل واحدهای صنعتی و تولیدی آلاینده
۱۳۳۳۲۰۳۲	توسعه تحقیقات و پژوهش درخصوص پیشگیری و کاهش خطر آلودگی هوا	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی ذی‌ربط)	وزارت راه و شهرسازی، سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت صنعت، معدن و تجارت و سایر دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای شناخت، نوآوری، فناوری و پژوهش‌های بنیادی و کاربردی	مستمر	درصد اختصاص‌یافته به حوزه پژوهش در زمینه پیشگیری و کاهش اثرات آلودگی هوا نسبت به سال قبل

هدف ۴: پاسخ مؤثر به حوادث و سوانح و بازسازی با مشارکت مردم در تمامی ابعاد کالبدی، اقتصادی، اجتماعی، نهادی و محیط‌زیستی

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۳۳۳۴۰۳۳	تعطیلی ادارات و مدارس در صورت آلودگی هوا بیش‌ازحد مجاز ^۱	وزارت کشور (استانداری‌ها)	وزارت آموزش‌وپرورش	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	کاهش تماس و تأثیر آلودگی هوا بر دانش‌آموزان و کاهش تردد	مستمر	نسبت تعداد روزهای تعطیلی ادارات و مدارس به روزهای آلوده
۱۳۳۳۴۰۳۴	تعطیلی مراکز و صنایع آلوده‌کننده نظیر صنایع و نیروگاه‌های استفاده‌کننده از سوخت مازوت در صورت آلودگی هوا بیش‌ازحد مجاز	وزارت کشور	وزارت صنعت، معدن و تجارت	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	کاهش آلودگی هوا	مستمر	نسبت تعداد روزهای تعطیلی مراکز و صنایع آلوده‌کننده نظیر صنایع و نیروگاه‌های استفاده‌کننده از سوخت مازوت به روزهای آلوده

وزارت کشور
سازمان مدیریت بحران کشور

^۱ بر مبنای دستورالعمل مواقع اضطراری آلودگی هوا ماده ۳ قانون هوای پاک

۲-۲-۱۴- ازدحام جمعیت

هدف ۱: بهبود نظام حکمرانی و توسعه ظرفیت‌ها با تأکید بر مدیریت یکپارچه و هماهنگ

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۴۲۳۴۰۰۱	طراحی ساختار و تدوین شرح وظایف در مدیریت ازدحام جمعیت در اثر مخاطرات طبیعی و انسان‌ساخت و ظرفیت‌سنجی	وزارت کشور	وزارت کشور، سازمان مدیریت بحران کشور	سازمان برنامه‌وبودجه	برنامه مدون مدیریت جامع خطر مخاطره ازدحام جمعیت در شهرها و روستاها	کوتاه‌مدت	تحقق ۲۵ درصدی طراحی ساختار مدیریت ازدحام جمعیت در هر شهر و روستا که در هر سال دارای این برنامه می‌شوند
۱۴۲۳۴۰۰۲	ایجاد سیستم و برنامه یکپارچه و هماهنگ مدیریت خطر حوادث و سوانح و تعیین نقش‌ها و مسئولیت‌های نهادها و گروه‌های مختلف کنشگران/ذینفعان در خصوص مخاطره ازدحام جمعیت	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)	سایر دستگاه‌های مرتبط موضوع ماده ۲ قانون	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	ایجاد سیستم یکپارچه و برنامه تعیین نقش‌ها و مسئولیت‌ها	کوتاه‌مدت	تحقق ۲۵ درصدی پیشرفت کار سیستم و برنامه یکپارچه مدیریت خطر در خصوص مخاطره ازدحام جمعیت
۱۴۲۳۴۰۰۳	تقویت و توسعه همکاری‌های بین‌المللی در مرحله پیشگیری و کاهش خطر و اثرات ناشی از آن	وزارت کشور	وزارت امور خارجه، سازمان مدیریت بحران کشور	دفاتر سازمان ملل متحد مستقر در تهران و نهادهای بین‌المللی و منطقه‌ای، سازمان برنامه‌وبودجه	هماهنگی‌های خارجی و داخلی - برنامه‌های آموزشی خارجی و داخلی - موافقت‌ها اعم از موافقت‌نامه، یادداشت تفاهم و غیره	میان‌مدت	تعداد هماهنگی‌های انجام‌شده داخلی و خارجی تبادل هیئت‌ها، سفرها، برنامه‌های آموزشی، تعداد توافقات اعم از موافقت‌نامه، یادداشت تفاهم و غیره
۱۴۲۳۴۰۰۴	تدوین و توسعه سازوکارهای اجرایی و نظارتی در خصوص عملیاتی نمودن تاب‌آوری در برابر مخاطره ازدحام جمعیت	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)	ستاد کل نیروهای مسلح (سازمان بسیج مستضعفین)، وزارت کشور، شوراهای اسلامی شهرها و روستاها	قوه قضائیه، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	سازوکارهای اجرایی و نظارتی	میان‌مدت	تحقق ۲۵ درصدی پیشرفت کار در خصوص تدوین و توسعه سازوکارهای اجرایی و نظارتی در خصوص عملیاتی نمودن تاب‌آوری در برابر مخاطره ازدحام جمعیت به‌طور سالیانه
۱۴۲۳۰۰۰۵ ۱۴۲۲۵۰۰۵	تدوین ضوابط (قانون، ضوابط و مقررات، بخشنامه و ...) به‌منظور کاهش خطر ناشی از ازدحام جمعیت و مدیریت متناسب آن	وزارت راه و شهرسازی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	دستگاه‌های مرتبط موضوع ماده ۲ قانون	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	قانون، ضوابط و مقررات	میان‌مدت	تحقق ۵۰ درصدی سالیانه تدوین دستورالعمل‌ها، آئین‌نامه‌ها و موارد مشابه به‌طور سالیانه به‌منظور کاهش خطر ناشی از ازدحام جمعیت و مدیریت متناسب آن

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۴۲۴۰۰۰۶	طراحی، تقویت و توسعه نظام پایش و ارزیابی مدیریت خطر ازدحام جمعیت	سازمان مدیریت بحران کشور	ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت کشور (استانداری ها، فرمانداری ها، شهرداری ها)	سازمان برنامه و بودجه	نظام پایش و ارزیابی	کوتاه مدت	نسبت شهرداری های برخوردار از نظام پایش و ارزیابی مدیریت خطر ازدحام جمعیت، به کل شهرداری های کشور
۱۴۲۴۲۰۰۷ ۱۴۲۳۴۰۰۷	ارتقای فرهنگ مدیریت خطر حوادث و سوانح مبتنی بر جامعه و تقویت صلاحیت های حرفه ای کنشگران مدیریت خطر حوادث و سوانح از طریق تهیه و تدوین برنامه آموزش و ارزیابی هدفمند آن	جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، وزارت کشور	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	تعداد آموزش های متناسب و مناسب ارائه شده در بازه های زمانی مشخص. به طور مثال ۶ ماهه و یا یک ساله	کوتاه مدت	تحقق ۲۵ درصدی پیشرفت کار در هر فصل در تعداد شهرهایی که برای ارتقای فرهنگ مدیریت خطر حوادث و سوانح مبتنی بر جامعه و تقویت صلاحیت های حرفه ای کنشگران مدیریت خطر حوادث و سوانح از طریق تهیه و تدوین برنامه آموزش و ارزیابی هدفمند آن
۱۴۲۳۴۰۰۸	تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص مدیریت ازدحام جمعیت (با تأکید بر پیشگیری و مدیریت خطر)	وزارت کشور	ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	وضع قوانین جامع، یکپارچه و منسجم	کوتاه مدت	درصد اجرای برنامه تنقیح قوانین، تعیین قوانین ناسخ و منسوخ و ساماندهی قوانین پراکنده و غیرمنسجم در خصوص ازدحام جمعیت در کشور
۱۴۲۳۴۰۰۹ ۱۴۲۳۰۰۰۹	به اشتراک گذاری و انتقال تجربیات ملی در ارتباط با ازدحام جمعیت و استفاده از تجربیات بین المللی	وزارت کشور، وزارت راه و شهرسازی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	ارائه کمک به کشورهای نیازمند و کسب درآمد از طریق صدور دانش فنی، ارتقای دانش داخلی با استفاده از تجربیات بین المللی	مستمر	درصد افزایش تعداد تفاهم نامه همکاری با کشورهای نیازمند و قراردادهای منعقد شده نسبت به دوره ۵ ساله قبل از اجرای برنامه

سازمان مدیریت بحران کشور

هدف ۲: تحقق تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری در مدیریت بحران بر مبنای درک صحیح و همه‌جانبه از خطر

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۴۲۳۴۰۱۰	تحلیل فضایی حرکت جمعیت در زمان ازدحام ناشی از مخاطرات طبیعی و انسان‌ساخت	وزارت کشور	ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت راه و شهرسازی، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	شناخت فضا و تحلیل کالبدی معابر کند، گره‌های ترافیکی، مسیرهای دارای مشکل و نحوه جریان حرکت مردم و مدیریت آن	کوتاه‌مدت	درصد تحقق برنامه در هر سال (و خروجی تحلیل‌های تمرین اضطراری از نوع مانور دورمیزی مبنی بر موفقیت و عدم کشته و زخمی شدن افراد- سطح آمادگی (۱، ۲ یا ۳) که بر اساس وسعت، امکانات درگیر و موارد مشابه مشخص می‌گردد).
۱۴۲۳۴۰۱۱	تهیه نقشه تحلیل در مقیاس محله/ ناحیه/ منطقه در خصوص ازدحام جمعیت	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، شهرداری‌ها	ستاد کل نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح، سازمان نقشه‌برداری کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	نقشه شناخت فضا و تحلیل کالبدی شهری و زیر تقسیمات آن	کوتاه‌مدت	درصد تعداد محلات، نواحی و مناطق شهرداری در هر شهر که دارای نقشه تحلیل محله، ناحیه و منطقه شهرداری در خصوص ازدحام جمعیت شده‌اند
۱۴۲۲۵۰۱۲	تهیه و تدوین نقشه عارضه‌یابی خطر ازدحام جمعیت ^۱	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور (مرکز مطالعات شهری و روستایی))، ستاد کل نیروهای مسلح (فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح))	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	نقشه سطح‌بندی خطر و نقاط حساس، گره‌ها، نقاط، مناطق و مسیرهای داغ، گرم و سرد انواع معابر عمومی اعم از خیابان‌های محلی، جمع و پخش‌کننده، دسترسی، شریانی ۱ و ۲ و ... و تقسیم‌بندی آن بر اساس ازدحام جمعیت	کوتاه‌مدت	تحقق ۲۰ درصدی تهیه و تدوین عارضه‌یابی خطر ازدحام جمعیت در شهرهایی که دارای این نوع نقشه خواهند شد

¹ Crowd Crush Risk Level Diagnosis Map Formulation

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۴۲۳۴۰۱۳	برنامه نهاده‌سازی استفاده از فناوری‌های نوین در کاهش خطر مخاطره ازدحام جمعیت (مانند ماهواره، پهپاد، تحلیل تصاویر، ITS، IOT، شبکه عصبی و ...)	وزارت کشور	وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	شیوه‌نامه به کارگیری فناوری	کوتاه مدت	تحقق ۲۵ درصدی فصلی برنامه نهاده‌سازی استفاده از فناوری‌های نوین در کاهش خطر مخاطره ازدحام جمعیت
۱۴۲۳۴۰۱۴	تهیه نقشه خطر ازدحام جمعیت شهری	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)	وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)، فرمانداری‌ها، شهرداری‌ها (محدوده بین حریم قانونی شهرها و جاده)، وزارت راه و شهرسازی، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	نقشه شناخت فضا و تحلیل کالبدی کلان شهری و بین کلات شهری	کوتاه مدت	تحقق ۲۰ درصدی تهیه نقشه خطر ازدحام جمعیت شهری و مشخص شدن محدوده‌های پرخطر
۱۴۲۳۴۰۱۵ ۱۴۲۲۵۰۱۵	عملیاتی نمودن استفاده از فناوری‌های نوین و به روز در راستای کنترل هوشمند و جلوگیری از ازدحام جمعیت	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت راه و شهرسازی، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	فناوری‌های نوین و به روز در راستای کاهش خطر مخاطرات طبیعی	میان مدت	تحقق ۵۰ درصدی فصلی عملیاتی نمودن استفاده از فناوری‌های نوین و به روز در راستای کنترل هوشمند و جلوگیری از ازدحام جمعیت و عملیاتی نمودن استفاده از هر فناوری جدید در دو فصل از هر سال (تعداد ۴ مورد برای مدت ۲ سال)
۱۴۲۴۲۰۱۶	آموزش، ترویج عمومی و اطلاع رسانی همگانی (شهری، روستایی و عشایر) با رویکرد مردم غیر سازمان دهی شده و مردم سازمان دهی شده (سمن‌ها)	جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران	سازمان صداوسیما، جمهوری اسلامی ایران، سازمان تبلیغات اسلامی، وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، دفتر آموزش‌های شهروندی و سمن‌ها، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان امور عشایر)، وزارت آموزش و پرورش، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	ارتقای سطح آمادگی مردم عادی و سمن‌ها، فرهنگ سازی، تغییر رفتار و آموزش رفتار صحیح	مستمر	درصد افزایش برنامه‌های آموزش، ترویج عمومی و اطلاع رسانی همگانی نسبت به دوره ۵ ساله قبل

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۴۲۳۴۰۱۷ ۱۴۲۳۲۰۱۷ ۱۴۲۳۹۰۱۷	تعلیم و آموزش بدو خدمت و ضمن خدمت برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در ارتباط با ازدحام جمعیت	وزارت کشور، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)	وزارت راه و شهرسازی ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت نیرو، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت جهاد کشاورزی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش کارکنان	مستمر	درصد اجرای برنامه آموزش‌های مستمر بدو خدمت و ضمن خدمت برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در ارتباط با ازدحام جمعیت
۱۴۲۳۲۰۱۸	تعریف، تدوین و اجرای دوره‌های آموزشی اختصاصی برای مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و مجریان ذی‌ربط در ارتباط با ازدحام جمعیت	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت راه و شهرسازی، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت کشور، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	کاهش خطر، افزایش کارآمدی دستگاه‌های اجرایی	مستمر	درصد افزایش تعداد دوره‌های آموزشی اختصاصی برای مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و مجریان ذی‌ربط در ارتباط با ازدحام جمعیت نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۱۴۱۰۳۰۱۹ ۱۴۲۳۴۰۱۹	تولید محتوا و برنامه‌های آموزشی در ارتباط با مخاطره ازدحام جمعیت	سازمان صداوسیما، جمهوری اسلامی ایران، وزارت کشور	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت راه و شهرسازی	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش عمومی	مستمر	درصد افزایش تعداد محتوا و برنامه آموزشی تولیدشده نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۱۴۲۲۰۰۲۰ ۱۴۲۳۲۰۲۰	افزایش دانش و مهارت دانش‌آموزان و دانشجویان در به حداقل رساندن آسیب‌های ناشی از مخاطره ازدحام جمعیت	وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور)، وزارت راه و شهرسازی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، وزارت کشور	سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای دانش دانشجوین	مستمر	درصد افزایش برنامه‌های آموزشی دانش‌آموزان و دانشجویان در ارتباط با مخاطره ازدحام جمعیت نسبت به دوره ۵ ساله قبل
۱۴۲۳۴۰۲۱ ۱۴۲۲۵۰۲۱	انجام پروژه‌های مطالعاتی و تحقیقاتی جامعه‌شناختی و روان‌شناختی مدل رفتارهای بومی و بررسی و شناخت ویژگی‌های عکس‌العملی مردم در اجتماعات	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	مطالعات و تحقیقات	کوتاه‌مدت	نسبت تعداد شهرها و روستاهای برخوردار از تحقیقات و مطالعات جامعه‌شناختی و روان‌شناختی مدل رفتارهای بومی ازدحام جمعیت به کل شهرها و روستاهای کشور (به تفکیک)

کد	اقدامات اولویت دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۴۲۳۴۰۲۲ ۱۴۲۲۵۰۲۲	طراحی و توسعه نرم افزارها و اپلیکیشن های قابل استفاده عمومی مبتنی بر موبایل در خصوص شناخت فضا و تحلیل کالبدی، تحلیل جریان های حرکت جمعیت جاری و نقاط پرتراکم جمعیتی با دید پیشگیرانه و مدیریت خطر و دسترسی راحت مردم به اطلاعات مرتبط با آن ها برای مدیریت بهتر شرایط و جلوگیری بحران ها	وزارت کشور (سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور)، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (سازمان اورژانس کشور)	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری	جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	انواع نرم افزار مبتنی بر تلفن همراه	میان مدت	نسبت پوشش اطلاعات مربوط به سکونتگاه ها در نرم افزار به کل مساحت سکونتگاه های شهری و روستایی
۱۴۲۲۵۰۲۳	تدوین سند راهبردی و استراتژی های کلان مدیریت ازدحام جمعیت متناسب با شرایط اجتماعی، محیطی و جغرافیایی در برابر بیماری های واگیر	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت کشور (سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	سند راهبردی	میان مدت	تحقق ۲۵ درصد پیشرفت کار برای هر شهر در هر نیمسال (۶ ماه) در خصوص تدوین سند راهبردی و استراتژی های کلان مدیریت ازدحام جمعیت متناسب با شرایط اجتماعی، محیطی و جغرافیایی
۱۴۲۳۴۰۲۴	تدوین و توسعه دستورالعمل ها و سازوکارهای فضاهای چندمنظوره و مبلمان سیار شهری برای مناسبت های خاص	وزارت کشور (سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور)	جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (سازمان اورژانس کشور)، وزارت کشور	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	دستورالعمل، مکانیزم و سازوکار	کوتاه مدت	نسبت شهرهای تحت پوشش دستورالعمل ها، مکانیزم ها و سازوکارهای فضاهای شناور، سیار و مبلمان سیار شهری برای مناسبت ها و مناسبت خاص به کل شهرها
۱۴۲۳۴۰۲۵	بررسی و انتخاب محل های مناسب و از پیش تعیین شده برای گردهمایی تجمعات با هدف کاهش خطر در برابر انواع مخاطرات طبیعی و انسان ساخت	وزارت کشور (سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور)	وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	تهیه نقشه های متناسب برای مکان های مناسب برای برگزاری تجمعات انبوه در راستای انجام مطالعات خطر نظام مند	کوتاه مدت	۲۵ درصد پیشرفت کار فصلی در خصوص تعداد مکان های پیاده سازی شده بر روی نقشه یک شهر یا روستا

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۴۲۳۴۰۲۶	شناسایی مسیرهای ایمن و با خروجی‌های متعدد و دارای دسترسی مناسب با حداقل خطر از طریق ارزیابی خطر برای پیشگیری از مخاطرات ناشی از ازدحام جمعیت، تخلیه اضطراری امن با حداقل خطر	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)	وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح)، سازمان نقشه‌برداری کشور	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	تهیه نقشه	کوتاه‌مدت	۲۵ درصد پیشرفت کار فصلی در خصوص تعداد مکان‌های پیاده‌سازی شده بر روی نقشه یک شهر یا روستا
۱۴۲۳۴۰۲۷	تدوین شیوه‌نامه طراحی و نحوه استفاده از علائم و میلان شهری استاندارد (چراغ قرمز، دوربین‌های کنترل ترافیک و نمونه‌های مشابه) مرتبط و استفاده از تجهیزات محیطی در راستای هدایت جمعیت برای پیشگیری از آسیب‌های ازدحام جمعیت و کنترل آن	وزارت کشور	ستاد کل نیروهای مسلح	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	شیوه‌نامه طراحی و نحوه استفاده	کوتاه‌مدت	۲۵ درصد پیشرفت کار فصلی در خصوص تدوین شیوه‌نامه طراحی و نحوه استفاده از علائم و میلان شهری استاندارد مرتبط و استفاده از تجهیزات محیطی در راستای هدایت جمعیت برای پیشگیری از آسیب‌های ازدحام جمعیت و کنترل آن
۱۴۲۳۲۰۲۸	توسعه تحقیقات و پژوهش درخصوص پیشگیری و کاهش اثرات ازدحام جمعیت	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی ذی‌ربط)	وزارت کشور، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سایر دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون	سازمان برنامه‌وبودجه، سازمان مدیریت بحران کشور	ارتقای شناخت، نوآوری، فناوری و پژوهش‌های بنیادی و کاربردی	مستمر	درصد اختصاص یافته به حوزه پژوهش در زمینه پیشگیری و کاهش اثرات ازدحام جمعیت نسبت به سال قبل

هدف ۳: اولویت‌دهی و توسعه اقدامات کاهش خطر و سرمایه‌گذاری در راستای افزایش تاب‌آوری

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۴۲۳۳۰۲۹	توسعه بیمه‌ای مرتبط با پیامدهای مخاطره ازدحام جمعیت	وزارت امور اقتصادی و دارایی (بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران)	وزارت کشور	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه	طرح‌های بیمه‌ای در ارتباط با پیامدها و یا تخریب‌های احتمالی در اثر ازدحام جمعیت	میان‌مدت	تحقق ۲۵ درصد گسترش بیمه خطر ازدحام جمعیت

هدف ۴: پاسخ مؤثر به حوادث و سوانح و بازسازی با مشارکت مردم در تمامی ابعاد کالبدی، اقتصادی، اجتماعی،

نهادی و محیط‌زیستی

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۴۲۳۴۰۳۰ ۱۴۲۲۵۰۳۰	تدوین بسیج عمومی برای مواردی مانند تخلیه امن اضطراری در خصوص برنامه‌ریزی و مدیریت مخاطره ازدحام جمعیت در حوادث و سوانح طبیعی و انسان‌ساخت	وزارت کشور، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت صنعت، معادن و تجارت، وزارت نیرو، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، ستاد کل نیروهای مسلح (سازمان بسیج مستضعفین)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌ویبودجه	فرآیند بسیج عمومی	کوتاه‌مدت	نسبت تعداد شهرها و روستاهای برخوردار از فرآیند بسیج عمومی برای تخلیه امن اضطراری به کل شهرها و روستاها (به تفکیک)
۱۴۲۳۴۰۳۱ ۱۴۲۲۵۰۳۱	ایجاد، توسعه و بهره‌داری مؤثر از سامانه‌های یکپارچه، پیش‌آگاهی و هشدار مخاطره ازدحام جمعیت	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	شهرداری‌ها، جمعیت هلال‌احمر جمهوری اسلامی ایران، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (سازمان اورژانس کشور)، ستاد کل نیروهای مسلح (فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران)	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌ویبودجه	سامانه‌های یکپارچه و بروز پایش، پیش‌آگاهی و هشدار مخاطره ازدحام جمعیت	کوتاه‌مدت	نسبت پوشش شهرهای برخوردار از سامانه‌های یکپارچه و بروز پایش، پیش‌آگاهی و هشدار مخاطره ازدحام جمعیت

هدف ۵: تحقق جامعه‌محوری مدیریت بحران

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۴۱۰۳۰۳۲	تهیه و پخش برنامه‌هایی به‌منظور نهادینه‌سازی مدیریت خطر ناشی از ازدحام جمعیت	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت کشور، جمعیت هلال‌احمر جمهوری اسلامی ایران، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌ویبودجه	تولید ۵ برنامه آموزشی	کوتاه‌مدت	۲۵ درصد پیشرفت کار در هر فصل در خصوص تعداد محلات دارای ارزیابی میدانی مثبت و مؤثر در بازه زمانی یک‌ساله

کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۴۱۰۳۰۳۳	تدوین و توسعه، برنامه، سیاست و دستورالعمل رسانه‌ای مخاطره ازدحام جمعیت در مرحله پیشگیری و کاهش اثرات	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)	ستاد کل نیروهای مسلح، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (سازمان اورژانس کشور)، سازمان‌های امدادی، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه	برنامه، سیاست و دستورالعمل	میان مدت	تحقق ۵۰ درصدی تدوین و توسعه، برنامه، سیاست و دستورالعمل رسانه‌ای مخاطره ازدحام جمعیت در مرحله پیشگیری و کاهش اثرات

۲-۳- اقدامات ملی برنامه کاهش خطر حوادث و سوانح

با توجه به وسعت و دامنه برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح در سطح کشور و نیاز به انجام برنامه‌های اقدام مشترک و اقدامات مخاطره محور جهت رسیدن به اهداف ویژه این برنامه، ضرورت تهیه و تدوین برخی اسناد از حیث اهمیت و اولویت در سطح ملی وجود دارد. سه اقدام فوری و ضروری به عنوان اقدامات ملی این برنامه که در قانون مدیریت بحران کشور نیز به آن اشاره گردیده است به شرح ذیل ارائه می‌گردد.

اولین اقدام ملی در برنامه حاضر، تهیه و تدوین برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح است. این برنامه زیرمجموعه برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح برای سطح استانی است که به ضرورت آن در قانون مدیریت بحران کشور تأکید شده است. طبق قانون، برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح سندی است که اداره کل مدیریت بحران استان آن را با رعایت قوانین و مقررات و با مشارکت کلیه دستگاه‌های مسئول موضوع ماده ۲ این قانون متناظر در استان، بر اساس برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح تهیه می‌کند و شناخت مخاطرات، آسیب‌پذیری‌ها، ظرفیت‌ها و راهکارهای کاهش خطر استان را دربر می‌گیرد.

دومین اقدام، تهیه پیوست کاهش خطر برای هر یک از طرح‌های ملی یا هم‌تراز آن است. طبق تعریف قانون، پیوست کاهش خطر سندی است که چگونگی کاهش خطر حوادث و سوانح در برنامه‌ریزی و اجرای هر یک از طرح‌های ملی یا هم‌تراز آن را از طریق مطالعات میدانی و مبتنی بر شواهد تبیین می‌کند. این سند توسط دستگاه‌های موضوع ماده ۲ این قانون تهیه می‌شود که مسئولیت برنامه‌های مذکور را بر عهده دارند و به تصویب رئیس سازمان می‌رسد.

سومین اقدام، تهیه اطلس ملی مخاطرات طبیعی به منظور ارتقای توان شناسایی مخاطرات و درک خطر حوادث و سوانح در سطح کشور است که در متن قانون نیز به آن اشاره شده است. تهیه این اطلس و جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز برای تهیه انواع نقشه‌های تعریف‌شده در آن بستری برای تصمیم‌سازی سایر اقدامات خواهد بود. از این رو، این اقدام به عنوان اقدامی ملی در این برنامه در نظر گرفته شده است.

در راستای ایجاد هماهنگی در نحوه تهیه و تدوین موارد ذکرشده در سطح کشور چهارچوب کلی این اقدامها در برنامه حاضر تبیین می‌شود. در ادامه خلاصه‌ای از محتوا و چهارچوب اقدامها ارائه شده است. دستورالعمل تهیه پیوست کاهش خطر طرح‌های ملی و همتراز آن‌ها و راهنمای تهیه برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح در بخش پیوست‌ها ارائه شده است.

۲-۳-۱- برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح

راهنمای تدوین برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح به‌عنوان یکی از اقدام‌های ملی تعریف‌شده در برنامه حاضر در پیوست شماره ۳ ارائه شده است. این راهنما با هدف تبیین چهارچوب تدوین برنامه‌های استانی کاهش خطر حوادث و سوانح تهیه شده است. بخشی از مطالب در متن برنامه با توجه به ضرورت همسویی با برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح، از آن برنامه اخذ و با تغییرات جزئی برای برنامه استانی نیز آورده شده است.

ابعاد اصلی برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح شامل موارد ذیل است:

- شناخت مخاطرات؛
 - آسیب‌پذیری‌ها؛
 - ظرفیت‌ها؛
 - راهکارهای کاهش خطر استان.
- علاوه بر این ابعاد اصلی که محوریت برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح را تشکیل می‌دهند، با توجه به سند راهبرد ملی مدیریت بحران و برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح موارد زیر نیز در جهت عملیاتی شدن برنامه استانی کاهش خطر باید در تدوین برنامه لحاظ شوند:
- شناخت وضع موجود؛
 - پیشنهاد نظام بودجه‌ریزی؛
 - نظام پایش و ارزشیابی برنامه.

مشابه برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح، تکالیف و وظایف دستگاه‌های مسئول متناظر موضوع ماده ۲ قانون مدیریت بحران در استان در دو نوع جدول ارائه شده است:

- جداول مربوط به وظایف مشترک و عمومی کلیه دستگاه‌ها؛
 - جداول مربوط به وظایف و تکالیف اختصاصی هر دستگاه استانی برحسب نوع مخاطره.
- برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح برای هر استان با توجه به وضعیت خاص هر استان تدوین می‌شود. راهنمای تدوین برنامه استانی کاهش خطر شامل بخش‌های الزامات قانونی، اهداف برنامه، اقدامات کلان اولویت‌دار، رویکردهای برنامه و ملاحظات در تدوین برنامه استانی می‌باشد. موارد زیر بخش‌های اصلی ساختار برنامه استانی کاهش خطر را تشکیل می‌دهند:

- تعیین مخاطرات؛
- اطلاعات پایه؛
- بررسی وضع موجود؛
- ارزیابی آسیب‌پذیری‌ها؛
- تجزیه و تحلیل علل آسیب‌پذیری‌های هر بخش و تعیین انواع آسیب‌پذیری‌های بحران‌ساز؛

- تعیین ظرفیت‌ها؛
- ارائه راهکارها و تعیین فعالیت‌های دستگاه‌ها برای کاهش آسیب‌پذیری‌ها؛
- تکالیف و وظایف عمومی و مشترک دستگاه‌ها؛
- تکالیف و وظایف اختصاصی دستگاه‌های استانی برحسب نوع مخاطره؛
- تطبیق فعالیت‌ها؛
- اولویت‌بندی اقدامات و هدف‌گذاری بخشی بر اساس راهکارهای انتخابی و ظرفیت‌ها؛
- پیشنهاد نظام بودجه‌ریزی بر اساس اقدامات اولیوی؛
- تعیین معیارهای پایش و ارزشیابی برنامه.

۲-۳-۲- دستورالعمل تهیه پیوست کاهش خطر

بر اساس بند چ ماده ۴ قانون مدیریت بحران کشور، کلیه دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون مدیریت بحران موظف شده‌اند تا در برنامه‌ریزی و اجرای طرح‌های ملی یا هم‌تراز آن و برای کلیه طرح‌های توسعه‌ای خود «پیوست کاهش خطر» تهیه نمایند. الزامی بودن تهیه و اجرای پیوست کاهش خطر توسط دستگاه‌های مسئول تعیین‌شده در پیوست کاهش خطر برای کلیه طرح‌های ملی یا هم‌تراز آن‌ها موجب می‌شود دستگاه‌های اجرایی با علم به اثر مخاطرات محتمل، طراحی و اجرای پروژه‌ها را به انجام رسانند. پرواضح است که مسئولیت حوادث بعدی در صورت عدم تهیه پیوست مذکور و عدم لحاظ نمودن تأثیر مخاطرات بر طرح و یا تأثیر اجرای طرح بر افزایش مخاطرات ناشی از اجرای طرح بر محیط متوجه دستگاه‌های مسئول خواهد بود. پیوست کاهش خطر در واقع بر توسعه پایدار، بهره‌وری بیشتر طرح‌ها و دوام سرویس آن‌ها در مواقع رخداد مخاطرات تأکید دارد و از این نظر ضمن همسویی با منافع و مسئولیت‌های دستگاه‌های اجرایی درصدد صیانت از سرمایه‌های ملی کشور است. در صورت احتمال وقوع مخاطره تأثیرگذار در محدوده یا مسیر طرح‌های بزرگ عمرانی یا توسعه‌ای ضرورت دارد طراحی‌ها با توجه به ابعاد و دامنه‌های خطر به‌گونه‌ای انجام شود که میزان آسیب‌پذیری‌ها در حدود قابل‌قبول باشد.

بر این اساس پیوست کاهش خطر سندی است که چگونگی کاهش خطر حوادث و سوانح در برنامه‌ریزی و اجرای هر یک از طرح‌های ملی یا هم‌تراز آن را از طریق مطالعات میدانی و مبتنی بر شواهد تبیین می‌کند.

دستورالعمل تهیه پیوست کاهش خطر طرح‌های ملی یا هم‌تراز آن در پیوست شماره ۴ ارائه شده است. در این پیوست ابتدا طرح‌های ملی و هم‌تراز آن‌ها در حوزه شمول دستورالعمل معرفی می‌شوند و در ادامه به ترتیب دستگاه‌های مسئول تهیه پیوست کاهش خطر، شاخص‌های طرح‌های هم‌تراز ملی، لیست طرح‌های تحت شمول، روش تهیه پیوست کاهش خطر، مقام مسئول تصویب‌کننده، سطح‌بندی پروژه‌ها، انواع مخاطرات مدنظر در پیوست کاهش خطر، الزام اجرا، محل تأمین اعتبار، الزامات عمومی و سطح‌بندی مطالعات پیوست کاهش خطر شرح داده شده است.

دو پیوست همراه این دستورالعمل شامل فهرست طرح‌های مشمول و راهنما و شیوه‌نامه تهیه پیوست کاهش خطر نیز جزئیات بیشتری از چهارچوب اجرای این اقدام ملی را ارائه می‌نماید.

۲-۳-۳- تهیه اطلس ملی مخاطرات طبیعی

تمامی فرآیندهای پیش‌بینی، پیشگیری و کاهش خطر، آمادگی، پاسخ، بازسازی و در نهایت کاهش آسیب‌پذیری نیازمند شناخت جامع مخاطرات طبیعی اصلی دامن‌گیر کشور در سطح ملی، استانی، شهری و روستایی است. این شناخت دارای دو مؤلفه اصلی مکانی و زمانی رویدادهای طبیعی آسیب‌رسان است که مهم‌ترین رویکرد برای مستندسازی آن تدوین اطلس‌های

مخاطرات طبیعی است. هدف از تشکیل کمیته اطلس ملی، تهیه اطلس ملی^۱ مخاطرات طبیعی (موضوع بند پ ماده ۹ قانون مدیریت بحران کشور) است که پس از تعریف ۳۷ گونه مخاطرات طبیعی ۱۷ گونه از آن‌ها از سوی کمیته اطلس ملی در اولویت بررسی قرار گرفت و به دو مجموعه اولویت اول و دوم تقسیم شد. در اولویت اول، تهیه اطلس ۸ مخاطره طبیعی مدنظر قرار گرفت. این مخاطرات عبارتند از: زلزله، سیلاب، حرکات دامنه‌ای، فرونشست زمین، خشکسالی و بیابان‌زایی، موج گرما، سرما و یخبندان و آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع. شرح خدمات مرحله اول، تهیه هشت اطلس مخاطرات طبیعی دارای اولویت به‌صورت سندی جداگانه و در قالب لوایح و اسناد تدوین‌شده برای قانون مدیریت بحران ارائه گردیده است.

هدف از تهیه شرح خدمات اولیه برای تولید اطلس‌های ملی ایجاد نوعی استاندارد است تا اطلس‌ها بنا بر نیاز بخش پیشگیری و مدیریت کشور و در بستری نظام‌مند تهیه شوند. تهیه این اطلس‌های استاندارد ملی مغایر و مانع از تولید نقشه‌های ملی، استانی یا شهری نیستند و استفاده از شرح خدمات و استاندارد درست از دوباره‌کاری و هدر رفتن سرمایه پیشگیری خواهد کرد. در این برنامه چهارچوب کلی اطلس‌ها و شرح خدمات مربوط به آن‌ها تعریف شده است. این موارد در تهیه اطلس مخاطرات طبیعی در نظر گرفته شده است:

۱. اطلس‌ها به هر دو حالت کاغذی^۲ و نسخه نرم‌افزاری^۳ تهیه شوند. مقیاس کاغذی همه اطلس‌ها یک میلیونیم در نظر گرفته شد. این مقیاس برای اولین مرحله در نظر گرفته شده است و پایه‌ای را برای پیشگیری و مدیریت بحران در سطح ملی فراهم می‌کند. در مرحله‌های بعد مقیاس‌های استانی (۱:۲۵۰,۰۰۰ یا ۱:۱۰۰,۰۰۰) و شهری (۱:۵۰,۰۰۰ یا ۱:۲۵,۰۰۰) هدف تولید اطلس مخاطرات طبیعی کشور قرار خواهد گرفت.
۲. هر یک از اطلس‌ها باید برای دوره بازگشت معینی تهیه شود که به تأثیر اجتماعی و عمرانی آن مخاطره بازمی‌گردد. مسئول هر اطلس باید این دوره بازگشت را تعیین و به تصویب کمیته برساند.
۳. نسخه نرم‌افزار اطلس‌ها باید به دو صورت فایل آفلاین در محیط سامانه اطلاعات جغرافیایی^۴ و به‌صورت زمین درگاه^۵ و تحت وب طراحی و تولید شود.
۴. یک سامانه تصویر^۶ یکسان و جامع برای همه اطلس‌ها تعیین شود.
۵. تهیه فهرستگان (کاتالوگ) و سیاهه (اینونتوری) هر مخاطره بخش مهم و اولیه هر اطلس خواهد بود. برای نمونه به کتاب تاریخ زلزله‌های ایران اشاره شد.
۶. می‌بایست فرایند اعتبارسنجی^۷ خروجی اطلس‌ها تعریف شود.
۷. رویدادهای شدید^۸ در کاتالوگ‌ها می‌بایست اشاره شود.
۸. واژگان مورد استفاده در شرح خدمات^۹ تعریف شوند.
۹. داده‌های پایه مورد استفاده در اطلس و دقت آن‌ها مشخص شود (مثلاً اندازه پیکسل‌های داده چه میزان باید باشد).

^۱ کمیته اطلس ملی کمیته‌ای است که پس از ابلاغ تهیه و تدوین اسناد، برنامه‌ها و دستورالعمل‌های قانون مدیریت بحران در پژوهشکده سوانح طبیعی تشکیل گردید و با حضور اساتید، متخصصین و خبرگان حوزه مخاطرات و نمایندگان دستگاه‌های اجرایی به بررسی اطلاعات موجود و اولویت‌بندی اطلس‌های مورد نیاز در زمینه مخاطرات پرداختند.

^۲ Hard copy

^۳ Soft copy

^۴ GIS

^۵ Geoportal

^۶ Projection system

^۷ Validation

^۸ Extreme events

^۹ Risk, disaster, exposure, environment

فصل سوم:

سازوکار اجرا، پایش و ارزیابی

وزارت کشور

سازمان مدیریت بحران کشور

۳-۱- سازوکار اجرا

بر اساس ماده ۱ قانون مدیریت بحران کشور، ایجاد هماهنگی و انسجام در زمینه‌های اجرایی مرتبط با فرایند مدیریت بحران کشور ازجمله در برنامه کاهش خطر حوادث و سوانح یکی از اهداف اصلی این قانون در نظر گرفته شده است و بر مبنای ماده ۱۳ قانون مدیریت بحران کشور کلیه دستگاه‌های موضوع ماده ۲ این قانون موظفاند سازوکارهای کاهش خطر در حوزه وظایف خود را در چهارچوب برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح تهیه و با تأیید سازمان، اجرایی کنند.

۳-۱-۱- مسئولیت و نحوه اجرای برنامه

بر اساس مواد مطرح شده در قانون مدیریت بحران، عناوین مرتبط با مسئولیت‌های اجرایی برنامه حاضر به این شرح است:

- تمامی دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون مدیریت بحران کشور باید سازوکار لازم برای اجرای برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح را فراهم کنند.
- ضروری است تعیین بودجه، منابع و اولویت‌بندی اجرای اقدامات توسط هر یک از دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون مدیریت بحران کشور مشخص گردد. تخصیص منابع و اولویت‌بندی اقدام در سطح استانی نیز با توجه به نتایج ارزیابی های خطر حوادث و سوانح در برنامه‌های استانی کاهش خطر حوادث و سوانح و با در نظر گرفتن ظرفیت‌ها و منابع موجود در هر یک از استان‌ها صورت می‌گیرد.
- برخی از تکالیف که در این برنامه تصریح شده و در مواد قانون به آن اشاره نشده است، ضرورت ویژه دارد تا توسط دستگاه یا دستگاه‌های مرتبط اجرا شوند. یکی از دلایل اصلی تدوین برنامه کاهش خطر حوادث و سوانح پوشش برخی حوزه‌های کاری است که در تدوین قانون و به دلیل رویکرد خلاصه‌نویسی قانون به‌طور روشن بیان نشده است. الزام اجرایی این برنامه با ابلاغ آن به‌مثابه لوایح دولتی دارای پشتوانه حقوقی خواهد بود.
- در راستای اجرای اقدامات تدوین شده در برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح، بنا به تشخیص توسط دستگاه مسئول، کارگروه تخصصی از نمایندگان تام‌الاختیار دستگاه‌های همکار از بین دستگاه‌های موضوع ماده ۲ با حکم بالاترین مقام دستگاه مسئول تشکیل می‌شود تا هماهنگی‌های لازم برای اجرای اقدامات به عمل آید. در ارتباط با اقدام هایی با بیش از یک دستگاه مسئول، ضروری است تدقیق شرح وظایف و هماهنگی اجرای اقدام توسط تفاهم‌نامه انجام کار بین دستگاه‌های مسئول انجام گیرد.
- در ماده ۱۴ قانون مدیریت بحران به‌طور مصرح تکالیفی به دستگاه‌های مشمول قانون سپرده شده است. این تکالیف باید در برنامه‌های سالانه اقدام دستگاه‌های موردنظر در نظر گرفته شوند.
- سازمان مدیریت بحران کشور بر مبنای برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح، ضمن بررسی، پیشنهاد سالانه اعتبارات موردنیاز دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون مدیریت بحران پس از تأیید، به‌منظور انجام اقدامات بعدی و به سازمان برنامه‌وبودجه ارائه می‌کند؛ مطابق متن قانون مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه‌وبودجه موظف است به‌منظور انجام این اقدامات، فصلی تحت عنوان «مدیریت بحران کشور» ذیل امور اقتصادی در بودجه سنواتی ایجاد کند. همچنین دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون مدیریت بحران موظفند گزارش نحوه مصرف اعتبارات تخصیص‌یافته حوزه‌های مرتبط را به‌صورت شش‌ماهه و سالانه تهیه و به سازمان مدیریت بحران کشور ارائه دهند.

- سازمان مدیریت بحران کشور مرکز پایش، تحلیل و ارزیابی مدیریت بحران را به منظور پایش مستمر برنامه‌ها جهت ارزیابی و تحلیل عملکرد دستگاه‌های عهده‌دار مسئولیت مستقیم یا غیرمستقیم در اجرای این برنامه و سایر برنامه‌ها و نیز جلوگیری از انحراف و یا اهمال در مسیر و اجرای اهداف تدوین شده راه‌اندازی نماید.
- به منظور ارتقای همکاری‌ها و هماهنگی‌های بین‌بخشی در راستای اقدامات تدوین شده، ارائه نظرات مشورتی، افزایش دقت و سرعت در تشخیص اولویت‌ها، ظرفیت‌ها، راهکارها و نهادینه‌سازی کاهش خطر، از ظرفیت مجمع ملی کاهش خطرپذیری سوانح جمهوری اسلامی ایران، استفاده گردد.
- به منظور تسهیل انسجام، هماهنگی و هم‌افزایی فعالیت‌های دستگاه‌های مشمول قانون مذکور در مدیریت بحران، موضوع ماده ۱۰ قانون مدیریت بحران کشور، ستادهای مدیریت بحران که در این قانون ستاد پیشگیری، هماهنگی و فرماندهی عملیات پاسخ به بحران نامیده شده است؛ در سطوح ملی، استانی و شهرستانی در سازمان مدیریت بحران کشور، استانداری‌ها و فرمانداری‌ها تشکیل می‌گردند.
- ستادهای ملی، استانی و شهرستانی پیشگیری، هماهنگی و فرماندهی عملیات پاسخ به بحران در راستای اجرای وظایف قانونی مندرج در ماده ۱۰، ۱۱ و ۱۲ قانون مدیریت بحران و ایجاد هماهنگی بین سازمان‌ها و دستگاه‌های مرتبط در فرایند اجرای برنامه‌های ملی و استانی کاهش خطر حوادث و سوانح با تشکیل دو کمیته با ریاست رئیس سازمان مدیریت بحران در سطح ملی، مدیرکل مدیریت بحران در سطح استانی و مدیر بحران در سطح شهرستانی به شرح زیر هماهنگی لازم را به انجام رسانند:
- الف) کمیته فنی پیشگیری و کاهش خطر: کمیته‌ای است به منظور برنامه‌ریزی، هماهنگی و پایش اقدامات دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون در حوزه پیشگیری و کاهش خطر حوادث و سوانح.
- ب) کمیته امور آموزش و مدیریت رسانه: کمیته‌ای است به منظور برنامه‌ریزی، هماهنگی و پایش اقدامات دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون در حوزه امور آموزش و مدیریت رسانه از جمله ارتقای آگاهی و آمادگی، تمرین و مانور، تبلیغات و اطلاع‌رسانی به ذی‌نفعان مختلف.
- سازمان مدیریت بحران نسبت به پیگیری ایجاد صندوق کاهش خطر حوادث و سوانح جهت اجرای طرح‌ها، اسناد، برنامه‌ها و مطالعات مربوطه و تأمین مالی این صندوق اقدام نماید.^۱
- سازمان مدیریت بحران نسبت به یکپارچه‌سازی اطلاعات مدیریت بحران و ایجاد سامانه جامع مدیریت خطر حوادث و سوانح اقدام کند.

سازمان مدیریت بحران کشور

^۱ تأمین مالی این صندوق می‌تواند از روش‌های ذیل انجام گیرد:

- (۱) در راستای تحقق اصول سند راهبردی در لایحه بودجه‌های سنواتی، دولت معادل نیم درصد از کلیه اعتبارات عمرانی در بخش‌های مختلف آب، راه‌سازی، کشاورزی، توسعه و عمران شهری، توسعه عمران روستایی و مسکن و همچنین نیم درصد از درآمدهای اختصاصی شرکت‌های وابسته به وزارتخانه‌های راه و شهرسازی، نیرو و نفت نظیر شرکت ملی پخش و پالایش فراورده‌های نفتی، شرکت ملی گاز، شرکت منابع آب ایران، شرکت آب و فاضلاب کشور، شرکت توانیر، شرکت فرودگاه‌ها، شرکت راه‌آهن و ... را در قالب یک صندوق اختصاصی؛ متمرکز ساخته تا جهت اجرای طرح‌ها، برنامه‌ها و یا مطالعات مربوط به مدیریت خطر حوادث و سوانح همان بخش تخصیص یابد. نحوه هزینه‌کرد وجوه این صندوق در گزارشی از طرف دستگاه‌ها و سازمان‌های مذکور تعیین شده و به سازمان مدیریت بحران کشور ارائه می‌گردد.
- (۲) همه‌ساله در لایحه بودجه، دولت معادل یک درصد بودجه صداوسیما و سایر سازمان‌های فرهنگی که از بودجه عمومی استفاده می‌کنند را جهت تهیه و اجرای برنامه‌های عمومی، فرهنگی، آموزشی و ترویجی مرتبط با حوزه‌های مختلف کاهش خطر و مدیریت بحران اختصاص دهد. نحوه هزینه‌کرد وجوه مذکور در گزارشی از طرف این نهادها تعیین شده و به سازمان مدیریت بحران کشور ارائه می‌گردد.
- (۳) وضع یک درصد عوارض گمرکی بر واردات کلیه اقلام و کالاهای لوکس، زینتی و دخانی و واریز کل مبلغ آن در صندوق اختصاصی جهت جبران خسارات ناشی از سوانح و حوادث در بخش‌های خصوصی و مردمی.

۳-۱-۲- برنامه‌های عملیاتی مربوط به اجرای برنامه

از آن‌جاکه رویکرد قانون مدیریت بحران کشور انجام تکالیف و وظایف توسط دستگاه‌های مشمول قانون است، لذا ضرورت دارد بنا بر ماده ۱۳ و بندهای (ت) و (ح) آن، دستگاه‌های مشمول ماده ۲ قانون، برنامه‌های عملیاتی کاهش خطر حوادث و سوانح را تهیه و به تأیید سازمان مدیریت بحران کشور برسانند. بر این اساس، ضرورت دارد این موارد توسط دستگاه‌های مشمول قانون رعایت شود:

- تمامی دستگاه‌های مشمول قانون باید بر اساس موارد ذکر شده در برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح حاضر اقدام به تهیه برنامه عملیاتی سالانه کنند.
- گزارش عملکرد کلیه دستگاه‌های مشمول قانون بر اساس برنامه عملیاتی سالانه منطبق با سند حاضر خواهد بود؛ لذا باید در تدوین برنامه‌های اقدام همگرایی با برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح به‌طور جدی مدنظر قرار گیرد.
- باید برنامه‌های عملیاتی دستگاه‌ها بر اساس توانایی اجرایی آن از یک طرف و نیز توانایی جذب منابع مالی از طرف دیگر تهیه شود. ضرورت دارد در تدوین برنامه‌های عملیاتی، منطبق بر شرایط واقعیت‌های موجود و با رعایت اولویت‌بندی اقدامات کاهش خطر مدنظر دستگاه‌های اجرایی قرار گیرد.
- برای پروژه‌های در دست مطالعه و آتی نیز برحسب مفاد برنامه حاضر ضرورت دارد کلیه دستگاه‌های اجرایی ملاحظات کاهش خطر را در طراحی و اجرا مدنظر قرار داده باشند. مسئولیت‌های بعدی ناشی از بی‌توجهی به مخاطرات مسلماً بر عهده دستگاه خواهد بود. در پروژه‌های ملی و هم‌تراز آن که توسط دستگاه‌های مشمول قانون انجام می‌شود ضرورت تهیه پیوست کاهش خطر مطابق با بند (چ) ماده ۴ تصریح شده است.

۳-۱-۳- منابع مالی اجرای برنامه

با هدف اجرایی و عملیاتی کردن قانون مدیریت بحران برای برنامه‌های عملیاتی سالانه دستگاه‌های مشمول قانون به منابع مالی توجه شده است. علاوه بر آن، دستگاه‌های مشمول قانون می‌توانند بخشی از بودجه‌ها و منابع خود را با پیش‌بینی‌های لازم و منطبق بر ضوابط و مقررات جاری کشور به اقدامات پیشگیرانه و مطابق با برنامه حاضر تخصیص دهند. بر این اساس، این موارد به‌عنوان محورهای مهم در بخش منابع مالی اجرای برنامه ذکر می‌شود:

- کلیه دستگاه‌های مشمول قانون با در نظر گرفتن ماده ۱۶ و تبصره‌های ۱ و ۲ آن و علاوه بر آن، برخی از دستگاه‌ها با در نظر گرفتن ماده ۱۹ و تبصره آن باید سازوکار تأمین منابع مالی اقدامات کاهش خطر را دنبال کنند. تأمین منابع مالی به شرط رعایت الزامات سند حاضر امکان‌پذیر خواهد بود.
- دستگاه‌های مشمول ماده ۲ قانون مدیریت بحران موظف هستند به‌منظور تأمین به‌موقع منابع مالی در سازوکار فصل اعتبارات «مدیریت بحران کشور» ذیل امور اقتصادی در بودجه سنواتی برنامه‌های اقدام کاهش خطر خود را مطابق با سند حاضر و به‌ویژه موارد مذکور در فصل ۳ سند در موعد مقرر به سازمان مدیریت بحران تسلیم کنند و سازمان پس از ارزیابی و مطابقت برنامه‌ها با برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح و با تجمیع کلیه برنامه‌های اقدام دستگاه‌های مشمول قانون موارد تأییدشده را جهت تأمین منابع مالی به سازمان برنامه و بودجه ارسال می‌نماید.
- هرگونه هزینه‌کرد برای اقدامات پیشگیرانه توسط دستگاه‌ها از فصل اعتبارات «مدیریت بحران کشور» باید منطبق با برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح باشد.

- دستگاه‌های مشمول ماده ۲ قانون مدیریت بحران موظف هستند یک درصد از اعتبارات هزینه‌ای تخصیص یافته به دستگاه‌های اجرایی را به تحقیق و پژوهش در زمینه پیشگیری و کاهش اثرات مخاطرات، اختصاص دهند.
- سازمان با هدف توسعه پایدار، کلیه دستگاه‌های مشمول قانون مدیریت بحران را به سرمایه‌گذاری در کاهش خطر حوادث و سوانح تهدیدکننده دارایی‌ها و حوزه‌های مسئولیتی آنان تشویق می‌کند. در همین رابطه از کلیه دستگاه‌ها می‌خواهد تا از محل اعتبارات مختص دستگاه‌ها، کاهش خطر حوادث و سوانح را مطابق با موارد ذکرشده در این برنامه تسریع کنند.
- طبق ماده ۲۱ قانون، مسئولیت اجرای برنامه حاضر به‌عنوان جزئی تفکیک‌ناپذیر از قانون مدیریت بحران بر عهده بالاترین مقام دستگاه‌های مذکور در ماده ۲ قانون است. ضرورت دارد دستگاه‌های مشمول به در نظر داشتن جنبه‌های حقوقی مندرج در ماده ۲۱ و تبصره‌های آن اهتمام نمایند.
- اجرای برنامه‌های عملیاتی سالانه در ارتباط با برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح (اقدامات پیشگیرانه) توسط دستگاه‌های مشمول مهم‌ترین گام جلوگیری از خسارت‌ها و تلفات است. در همین رابطه در صورتی که عدم اجرای مصوبات و دستورات قانونی یا عدم ارائه گزارش عملکرد در اجرای برنامه‌ها تخلف محسوب و مشمول احکام مندرج در مواد ۲۱، ۲۲ و ۲۳ قانون خواهد شد.

۳-۲- پایش و ارزیابی

ارزیابی اثربخشی این برنامه بر اساس میزان تحقق اهداف ویژه و اجزا آن خواهد بود. بدین منظور اثربخشی برنامه حاضر در قالب مواد ذیل انجام می‌گیرد.

- ارتقای دانش خطر و آگاهی عمومی؛
- ارتقای توان سازمانی در ارتباط با کاهش خطر؛
- ارتقای دسترسی به سیستم هشدار سریع چندمخاطره‌ای؛
- ارتقای میزان سرمایه‌گذاری و جایگاه بیمه در انتقال خطر؛
- ارتقای جایگاه ملاحظات کاهش خطر در طرح‌های توسعه‌ای؛
- کاهش آسیب‌پذیری کالبدی؛
- کاهش آسیب‌پذیری غیرکالبدی.

شاخص‌های اثربخشی در ارتباط با هر یک از اهداف ویژه، در قالب شاخص‌های ترکیبی و در دو دسته شاخص‌های اثربخشی نسبی (سالانه) و شاخص‌های اثربخشی تراکمی یا مطلق تدوین می‌شود.

در کنار ارزیابی اثربخشی مدیریت بحران، عملکرد دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون مدیریت بحران در اجرای برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح، با استفاده از دو گروه شاخص مورد ارزیابی قرار می‌گیرند. از طرفی ارزیابی اجرای برنامه به شاخص‌های تدوین‌شده در برنامه اقدام بازمی‌گردد. بدین منظور تمامی دستگاه‌های دارای مسئولیت در برنامه اقدام می‌بایست گزارش عملکرد شاخص‌های مربوط به عملکرد خود را به‌صورت سالانه به سازمان مدیریت بحران کشور ارائه دهند. میزان اجرای برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح در پنج سال بر اساس تجمیع گزارش‌های دریافتی از دستگاه‌ها ارزیابی خواهد شد.

از طرف دیگر، عملکرد دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون با استفاده از شاخص‌های تدوین شده توسط سازمان با همکاری دستگاه‌های مشمول قانون (آیین‌نامه اجرایی موضوع ماده ۲۴ قانون مدیریت بحران کشور) قابل ارزیابی است. این شاخص‌ها با توجه به حوزه فعالیت دستگاه‌ها علاوه بر شاخص‌های عمومی شامل شاخص‌های تخصصی مراحل پیشگیری و کاهش خطر، آمادگی، پاسخ، بازسازی و بازتوانی خواهد بود. شاخص‌های تدوین شده در ارتباط با مرحله پیشگیری و کاهش خطر، در کنار شاخص‌های تدوین شده در برنامه اقدام هر مخاطره که در این برنامه به آن‌ها اشاره گردید، تعیین‌کننده عملکرد دستگاه‌ها در حوزه پیشگیری و کاهش خطر خواهند بود.

برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح پس از اتمام یک دوره پنج‌ساله با توجه به پیشرفت‌های حاصل‌شده در طول دوره اجرا و همچنین با در نظر گرفتن نیازهای وقت کشور مورد بازنگری قرار خواهد گرفت. به‌روزرسانی و اصلاح این برنامه ملی در طول دوره پنج‌ساله با اعلام نیاز کمیته فنی پیشگیری و کاهش خطر در سطح ملی و با در نظر گرفتن شرایط کشور در صورت تأیید شورای عالی مدیریت بحران کشور امکان‌پذیر خواهد بود.

وزارت کشور

سازمان مدیریت بحران کشور

پیوست‌ها

وزارت کشور

سازمان مدیریت بحران کشور

پیوست ۱- شناسایی مخاطرات و سیمای خطر حوادث و سوانح در کشور

در این پیوست، ابتدا گستره مخاطرات موجود در کشور و طبقه‌بندی آن‌ها معرفی و سپس از بین مخاطرات، مخاطرات عمده و مهم در سطح کشور تعیین شده است. تعیین مخاطرات کشور به‌طور کلی و همچنین اولویت آن‌ها در سطح ملی نتیجه جلسات متعدد کمیته‌های کاهش خطر حوادث و سوانح^۱ و اطلس ملی^۲ مخاطرات در چهارچوب طرح تدوین لوائح، آیین‌نامه‌های اجرایی و تصویب‌نامه‌های قانون مدیریت بحران کشور بوده است.

طبق متن قانون مدیریت بحران کشور، مخاطره بدین‌صورت تعریف شده است: پدیده طبیعی یا کنش انسانی (جز موارد نظامی - امنیتی و اجتماعی) که در صورت وقوع در محیط یا جامعه آسیب‌پذیر می‌تواند به بحران و حادثه‌ای خسارت‌بار تبدیل شود. همان‌طور که در فصل ۱ اشاره شد، حوزه تحت پوشش برنامه کاهش خطر حوادث و سوانح شامل مخاطرات طبیعی و انسان‌ساخت بر اساس تعریف مذکور می‌باشد. در انتهای این پیوست، سیمایی از وضعیت خطر حوادث و سوانح در سطح کشور بر مبنای اطلاعات در دسترس ارائه شده است.

۱- مخاطرات^۳ و تقسیم‌بندی آن‌ها

در قانون مدیریت بحران کشور علاوه بر مخاطرات طبیعی به مخاطرات انسان‌ساخت نیز توجه شده است. از این‌رو، مخاطرات موردنظر سند حاضر نیز بنا به منشأ شکل‌گیری آن‌ها به دو دسته مخاطرات طبیعی و مخاطرات انسان‌ساخت تقسیم شده‌اند. همچنین، مخاطرات بر اساس تقدم رخداد به دو دسته مخاطرات اولیه و ثانویه طبقه‌بندی می‌شوند.

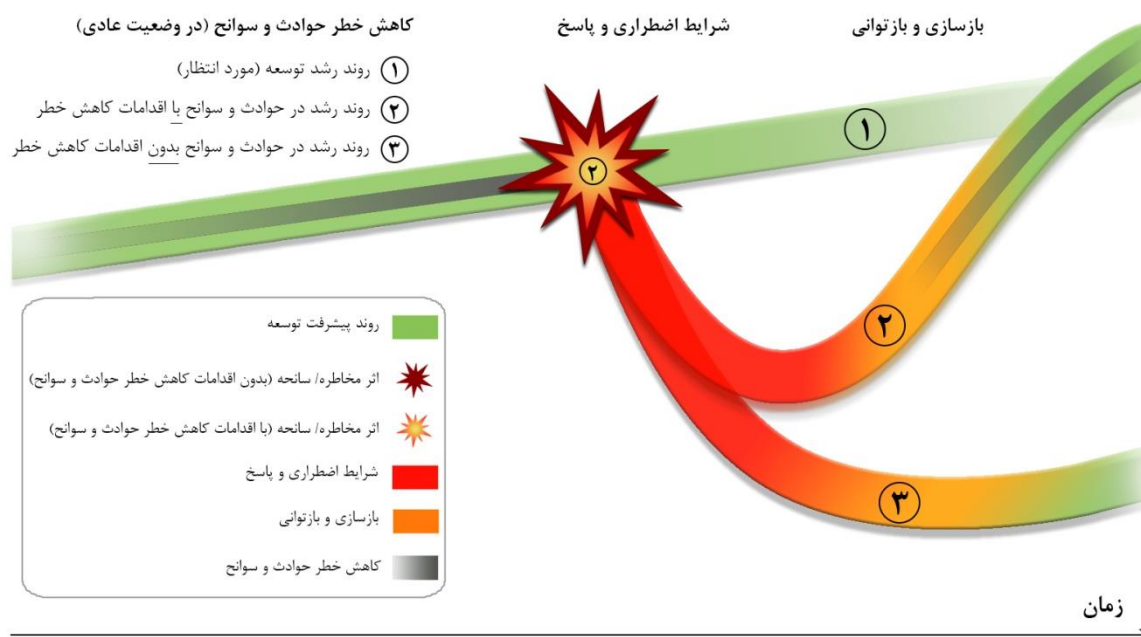
مخاطرات طبیعی بر اساس مدت‌زمان و نحوه وقوع به دو دسته مخاطرات ناگهانی و تدریجی طبقه‌بندی می‌شوند. مخاطرات تدریجی معمولاً با مجموعه‌ای از علائم به وقوع می‌پیوندند. فرونشست زمین، فرسایش خاک و خشکسالی از جمله مخاطرات تدریجی و زلزله و سیلاب، فروریزش زمین از مخاطرات ناگهانی به شمار می‌روند. مخاطرات اعم از طبیعی یا انسان‌ساخت بر اساس دوره بازگشت و نرخ رخداد به رویدادهای با دوره بازگشت منظم (نظیر آلودگی هوا)، سریع (نظیر تصادفات)، کند (نظیر آتش‌فشان) یا نامنظم (نظیر زلزله و سیلاب) تقسیم می‌شوند. فرایند کاهش خطر حوادث و سوانح برای مخاطرات ناگهانی و تدریجی، تفاوت‌هایی دارد. این تفاوت‌ها در ادامه تشریح شده است.

شکل ۴ فرایند کاهش خطر حوادث و سوانح را قبل و پس از سانحه، برای مخاطراتی که به‌طور ناگهانی رخ می‌دهند، همچون زلزله، نشان می‌دهد. همان‌طور که در شکل مشاهده می‌شود، در مسیر ۱ روند رشد توسعه مورد انتظار است. با وقوع حادثه یا سانحه، روند توسعه از حالت عادی خارج شده و با توجه به میزان پیامدهای اتفاق رخ داده، سیر نزولی را تجربه می‌کند. در صورتی که تمهیدات و تدابیر اندیشیده‌شده در برنامه کاهش خطر حوادث و سوانح و اجرای برنامه‌ها، کارا و اثربخش باشد، مسیر ۲ طی خواهد شد و اگر اقدامات پیشگیرانه و ملزومات مدیریت بحران به درستی اعمال نگردد و جامعه نیز از نظر کاهش اثرات ناشی از حوادث و سوانح آمادگی لازم را نداشته باشد، به مسیر ۳ نزدیک خواهیم شد.

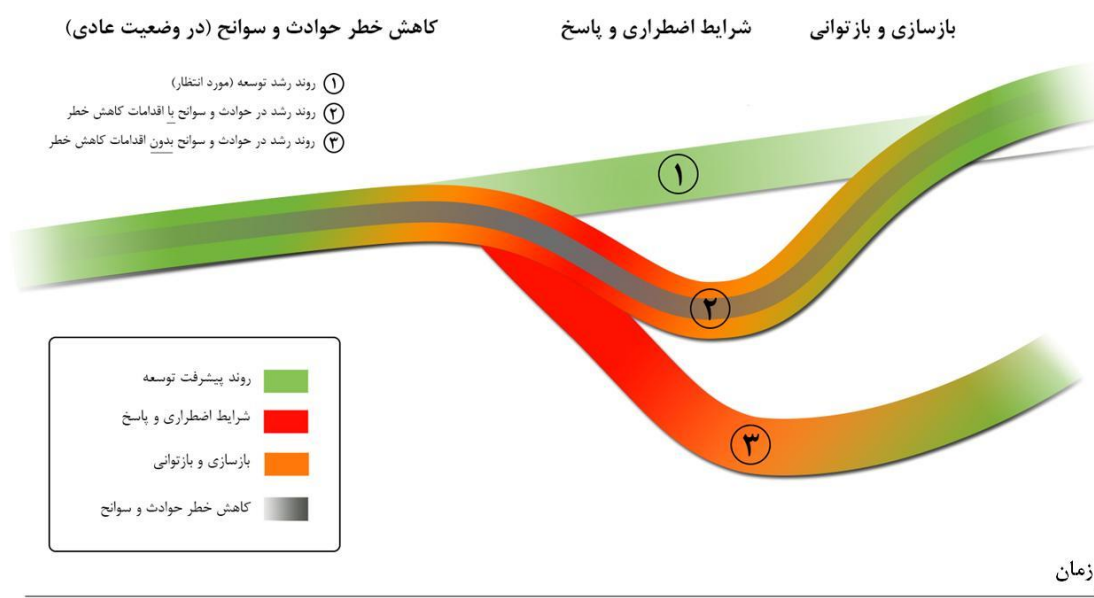
^۱ کمیته کاهش خطر حوادث و سوانح؛ کمیته‌ای است که پس از ابلاغ تهیه و تدوین اسناد، برنامه‌ها و دستورالعمل‌های قانون مدیریت بحران در پژوهشکده سوانح طبیعی تشکیل گردید و با حضور اساتید، متخصصین و خبرگان حوزه کاهش خطر حوادث و سوانح و نمایندگان دستگاه‌های اجرایی به تدوین برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح، راهنمای تدوین برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح و دستورالعمل پیوست کاهش خطر طرح‌های ملی و هم‌تراز آن‌ها پرداختند.

^۲ کمیته اطلس ملی؛ کمیته‌ای است که پس از ابلاغ تهیه و تدوین اسناد، برنامه‌ها و دستورالعمل‌های قانون مدیریت بحران در پژوهشکده سوانح طبیعی تشکیل گردید و با حضور اساتید، متخصصین و خبرگان حوزه مخاطرات و نمایندگان دستگاه‌های اجرایی به بررسی اطلاعات موجود و اولویت‌بندی اطلس‌های مورد نیاز در زمینه مخاطرات کشور پرداختند.

^۳ Hazards

شکل (۴): نمایش نمادین فرایند کاهش خطر حوادث و سوانح در طول زمان از قبل تا پس از سانحه (مخاطرات ناگهانی) برای مخاطراتی که به صورت تدریجی رخ می‌دهند، مانند خشکسالی و فرونشست و نظایر آن، فرایند کاهش خطر در شکل ۵ ارائه شده است.

شکل (۵): نمایش نمادین فرایند کاهش خطر حوادث و سوانح در طول زمان از قبل تا پس از سانحه (مخاطرات تدریجی) مخاطرات بر اساس مکان رخداد به دو دسته مکان معین و نامعین تقسیم می‌شوند. حرکات دامنه‌ای، جاری شدن سیلاب در مکان‌های معینی امکان‌پذیر است این در حالی است که رخداد زلزله از نظر مکانی نامعین است. همچنین، مخاطرات بر اساس شعاع تأثیر، میزان تلفات جانی و خسارت اقتصادی و میزان شوک‌آوری به جامعه تقسیم‌بندی و در نهایت بر مبنای کلیه مؤلفه‌های تأثیرگذار در مدیریت بحران اولویت‌بندی می‌شوند.

به‌طور کلی تعدادی از مخاطرات به‌عنوان حادثه بحران‌زای ناگهانی که نیازمند حضور در میدان و شرایط اضطراری در مقطع زمانی کوتاه باشند در نظر گرفته نمی‌شوند و مقابله با آن‌ها جزئی از برنامه‌های درازمدت دستگاه‌های مرتبط خواهد بود. در برنامه حاضر به دلیل عواقب بحران‌زای مخاطرات تدریجی به این قبیل از مخاطرات نیز توجه شده است. همچنین، تعدادی از مخاطرات دارای دوره‌های زمانی معین و قابل‌انتظاری هستند. آلودگی هوا در کلان‌شهرها به‌عنوان مخاطره‌ای انسان‌ساخت، هم از نظر مکانی (کلان‌شهرها) و هم از نظر زمانی (فصول سرد)، به‌طور سالانه گریبان‌گیر شهرهای بزرگ بوده و بحران‌زا است. برنامه‌ریزی کاهش خطر در قبال چنین مخاطراتی نیز باید به‌مثابه مسئله و مشکل در برنامه‌های درازمدت دستگاه‌های مرتبط قرار گیرد.

بر اساس پارامترهای مختلف، می‌توان مخاطرات موردنظر در برنامه کاهش خطر حوادث و سوانح را گروه‌بندی کرد که اصلی‌ترین آن‌ها عبارتند از:

- **مخاطرات بر اساس طول زمان رخداد**
 - مخاطرات تدریجی (مانند خشکسالی)؛
 - مخاطرات آنی و ناگهانی (مانند زلزله).
- **مخاطرات بر اساس تناوب رخداد**
 - مخاطرات با دوره تناوب منظم رخداد (مانند آلودگی هوا)؛
 - مخاطرات با تناوب زمانی نامنظم رخداد (مانند سیلاب).
- **مخاطرات بر اساس منشأ**
 - مخاطرات طبیعی (مانند آتشفشان، سونامی)؛
 - مخاطرات انسان‌ساخت (مانند سوانح رانندگی زنجیره‌ای و آتش‌سوزی‌های بزرگ).
- **مخاطرات بر اساس تقدم وقوع**
 - مخاطرات اولیه (مانند زلزله)؛
 - مخاطرات ثانویه (مانند آتش‌سوزی پس از زلزله).
- **مخاطرات بر اساس مکان وقوع**
 - مخاطرات با مکان معین (مانند سیلاب، حرکات دامنه‌ای و آلودگی هوا)؛
 - مخاطرات با مکان نامعین (مانند زلزله، تگرگ و حوادث حمل‌ونقلی).
- **مخاطرات بر اساس ابعاد خسارت و تلفات و میزان شوک‌آوری**
 - مخاطرات با تلفات جانی بالا (مانند زلزله‌های بزرگ و حادثه در ازدحام‌های بسیار بالای جمعیتی)؛
 - مخاطرات با خسارت‌های اقتصادی بالا (مانند خشکسالی و سرمازدگی)؛
 - مخاطرات با خسارت‌های منابع آب و خاک و سرزمینی (مانند فرسایش خاک، آلودگی منابع آب و افت سطح آب)؛
 - مخاطرات شوک‌آور (مانند سقوط هواپیما و تلفات جانی سوانح حمل‌ونقلی دیگر).
- **مخاطرات بر اساس شعاع تأثیر**
 - مخاطرات با حوزه تأثیر مکانی وسیع (مانند زلزله، سیلاب، خشکسالی و آتش‌سوزی جنگل‌ها)؛
 - مخاطرات نقطه‌ای (مانند حرکات دامنه‌ای، تصادفات و آتش‌سوزی صنعتی).

• مخاطرات بر اساس نوع

- مخاطرات زمین‌شناختی و ژئوفیزیکی (مانند زلزله، زمین‌لغزش و فرونشست زمین)؛
- مخاطرات آب‌وهوایی (مانند سیلاب و خشکسالی)؛
- مخاطرات محیط‌زیستی (مانند آلودگی هوا و گردوغبار)؛
- مخاطرات بیولوژیکی (مانند شیوع بیماری خاص در انسان‌ها، حیوانات یا گیاهان)؛
- مخاطرات تکنولوژیکی (مانند آتش‌سوزی، انفجار و سوانح حمل‌ونقلی).

توجه به نوع مخاطرات، آهنگ رخداد آن‌ها، شعاع تأثیر، طول زمان رخداد و تناوب رخداد در آن موجب می‌شود که در تدوین برنامه بر اساس مخاطرات مختلف اقدامات ناظر بر نوع و خصوصیت مخاطرات مدنظر قرار گیرد. بر این اساس، بسیار مهم است که تقسیم‌بندی‌های مخاطرات مبتنی بر پارامترهای مختلفی که ذکر شد موردنظر قرار گیرند.

«در مورد مخاطرات با زمان رخداد طولانی و مخاطرات با تناوب معلوم به برنامه‌ریزی خاصی نیاز است و گاه نوع اقدام و برنامه‌ریزی با رخدادهای ناگهانی و آنی و با تناوب نامنظم و غیرقابل‌پیش‌بینی متفاوت است. مثلاً نوع اقدام برای مقابله با خشکسالی، فرونشست زمین و آلودگی هوا با نوع اقدام در مورد ریزش ناگهانی سنگ و مسدود شدن شریان‌های جاده‌ای متفاوت است. همچنین، در اتخاذ اقدامات پیشگیرانه و تدوین برنامه‌های عملیاتی مخاطراتی که مکان و زمان رخداد معینی دارند با مخاطرات نامعین و برنامه‌ریزی‌های عملیات کاهش خطر درباره آن‌ها متفاوت خواهد بود. در نهایت بنا بر همین خصوصیات از مخاطرات در برنامه کاهش خطر حوادث و سوانح برنامه اقدام دستگاه‌های مشمول قانون رقم خواهد خورد.»

در برنامه حاضر، تقسیم‌بندی مخاطرات و زیرشاخه‌های آن با در نظر گرفتن تمامی نگرش‌ها به‌منظور مشخص‌شدن اقدامات کاهش خطر بر مبنای سند راهبرد ملی مدیریت بحران کشور در نظر گرفته شده است.

جدول (۳): فهرست مخاطرات شناخته‌شده در کشور

ردیف	دسته‌بندی اصلی	عنوان مخاطره
۱	زمین / آب‌شناختی	زلزله
۲		آتش‌فشان
۳		سونامی
۴		حرکات دامنه‌ای
۵		فرونشست زمین
۶		فروریزش زمین
۷		آلودگی آب (سطحی و زیرزمینی)
۸		آلودگی خاک
۹		خاک‌های مسئله‌دار
۱۰	اقلیم / هوا / آب‌شناختی	موج گرما
۱۱		موج سرما
۱۲		سیلاب
۱۳		تگرگ
۱۴		برف سنگین
۱۵		کولاک برف
۱۶		یخبندان
۱۷		جریان شکافنده
۱۸		تغییرات بلندمدت سطح آب

ردیف	دسته‌بندی اصلی	عنوان مخاطره
۱۹		بهمن
۲۰		طوفان آب
۲۱		خشکسالی
۲۲		طوفان دریایی
۲۳		سیش
۲۴		گردباد
۲۵		متئو سونامی
۲۶		صاعقه
۲۷		آتش‌سوزی (جنگل‌ها و مراعات)
۲۸	زمین/ هوا/ آب‌شناختی	فرسایش خاک
۲۹		بیابان‌زایی
۳۰		گردوغبار و طوفان گردوخاک
۳۱		طوفان شن و ماسه روان
۳۲		کشند سرخ
۳۳	زیست‌شناختی	آفات و بیماری‌های گیاهی
۳۴		آفات نهائی و بیماری‌های دام، طیور و آبزیان
۳۵		بیماری‌های فراگیر انسانی
۳۶		گونه‌های مهاجم
۳۷		تخریب زیستگاه‌های آبی - خشکی
۳۸	فرازمینی	برخورد شهاب‌سنگ
۳۹		بادهای خورشیدی
۴۰	حوادث صنعتی	پخش، نشت و انتشار مواد خطرناک شیمیایی، بیولوژیکی، رادیولوژیکی، هسته‌ای و مواد منفجره
۴۱		پخش و انتشار گاز و نفت
۴۲		انفجار صنعتی
۴۳		آتش‌سوزی صنعتی و ساختمانی
۴۴		سقوط ساختمان
۴۵		مسمومیت
۴۶	حوادث حمل‌ونقلی	جاده‌ای
۴۷		ریلی
۴۸		هوایی
۴۹		آبی
۵۰	آلودگی‌های محیط‌زیستی	آلودگی هوا
۵۱		آلودگی خاک
۵۲		آلودگی آب
۵۳		آلودگی صوتی
۵۴	حوادث متفرقه	انفجار
۵۵		آتش‌سوزی
۵۶		ازدحام جمعیت
		سایر

با در نظر گرفتن کلیه مخاطراتی که در سرزمین ایران رخ داده و امکان وقوع دارند تعیین اولویت‌ها در راستای تحقق برنامه‌ریزی راهبردی ضروری است. اولویت‌بندی مخاطرات در سطح ملی چهارچوب برنامه اقدام ملی را تعیین کرده و جهت‌گیری‌های اصلی در حوزه کاهش خطر را تبیین می‌کند. بدین منظور، در ادامه به شناسایی مخاطرات اولویت‌دار پرداخته شده است.

۲- شناسایی مخاطرات اولویت‌دار

بر مبنای مخاطرات و آسیب‌پذیری‌های محتمل و آسیب‌رسان در سرزمین ایران و با توجه به اولویت حفظ ایمنی و جان مردم، کاهش خسارت اقتصادی، جلوگیری از تخریب نمادهای فرهنگی و صیانت از محیط‌زیست، اولویت‌بندی مخاطرات (طبیعی و انسان‌ساخت) انجام شده است. این اولویت‌بندی با توجه به ناگهانی و غیرقابل‌پیش‌بینی بودن، شوک‌آوری، اخلال در روند جاری زندگی مردم، ناگهانی یا درازمدت بودن زمان رخداد بر اساس چهارچوب اولویت‌بندی مخاطرات تهیه‌شده توسط آژانس فدرال مدیریت شرایط اضطراری آمریکا^۱، با نظرخواهی از خبرگان و بر مبنای معیارهای شدت (بر اساس تعداد افراد و دارایی‌هایی که ممکن است آسیب‌پذیر باشند)، احتمال وقوع مخاطره، حداکثر تهدید (از نظر تلفات انسانی و دارایی‌ها) و تاریخچه مخاطره انجام شده است. لازم به ذکر است که جمع‌بندی نظرات گرفته‌شده در ارتباط با امتیاز و وزن‌دهی مخاطرات و تصویر تأییدیه فهرست مخاطرات شناخته‌شده در کشور و مخاطرات اولویت‌دار در انتهای پیوست شماره ۱ ارائه شده است. از سوی دیگر، نتایج اولویت‌بندی مخاطرات با نظرات کارشناسان نیز با اندکی تفاوت مطابقت داشته است. بر اساس نتایج حاصل، فهرست مخاطرات اولویت‌دار کشور (به ترتیب حروف الفبا) به شرح زیر است:

- آتش‌سوزی (جنگل‌ها و مراتع - صنعتی و ساختمانی)؛

- آفات نباتی و بیماری‌های دام، طیور و آبزیان؛

- آلودگی هوا؛

- ازدحام جمعیت؛

- بیابان‌زایی؛

- بیماری‌های فراگیر انسانی؛

- حرکات دامنه‌ای؛

- حوادث حمل‌ونقل جاده‌ای؛

- خشکسالی؛

- زلزله؛

- سیلاب؛

- فرونشست زمین؛

- گردوغبار و طوفان گردوخاک؛

- موج سرما.

¹ Federal Emergency Management Agency

لازم به ذکر است که مخاطرات دیگر نیز در این برنامه اهمیت و جایگاه خود را دارند و ممکن است دستگاه خاصی بر اساس موقعیت جغرافیایی و نیز نوع مسئولیت، دارایی‌ها و وظایف خود نوع خاصی از مخاطره را به‌عنوان اولویت خود در نظر بگیرد و همچنین در برنامه‌های استانی کاهش خطر اولویت‌های استانی می‌توانند متفاوت از اولویت‌های ملی باشد.

۳- سیمای وضعیت خطر حوادث و سوانح در کشور

در این بخش به معرفی وضعیت خطر حوادث و سوانح در کشور در ارتباط با مخاطرات اولویت‌دار پرداخته می‌شود. برای این منظور، ابتدا اجزای حوادث و سوانح معرفی شده و سپس به بررسی وضعیت موجود کشور در ارتباط با مخاطرات اولویت‌دار و خطر ناشی از آن‌ها پرداخته شده است.

۳-۱- اجزای خطر حوادث و سوانح

۳-۱-۱- مخاطره

طبق قانون، مخاطره پدیده طبیعی یا کنش انسانی (به‌جز موارد نظامی - امنیتی و اجتماعی) که در صورت وقوع در محیط یا جامعه آسیب‌پذیر می‌تواند تبدیل به یک بحران و حادثه خسارت‌بار شود.

۳-۱-۲- آسیب‌پذیری

آسیب‌پذیری مجموعه‌ای از عوامل و شرایطی است که آمادگی مواجهه افراد، جامعه یا سیستم را در برابر مخاطرات و اثرات آن کاهش می‌دهد. ممکن است آسیب‌پذیری سیستم با کلیه عوارض و ملحقیات آن در اثر وقوع مخاطره اصلی یا مخاطرات ثانویه ناشی از واقعه اصلی صورت پذیرد. دامنه آسیب‌پذیری با توجه به تعریف انواع آن وسیع و متنوع است. در برنامه کاهش خطر حوادث و سوانح در تطابق با سند راهبرد ملی مدیریت بحران کشور این تقسیم‌بندی برای آسیب‌پذیری‌ها ارائه شده است:

- آسیب‌پذیری کالبدی (شامل آسیب‌پذیری سازه‌ها و ساختمان‌ها به‌ویژه مراکز فرهنگی، تاریخی و مذهبی، زیرساخت‌ها و شریان‌های حیاتی)؛
- آسیب‌پذیری اجتماعی (شامل آسیب‌پذیری عوامل جمعیتی، سلامت و آموزش)؛
- آسیب‌پذیری اقتصادی (شامل آسیب‌پذیری عوامل کلان و خرد اقتصادی، کسب‌وکار و نیروی کار)؛
- آسیب‌پذیری محیط‌زیستی (شامل آسیب‌پذیری جغرافیایی، اقلیمی و منابع طبیعی)؛
- آسیب‌پذیری سازمانی.

اولویت‌های برنامه کاهش خطر حوادث و سوانح نیز بر مبنای اولویت‌های مخاطره‌ها و آسیب‌پذیری‌های تجربه‌شده در کشور بر مبنای دو هدف کاهش تلفات جانی و خسارات اقتصادی شکل می‌گیرد. این اولویت‌ها در ارائه مسئولیت‌ها در قالب اقدامات دستگاه‌های مشمول قانون مدیریت بحران تبیین خواهند شد. مجموعه فعالیت‌های دستگاه‌های مشمول قانون مدیریت بحران از جمله فعالیت‌های سازمان مدیریت بحران کشور در چهارچوب این سند و برنامه موجب کاهش خطر حوادث و سوانح در کشور خواهد شد.

۳-۱-۳- در معرض قرارگیری^۱

قرارگیری افراد، سرمایه، دارایی‌ها، سیستم‌ها و دیگر اجزا در نواحی خطر، در معرض قرارگیری تعریف می‌شود که به‌صورت بالقوه به دلیل مجاورت با منابع مخاطره احتمال خسارت‌دیدگی بیشتری دارند. در معرض قرارگیری در کنار عوامل مخاطره‌زا و آسیب‌پذیری یکی از مؤلفه‌های اصلی خطر حوادث و سوانح است. ساخت‌وساز در حریم گسل، مسیل‌ها، اجرای طرح‌ها و احداث تأسیسات در پهنه‌های با میزان خطر بالا مثال‌هایی از مفهوم در معرض قرارگیری است. توجه به مفهوم در معرض قرارگیری در جلوگیری از افزایش خطر نیز مهم است. همچنین، این مفهوم در کارکرد سامانه‌های هشدار هم می‌تواند مؤثر باشد. برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح با توجه به موضوع مهم در معرض قرارگیری تدوین گردیده است.

۳-۲- وضع موجود کشور

همان‌طور که بیان شد مخاطرات، آسیب‌پذیری‌ها و در معرض قرارگیری‌ها، مؤلفه‌ها و مفاهیم اصلی در برنامه کاهش خطر حوادث و سوانح کشور هستند. در ادامه، سیمای کلی وضعیت موجود در کشور با در نظر گرفتن این مؤلفه‌ها برای مخاطرات اولویت‌دار ارائه شده است.

۳-۲-۱- آتش‌سوزی (جنگل‌ها و مراتع - صنعتی و ساختمانی)

در این سند، مقوله آتش‌سوزی در دو حوزه آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع و آتش‌سوزی‌های صنعتی و ساختمانی بیان شده است.

آتش‌سوزی جنگل‌ها و مراتع

بر اساس اطلاعات مرکز آمار ایران و سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور (سال ۱۳۹۸) ۸/۸٪ از مساحت کشور را جنگل‌ها تشکیل می‌دهند که حجم مجموع جنگل‌های کشور ۶۰۰ میلیون مترمکعب است. بر اساس همین آمار، سرانه جنگل در کشور ۰/۱۷ هکتار است، درحالی‌که سرانه جهانی جنگل ۰/۶۲ هکتار است. این سرانه، ضرورت توجه به حفظ، احیا و توسعه جنگل‌های کشور را نشان می‌دهد.

به‌طور میانگین، سالانه حدود پانزده هزار هکتار از جنگل‌های کشور طعمه حریق می‌شوند. سرعت حرکت حریق در مراتع بسیار بالاست. حدود ۹۵٪ از آتش‌سوزی‌ها نتیجه خطای انسانی است که ۶۰٪ از این وقایع سهوی و ۴۰٪ نیز عمدی است. بر اساس آمار مرکز آمار و سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور، طی دوره هفت‌ساله بالغ بر یازده هزار حریق در عرصه‌های جنگلی و مرتعی ایران به ثبت رسیده که در نتیجه آن بیش از ۱۲۵ هزار هکتار جنگل و مرتع از بین رفته است. فقدان تجهیزات اطفای حریق و نبود امداد رسانی هوایی در هنگام آتش‌سوزی باعث شده تا میزان خسارات افزایش یابد. گرم‌شدن هوا و کمبود بارش، خطر آتش‌سوزی را در جنگل‌ها و مراتع بالا می‌برد و کوچک‌ترین بی‌احتیاطی موجب آتش‌سوزی‌های گسترده می‌شود. به‌عنوان نمونه در خردادماه سال ۱۳۹۹، جنگل‌های موجود در نواحی زاگرس و دامنه جنوبی البرز دچار آتش‌سوزی گسترده گردید. استان‌های واقع در کمربند زاگرس شامل استان‌های فارس، کهگیلویه و بویراحمد، کرمانشاه و خوزستان به ترتیب با سطحی معادل ۱۴۸۳۹، ۹۷۷۷، ۵۸۲۶ و ۵۰۰۰ هکتار بیشترین میزان سطوح سوخته را به خود اختصاص داده‌اند.

¹ Exposure

آتش‌سوزی‌های صنعتی و ساختمانی

بر اساس گزارش انجمن بین‌المللی آتش‌نشانی و خدمات نجات در سال ۲۰۱۶ (گزارش شماره ۲۱ آمارهای جهانی آتش‌سوزی) جدولی شامل ۶ گروه از کشورها با توجه به میزان آتش‌سوزی از بزرگ به کوچک مرتب‌شده‌اند. این آمار مربوط به میانگین آتش‌سوزی سالانه از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۴ است. در این میان، موقعیت ایران با حدود ۲۰ تا ۱۰۰ هزار آتش‌سوزی در سال در گروه سه قرار دارد که معرف خطر بالای آتش‌سوزی در کشور است.

در ایران تا پیش از سال ۸۰، سالانه ۴ هزار و ۴۴۲ مورد آتش‌سوزی و به‌طور میانگین روزی ۱۲/۲ حادثه در سطح کشور رخ داده است. این آمار در سال ۸۰ به روزی ۱۴/۹ حادثه افزایش یافته است. در سال ۸۵ نیز ۹ هزار و ۱۵۶ حادثه (به‌طور متوسط حدود روزی ۲۵ حادثه) رخ داده است. در سال ۹۳ تعداد ۲۱ هزار و ۵۸۳ حادثه واقع شده که میانگین روزی ۵۵ آتش‌سوزی را ایجاد می‌کند. بر اساس آمار، می‌توان گفت روند حوادث آتش‌سوزی در سال‌های اخیر رو به افزایش بوده است. از میان آتش‌سوزی‌های رخ داده می‌توان به موارد مهمی همچون آتش‌سوزی سینما رکس آبادان (۱۳۵۷)، مسجد ارگ (۱۳۸۳)، مدرسه شین‌آباد پیرانشهر (۱۳۹۱)، ساختمان پلاسکو (۱۳۹۵)، پتروشیمی بوعلی سینا در ماهشهر (۱۳۹۵) و کلینیک سینا اطهر در تهران (۱۳۹۸) اشاره داشت.

۳-۲-۲- آفات نباتی و بیماری‌های دام، طیور و آبزیانآفات نباتی

همه‌ساله بخش عظیمی از محصولات و تولیدات کشاورزی توسط آفات و بیماری‌های گیاهی و در زمان‌های مختلف کاشت- داشت- برداشت و پس از برداشت از بین رفته و نابود می‌گردند. سالیانه حدود ۳۲ درصد از تولیدات کشاورزی مورد حمله و خسارت آفات و بیماری‌های گیاهی قرار می‌گیرند. محور توسعه اقتصادی، توسعه کشاورزی است و توسعه کشاورزی جز با بهره‌گیری از روش‌های علمی امکان‌پذیر نمی‌باشد. بنابراین بهداشت گیاهان و فرآورده‌های کشاورزی یکی از پایه‌ای‌ترین برنامه‌هایی است که می‌تواند در جهت اقتصادی و حفظ منابع تولید به کار رود و نقش سازنده‌ای را بر عهده داشته باشد. در سال ۱۳۹۰ برای اولین بار برنامه‌ای تحت عنوان کنترل و مبارزه با آفات و بیماری‌های گیاهی و علف‌های هرز در ذیل فصل کشاورزی استانی ایجاد و ابلاغ شده است. یکی از اقدامات مهم در راستای مهار آفات نباتی و بیماری‌های گیاهی در کشور، اقدام قرنطینه می‌باشد. قرنطینه شامل دو بخش داخلی و خارجی است که در ایران ۲۸ پست قرنطینه داخلی و ۷۰ پست قرنطینه خارجی وجود دارد که وظیفه مبارزه با ورود آفات و جلوگیری از آن را بر عهده دارد.

نتایج بررسی‌ها حاکی نشان می‌دهد که برخی از راهکارهای ارائه‌شده از کارایی لازم برخوردار نبوده است (مانند برخی تله‌ها و چسب‌های نصب‌شده). از طرفی ضعف‌های عملکردی در ارتباط با این مخاطره به صادرات کشور نیز صدماتی وارد کرده است.

بیماری‌های دام، طیور و آبزیان

بروز بیماری‌های دام، طیور و آبزیان در سال‌های اخیر خسارت‌های عمده‌ای به این صنعت وارد کرده تا جایی که سازمان دامپزشکی ناچار به اقدامات واکنش سریع در این خصوص شده است؛ بر اساس گزارش ارائه‌شده توسط سازمان دامپزشکی کشور، بیماری‌های دام، طیور و آبزیان در سال ۹۷ کاهش قابل‌توجهی پیدا کرده است. در سال ۱۳۹۷ حدود ۱۹۵ میلیون نوبت سر دام علیه بیماری‌های استراتژیک مختلف واکسینه شده که اکثر آن به‌صورت رایگان در واحدهای روستایی و عشایری بوده است که این اعداد علاوه بر واکسن‌های بهداشتی است که بهای آن توسط دامداران پرداخت می‌شود.

افزایش و یا کاهش موارد بروز بیماری‌ها تابع متغیرهای زیادی است که بایستی مبتنی بر اصول علمی بررسی و واکاوی شود. این امر به‌طور معمول در پایان سال توسط واحدهای مربوطه در سازمان دامپزشکی کشور انجام می‌گیرد و نتایج آن مبنای تصمیم‌گیری و حتی بازنگری در برنامه‌های اجرایی این سازمان است. بر مبنای اطلاعات ثبت‌شده در سامانه ثبت اطلاعات این سازمان در سال ۹۷ نسبت به سال قبل آن، کشور با کاهش ۱۷ درصدی بیماری تب برفکی گاوی، کاهش ۲۳ درصدی بروسلوز (تب مالت)، کاهش ۸ درصدی بیماری هاری، کاهش ۴۲ درصدی بیماری مسمشه و افزایش ۲۵ درصدی بیماری تب برفکی گوسفندی روبه‌رو بوده است. همچنین آمار در خصوص بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در موج ۹۸-۹۷ نسبت به مدت مشابه موج ۹۷-۹۶ نشان‌دهنده کاهش ۹۴ درصدی از نظر تعداد کانون و کاهش ۹۷ درصدی از نظر تعداد پرندۀ معدومی ۹۷ می‌باشد.

لازم به ذکر است که با اقدامات دستگاه‌های مسئول از جمله ترویج و آموزش تولیدکنندگان، تخصیص یک میلیارد ریال اعتبار جهت خرید مواد ضدعفونی‌کننده و اجرای رایگان برنامه ضدعفونی در نوغان‌داری‌ها سبب شد تا در دوره پرورش سال ۱۳۹۷ هیچ‌گونه تلفاتی در نوغان‌داری‌ها صورت نپذیرد و پرورش‌دهندگان کرم ابریشم سال بسیار مناسبی را پشت سر گذاشتند. توجه به این مهم و کاهش آسیب‌پذیری محصولات کشاورزی و زارعی و به‌تبع آن حفاظت از پایداری اقتصاد محلی و ملی کشور از جمله اولویت‌های اقدام دستگاه‌های اجرایی مربوطه می‌باشد.

۳-۲-۳- آلودگی هوا

آلودگی هوا ناشی از مصرف حامل‌های انرژی یکی از مهم‌ترین چالش‌های محیط‌زیستی در کشور است. طی سال‌های ۱۳۸۶-۱۳۹۳ میزان انتشار گازهای گلخانه‌ای و آلاینده شامل اکسیدهای نیتروژن، اکسیدهای گوگرد، منواکسید کربن، ذرات جامد معلق و دی‌اکسید کربن از حدود ۵۰۴ میلیون تن در سال با نرخ رشد سالانه ۳,۴ درصد به حدود ۶۳۷ میلیون تن رسیده است که بخش اعظم این آلاینده‌ها و گازهای گلخانه‌ای در سکونتگاه‌های شهری و به‌ویژه کلان‌شهرها تخلیه شده است. طی این دوره سرانه انتشار از حدود ۶,۶ تن به حدود ۷,۵ تن رسیده است که این پدیده باعث تشدید آلودگی هوا به‌ویژه در کلان‌شهرهای کشور شده است.

۳-۲-۴- ازدحام جمعیت

احتمال بروز حوادث و سوانح انسان‌ساخت، طبیعی و عمدی در تجمعات انبوه بسیار زیاد است. این مهم نباید نادیده گرفته شود که تجمعات انبوه، ممکن است جوامع را با خطرات جدی سلامت و شرایط امنیتی مواجه سازد. ازدحام یکی از مشکلات اصلی در تجمعات انبوه است؛ به‌ویژه هنگامی که تجمع انبوهی در زمانی مشخص و در محیط فیزیکی محدودی شکل بگیرد. از این‌رو، یکی از جنبه‌های مهم در کنترل تجمعات انبوه، مقابله با ازدحام و فشار جمعیت و انتقال بیماری‌های فراگیر است. در تعاریفی که از ازدحام وجود دارد، مبنای اصلی بر تعداد افراد حاضر در هر مترمربع است؛ بدین گونه که اگر در یک تجمع انبوه در هر مترمربع، سه نفر قرار داشته باشند، شرایط تقریباً عادی است؛ اما وقتی تعداد افراد به پنج نفر برسد، شلوغی آغاز می‌شود. وقتی فشردگی جمعیت بیشتر و تعداد افراد به پنج تا هشت نفر برسد، مشکلات جدی ازدحام آغاز می‌شود و افراد به شدت به هم فشرده و آشفته و سراسیمگی در جمعیت بیشتر می‌شود. بر اساس گزارش‌های ارائه‌شده در ایران در دی‌ماه ۱۳۹۸، در مراسم تشییع پیکر شهید حاج قاسم سلیمانی در کرمان حدود ۵۶ نفر در اثر ازدحام جمعیت جان خود را از دست داده و ۲۱۳ نفر نیز مصدوم شدند. این اتفاق به همراه سایر مواردی که در ارتباط با تجمع‌ها در برگزاری آیین‌های دینی و مذهبی و همچنین برگزاری مسابقات ورزشی رخ داده است، توجه به این مخاطره در کشور را

ضروری می‌سازد. از طرفی رعایت فاصله‌های اجتماعی متناسب با نوع بیماری نیز از اهمیت خاصی خود برخوردار است و بخش اعظم شیوه انتقال بیماری‌های فراگیر و ویروسی از طریق ازدحام جمعیت صورت می‌گیرد.

۳-۲-۵- بیابان‌زایی

بیابان‌زایی یکی از مهم‌ترین مخاطرات زیست‌محیطی کشور است که در خلال سال‌های اخیر به دلیل فعالیت‌های انسانی و تغییرات اقلیمی به ابعاد نگران‌کننده‌ای رسیده است. ایران ۱,۲ درصد از خشکی‌های جهان و ۳,۰۸ درصد مناطق بیابانی جهان را در خود جای داده است. حدود ۶۱ درصد از مساحت کشور در اقلیم خشک و فراخشک قرار دارد که ۳,۱ برابر درصد جهانی (۱۹,۶ درصد) است. اگرچه ۳۲,۵ میلیون هکتار از اراضی کشور در وضعیت بیابانی قرار دارد، اما در تقسیم‌بندی‌های اکوسیستمی، ۴۳,۷ میلیون هکتار آن در زمره اکوسیستم بیابانی است. حدود ۲۰ میلیون هکتار از اکوسیستم بیابان تحت تأثیر فرسایش بادی است. از این سطح ۶,۴ میلیون هکتار در محدوده کانون‌های بحرانی قرار دارد که در ۱۸۲ منطقه، ۹۷ شهرستان و ۱۸ استان کشور پراکنده است. در مناطق خشک و فراخشک ایران با توجه به شرایط اقلیمی و همچنین عوامل انسانی بیابان‌زا از قبیل افزایش جمعیت، چرای مفرط دام، برداشت بی‌رویه از سفره‌های آب زیرزمینی، آلودگی آب‌های زیرزمینی از طریق پساب‌های صنعتی، شهری و کشاورزی، تغییر کاربری اراضی، مدیریت نامناسب مراتع و مدیریت غیراصولی اراضی کشاورزی، پدیده بیابان‌زایی رشد فزاینده‌ای دارد و به علت تعدد گستردگی و پیچیدگی عوامل محیطی و انسانی این پدیده همچون ابعاد بین‌المللی واجد پیامدهای وسیع اکولوژیکی اقتصادی و اجتماعی و زیست‌محیطی است.

۳-۲-۶- بیماری‌های فراگیر انسانی

در گزارش‌های موجود، از مرگ سیاه یا «طاعون» و همچنین «وبا» به‌عنوان دو بیماری همه‌گیر در تاریخ ایران یاد شده است. از زمان‌های گذشته، موقعیت حساس ایران بین هند، خلیج فارس، روسیه و بین‌النهرین، کشور را در معرض بیماری قرار می‌داده است. سده سیزدهم هجری را می‌توان عصر اوج شیوع بیماری‌های واگیردار در ایران دانست. بیماری‌های فراگیر، فراتر از مشکلات جسمی، ابعاد دیگری از زندگی انسان را تحت تأثیر قرار داده‌اند؛ چرا که در این بیماری‌ها نه تنها سلامت جسمی انسان، بلکه ابعاد مختلف روانی و اجتماعی نیز با چالش روبه‌رو می‌شوند. بخشی از این مسائل به‌طور مستقیم معلول شرایط بیماری‌های واگیردار هستند؛ مانند چگونگی کنترل بیماری در جامعه و فعال نگاه‌داشتن بخش‌های اقتصادی وابسته به معیشت جامعه اما مسائل بنیادی‌تری نیز وجود دارند. در بحران‌های بزرگ، بسیاری از مسائل پنهان و بنیادین اجتماعی آشکار می‌شوند؛ چنان‌که گاهی یک بیماری، امراض پنهان انسان را آشکار می‌نماید.

آخرین نمونه از شیوع بیماری‌های فراگیر انسانی در کشور در زمان تدوین برنامه حاضر، شیوع ویروس کووید-۱۹ است که از انتهای سال ۱۳۹۸ آغاز شد و تاکنون (زمان تدوین برنامه) هنوز با شدت بالا در حال شیوع در کشور است و تا تاریخ ۲۲ آبان ۱۴۰۰، ۱۲۸ هزار نفر و ۴۲ نفر از مردم کشورمان به علت این بیماری جان خود را از دست داده‌اند. در این رابطه، طبق گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، در ایران حدود ۴۰ درصد مردم زیر خط فقر و ۱۶ میلیون نفر در فقر مطلق به سر می‌برند. همچنین، بیش از ۳ میلیون شاغل رسمی و ۴ میلیون شاغل غیررسمی در معرض کاهش دستمزد یا تعدیل نیرو هستند که این افراد بیش‌ترین آسیب را در برخورد با بیماری‌های فراگیر متحمل می‌شوند. طبق گزارش یونیسف در سال ۲۰۱۹، بیش از ۸۵٪ جمعیت در مناطق محروم ایران به خدمات اولیه بهداشتی دسترسی داشتند؛ اما به نظر می‌رسد برای مقابله با بیماری‌های فراگیری از قبیل ویروس کووید-۱۹ نیاز به برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری بیش از پیش دولت‌ها است. لازم به ذکر است که دولت جمهوری اسلامی ایران با عضویت در سازمان جهانی بهداشت و پذیرش اسناد بین‌المللی مختلف و

به‌ویژه میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی (۱۹۶۶) در زمینه پیشگیری و مقابله با بیماری‌های فراگیر و مسری تعهدات مختلفی را پذیرا شده است.

۳-۲-۷- حرکات دامنه‌ای

حرکت سنگ‌ها بر روی دامنه‌ها به اشکال مختلف صورت می‌گیرد. بسیاری از این حرکات خسارات مالی و تلفات جانی به همراه می‌آورند. انواع حرکات دامنه‌ای شامل ریزش، خزش، روانه گل و لغزش زمین می‌شود. با وجود افزایش میزان وقوع زمین لغزش در کشور در سال‌های اخیر هنوز آمار و اطلاعات دقیق مربوط به تعداد رخداد این پدیده مشخص نبوده و ابعاد خسارات ناشی از آن به‌طور کامل و دقیق شناخته نشده است.

بر اساس بررسی‌های به‌عمل‌آمده حدود ۵۰۰۰ مورد زمین‌لغزش از طریق بازدیدهای صحرایی و بیش از یک‌صد هزار مورد زمین‌لغزش از طریق بررسی عکس‌های هوایی شناسایی شده است. ریزش سنگ و زمین‌لغزش‌ها با وقوع بارندگی‌ها و سیلاب، رخداد زلزله یا دخالت‌های انسانی تشدید شده و زیان‌های فراوانی را موجب می‌شوند.

۳-۲-۸- حوادث حمل‌ونقل جاده‌ای

بررسی آمار حوادث و سوانح حمل‌ونقلی در ایران نشان می‌دهد که وضعیت مناسبی در ارتباط با حمل‌ونقل جاده‌ای وجود ندارد. در بحث جاده‌ای، اطلاعات گزارش وضعیت جهانی ایمنی راه در سال ۲۰۱۵ نشان می‌دهد که تلفات جاده‌ای در ایران در رده دوم بعد از کشورهای کم‌درآمد و کشورهای منطقه آفریقا قرار دارد. بر اساس اطلاعات موجود حدود ۱۶۰۰۰ نفر در سال در جاده‌های کشور کشته می‌شوند. به‌طور مثال، در سال ۱۳۹۸ تعداد ۱۶۹۴۷ نفر در اثر تصادفات رانندگی جان خود را از دست داده‌اند که ۶۶ درصد آن مربوط به جاده‌های برون‌شهری و ۲۴ درصد آن مربوط به راه‌های درون‌شهری بوده است (حدود ۱۰ درصد هم در سایر راه‌ها تلفات وجود داشته است). بررسی دقیق بر اساس ماه‌های سال نیز نشان می‌دهد که معمولاً بیشترین و کمترین کشته‌ها به ترتیب در ماه‌های شهریور و اسفند رخ می‌دهد. برآوردهای مالی که در سال ۱۳۹۵ توسط مجلس شورای اسلامی انجام شده است نشان می‌دهد که تصادفات رانندگی به‌تنهایی خسارتی معادل ۷٪ تولید ناخالص داخلی را به کشور تحمیل کرده است.

۳-۲-۹- خشکسالی

ایران به دلیل قرار گرفتن بر روی کمربند خشکی جهان و بارندگی معادل یک‌سوم متوسط جهانی، کشوری خشک است و از نظر منابع آب در وضعیتی نامطلوب نسبت به متوسط جهان قرار دارد. این مسئله در کنار رویداد خشکسالی‌های شدید و طولانی‌مدت، شرایط پیچیده‌ای را برای کشور ایجاد نموده و آن را با چالش‌های جدی مواجه کرده است. نتایج مطالعه و بررسی بلندمدت بارندگی و درجه حرارت نشان می‌دهد که در مجموع، ۴۵ درصد از اراضی کشور در گستره اقلیم‌های خشک و فراخشک قرار دارند. بر مبنای نقشه پهنه‌بندی خشکسالی هواشناسی در سطح استان‌های کشور تهیه‌شده توسط سازمان هواشناسی کشور، بیش از نیمی از مساحت ایران در معرض خشکسالی قرار دارد.

بر اساس گزارش راهبرد بین‌المللی کاهش خطر سوانح سازمان ملل متحد^۱ در فاصله سال‌های ۱۹۷۰ تا ۲۰۰۸ کشور ایران با رویداد ۵ خشکسالی بزرگ، متأسفانه به دلیل آسیب‌پذیری بالا، یکی از کشورهایی است که بیش از ۱۰ میلیون نفر در آن از خشکسالی خسارت دیده‌اند. بر طبق گزارش سال ۲۰۰۸ سازمان غذا و کشاورزی سازمان ملل^۲، کشور ایران در میان کشورهای

^۱ United Nations International Strategy for Disaster Reduction (UNISDR)

^۲ Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)

خاورمیانه بیشترین میزان آسیب را از خشکسالی دیده است. به طوری که در اثر خشکسالی‌های سال ۱۹۹۸ تا ۲۰۰۱ بیش از ۳۷ میلیون نفر در ایران عدم امنیت ناشی از کمبود آب و غذا را تجربه کردند. تنها در فاصله سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۱ حدود ۴/۲ میلیارد دلار خسارت به بخش کشاورزی ایران وارد شد که موجب کاهش ۱۲ درصدی در میزان تولیدات محصولات کشاورزی کشور گردید. این موضوع موجبات اجبار ایران به واردات ۷ میلیون تن گندم در سال ۲۰۰۰ را فراهم ساخت که ایران را به یکی از بزرگ‌ترین واردکننده‌های گندم در جهان تبدیل کرد. خشکسالی همچنین سبب مهاجرت گسترده و افزایش بیماری‌هایی مانند وبا، دیفتری و تیفوئید در کشور شده است. این گزارش گویای این واقعیت است که ایران یکی از کشورهای بوده که بیشترین میزان آسیب‌پذیری در اثر خشکسالی را دارا بوده است.

۳-۲-۱۰- زلزله

کشور ایران به دلیل موقعیت خاص زمین‌شناختی - جغرافیایی به طور دائم در معرض تنش‌های تکتونیکی است. نمود این تنش‌ها پدیداری گسله‌های لرزه‌زا و زمین‌لرزه‌های زیاد است. به جز نواحی کویری و پهنه‌های کم‌وسعت دیگری که گسله‌هایی در آن شناسایی و معرفی نشده است اغلب پهنه‌های سرزمینی ایران دربردارنده گسله‌های لرزه‌زا و فعال متعددی است، به طوری که اگر از گسلی دور شود لاجرم به گسلی دیگر نزدیک می‌شود. از طرفی دیگر، چون گستره وسیعی از سرزمین ایران پهنه‌ای خشک و نیمه‌خشک بوده شکل‌گیری هسته‌های اولیه مراکز جمعیتی بر مبنای وجود آب به صورت چشمه‌ها، رگه‌های آب و مرتبط با وجود آب بوده است و چون مسیر گسله‌ها، شکستگی‌ها و زون‌های خردشده مجاری مناسبی برای جریان و ظهور آب‌های زیرسطحی بوده است عمده شهرها و آبادی‌های ایران در مجاورت با گسله‌ها و محل زمین‌لرزه‌ها جانمایی شده‌اند. با چنین سیمایی از پراکنش گسله‌ها به عنوان چشمه‌های لرزه‌زا سالانه زمین‌لرزه‌های متعددی در کشور رخ داده است. بررسی نقشه‌های پهنه‌بندی خطر نسبی زلزله نشان می‌دهد که بیش از دو سوم از مساحت کشور با خطر نسبی بسیار زیاد و یا زیاد ناشی از زلزله مواجه است. سوابق لرزه‌خیزی فلات ایران نیز نشان می‌دهد که به طور متوسط هر ۱۰ سال یک زلزله ویرانگر، کشور را در بحران فرو برده است. زلزله‌های رخ داده در قرن حاضر مانند زلزله‌های بوئین‌زهر (۱۳۴۱)، دشت بیاض (۱۳۴۷)، طبس (۱۳۵۷)، رودبار-منجیل (۱۳۶۹)، قائن (۱۳۷۶)، بم (۱۳۸۲)، ورزقان (۱۳۹۱)، ازگله-سرپل ذهاب (۱۳۹۶) نمونه‌هایی برای بیان این واقعیت است.

۳-۲-۱۱- سیلاب

مناطق کوهستانی، دشت‌های انتهایی مسیل‌ها و آبراهه‌های این مناطق گستره‌های سیل‌گیر کشور هستند. بارش باران نیز گاه در حوضه‌های آبریز کوچک موجب بروز سیلاب و ایجاد خسارت می‌شود. تعدادی از کلان‌شهرها و شهرهای بزرگ و کوچک و همچنین تعداد زیادی از روستاهای کشور در مسیر خطر سیلاب واقع شده‌اند. وقوع سیلاب در استان‌هایی مانند خوزستان، بوشهر، سیستان و بلوچستان، لرستان، گلستان، مازندران، اردبیل، گیلان، خراسان رضوی، اصفهان، فارس و کرمان در ۵۰ سال گذشته بیانگر اهمیت سیلاب در شهرهای مختلف می‌باشد. به طور مثال می‌توان به وقوع سیلاب در خوزستان (۱۳۵۸)، دشتی (۱۳۶۵)، بوژان (۱۳۶۶)، تهران (۱۳۶۶)، ماسوله (۱۳۷۷)، گلستان (۱۳۸۰)، دشت مغان (۱۳۸۵)، سیستان و بلوچستان (۱۳۹۵) و سیلاب‌های رخ داده در سال ۱۳۹۸ در ۲۴ استان کشور به خصوص در استان‌های مازندران، گلستان، فارس، لرستان و خوزستان اشاره داشت.

بررسی منابع بین‌المللی نشان می‌دهد که سیلاب با حدود ۴۱٪ رخداد از کل مخاطرات بعد از زلزله بیشترین رخداد مخاطرات طبیعی را در کشور داراست و ۳٪ از تعداد تلفات جانی مخاطرات طبیعی را در کشور به خود اختصاص می‌دهد، اما

میزان خسارت اقتصادی سیلاب به مراتب بالاتر از تلفات جانی ناشی از آن است و نزدیک به ۳۰٪ از کل خسارت‌های مخاطرات طبیعی را شامل می‌شود. البته به دلیل ماهیت، مسیرهای رخداد سیلاب قابل‌شناسایی و اقدامات پیشگیرانه و کاهش خطر سیلاب معین‌تر هستند.

بررسی‌های انجام‌یافته نشان می‌دهد از دهه ۳۰ تاکنون فراوانی وقوع سیلاب در ایران سیر صعودی شتابانی داشته است. فراوانی رخداد سیلاب از حدود ۱۸۰ در دهه ۳۰ به بیش از ۲۰۰۰ رخداد در دهه ۷۰ رسیده است. هرچند در دهه‌های ۸۰ و ۹۰ در مقایسه با دهه ۷۰ آهنگ رخداد کند شده است، اما تعداد رخداد به مراتب بالاست به گونه‌ای که در دهه ۸۰ تعداد رخداد حدود ۱۵۸۰ و در دهه ۹۰ بالغ بر ۱۶۶۵ وقوع سیلاب ثبت گردیده است.

۳-۲-۱۲- فرونشست زمین

فرونشست زمین به عنوان مخاطره‌ای تدریجی مشابه اثرات خشکسالی نیازمند برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری جدی است. در محدوده‌های دشتی سرزمین پهناور ایران فرونشست زمین از چند دهه گذشته به دلیل افت سطح آب زیرزمینی در حال رخ دادن است. بررسی‌های متعدد در کشورهای مختلف نیز نشان داده که عمده‌ترین عامل فرونشست زمین افت سطح آب زیرزمینی است. در گستره ایران نرخ و آهنگ فرونشست در مقایسه با کشورهای دیگر بالاست.

بر اساس اطلاعات موجود در سال ۱۳۹۸ هجده استان کشور دارای محدوده‌هایی با خطر بالای فرونشست زمین هستند. در این میان می‌توان به استان‌های تهران، خراسان رضوی، اصفهان، البرز، کرمان و قم که در ردیف استان‌های با خطر بالا قرار می‌گیرند اشاره داشت. تعدادی از مراکز جمعیتی شهری بزرگ نیز بر زون‌های فرونشستی واقع شده‌اند و زیرساخت‌های متعددی در معرض خطر هستند. بر اساس آخرین مطالعات انجام شده بیش از ۳۵٪ از جمعیت کل کشور در معرض خطر فرونشست زمین قرار دارند.

۳-۲-۱۳- گردوغبار و طوفان گردوخاک

استمرار بیش از یک دهه پدیده خشکسالی در ایران و دیگر کشورهای منطقه غرب آسیا به همراه تأثیر دیگر عوامل محیطی، زمینه‌ساز بحران منابع طبیعی و محیط‌زیستی در منطقه شده است؛ به‌طوری‌که کشور در حال حاضر با معضل‌های جدی همچون کم‌آبی، خشکسالی و گردوغبار روبرو است. گردوغبار به عنوان یکی از آلاینده‌های طبیعی بر جنبه‌های مختلف زندگی انسانی از جمله سلامت، زیست‌بوم، حمل‌ونقل، صنعت، انرژی و... تأثیرگذار است. شدت این تأثیرگذاری به گونه‌ای است که زندگی جوامع انسانی را دستخوش تغییر نموده و هزینه‌های اجتماعی، اقتصادی و بهداشتی سنگینی را بر جامعه تحمیل می‌نماید. این هزینه‌های سنگین، به عنوان تهدیدی جدی در روند توسعه پایدار کشورها در نظر گرفته می‌شوند. منطقه غرب آسیا که کشور ما نیز در این ناحیه از جهان واقع شده است، پس از صحرای بزرگ آفریقا، دارای دومین کانون‌های بزرگ گسیل کننده گردوغبار در جهان هست.

منطقه خاورمیانه بخشی از کمربند گردوغباری است که از صحرای بزرگ آفریقا به غرب و مرکز آسیا کشیده شده است. شرایط جوی مساعد همراه با دیگر عوامل ذکرشده در بالا، سبب شده است که منطقه جنوب غرب و غرب کشور به شدت تحت تأثیر کانون‌های گردوغبار خارج از مرزهای جغرافیایی کشور قرار گیرد. در حالت کلی در برخی از مواقع سال گسیل گردوغبار در این منطقه، از سوریه آغاز شده و ذرات گردوغبار با حرکت از فراز کانون‌های گردوغبار موجود در عراق به وسیله یک جریان شمالی از خلیج فارس عبور کرده و تا کشور عمان امتداد می‌یابند. در برخی مواقع دیگر سال، فعالیت کانون‌های گسیل گردوغبار، واقع در نواحی خالی از سکنه مناطق مرکزی عربستان سعودی و همچنین بیابان‌های اردن، سبب تشدید گردوغبار

در مناطق جنوب غرب ایران می‌شود. مخاطره گردوغبار از مهم‌ترین مخاطرات در بخش غربی و جنوب غربی ایران محسوب می‌شود که می‌تواند دربرگیرنده استان‌های خوزستان، ایلام، کرمانشاه، لرستان، چهارمحال و بختیاری و کهگیلویه و بویراحمد باشد. گفتنی است برای استان‌های واقع در بخش شرقی کشور مانند سیستان و بلوچستان نیز مخاطره گردوغبار مهم تلقی می‌گردد.

۳-۲-۱۴- موج سرما

موج سرما یکی از مهم‌ترین چالش‌های بخش کشاورزی تلقی می‌شود که سالانه خسارت زیادی به این بخش به‌خصوص در حوزه باغبانی وارد می‌کند. در ۵۰ سال گذشته، بیش از ۷۰ درصد خسارت ناشی از سوانح کشور به علت مخاطرات اقلیمی بوده که بالغ بر ۹۰ درصد خسارت ناشی از مخاطرات اقلیمی، در بخش کشاورزی بوده است. در بهار سال ۱۳۹۸ خسارت سرمازدگی وارده به محصولات باغبانی در ۲۷ استان کشور گزارش گردید که به میزان ۳۶۹ هزار هکتار و حدود ۲ میلیون تن از محصولات باغی با ارزش تومانی تقریباً ۱۰ هزار میلیارد خسارت وارد شده است. در قیاس با خسارت سرمازدگی سال ۱۳۹۷ (۶۳۵ هزار هکتار) میزان خسارت به باغات کشور ۴۲ درصد و در قیاس با خسارت سرمازدگی سال ۱۳۹۶ خسارت وارده ۴۵ درصد کاهش یافته است. گزارش‌های صندوق بیمه کشاورزی در خصوص میزان غرامت پرداختی به خسارت سرمازدگی محصولات باغی نشان می‌دهد که بحران سرمازدگی در باغ‌های کشور در سال‌های اخیر افزایش یافته است. بر اساس گزارش صندوق بیمه کشاورزی، بیشترین میزان غرامت پرداخت شده ناشی از خسارت سرمازدگی طی دو سال گذشته (۹۳-۱۳۹۲ و ۹۴-۱۳۹۳) به بهره‌برداران محصولات سیب، گردو، انگور، بادام، پرتقال، پسته و انار بوده است.

بر اساس گزارش وزارت جهاد کشاورزی، عوامل خسارت سرمازدگی سال زراعی ۹۵-۹۶ شامل مواردی همچون سرمای زودرس پاییزه، برف، سرمای دیررس بهار، باد و باران در زمان گلدهی و نیز عدم تلقیح بوده است. نقش هرکدام از این عوامل خسارت‌زا در کاهش تولید محصولات باغی متفاوت است. عامل اصلی خسارت در مرکبات برف، در انار، زیتون و کیوی سرمای زودرس پاییزه، در انگور غالباً سرمای زودرس پاییزه و زمستانه و همچنین سیلاب و سرمای بهار و بالاخره در دانه‌دارها، هسته‌دارها، بادام و پسته، سرمای بهار ذکر شده است. در مجموع، عامل اصلی خسارت در درجه اول سرمای زودرس و سپس به ترتیب سرمای دیررس بهار بوده است. تنش‌های سرمازدگی نه‌تنها اثرات عمیقی بر سرمایه‌های اقتصادی کشاورزان و درآمد ملی دارد، بلکه تبعات اجتماعی آن از جمله مهاجرت روستائیان، اشتغال کاذب و ازهم‌پاشیدگی خانواده‌ها و جوامع روستایی را نیز می‌تواند گریبان‌گیر مسائل کشور نماید. بلااستفاده ماندن سرمایه‌گذاری ثابت به مدت حداقل یک دوره کشت در واحدهای گلخانه‌ای آسیب‌دیده نیز می‌تواند ازجمله آسیب‌های اقتصادی سرمازدگی تلقی شود.

جمع‌بندی نظرات در ارتباط با امتیاز مخاطرات و تصویر تأییدیه جدول مخاطرات و اولویت‌دار

در ادامه ابتدا جداول جمع‌بندی نظرات کمیته کاهش خطر و کمیته اطلس ملی در ارتباط با امتیازدهی به مخاطرات بر مبنای روش تعریف‌شده و تصویر تأییدیه‌های جدول مخاطرات و همچنین مخاطرات اولویت‌دار ارائه شده است.

جدول (۴): نظرات متخصصین در زمینه معیارها در چهارچوب ارزیابی اولویت مخاطرات

مخاطره	شدت			احتمال وقوع			حداکثر تهدید			تاریخچه		
	H	M	L	H	M	L	H	M	L	H	M	L
زلزله	27	0	0	24	3	0	25	2	0	24	3	0
آتش‌فشان	8	10	7	0	4	21	6	7	14	0	0	25

مخاطره	شدت			احتمال وقوع			حداکثر تهدید			تاریخچه		
سونامی	8	9	11	0	6	22	6	6	16	0	1	27
گردوغبار و طوفان گردوخاک	10	12	6	13	10	5	13	12	3	13	11	4
طوفان شن و ماسه	4	13	9	8	11	7	2	9	15	9	7	10
طوفان دریایی	0	8	16	0	9	15	0	8	16	1	7	16
سپیش	0	5	18	1	6	13	0	4	16	1	2	17
گردباد	2	8	14	0	9	15	0	7	17	0	7	17
متشو سونامی	1	8	12	0	5	16	0	6	15	0	3	18
صاعقه	2	6	15	5	7	11	1	4	18	3	7	13
موج سرما	2	16	7	3	20	2	5	17	3	6	16	3
یخبندان	1	12	12	2	8	15	3	16	6	5	9	11
موج گرما	3	12	8	3	8	12	6	12	5	3	16	4
آتش‌سوزی	6	11	7	8	11	5	8	10	6	10	9	5
سیلاب	23	4	0	20	6	1	23	4	0	23	4	0
تگرگ	1	6	18	2	13	10	2	11	12	5	9	11
کولاک برف	1	12	12	8	9	8	3	6	16	6	12	7
بهمن	2	8	13	7	9	7	2	5	16	5	9	8
کشند سرخ	1	3	17	2	8	11	0	6	15	0	4	17
جریان شکافنده	0	3	16	3	2	14	1	4	14	2	3	14
تغییرات سطح آب	2	9	15	4	9	13	6	7	13	4	10	12
طوفان آب	0	9	14	1	9	13	1	6	16	4	3	16
خشکسالی	21	2	1	18	6	1	19	4	1	17	7	1
حرکات دامنه‌ای	4	9	7	5	9	6	2	12	6	9	7	4
فرونشست زمین	9	11	5	11	13	1	13	7	5	11	7	7
فروریزش زمین	3	6	14	4	8	11	3	4	16	3	6	14
فرسایش آبی	5	6	10	7	10	4	1	14	6	7	4	10
آلودگی آب	9	9	5	5	12	6	5	6	12	5	8	10
آلودگی خاک	5	6	9	6	10	4	4	9	7	4	7	9
فرسایش بادی	4	3	16	2	13	8	3	11	9	4	6	13
روانگرایی	1	6	16	5	8	10	0	7	16	0	9	14
خاک‌های مسئله‌دار	3	5	15	5	10	8	0	6	17	0	8	15
بیابان‌زایی	8	12	4	9	11	4	11	7	6	6	9	8
آفات و بیماری گیاهی	5	12	5	6	6	10	8	10	4	5	12	5
آفات و بیماری دام، طیور و آبیان	6	9	6	7	11	3	10	8	3	6	11	4
بیماری‌های فراگیر انسانی	7	9	4	7	4	9	6	9	5	3	9	8
برخورد شهاب‌سنگ	2	1	23	1	4	21	0	7	19	0	2	24
بادهای خورشیدی	1	2	18	0	1	20	2	2	17	0	2	19

جدول (۵): وزن‌دهی و امتیاز مخاطرات طبیعی بر اساس نظرات متخصصین

مخاطره	شدت			احتمال وقوع			حداکثر تهدید			تاریخچه			R
	H	M	L	H	M	L	H	M	L	H	M	L	
زلزله	50			70			100			20			240
آتش‌فشان		25				7			10			2	44
سونامی			5			7			10			2	24
گردوغبار و طوفان گردوخاک		25		70			100			20			215
طوفان شن و ماسه		25			35			50			10		85
طوفان دریایی			5			7			10			2	24
سیش			5			7			10			2	24
گردباد			5			7			10			2	24
متئو سونامی			5			7			10			2	24
صاعقه			5			7			10			2	24
موج سرما		25			35				10		10		80
یخبندان		25				7		50			10		92
موج گرما		25				7		50			10		92
آتش‌سوزی		25			35			50		20			130
سیلاب	50			70			100			20			240
تگرگ			5		35				10			2	52
کولاک برف		25			35				10		10		80
بهمن			5		35				10		10		60
کشند سرخ			5			7			10			2	24
جریان شکافنده			5			7			10			2	24
تغییرات سطح آب			5			7			10			2	24
طوفان آب			5			7			10			2	24
خشکسالی	50			70			100			20			240
حرکات دامنه‌ای		25			35			50		20			130
فرونشست زمین		25			35		100			20			180
فروریزش زمین			5			7			10			2	24
فرسایش آبی		25				7		50			10		92
آلودگی آب	50				35				10			2	97
آلودگی خاک			5		35			50				2	92
فرسایش بادی			5		35			50				2	92
روانگرایی			5			7			10			2	24
خاک‌های مسئله‌دار			5		35				10			2	52
بیابان‌زایی		25			35		100				10		170
آفات و بیماری گیاهی		25				7		50			10		92
آفات و بیماری دام، طیور و آبزیان		25			35		100				10		170
بیماری‌های فراگیر انسانی		25				7		50			10		92

مخاطره	شدت			احتمال وقوع			حداکثر تهدید			تاریخچه			R
برخورد شهاب‌سنگ			5			7			10			2	24
بادهای خورشیدی			5			7			10			2	24

جدول (۶): مخاطرات طبیعی اولویت‌دار (دارای امتیاز بالای ۱۰۰)

مخاطره	شدت			احتمال وقوع			حداکثر تهدید			تاریخچه			R
	H	M	L	H	M	L	H	M	L	H	M	L	
زلزله	50			70			100			20			240
گردوغبار و طوفان گردوخاک		25		70			100			20			215
آتش‌سوزی		25			35			50		20			130
سیلاب	50			70			100			20			240
خشکسالی	50			70			100			20			240
حرکات دامنه‌ای		25			35			50		20			130
فرونشست زمین		25			35		100			20			180
بیابان‌زایی		25			35		100				10		170
آفات و بیماری دام، طیور و آبزیان		25			35		100				10		170

وزارت کشور
سازمان مدیریت بحران کشور

کرو

جدول مخاطرات (مکمل)			
ردیف	عنوان مخاطره	گروه	ردیف
۱	زمین لرزه	زمین / هوا / آب شناختی	۲۸
۲	آتش فشان		۲۹
۳	سونامی		۳۰
۴	حرکات دامنهای		۳۱
۵	فرورفتن زمین	زمین شناختی	۳۲
۶	فروریزش زمین		۳۳
۷	آلودگی آب (سطحی و زیرزمینی)		۳۴
۸	آلودگی خاک		۳۵
۹	خاکهای مسئله دار	فراز زمینی	۳۶
۱۰	موج گرما		۳۷
۱۱	موج سرما		۳۸
۱۲	سیلاب		۳۹
۱۳	تگرگ	حوادث صنعتی و ترافیکی	۴۰
۱۴	برف سنگین		۴۱
۱۵	کولاک برف		۴۲
۱۶	یخبندان		۴۳
۱۷	جریان شکافته	حوادث حمل و نقلی	۴۴
۱۸	تغییرات بلندمدت سطح آب		۴۵
۱۹	یخبندان		۴۶
۲۰	طوفان آب (Storm Surge)		۴۷
۲۱	خشکسالی	آلودگی های محیط زیستی	۴۸
۲۲	طوفان دریایی (Tropical Storm)		۴۹
۲۳	سین		۵۰
۲۴	گردباد		۵۱
۲۵	مناوسونامی	حوادث متفرقه	۵۲
۲۶	صاعقه		۵۳
۲۷	آتش سوزی (جنگل و زمین های دارای پوشش گیاهی)		
امضاء کنندگان			
۱	احمد صادقی	سیم الله پور	۲۴
۲	بهمن ناصری	سید کاظم	۲۵
۳	حسن ترشکی	سید کاظم	۲۶
۴	حمید رضا کانی	بهمن ناصری	۲۷
۵	محمّد زاده	سید کاظم	۲۸
۶	منصور علی	سید کاظم	۲۹
۷	علی عباسی	سید کاظم	۳۰
۸	علی نبی	سید کاظم	۳۱
۹	رضا لعلی	سید کاظم	۳۲
۱۰	فریاد کرمی	سید کاظم	۳۳
۱۱	محمد حسن	سید کاظم	۳۴
۱۲	ایرج دولانی	سید کاظم	۳۵
۱۳	مرتضی لیلی	سید کاظم	۳۶
۱۴	غلامرضا قاسمی	سید کاظم	۳۷
۱۵	محمد کاروانی	سید کاظم	۳۸
۱۶	علی سلاجقه	سید کاظم	۳۹
۱۷	ایرج ادینی	سید کاظم	۴۰
۱۸	مرتضی میری	سید کاظم	۴۱
۱۹	محمد علی	سید کاظم	۴۲
۲۰	محمد علی	سید کاظم	۴۳
۲۱	محمد علی	سید کاظم	۴۴
۲۲	محمد علی	سید کاظم	۴۵
۲۳	محمد علی	سید کاظم	۴۶

شکل (۶): تأییدیه فهرست مخاطرات کشور در سطح ملی

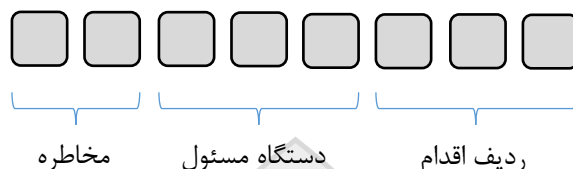
سجای

جدول مخاطرات اولویت دار کشور				
زمین لرزه				
سیلاب				
حرکات دامنه‌ای				
خشکسالی				
فرونشست زمین				
گرد و غبار و طوفان گرد و خاک				
آتش سوزی (جنگل و زمین‌های دارای پوشش گیاهی)				
آفات و بیماری‌های دام، طیور و آبزیان				
بیابان زایی				
آلودگی هوا				
حوادث حمل و نقل جاده‌ای				
امضاء کنندگان				
۱	علی بیت‌اللهی	۲۶	سید امیر حسین کرمانی	
۲	حسین شریفی آبر	۲۷	رضا حسن کرمانی	
۳	مرتضی محمدی	۲۸	غزال جعفری	
۴	کامرانزاده	۲۹	سید محمد فتوحی	
۵	پیرمحمد	۳۰	بجید درایان افرین	
۶	رستم رستمی	۳۱	مهدی رحمتی نژاد	
۷	محمد حسن یزدانی	۳۲	علی عامری	
۸	ایرج رسولیان	۳۳	فرخنده کرمانی	
۹	مرتضی نجاری	۳۴	زهرا انصاری	
۱۰	مهدی لاریجانی	۳۵	مهاجر رحمتی	
۱۱	غلامرضا قدرتی نسیمی	۳۶	مرتضی کردی	
۱۲	علی سلحجمه	۳۷	قاسم عزیزی	
۱۳	ایرج رومی	۳۸	سید محمد میرزایی	
۱۴	مرتضی محمدی	۳۹	علیرضا مقدمی	
۱۵	بهیل قفاقی	۴۰	فرید فرید	
۱۶	عبدالله نوری	۴۱	احمد سلطان	
۱۷	محمد حسن	۴۲	بهادر دلفین‌نژاد	
۱۸	احمد صادقی	۴۳		
۱۹	بهیل باجی	۴۴		
۲۰	بیجان کرمانی زلف	۴۵		
۲۱	فریاد محمدی	۴۶		
۲۲	امیرحسین کرمانی	۴۷		
۲۳	محمد رضا تاج	۴۸		
۲۴	سید علی‌بابا	۴۹		
۲۵	سید علی	۵۰		

شکل (۷): تأییدیه فهرست مخاطرات اولویت‌دار کشور در سطح ملی

پیوست ۲- راهنمای کدگذاری اقدامات

برای سهولت بیشتر در استفاده از اقدامات تدوین شده در برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح کشور، برای هر یک از اقدامهای تعریف شده در این برنامه کد اختصاصی هشت رقمی شامل اطلاعات نوع مخاطره، سازمان مسئول و ردیف اقدام در نظر گرفته شده است. ترکیب اجزای کد و راهنمای کد مخاطرات و دستگاهها در ادامه ارائه شده است.

شکل (۸): ترکیب اجزای کد اقدامات

جدول (۷): راهنمای کد مخاطرات

کد	مخاطره
۰۱	سیلاب
۰۲	زلزله
۰۳	خشکسالی
۰۴	بیابان زایی
۰۵	فرونشست زمین
۰۶	گردوغبار و طوفان گردوخاک
۰۷	موج سرما
۰۸	حرکات دامنهای
۰۹	آتش سوزی (جنگلها و مراعات - صنعتی و ساختمانی)
۱۰	بیماریهای فراگیر انسانی
۱۱	آفات نباتی و بیماریهای دام، طیور و آبزیان
۱۲	حوادث حمل و نقل جادهای
۱۳	آلودگی هوا
۱۴	ازدحام جمعیت

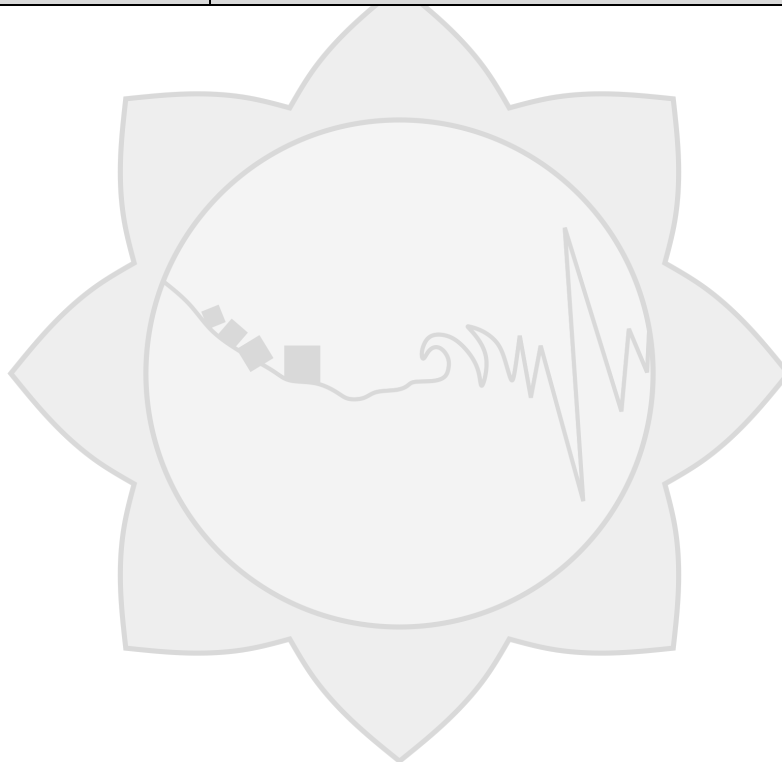
وزارت کشور
سازمان مدیریت بحران کشور

جدول (۸): راهنمای تعیین کد دستگاه‌ها

کد	دستگاه/نهاد
	نهاد رهبری
۱۰۲	سازمان بسیج مستضعفین
۱۰۳	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران
۱۰۴	ستاد کل نیروهای مسلح
۱۰۵	شورای عالی امنیت ملی
۱۰۶	شورای نگهبان
۱۰۷	قوه قضائیه
۱۰۸	قوه مقننه
۱۰۹	شورای عالی فضای مجازی
	نهادهای مستقل
۱۲۳	بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی
۱۲۴	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی
۱۲۵	دفتر تبلیغات اسلامی
۱۲۶	سازمان تبلیغات اسلامی
۱۲۷	ستاد اجرایی فرمان امام
۱۲۸	سازمان اقتصادی کوثر
۱۲۹	شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه
۱۳۰	شورای عالی قرآن
۱۳۱	شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی
۱۳۲	کمیته امداد امام خمینی
۲۰۰	دولت
۲۰۱	ریاست جمهوری - دولت
۲۰۲	دفتر ریاست جمهوری
۲۰۳	دفتر معاون اول ریاست جمهوری
۲۰۴	دبیرخانه شورای اطلاع‌رسانی دولت
۲۰۵	دفتر هیئت دولت
	معاونت‌های ریاست جمهوری
۲۱۰	معاونت اقتصادی رئیس‌جمهوری
۲۱۱	معاونت حقوقی رئیس‌جمهوری
۲۱۲	معاونت رئیس‌جمهوری در امور زنان و خانواده
۲۱۳	معاونت رئیس‌جمهوری در امور مجلس
۲۱۴	معاونت رئیس‌جمهوری و رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران
۲۱۵	معاونت رئیس‌جمهوری و رئیس سازمان اداری و استخدامی
۲۱۶	معاونت رئیس‌جمهوری و رئیس سازمان انرژی اتمی
۲۱۷	معاونت رئیس‌جمهوری و رئیس سازمان برنامه‌وبودجه
۲۱۸	معاونت رئیس‌جمهوری و رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست
۲۱۹	معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهوری
	وزارتخانه‌ها
۲۲۰	وزارت آموزش و پرورش

دستگاه/نهاد	کد
وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	۲۲۱
وزارت اطلاعات	۲۲۲
وزارت امور اقتصادی و دارایی	۲۲۳
وزارت امور خارجه	۲۲۴
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۲۲۵
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۲۲۶
وزارت جهاد کشاورزی	۲۲۷
وزارت دادگستری	۲۲۸
وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	۲۲۹
وزارت راه و شهرسازی	۲۳۰
وزارت صنعت، معدن و تجارت	۲۳۱
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	۲۳۲
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۲۳۳
وزارت کشور	۲۳۴
وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۲۳۵
وزارت نفت	۲۳۶
وزارت نیرو	۲۳۷
وزارت ورزش و جوانان	۲۳۸
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۲۳۹
سازمان‌ها	
سازمان مدیریت بحران کشور	۲۴۰
بنیاد شهید و امور ایثارگران	۲۴۱
جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران	۲۴۲
سازمان اداری و استخدامی کشور	۲۴۳
سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران	۲۴۴
سازمان انرژی اتمی	۲۴۵
سازمان برنامه‌بودجه	۲۴۶
سازمان حفاظت محیط‌زیست	۲۴۷
سازمان ملی استاندارد ایران	۲۴۸
سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح	۲۴۹
سازمان فضایی ایران	۲۵۰
سازمان نقشه‌برداری کشور	۲۵۲
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۲۵۳
بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۲۵۴
قوه قضائیه	۳۰۰
مجلس شورای اسلامی	۴۰۰
نهادهای عمومی	۵۰۰
شهرداری‌ها	۵۰۱
شورای شهر، محلات و دهیاری‌ها	۵۰۲
سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور	۵۰۳

کد	دستگاه/نهاد
۵۰۴	انجمن‌ها
۵۰۵	استانداری‌ها
۶۰۰	بخش خصوصی
۶۰۱	گروه‌های مردم‌نهاد
۶۰۲	دفترخانه‌ها
۶۰۳	فروشگاه‌ها و مراکز تولیدی
۶۰۴	تولیدکنندگان و واردکنندگان خودرو
۷۰۰	دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون

وزارت کشور

سازمان مدیریت بحران کشور

پیوست ۳- راهنمای تدوین برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح

۱- مقدمه

راهنمای حاضر برای تهیه برنامه‌های استانی کاهش خطر حوادث و سوانح تدوین گردیده است.^۱ در این متن بخشی از مطالب با توجه به ضرورت همسویی با برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح، با اعمال تغییرات جزئی برای برنامه استانی نیز ارائه شده است. ابعاد اصلی برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح شامل موارد زیر می‌باشد:

- شناخت مخاطرات؛
 - آسیب‌پذیری‌ها؛
 - ظرفیت‌ها؛
 - راهکارهای کاهش خطر استان.
- علاوه بر این ابعاد اصلی که محوریت برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح را تشکیل می‌دهند، با توجه به سند راهبرد ملی مدیریت بحران و برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح موارد زیر نیز در جهت عملیاتی شدن برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح می‌بایست در تدوین این برنامه لحاظ شوند:

- شناخت وضع موجود؛
 - پیشنهاد نظام بودجه‌ریزی؛
 - نظام پایش و ارزشیابی برنامه.
- در این راهنما بعضی جداول و یا مثال‌هایی به‌عنوان نمونه آورده شده است. مشابه برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح، تکالیف و وظایف دستگاه‌های مسئول متناظر موضوع ماده (۲) قانون مدیریت بحران در استان، در دو نوع جدول ارائه گردیده است:
- جداول مربوط به وظایف مشترک و عمومی کلیه دستگاه‌ها؛
 - جداول مربوط به وظایف و تکالیف اختصاصی هر دستگاه استانی برحسب نوع مخاطره.

۲- واژگان و عبارات‌های کلیدی و اختصاری

مفهوم واژگان و عبارات‌های کلیدی و اختصاری در این سند، متناسب با واژگان و عبارات‌های به‌کاررفته در متن قانون و مفاهیم انتزاعی از آن به شرح زیر می‌باشد:

الف- خطر (ریسک): مقدار یا اندازه خسارات انسانی و مادی احتمالی، در صورت وقوع یک مخاطره در جامعه آسیب‌پذیر است.

ب- سانحه: اختلال جدی در عملکرد جامعه در مقیاس‌های مختلف به دلیل وقوع مخاطره‌ها و تعامل آن‌ها با شرایط در معرض بودن، آسیب‌پذیری و ظرفیت که به یک یا چند مورد از این تبعات منجر می‌شود: خسارت و اثرات انسانی، اقتصادی و محیط‌زیستی.

ج- حادثه: اتفاقی ناگهانی که به‌واسطه آن افراد، دارایی‌ها یا محیط مصنوع و طبیعی دچار خسارت می‌شوند.

^۱ توصیه اکید می‌گردد که بهره‌گیری از ظرفیت علمی استان و مشارکت دستگاه‌های مسئول از اصول تدوین این برنامه باشد.

د- در معرض قرار گرفتن: موقعیتی که در آن انسان‌ها، زیرساخت، مسکن، ظرفیت‌های تولیدی یا سایر دارایی‌ها در محدوده مخاطرات قرار می‌گیرند.

ه- کاهش خطر حوادث و سوانح: مجموعه فعالیت‌های مرتبط با کاهش ابعاد مخاطرات (شامل مخاطرات اصلی و ثانویه، مانند رخداد زلزله، به‌عنوان مخاطره اصلی، بروز آتش‌سوزی یا ریزش سنگ ناشی از زلزله، به‌عنوان مخاطرات ثانویه، یا وقوع سیلاب، به‌عنوان مخاطره اصلی و زمین‌لغزش به‌عنوان مخاطره ثانویه و ...)، کاهش ابعاد آسیب‌پذیری (آسیب‌پذیری مستقیم و غیرمستقیم) و کاهش در معرض قرارگیری است (در این سند کاهش خطر حوادث و سوانح معادل عبارت کاهش ریسک در نظر گرفته شده است).

۳- الزامات قانونی

قانون مدیریت بحران در ماده ۴ جایگاه قانونی برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح را به شرح زیر مشخص نموده است:

برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح: سندی است که اداره کل مدیریت بحران با رعایت قوانین و مقررات و با مشارکت دستگاه‌های مسئول موضوع ماده ۲ این قانون متناظر در استان، بر اساس برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح تهیه می‌کند و شناخت مخاطرات، آسیب‌پذیری‌ها، ظرفیت‌ها و راهکارهای کاهش خطر استان را در برمی‌گیرد. این سند پس از تأیید سازمان لازم‌الاجرا است.

بنابراین این برنامه می‌بایست توسط اداره کل مدیریت بحران با رعایت قوانین و مقررات و با مشارکت دستگاه‌های مسئول موضوع ماده ۲ این قانون متناظر در استان تهیه شود.

۴- اهداف کلی اجرای برنامه

برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح برای هر استان با توجه به وضعیت خاص هر استان تدوین می‌گردد و برای دوره‌های ۵ ساله قابل بازنگری و ارزیابی خواهد بود. موفقیت برنامه در الزام کلیه دستگاه‌های مشمول قانون به اجرای بی‌وقفه و مستمر آن است. اهداف کلان برنامه استانی بر مبنای اهداف کلان نظام مدیریت بحران تصریح شده در سند راهبرد ملی مدیریت بحران که عبارتند از:

- هدف ۱: بهبود نظام حکمرانی و توسعه ظرفیت‌ها با تأکید بر مدیریت یکپارچه و هماهنگ
- هدف ۲: تحقق تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری در مدیریت بحران بر مبنای درک صحیح و همه‌جانبه از خطر
- هدف ۳: اولویت‌دهی و توسعه اقدامات کاهش خطر و سرمایه‌گذاری در راستای افزایش تاب‌آوری
- هدف ۴: پاسخ مؤثر به حوادث و سوانح و بازسازی با مردم در تمامی ابعاد کالبدی، اقتصادی، اجتماعی، نهادی و محیط‌زیستی
- هدف ۵: تحقق جامعه‌محوری مدیریت بحران

۵- اقدامات کلان اولویت‌دار

برای رسیدن به اهداف فوق اقدامات ذیل به‌عنوان اقدامات اولویت‌دار می‌بایست در تدوین برنامه استانی موردتوجه قرار گیرند. این اقدامات کلی است و در برنامه‌های استانی مطابق با جداول پیوست ۲ اقدامات باید با توجه به شرایط هر استان با جزییات تشریح شوند.

۵-۱- اقدامات کلان در راستای هدف ۱:

- اقدام اولویت‌دار ۱: تعیین نقش‌ها و مسئولیت‌های نهادها و گروه‌های مختلف ذی‌نفعان در راستای ایجاد نظام یکپارچه و هماهنگ مدیریت بحران استان؛
- اقدام اولویت‌دار ۲: ارتقای مشارکت تمامی بهره‌وران در سطوح شهرستانی، استانی و منطقه‌ای برای دستیابی به مدیریت یکپارچه و هماهنگ بحران؛
- اقدام اولویت‌دار ۳: تقویت جایگاه، ارتقای ظرفیت کارشناسی، ارتقای ظرفیت‌های مدیریتی و رهبری و اصلاح ساختار سازمان مدیریت بحران استان و دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون متناسب با شرح وظایف و تکالیف قانون مدیریت بحران؛
- اقدام اولویت‌دار ۴: تقویت و ایجاد ملزومات و ساختارهای لازم سخت‌افزاری، نرم‌افزاری، قانونی و حقوقی برای هماهنگی‌های بین بخشی در جهت مدیریت یکپارچه و هماهنگ بحران در استان؛
- اقدام اولویت‌دار ۵: تقویت و توسعه همکاری‌های بین استانی در مراحل مختلف مدیریت بحران؛
- اقدام اولویت‌دار ۶: تقویت و توسعه سازوکارهای پایش، نظارت و ارزیابی نظام مدیریت بحران استان؛
- اقدام اولویت‌دار ۷: استفاده از ظرفیت‌های اجتماعی نهادهای عمومی، رسانه‌ها و تشکلهای مردم‌نهاد برای نظارت مستمر بر برنامه‌های نظام مدیریت بحران استان؛
- اقدام اولویت‌دار ۸: شناخت ظرفیت‌های موجود جهت ارتقای تاب‌آوری کالبدی، اقتصادی، اجتماعی، نهادی و فرهنگی جامعه در برابر سوانح، تغییر اقلیم و تغییرات زیست‌محیطی؛
- اقدام اولویت‌دار ۹: توسعه، تنوع‌بخشی و تأمین منابع مالی موردنیاز برای کاهش خطر؛
- اقدام اولویت‌دار ۱۰: توسعه و تقویت ظرفیت سازمانی و منابع انسانی در جهت مدیریت بهینه حوادث و سوانح با تأکید بر بهره‌گیری از تجربیات مدیران و اهل فن؛
- اقدام اولویت‌دار ۱۱: ظرفیت‌سازی در جهت ارتقای همکاری و مشارکت نهادهای عمومی، رسانه‌ها و تشکلهای مردم‌نهاد در نظام مدیریت بحران.

۵-۲- اقدامات کلان در راستای هدف ۲:

- اقدام اولویت‌دار ۱۲: یکپارچه‌سازی اطلاعات مدیریت بحران و ایجاد سامانه واحد مدیریت خطر حوادث و سوانح؛
- اقدام اولویت‌دار ۱۳: ارزیابی مستمر خطر حوادث و سوانح شامل در معرض خطر قرارگیری و آسیب‌پذیری؛ سرمایه‌ها با رویکرد چندمخاطره‌ای و اثرات متقابل خطرات و به‌روزرسانی دوره‌ای آن با تأکید بر تغییر اقلیم؛
- اقدام اولویت‌دار ۱۴: بسترسازی و تسهیل دسترسی ذی‌نفعان مختلف به سامانه‌های اطلاعات؛
- اقدام اولویت‌دار ۱۵: تهیه اطلس استانی مخاطرات با رویکرد چندمخاطره‌ای و به‌روزرسانی مستمر با پیش‌بینی

مخاطرات نوظهور؛

- اقدام اولویت‌دار ۱۶: راه‌اندازی و تکمیل پایگاه اطلاعاتی رفاه خانوارهای استان جهت توسعه پوشش‌های مناسب چترهای حمایتی اجتماعی؛
- اقدام اولویت‌دار ۱۷: تقویت نظام مستندسازی تجربیات و دستاوردهای مدیریت بحران؛
- اقدام اولویت‌دار ۱۸: گسترش و حمایت از تحقیقات، مطالعات، توسعه فناوری و بسترسازی جهت نوآوری‌های مرتبط در نظام مدیریت بحران با تأکید بر استفاده از ظرفیت دانشگاه‌ها، مراکز پژوهشی و شرکت‌های دانش‌بنیان؛
- اقدام اولویت‌دار ۱۹: تقویت درک خطر حوادث و سوانح در تمام سطوح سازمانی و اقشار جامعه از طریق آموزش؛
- اقدام اولویت‌دار ۲۰: تلفیق برنامه‌ها و اقدامات کاهش خطر حوادث و سوانح در برنامه‌های توسعه ملی و استانی به‌ویژه آمایش سرزمین در همه سطوح با تأکید بر تغییر اقلیم؛
- اقدام اولویت‌دار ۲۱: پیگیری تهیه پیوست کاهش خطر برای طرح‌های مهم استان؛
- اقدام اولویت‌دار ۲۲: تقویت و توسعه سازوکارهای حاکمیتی الزام‌آور، تشویقی و حمایتی در جهت پیاده‌سازی اصول ایمنی، پیشگیری و مقابله با حوادث و سوانح به‌ویژه در مقاوم‌سازی، بهسازی و نوسازی واحدهای مسکونی، مراکز آموزشی، بهداشتی - درمانی و سایر ساختمان‌های مهم؛
- اقدام اولویت‌دار ۲۳: به‌روزرسانی و بهبود سیاست‌ها و برنامه‌های ارتقای تاب‌آوری نظام ملی سلامت با رویکرد مشارکتی؛
- اقدام اولویت‌دار ۲۴: رعایت اصول تاب‌آوری در طراحی، اجرا و نگهداری زیرساخت‌های حیاتی همراه با پایش مستمر؛
- اقدام اولویت‌دار ۲۵: ارزیابی نیازها و تدوین برنامه‌های ویژه کاهش خطر برای گروه‌های آسیب‌پذیر اجتماعی؛
- اقدام اولویت‌دار ۲۶: مدیریت جامع و یکپارچه در حوضه‌های آبخیز با توجه به تغییر اقلیم.

۵-۳- اقدامات کلان در راستای هدف ۳:

- اقدام اولویت‌دار ۲۷: تقویت و توسعه سازوکارهای لازم برای تشویق، حمایت مالی و سرمایه‌گذاری دولتی و غیردولتی در کاهش آسیب‌پذیری به‌ویژه در سکونتگاه‌های حاشیه‌ای و غیررسمی و بافت‌های فرسوده و توانمندسازی مالی نهادهای توسعه محله در راستای کاهش آسیب‌پذیری با تأکید بر ایجاد ارزش‌افزوده؛
- اقدام اولویت‌دار ۲۸: سرمایه‌گذاری برای ارتقای تاب‌آوری شامل مقاوم‌سازی، تأمین پایداری، پشتیبان‌سازی و افزایش قدرت مانور جهت دسترسی به خدمات زیرساختی در شرایط اضطرار (شامل خدمات حمل‌ونقل، آب، برق، گاز، تلفن، اینترنت و خدمات بهداشتی)؛
- اقدام اولویت‌دار ۲۹: توسعه پوشش بیمه‌ای و تبیین سازوکار و فرایند ترویج فرهنگ بیمه به‌منظور کاهش و انتقال خطر؛
- اقدام اولویت‌دار ۳۰: تقویت سازوکارهای تشویقی و حمایتی مالی بخش خصوصی در راستای افزایش تاب‌آوری در اقتصاد خرد با تأکید بر حمایت ویژه از معیشت و سرمایه‌های مولد؛
- اقدام اولویت‌دار ۳۱: ایجاد سازوکارهای مالی جبران خسارت کارآمد، کافی و شفاف بعد از وقوع حوادث و سوانح.

۵-۴- اقدامات کلان در راستای هدف ۴:

- اقدام اولویت‌دار ۳۲: ارتقای کمی و کیفی مانورها و آموزش‌های رسمی و غیررسمی در تمام سطوح سازمانی و اقشار

جامعه؛

- اقدام اولویت‌دار ۳۳: تأمین پایداری زیرساخت‌های حیاتی موجود و جدید به‌منظور حصول اطمینان از حفظ ایمنی، کارآمدی و کارایی در حین و پس از بحران جهت تداوم خدمات ضروری و پایش مستمر آن؛
- اقدام اولویت‌دار ۳۴: توسعه و بهره‌برداری مؤثر از سامانه‌های یکپارچه پایش، پیش‌آگاهی و هشدار سریع مخاطرات اولویت‌دار مبتنی بر دانش و فناوری روزآمد؛
- اقدام اولویت‌دار ۳۵: تدوین طرح جامع شرایط اضطراری برای کلان‌شهرها؛
- اقدام اولویت‌دار ۳۶: تدوین و پیش‌بینی سناریوهای محتمل در برنامه‌های آمادگی و پاسخ قبل از سوانح و به روزرسانی مستمر آن‌ها؛
- اقدام اولویت‌دار ۳۷: طراحی شبکه توزیع اضطراری اقلام اساسی شامل دارو، مواد غذایی، چادر و سایر نیازهای ضروری برای توزیع عادلانه و مبتنی بر حفظ حرمت افراد؛
- اقدام اولویت‌دار ۳۸: بازنگری و اصلاح برنامه‌های بازیابی، بازتوانی و بازسازی بر مبنای چهارچوب ساخت بهتر از قبل؛
- اقدام اولویت‌دار ۳۹: تدوین پروتکل‌های موردنیاز برای ساخت بهتر از گذشته از جمله ارزیابی نیاز پس از سانحه به همراه الزامات قانونی؛
- اقدام اولویت‌دار ۴۰: اصلاح ساختار سازمانی و ایجاد واحد امور اجتماعی در سازمان‌های مسئول بازتوانی و بازسازی؛
- اقدام اولویت‌دار ۴۱: اولویت‌دهی به اتخاذ سیاست بازسازی مردم محور و به‌کارگیری نیروهای محلی در بازسازی مناطق سانحه‌دیده؛
- اقدام اولویت‌دار ۴۲: ارزیابی، گسترش، تلفیق و اولویت‌بندی پاسخگویی به نیازهای گروه‌های آسیب‌پذیر (سالمندان، کودکان، زنان، افراد ناتوان/کم‌توان جسمی و ذهنی و افراد دارای بیماری‌های خاص) در تمامی برنامه‌های حمایتی، بازتوانی و بازسازی سازمان‌های مسئول.

۵-۵- اقدامات کلان در راستای هدف ۵:

- اقدام اولویت‌دار ۴۳: ایجاد سازوکارهای قانونی موردنیاز برای تحقق مشارکت مردم در برنامه‌ریزی‌ها و اقدامات با تأکید بر درک صحیح مردم از ابعاد کاهش خطر؛
- اقدام اولویت‌دار ۴۴: به‌کارگیری دانش بومی در چرخه مدیریت بحران با رویکرد سازگاری با جغرافیا، اقلیم، فرهنگ و ظرفیت‌های هر منطقه؛
- اقدام اولویت‌دار ۴۵: اولویت‌بخشی به سیاست‌های کلان ارتقا سرمایه اجتماعی برای بسیج منابع انسانی و مادی مردمی در مدیریت بحران؛
- اقدام اولویت‌دار ۴۶: تقویت اعتماد عمومی به سازمان‌های مسئول از طریق ایجاد شفافیت در ارائه مرحله‌ای گزارش خدمات و اقدامات؛
- اقدام اولویت‌دار ۴۷: آموزش نیروها در راستای شناخت زمینه‌های اجتماعی و فرهنگی جوامع و چگونگی همکاری و جلب مشارکت آن‌ها به‌منظور ارتقا اعتماد سازمان‌های مسئول به توانایی‌های مردم محلی؛
- اقدام اولویت‌دار ۴۸: مدیریت سیاست رسانه در انطباق با سیاست‌های اطلاع‌رسانی مدیریت بحران.

۶- رویکردهای برنامه

رویکرد برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح در راستای تحقق اهداف سند راهبردی مدیریت بحران و برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح کشور است. برای رسیدن به اهداف موردنظر، لازم است با استفاده از راهبردهای ارائه‌شده، زمینه عملیاتی شدن اقدامات راهبردی سند مذکور فراهم گردد. رویکردهای برنامه استانی که باید در تدوین برنامه‌ها و اقدامات در نظر گرفته شوند، عبارتند از:

- لحاظ نمودن کلیه مخاطرات (شامل مخاطرات طبیعی و انسان‌ساخت، مخاطرات ناگهانی و تدریجی، مخاطرات اولیه و ثانویه) در فهرست مخاطرات استان با برش شهرستانی
- مخاطرات مدنظر در این برنامه علاوه بر مخاطرات طبیعی شامل مخاطرات انسان‌ساخت (به‌جز موارد امنیتی- نظامی و اجتماعی) نیز می‌باشد. مخاطرات ناگهانی و یا تدریجی، مخاطرات با بسامد رخداد منظم و یا نامنظم، مخاطرات بر اساس نوع و خاستگاه آن‌ها، مجموع حوادث و سوانح مدنظر برنامه حاضر را تشکیل می‌دهد.
- آسیب‌پذیری موردنظر این برنامه شامل آسیب‌پذیری‌های کالبدی (مانند آسیب‌های سازه‌ای و آسیب به زیرساخت‌ها)، اجتماعی (تلفات جانی و صدمات اجتماعی دیگر)، زیست‌محیطی و اقتصادی می‌باشد که باید برای هر بخش برآورد گردد. بر اساس برآوردهای آسیب‌پذیری انجام‌شده باید آسیب‌پذیری‌های بحران‌ساز مشخص و اولویت‌بندی شوند و در ارائه برنامه و اقدامات ارائه‌شده در این سند، محور اولویت‌بندی‌ها قرار گیرد.
- در برنامه‌های کاهش خطر، طرح‌های در دست بررسی، مطالعه و در حال ساخت هم باید مدنظر قرار گیرند (مطابق با بند چ ماده ۴ قانون).
- ایجاد ارتباط و وابستگی تنگاتنگ برنامه با قانون و محتوای آن، متناسب با وظایف مصرح دستگاه‌های مشمول قانون.
- قابلیت اجرایی و اندازه‌گیری اجرای برنامه متناسب با زمان‌بندی با در نظر گرفتن امکانات، ظرفیت‌ها و محدودیت‌ها
- محوریت اجرای برنامه به دستگاه‌های مشمول قانون مدیریت بحران کشور (مطابق با محتوای قانون و طبق برنامه‌های هر دستگاه به‌طور خاص در سطوح ملی و استانی)
- توجه ویژه به تهیه سامانه لایه‌های اطلاعاتی موردنیاز برای ارزیابی‌ها و تحلیل‌ها، تصمیم‌گیری‌ها و اقدامات و مطالعه محور بودن اقدامات و فعالیت‌های برنامه
- اهتمام جدی به مشارکت نهادهای عمومی مانند شهرداری‌ها و انجمن‌ها، نظام‌ها و گروه‌های مردم‌نهاد و عموم مردم در اجرای برنامه
- بهره‌گیری از مشارکت‌های بین استانی برای مخاطرات فرا استانی (نظیر ریزگردها، خشکسالی و کمبود آب‌های سطحی و...) در برنامه مدنظر قرار گیرد.
- امکان ارزیابی و قضاوت برنامه و امکان بازنگری و تکمیل برنامه با توجه ارزیابی‌های سالیانه و مخاطرات پیش‌رو بعد از تدوین برنامه
- کاهش دامنه خطر و یا جلوگیری از بروز آن (در برخی از مخاطرات)، کاهش احتمال بروز مخاطرات ثانویه، کاهش آسیب‌پذیری‌ها و در معرض قرارگیری‌ها، پیکره اصلی برنامه حاضر است.
- جلوگیری از افزایش خطر و در معرض قرارگیری با توجه به توسعه جوامع و رشد جمعیت از جمله رویکردهای مهم در تدوین برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح می‌باشد.

۷- ملاحظات مهم در تدوین برنامه

بر اساس رویکردهای مذکور در بند فوق، برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح تدوین می‌گردد و برای دوره‌های ۵ ساله قابل بازنگری خواهد بود. موفقیت برنامه در الزام کلیه دستگاه‌های مشمول قانون به اجرای بی‌وقفه و مستمر آن است که ضرورت دارد با ساختارسازی سازمانی دستگاه‌های مرتبط و با حمایت مالی سازمان برنامه‌وبودجه جهت اجرایی شدن مفاد آن، کاهش ریسک، ارتقای تاب‌آوری و توسعه پایدار قابل‌ملاحظه‌ای در کشور صورت پذیرد.

۱. چهارچوب تدوین برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح، قانون مدیریت بحران کشور، سند راهبرد ملی مدیریت بحران و برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح است.
۲. تدوین برنامه باید مشارکتی باشد و کلیه عوامل کلیدی در اجرایی کردن برنامه استانی، باید درگیر تدوین برنامه شوند.
۳. کلیه دستگاه‌های استانی باید برنامه عملیاتی خود را طراحی نمایند و در برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح قرار داده شود.
۴. تهیه برنامه برای ارتقای ایمنی و کاهش ریسک مردم آن منطقه باشد.
۵. در جریان تدوین برنامه استانی، اقدامات پیشنهادی باید با برنامه‌های جاری تطبیق داده شوند.
۶. اولویت‌بندی درون برنامه‌ای را نباید فراموش کرد.
۷. زمان‌بندی اقدامات اولویت‌دار مدنظر می‌باشد.
۸. مسئولیت صحت اطلاعات و تأیید آن بر عهده مدیرکل بحران استان می‌باشد.
۹. مسئولیت تهیه برنامه استانی بر عهده اداره کل مدیریت بحران استان با رعایت قوانین و مقررات و با مشارکت کلیه دستگاه‌های مسئول موضوع ماده (۲) قانون مدیریت بحران متناظر در استان است.
۱۰. قابل‌اندازه‌گیری بودن اقدامات و قابلیت پایش و کنترل اقدامات محوله به دستگاه‌های مشمول قانون از راهبردهای اصلی و بنیادین برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح است.

۸- ساختار برنامه

چهارچوب برنامه استانی کاهش خطر سوانح و حوادث، تعیین مسئولیت‌ها و وظایف دستگاه‌های اجرایی استان و ایجاد یک بستر اجرایی هماهنگ به‌منظور جهت‌دهی و تمرکز بخشی به فعالیت دستگاه‌های مختلف در راستای کاهش خطر و افزایش تاب‌آوری جامعه در شرایط قبل از حوادث و سوانح می‌باشد. برنامه استانی در طول برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح می‌باشند.

چهارچوب برنامه استانی، ضمن ارائه الگوی واحد، تمامی اختیارات و فعالیت‌های کلیدی مورد انتظار از دستگاه‌های بخش‌های مختلف را تشریح و تبیین می‌نماید. این چهارچوب، مسیر و ساختار مدیریت کاهش خطر حوادث و سوانح از بالاترین سطح مدیریت استان تا سطوح میدانی و عملیاتی را به‌صورت زنجیره‌ای به‌هم‌پیوسته، ارائه می‌نماید. این ساختار، شرایطی را فراهم می‌نماید تا هدایت، پشتیبانی و نظارت کلان بر اجرای کارکردهای مدیریتی و تخصصی موجود در برنامه کاهش خطر حوادث و سوانح به نحو مطلوبی صورت پذیرد. به‌عبارت‌دیگر، برنامه استانی، تعیین وظایف و کارکردهای دستگاه‌های مختلف مسئول در زمینه کاهش خطر حوادث و سوانح را به تفکیک واحدها و بخش‌های مسئول تشریح می‌نماید.

علاوه بر آن، نحوه ارتباط و هماهنگی بین سازمان‌ها و دستگاه‌های مختلف و همچنین تعاملات بین سازمان‌های مسئول، همکار و پشتیبان را تعیین و مشخص می‌نماید.

۸-۱- تعیین مخاطرات

بنا بر متن قانون مدیریت بحران کشور، مخاطرات مدنظر در قانون بدین‌صورت تعریف شده‌اند: پدیده طبیعی یا کنش انسانی (به‌جز موارد نظامی - امنیتی و اجتماعی) که در صورت وقوع در محیط یا جامعه آسیب‌پذیر می‌تواند تبدیل به یک بحران و حادثه خسارت‌بار شود. بر این اساس، حوزه تحت پوشش سند راهبرد ملی مدیریت بحران کشور، مخاطرات طبیعی و انسان‌ساخت، به‌جز موارد نظامی - امنیتی و اجتماعی است.

این بخش از برنامه شامل زیر بخش‌های ذیل خواهد بود:

- تعیین فهرست مخاطرات هر استان با برش شهرستانی؛
- رتبه‌بندی مخاطرات برای هر شهرستان؛
- تهیه جداول تلفیق چندمخاطره‌ای.

ایران به‌عنوان یکی از خطرپذیرترین کشورها با گستره وسیعی از انواع مخاطرات روبه‌رو است. فهرست مخاطرات شناخته‌شده تاکنون در کشور در پیوست ۱ ارائه شده است.

در مجموع تعداد ۵۶ مخاطره در کشور شناسایی گردیده است، بدیهی است در بعضی از استان‌ها برخی از این مخاطرات وجود نداشته باشد، لذا ابتدا لازم است فهرستی از مخاطرات هر استان با برش شهرستانی تهیه شود.

پس از شناسایی مخاطرات استان، رتبه‌بندی آن‌ها بر مبنای معیارهای تاریخچه مخاطره، آسیب‌پذیری، حداکثر تهدید و احتمال وقوع مخاطره به‌منظور تعیین مخاطرات شایع و مهم استان انجام گیرد. شناسایی و رتبه‌بندی مخاطرات مطابق پیوست ۱ انجام خواهد شد.

۸-۲- اطلاعات پایه

اطلاعات پایه اساس ارزیابی آسیب‌پذیری‌ها و تعیین ظرفیت‌های هر بخش در حوادث و سوانح طبیعی و انسانی است. این اطلاعات برای برآورد نیازها و ملزومات برنامه‌های کاهش خطر، آمادگی، پاسخ، بازتوانی و بازسازی پس از سانحه در بخش‌های مختلف جامعه موردنیاز می‌باشد. به‌منظور ارزیابی و برآورد دقیق اثرات سانحه در هر بخش، بایستی قبل از وقوع حوادث و سوانح، مشخصات و ویژگی‌های اجزای اصلی بخش و زیر بخش‌های این حوزه شناسایی و اطلاعات آن‌ها در قالب پایگاه داده‌های اطلاعاتی مختلف تدوین گردد. این اطلاعات، اساس برنامه‌های کاهش خطر را شکل می‌دهد. در این بخش عناوین و فهرست مهم‌ترین اطلاعات موردنیاز جهت ارزیابی آسیب‌پذیری و تعیین ظرفیت هر بخش ارائه می‌گردد. اطلاعات هر بخش باید دسته‌بندی شود. این دسته‌بندی بر اساس زیرمجموعه‌های هر بخش صورت می‌گیرد.

به‌عنوان مثال برای بخش برق‌رسانی، اطلاعات پایه مربوط به ارزیابی شبکه برق به‌صورت زیر در نظر گرفته شده‌اند:

➤ بخش تولید (نیروگاه‌های حرارتی، آبی، بادی و ...)

○ برای هر یک از نیروگاه‌ها لیست بخش‌های اصلی نیروگاه، زیرساخت‌های تأمین‌کننده نیروگاه، تأسیسات اصلی

داخلی، تجهیزات مخابراتی و ساختمان‌ها لیست شود.

➤ بخش انتقال (خطوط و پست‌های انتقال، مراکز دیسپاچینگ)

○ برای بخش انتقال، لیست و موقعیت خطوط انتقال، پست‌های انتقال، مراکز دیسپاچینگ و تجهیزات مخابراتی و

ساختمان‌ها لیست شود.

➤ بخش فوق توزیع (خطوط و پست‌های فوق توزیع، مراکز دیسپاچینگ)

○ برای بخش فوق توزیع، لیست و موقعیت خطوط فوق توزیع، پست‌های فوق توزیع، مراکز دیسپاچینگ، تجهیزات مخابراتی و ساختمان‌ها لیست شود.

➤ بخش توزیع (خطوط توزیع، ترانس‌های هوایی، کنتورها و ...)

○ برای بخش توزیع، لیست و موقعیت خطوط توزیع، پست‌های توزیع، ترانس‌های هوایی، تجهیزات مخابراتی و ساختمان‌ها لیست شود.

➤ اطلاعات مربوط به مشترکان شهرستان (میزان مصرف) حوزه‌های مختلف مسکونی، خدمات، صنعت، بازرگانی، کشاورزی، تجارت، ارتباطات و اطلاعات سایر قسمت‌های مرتبط

○ اطلاعات مربوط به مشترکان مهم و مؤثر در مدیریت بحران (مکانی و میزان مصرف) حوزه‌های مختلف مسکونی، خدمات، صنعت، بازرگانی، کشاورزی، تجارت، ارتباطات و اطلاعات سایر قسمت‌های مرتبط

۸-۳- بررسی وضعیت موجود

در این بخش تصویری از وضعیت مطالعات انجام‌شده قبلی، دستورالعمل‌ها، ساختارها، شیوه‌ها، امکانات و برنامه‌های کاهش خطر مخاطرات استان با برش شهرستانی ارائه می‌شود.

۸-۴- آسیب‌پذیری‌ها

در برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح، در هر شهرستان برای هر بخش باید وضعیت کلی آسیب‌پذیری هر بخش مشخص شود. تدقیق این مرحله از مطالعات منجر به افزایش دقت برنامه‌های ارائه‌شده برای کاهش خطر و همچنین اولویت‌بندی اقدامات و فعالیت‌ها می‌شود. این مطالعات به تفکیک برای بخش‌ها و زیر بخش‌های زیر انجام می‌شود.

- مسکن

- سکونتگاه

- بهداشت و درمان

- آموزش

- زیرساخت‌ها

- کشاورزی، شیلات و دامداری

- صنعت، معدن، تجارت و بازرگانی

- خدمات

- معیشت و اشتغال

- گردشگری و میراث فرهنگی

- محیط‌زیست

- اجتماعی و فرهنگی

- سایر موارد

نمونه جداول مربوط به تعیین بخش‌ها و زیر بخش‌ها و آسیب‌پذیری در پیوست ۲ ارائه شده است.

۸-۵- تجزیه و تحلیل علل آسیب‌پذیری‌های هر بخش و تعیین انواع آسیب‌پذیری‌های بحران‌ساز

در این بخش بر اساس مطالعات انجام‌شده برای آسیب‌پذیری هر بخش به بررسی کلی علل و تحلیل آن‌ها پرداخته می‌شود و آسیب‌پذیری‌های بحران‌ساز بر اساس این تحلیل‌ها تعیین و اولویت‌بندی می‌شوند.

۸-۶- تعیین ظرفیت‌ها

در این بخش به تعیین ظرفیت‌های استانی و شهرستانی هر بخش برای کاهش خطر و آسیب‌پذیری‌ها در مقاطع زمانی کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت پرداخته می‌شود. این ظرفیت‌ها شامل برنامه‌های استانی و ملی دارای اعتبارات مصوب، منابع مالی و سرمایه‌گذاری دولتی و خصوصی، زمینه‌های مستعد برای مشارکت بخش خصوصی، ظرفیت‌های لجستیکی، سازمانی، مدیریت اطلاعات و اطلاع‌رسانی، استفاده از ظرفیت جامعه مدنی و آموزش و تمرین در بخش‌های مختلف جامعه است.

۸-۷- ارائه راهکارها و تعیین فعالیت‌های دستگاه‌ها برای کاهش آسیب‌پذیری‌ها

در این بخش از برنامه استانی، می‌بایست برای آسیب‌پذیری‌های بحران‌ساز و اولویت‌بندی‌شده راه‌حل‌هایی در قالب راه‌حل‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت ارائه کرد. بر اساس این راه‌حل‌ها، لازم است فعالیت‌های تفصیلی دستگاه‌ها برای کاهش آسیب‌پذیری‌ها تدوین شود. در این بخش، وظایف و تکالیف دستگاه‌های استانی مشمول قانون در دو بخش تکالیف و وظایف عمومی و تکالیف و وظایف اختصاصی در برابر مخاطرات تعیین می‌شود. در جدول ۱ پیوست ۳ تکالیف و وظایف مشترک برای همه دستگاه‌های استانی ماده ۲ قانون ذکر شده است. در بخش بعدی با توجه به نوع مخاطره برای دستگاه‌های مشمول قانون با توجه به مواد قانونی مصرح و نیز با در نظر گرفتن حدود و وظایف کاری هر دستگاه، اقدامات اولویت‌دار لازم‌الاجرا تعیین شده است. این بخش‌ها توسط مدیریت بحران استان و مراکز استانی و شهرستانی دستگاه‌های مشمول قانون بازنگری می‌شود.

۸-۸- تکالیف و وظایف عمومی و مشترک دستگاه‌ها

در اجرای برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح برخی وظایف و تکالیف برای تمامی دستگاه‌های استانی مشترک است. این دسته از اقدامات که جنبه اولویتی نیز دارند در این قسمت بیان می‌شوند؛ وظایف و تکالیفی که همه دستگاه‌های ماده ۲ قانون مدیریت بحران و مراکز استانی و شهرستانی آن‌ها با هدف کاهش خطر حوادث و سوانح موظف به انجام آن هستند. با هدف زمینه‌سازی لازم جهت اجرایی شدن برنامه‌ها ضرورت دارد تا کلیه دستگاه‌های مشمول قانون مدیریت بحران کشور (از جمله سازمان مدیریت بحران استان) برنامه‌های تحت مدیریت بحران استان توسط خودشان و با توجه به برنامه‌های جاری تهیه شود. الزاماتی که در ادامه ذکر می‌شود بندهای کلی و مشترک مشمول کلیه دستگاه‌ها است.

به‌طور کلی برای دستگاه‌های مشمول قانون مدیریت بحران می‌توان از دو دیدگاه اصلی وظایف و تکالیفی را معین کرد:

الف) صیانت از دارایی‌ها (شامل جان پرسنل، ساختمان‌ها، تجهیزات، اسناد و مدارک و مواردی از این قبیل)؛

ب) آماده سرویس نگه‌داشتن بخش‌های تحت مسئولیت (حوزه مسئولیتی، سامانه‌های سرویس‌ده، ارائه سرویس و انجام مسئولیت و مواردی از این قبیل).

همچنین، از دیدگاه کاهش خطر می‌توان برای دارایی‌های موجود و طرح‌های آتی تحت مسئولیت دستگاه‌ها نیز تکالیفی

قائل شد:

الف) دارایی‌های موجود (اعم از دارایی‌ها یا المان‌های تحت مسئولیت)؛

ب) طرح‌های آتی (شامل طرح‌های در دست بررسی و در دست اجرا).

در جدول ۱ پیوست ۳ عناوین تکالیف و وظایف لازم‌الاجرا در مدت مقرر برای کلیه مراکز استانی و شهرستانی دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون مدیریت بحران تدوین شده است. این وظایف و تکالیف از طرف همه نهادهای ظرف مدت‌زمان تعیین‌شده لازم‌الاجرا است.

۸-۹- تکالیف و وظایف اختصاصی مراکز استانی دستگاه‌های اجرایی برحسب نوع مخاطره

در این بخش تکالیف و وظایف مراکز استانی دستگاه‌های اجرایی استانی به‌طور ویژه و برحسب مخاطرات مختلف با رویکرد اتخاذ اقدامات پیشگیرانه در جداول مختلف تصریح می‌گردد. مجموعه تکالیف و وظایف شعبات استانی دستگاه‌ها برگرفته از مواد و بندهای قانون مدیریت بحران و نیز با توجه به حدود وظایف دستگاه‌ها و اقدامات اولویت‌دار مهمی است که اجرای آن‌ها با هدف کاهش خطر حوادث و سوانح در سطح استان ضرورت دارد.

با توجه به اینکه برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح رویکرد پیشگیرانه در برابر خسارت‌ها و تلفات مخاطرات طبیعی و انسان‌ساخت را دنبال می‌کند می‌بایست مجموعه تکالیف و وظایف دستگاه‌های شمول قانون مدیریت بحران در این برنامه نیز بر همین اساس شود. در این راستا، ضرورت دارد این موارد کلی موردتوجه کلیه دستگاه‌های اجرایی قرار گیرد.

- در رخداد مخاطرات، تعدادی از دستگاه‌ها مسئولیت مستقیم اقدام و سرویس‌دهی مستقیم دارند و تعدادی دیگر تحت تأثیر مخاطره آسیب‌پذیر هستند. ضرورت دارد تدابیر و اقدامات پیشگیرانه‌ای توسط دستگاه مسئول در سطح استان با هدف ارائه سرویس به بهره‌برداران و سایر نهادهای نیازمند موردتوجه قرار گیرد. از طرفی دیگر، امکان دارد دارایی‌های تحت مسئولیت دستگاه استانی دیگر در اثر رخداد مخاطره آسیب ببینند. در این خصوص نیز دستگاه متولی باید با هدف کاهش آسیب‌پذیری، اقدامات صیانتی ویژه‌ای را پیش از رخداد حادثه انجام دهد. از آن‌جا که آسیب‌پذیری دارایی‌های تحت مسئولیت دستگاه‌های خاص متنوع و مخاطرات تهدیدکننده نیز گوناگون هستند؛ کلیه اقدامات حفاظتی و کاهش ریسک این قبیل از اقدامات در وظایف و تکالیف عموم دستگاه‌های استان در پیوست ۳ آورده شده است. به‌عبارت دیگر، کلیه دستگاه‌های مشمول قانون موظف هستند در برابر کلیه مخاطرات متنوع تهدیدکننده دارایی‌های آن‌ها اقدامات پیشگیرانه‌ای را با هدف کاهش ریسک در حوزه مسئولیتی خود انجام دهند.

- در برنامه‌های اقدام، تعدادی از دستگاه‌ها به‌عنوان مسئول و تعدادی به‌عنوان همکار یا پشتیبان تعریف شده‌اند. ضرورت دارد که دستگاه مسئول استان در تدوین برنامه عملیاتی در صورت نیاز به همکاری با دستگاه دیگر توافق و تفاهم‌های اولیه را انجام داده باشد. در این راستا، مدیریت بحران استان مسئولیت هماهنگی و هم‌افزایی فی‌مابین دستگاه‌های استانی را خواهد داشت.

- در جدول ۲ پیوست ۳ این برنامه وظایف و تکالیف دستگاه‌های استانی با توجه به نوع مخاطره تعیین شده است. وظایف و تکالیف تعیین‌شده با توجه به نوع مخاطره و اقدامات سرویس‌دهی دستگاه موردنظر است. وظایف و تکالیفی که دستگاه خاص با هدف انجام برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح به‌طور مستقیم متولی آن شناخته شده و ضرورت دارد که این دسته از اقدامات اولویت‌دار توسط دستگاه اجرا شود.

۸-۱۰- تطبیق فعالیت‌ها

در این بخش، فعالیت‌های اولویت‌دار دستگاه‌ها باید با برنامه‌ها و اقدامات جاری دستگاه‌های استانی و برنامه‌های ملی تطبیق داده شوند که برای هر دو سطح باید انجام شوند:

- تطبیق فعالیت‌های تعریف‌شده با فعالیت‌های جاری؛
- تطبیق فعالیت‌های استانی با فعالیت‌های ملی.

۸-۱۱- اولویت‌بندی اقدامات و هدف‌گذاری بخشی بر اساس راهکارهای انتخابی و ظرفیت‌ها

یکی از اجزای برنامه‌های عملیاتی هدف‌گذاری برای هر یک از بخش‌ها است. در این مرحله باید با توجه به ظرفیت‌های استانی و شهرستانی که در بخش قبل تعیین شد، هدف‌گذاری در مقاطع زمانی کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت برای بخش‌های مختلف انجام شود. این هدف‌گذاری‌ها بر اساس سال مبنا اجرای برنامه انجام می‌شود. نتیجه این هدف‌گذاری‌ها می‌بایست به این عوامل منجر شود:

- کاهش نرخ مرگ‌ومیر؛
- کاهش تعداد افراد تحت تأثیر بحران؛
- کاهش مهم خسارات مستقیم و غیرمستقیم اقتصادی؛
- کاهش خسارات سوانح در زیرساخت‌های حیاتی و قطع خدمات اساسی به انضمام توسعه تاب‌آوری آن‌ها؛
- افزایش قابلیت دسترس‌پذیری و دسترسی به سیستم‌های هشدار اولیه چندمخاطره‌ای، ارزیابی‌ها و اطلاعات خطر سوانح.

برای مثال می‌توان از جدول زیر برای بیان اهداف کمی بخشی استفاده کرد.

جدول (۱): اهداف کمی کاهش آسیب‌پذیری بخش‌ها

زیربخش‌ها	میزان آسیب‌پذیری کلی در سال پایه n	کاهش آسیب‌پذیری در کوتاه‌مدت تا سال n+1	کاهش آسیب‌پذیری در میان‌مدت تا سال n+3	کاهش آسیب‌پذیری در بلندمدت تا سال n+5	ملاحظات

۸-۱۲- پیشنهاد نظام بودجه‌ریزی بر اساس اقدامات اولویتی

در این بخش باید نظام بودجه‌ریزی فعالیت‌ها و اقدامات اولویت‌دار دستگاه‌ها ارائه شود. بر این اساس، محل تأمین این بودجه‌ها از منابع استانی، ملی، درآمدهای اختصاصی، مشارکت بخش خصوصی یا سایر منابع خواهد بود. تدوین این نظام باید با هماهنگی سازمان برنامه‌بودجه استان صورت گیرد.

۸-۱۳- تعیین معیارهای پایش و ارزشیابی برنامه

به استناد مواد ۲۴ و ۲۵ قانون مدیریت بحران کشور و به‌منظور نظارت بر تحقق اهداف و عملکرد دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون مدیریت بحران کشور آیین‌نامه «نظام جامع پایش و ارزشیابی مدیریت بحران» پیش‌بینی شده است. برای تعیین معیارهای پایش و ارزشیابی برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح می‌توان از این آیین‌نامه و شاخص‌های عملکردی تعریف‌شده در پیوست آن استفاده کرد.

پیوست ۱: راهنمای شناسایی و رتبه‌بندی مخاطرات

راهنمای شناسایی و رتبه‌بندی مخاطرات به منظور استخراج و بررسی فهرست مخاطرات کشور بر اساس مخاطرات شهرستان‌های استان و همچنین به عنوان فرایند غربالگری اولیه برای شناسایی و رتبه‌بندی مخاطرات و تعیین مخاطرات اولویت‌دار در هر یک از استان‌های کشور تدوین شده است. برای این منظور فایل اکسلی تهیه شده است که طی نامه شماره ۷۳۲۴۸ مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۱ سازمان مدیریت بحران کشور به همراه این راهنما به استانداری‌های سراسر کشور ارسال گردیده است.

نحوه تکمیل

جهت تکمیل فایل اکسل لازم است این موارد را رعایت کنید:

- در ردیف اول جدول استان و شهرستان مورد بررسی را انتخاب کنید. در هر استان نام شهرستان‌ها بر اساس تقسیمات کشوری سال ۱۳۹۷ درج شده است. در قسمت شهرستان در صورتی که نام شهرستانی از استان درج نشده است نام شهرستان مربوط را در قسمت «سایر» درج نمایید و روند شناسایی را برای آن شهرستان تکمیل کنید.
- در این ابزار (ستون دوم) فهرست مخاطرات کشور (جدول ۲) که تاکنون شناسایی شده، ثبت گردیده است. در صورتی که مخاطره‌ای از این فهرست در شهرستان شما تجربه شده است «بلی» را انتخاب کنید و ادامه دهید، در غیر این صورت «خیر» را انتخاب کنید (مثلاً مخاطره سونامی در یزد «خیر» است) و ادامه روند در این ردیف تکمیل نمی‌گردد. در صورتی که پدیده‌ای مشخصات یک مخاطره را داشته و در فهرست مذکور نیامده است آن را در انتهای جدول در بخش سایر اضافه کنید و روند شناسایی را تکمیل کنید.
- به منظور ارزیابی و رتبه‌بندی مخاطرات معیارهایی نظیر تاریخچه، آسیب‌پذیری، تهدیدات و احتمال وقوع مدنظر قرار گرفته است که به این شرح توصیف می‌شوند:

- تاریخچه

منظور سوابق تکرار مخاطره در آن منطقه جغرافیایی در دوره زمانی صدساله است. اگر در گذشته نوع خاصی از شرایط اضطراری رخ داده است شرایط مخاطره و آسیب‌پذیری کافی برای رخداد این پدیده وجود داشته است (با این وجود فقدان آن در گذشته به معنای عدم وجود پتانسیل اضطراری در آینده نیست).

- آسیب‌پذیری

مجموعه مشخصاتی از جامعه که به تأثیرپذیری منفی از وقوع آن مخاطره منجر می‌شود. جمعیت تحت تأثیر قرار گرفته به نسبت کل جمعیت، دارایی‌ها و اموال با در نظر گرفتن تخمینی از ارزش جایگزینی، محتوایی و کارکردی آن‌ها موردنظر است. زیرساخت‌ها، شریان‌های حیاتی، مراکز حساس و مهم موردتوجه ویژه‌ای است. باید اثرات مستقیم و غیرمستقیم (ثانویه) مخاطره در نظر گرفته شود.

- تهدید

تهدیدات و پیامدسنجی به بدترین سناریوی ممکن توجه دارد، یعنی جدی‌ترین واقعه ممکن و بیشترین تأثیر از نظر تلفات انسانی و خسارات مالی موردنظر است.

- احتمال

احتمال وقوع مخاطره در بازه زمانی مشخص در آینده تعریف می‌شود.

- به منظور ارزیابی (کم، متوسط و زیاد) به معیارهایی که در راهنمای فایل اکسل آمده مراجعه کنید.

- دو فعالیت عمده در این گام موردنظر است: ۱. شناسایی فهرست مخاطرات شهرستان و ۲. تعیین مخاطرات شایع و مهم در هر استان. برای این منظور و تکمیل فایل اکسل پیوست برنامه استانی لازم است آمار، اطلاعات، نقشه‌های موجود، بانک‌ها و سامانه‌های اطلاعاتی، منابع پژوهش و مطالعات انجام‌شده توسط دستگاه‌های مسئول و مرتبط، دانشگاه‌ها، مراکز پژوهشی و تحقیقاتی، بخش خصوصی و فرایند مشارکتی کارشناسان موضوع موردتوجه قرار گیرد. پس از تکمیل فایل به تفکیک شهرستان‌های استان مراتب جمع‌بندی، فهرست و مخاطرات شایع و مهم استان همراه با مستندات هر مخاطره پس از تأیید در جلسات مشارکتی که مطلوب است ارسال شود.

جدول (۲): فهرست مخاطرات شناخته‌شده در کشور

ردیف	دسته‌بندی اصلی	عنوان مخاطره
۱	زمین/ آب‌شناختی	زلزله
۲		آتش‌فشان
۳		سونامی
۴		حرکات دامنه‌ای
۵		فرونشست زمین
۶		فروریزش زمین
۷		آلودگی آب (سطحی و زیرزمینی)
۸		آلودگی خاک
۹		خاک‌های مسئله‌دار
۱۰	اقلیم/ هوا/ آب‌شناختی	موج گرما
۱۱		موج سرما
۱۲		سیلاب
۱۳		تگرگ
۱۴		برف سنگین
۱۵		کولاک برف
۱۶		یخبندان
۱۷		جریان شکافنده
۱۸		تغییرات بلندمدت سطح آب
۱۹		بهمن
۲۰		طوفان آب
۲۱		خشکسالی
۲۲		طوفان دریایی
۲۳		سیش
۲۴		گردباد
۲۵		متئو سونامی
۲۶		صاعقه
۲۷		آتش‌سوزی (جنگل‌ها و مراتع)
۲۸	زمین/ هوا/ آب‌شناختی	فرسایش خاک
۲۹		بیابان‌زایی
۳۰		گردوغبار و طوفان گردوخاک
۳۱		طوفان شن و ماسه روان
۳۲		کشدن سرخ
۳۳	زیست‌شناختی	آفات و بیماری‌های گیاهی
۳۴		آفات نباتی و بیماری‌های دام، طیور و آبزیان
۳۵		بیماری‌های فراگیر انسانی

ردیف	دسته‌بندی اصلی	عنوان مخاطره
۳۶	فرازمینی	گونه‌های مهاجم
۳۷		تخریب زیستگاه‌های آبی - خشکی
۳۸		برخورد شهاب سنگ
۳۹		بادهای خورشیدی
۴۰	حوادث صنعتی	پخش، نشت و انتشار مواد خطرناک شیمیایی، بیولوژیکی، رادیولوژیکی، هسته‌ای و مواد منفجره
۴۱		پخش و انتشار گاز و نفت
۴۲		انفجار صنعتی
۴۳		آتش سوزی صنعتی و ساختمانی
۴۴		سقوط ساختمان
۴۵		مسمومیت
۴۶		جاده‌ای
۴۷		ریلی
۴۸	حوادث حمل و نقلی	هوایی
۴۹		آبی
۵۰	آلودگی‌های محیط زیستی	آلودگی هوا
۵۱		آلودگی خاک
۵۲		آلودگی آب
۵۳		آلودگی صوتی
۵۴	حوادث متفرقه	انفجار
۵۵		آتش سوزی
۵۶		ازدحام جمعیت
		سایر

وزارت کشور

سازمان مدیریت بحران کشور

پیوست ۲: نمونه جداول مربوط به تعیین بخش‌ها، زیربخش‌ها و آسیب پذیری

جدول (۳): بخش‌های تحت پوشش در برنامه استانی کاهش خطر حوادث و سوانح (به تفکیک برای هر شهرستان)

کد بخش	بخش	زیربخش	ملاحظات
	مسکن	شهری	
		روستایی	
	سکونتگاه	شهرسازی	
		روستایی	
	بهداشت و درمان	بیمارستان‌ها	
		سایر مراکز بهداشتی و درمانی	
	آموزش	مدارس	
		آموزش عالی	
	زیرساخت‌ها	حمل‌ونقل (شهری، جاده‌ای، ریلی، هوایی و دریایی)	
		آب و فاضلاب (منابع آب، شبکه‌های انتقال آب، شبکه‌های توزیع آب و شبکه های فاضلاب)	
		انرژی (نیروگاه‌ها، برق‌رسانی، گازرسانی، میعانات سوختی (بنزین، گازوئیل و مازوت))	
		مخابرات و ارتباطات (تلفن ثابت، تلفن همراه، صداوسیما و اینترنت)	
		کشاورزی	
	کشاورزی، شیلات و دامداری	شیلات	
		دامداری	
	صنعت، معدن، تجارت و بازرگانی	صنعت	
		معدن	
		تجارت و بازرگانی	
	خدمات		
	معیشت و اشتغال	معیشت	
		اشتغال	
	گردشگری و میراث فرهنگی	گردشگری	
		میراث فرهنگی	
	محیط زیست		
	اجتماعی و فرهنگی	اجتماعی	
		فرهنگی	
	سایر موارد		

لازم است اطلاعات در فرایندهای ارزیابی آسیب پذیری برای هر یک از بخش ها و برای هر یک از مخاطرات جمع بندی شود. بدین منظور می توان از جدول ۴ استفاده کرد. این جدول می تواند برای هر بخش متناسب با زیر بخش ها اصلاح شود.

جدول (۴): آسیب پذیری بخش برق رسانی (مثال)

مخاطره: زلزله					
بخش	زیربخش	مطرح نیست	آسیب پذیری بالا	آسیب پذیری متوسط	آسیب پذیری کم
برق	بخش تولید (نیروگاه ها)	نیروگاه های برق آبی			
		نیروگاه حرارتی (گازی)			
		نیروگاه های خورشیدی			
		نیروگاه بادی			
	انتقال	پست های انتقال			
		خطوط انتقال			
		ساختمان ها			
	فوق توزیع	پست های فوق توزیع			
		خطوط فوق توزیع			
	دیسپاچینگ	مراکز دیسپاچینگ			
	توزیع	پست های توزیع			
		خطوط توزیع			
		ساختمان ها			

پیوست ۳: جداول اقدامات مشترک و اختصاصی دستگاه‌ها

جدول ۱. اقدامات اولویت‌دار مشترک کلیه دستگاه‌ها - جدول نمونه برنامه ملی برای الگوبرداری استانی				
موضوع: تکالیف لازم‌الاجرا برای کلیه دستگاه‌های مشمول قانون مدیریت بحران				
کد	اقدامات اولویت‌دار	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص
۱۰۰۱	ایجاد ساختار واحد سازمانی مناسب برای مدیریت بحران متصل به عالی‌ترین مقام دستگاه با نیروی انسانی و تجهیزات لازم از بین پست‌های سازمانی موجود	تعیین ساختار سازمانی در چارت دستگاه	یک سال	اعلام کتبی ساختار و مسئول آن به مدیرکل بحران استان در سطح استانی
۱۰۰۲	گذراندن دوره‌های آموزشی بلندمدت و کوتاه‌مدت توسط مدیران و کارشناسان مسئول کلیه دستگاه‌ها در امر مدیریت حوادث	مدیران و کارشناسان مسلط به امور بحران در بخش بحران دستگاه‌ها	سالانه	گذراندن دو دوره کوتاه‌مدت و یک دوره بلندمدت در سال برای مدیران و کارشناسان امور بحران دستگاه‌ها
۱۰۰۳	آموزش کارکنان دستگاه‌های مشمول قانون بر اساس استانداردهای ابلاغی سازمان در خصوص مدیریت بحران	کارکنان آشنا با مبانی مدیریت بحران	سالانه	برگزاری حداقل یک دوره مدیریت بحران در سال (کلیه کارکنان دستگاه‌ها)
۱۰۰۴	توسعه پوشش بیمه‌ای نسبت به کلیه اموال منقول و غیرمنقول دستگاه‌های مشمول به قیمت کارشناسی	کاهش ریسک از طریق انتقال آن	پنج‌ساله	تحت پوشش بیمه قرار گرفتن ۲۰٪ اموال منقول و غیرمنقول با ریسک بالا دستگاه‌ها در هر سال و در یک برنامه پنج‌ساله برای کلیه اموال
۱۰۰۵	تهیه و راهاندازی سامانه رقومی اطلاعات مکانی پراکنش ساختمان‌ها، دفاتر، شعبات، تجهیزات، ماشین‌آلات و کلیه دارایی‌های اختصاصی دستگاه	داشتن اطلاعات مکانی از پراکنش کلیه دارایی‌ها، بخش‌ها، تجهیزات و ماشین‌آلات	دو‌ساله	راهاندازی سامانه لایه‌های اطلاعاتی برخط از کلیه دارایی‌ها، تجهیزات، ماشین‌آلات، واحدهای فرعی و بخش‌های تابعه و امکان دادن لینک به سازمان

جدول ۱. اقدامات اولویت‌دار مشترک کلیه دستگاه‌های استان (جهت تکمیل در استان)				
موضوع: تکالیف لازم‌الاجرا برای کلیه دستگاه‌های استانی مشمول قانون مدیریت بحران				
کد	اقدامات اولویت‌دار	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص

جدول ۲. اقدامات اولویت‌دار اختصاصی دستگاه‌ها، مشابه با جداول برنامه ملی در برنامه کاهش خطر حوادث و سوانح استان برای هر مخاطره به‌طور جداگانه تکمیل شود.								
نوع مخاطره:								
هدف:								
حوزه اولوی‌تی:								
کد	اقدامات اولویت‌دار	دستگاه مسئول	دستگاه همکار	دستگاه پشتیبان	خروجی مورد انتظار	بازه زمانی	شاخص	مستندات
*توضیحات								

پیوست ۴- دستورالعمل تهیه پیوست کاهش خطر طرح‌های ملی و همتراز آن

ماده ۱- مفاهیم و اصطلاحات و عبارات اختصاری به‌کاررفته در این آیین‌نامه به شرح زیر است:

الف- قانون: قانون مدیریت بحران کشور مصوب ۱۳۹۸/۰۵/۰۷ مجلس شورای اسلامی

ب- سازمان: سازمان مدیریت بحران کشور

ج- ستاد: مطابق ماده ۱۰ قانون

د- کمیته تخصصی پیوست کاهش خطر: کمیته‌ای است که در سازمان مدیریت بحران کشور و ذیل کمیته فنی پیشگیری و کاهش خطر ملی و زیر نظر رئیس سازمان تشکیل می‌گردد و اعضای آن شامل رئیس سازمان، معاون پیش‌بینی و پیشگیری سازمان، نماینده دفتر نظام فنی و اجرایی سازمان برنامه‌وبودجه، نماینده دادگستری، نماینده سازمان محیط‌زیست، نماینده دفتر مقررات ملی ساختمان، ۵ نفر از متخصصین دانشگاهی در حوزه‌های مختلف مخاطرات با انتخاب رئیس سازمان به‌عنوان عضو دائمی و نماینده کارفرما و مشاور طرح به‌عنوان عضو مدعو می‌باشد.

ز- طرح: طرح‌های ملی یا هم‌تراز آن

ماده ۲- طرح‌های ملی یا هم‌تراز آن‌ها شامل طرح‌های در دست مطالعه، اجرا و یا بهره‌برداری هستند که اعتبارات آن‌ها از محل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی، ملی استانی، استانی، اعتبارات داخلی دستگاه‌های اجرایی ملی و یا سایر منابع توسط دستگاه‌ها و یا سرمایه‌گذاری بخش خصوصی می‌باشد و آثار ناشی از اجرا و یا آسیب‌دیدگی آن‌ها، بر روند فعالیت بخش‌های مختلف اثرگذار و حوزه تأثیر آن منطقه‌ای باشد.

تبصره ۱- برای طرح‌های در دست اجرا و یا بهره‌برداری در سطوح ملی و استانی، حسب ضرورت پیوست کاهش خطر با پیشنهاد رئیس ستاد استانی و تصویب رئیس سازمان، توسط دستگاه‌های مسئول طرح پیوست کاهش خطر تهیه می‌شود.

تبصره ۲- پیوست کاهش خطر برای طرح‌های استانی در دست برنامه‌ریزی و طراحی، با توجه به ضرورت و اهمیت طرح پیوست کاهش خطر تهیه می‌شود. در این صورت بر اساس پیشنهاد مدیریت بحران استان، تأیید رئیس ستاد استانی و تصویب رئیس سازمان، پیوست کاهش خطر آن‌ها توسط دستگاه‌های مسئول تهیه می‌گردد.

ماده ۳- با توجه به اهمیت طرح‌ها، سطح مطالعات ارزیابی خطرپذیری طرح‌های مشمول در سه سطح تعیین و حداقل الزامات سطوح مطالعاتی متناظر آن‌ها به‌صورت جدول ۱ تعریف می‌گردد.

جدول (۱): حداقل الزامات سطح مطالعه خطرپذیری

سطح مطالعه	حداقل الزامات سطح مطالعه خطرپذیری
مطالعات خطرپذیری سطح ۱	ارزیابی دقیق تمام مخاطرات و خطرپذیری‌های مترتب بر اساس نتایج تحلیل‌های عددی دقیق و به‌روز
مطالعات خطرپذیری سطح ۲	ارزیابی دقیق مخاطرات اولویت‌دار و خطرپذیری‌های مترتب بر اساس نتایج تحلیل‌های عددی دقیق و به‌روز برای مخاطرات اولویت‌دار و ارزیابی سایر مخاطرات و خطرپذیری‌های مترتب بر اساس چک لیست‌های تهیه‌شده و نظر متخصصین
مطالعات خطرپذیری سطح ۳	ارزیابی همه مخاطرات و خطرپذیری‌های مترتب بر اساس چک‌لیست‌های تهیه‌شده و نظر متخصصین

تبصره- فهرست طرح‌های شمول هر یک از سطوح جدول ۱ مطابق با پیوست شماره ۱ می‌باشد. این فهرست می‌تواند به

پیشنهاد دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون و پس از تأیید کمیته تخصصی پیوست کاهش خطر، بازنگری، اصلاح و تکمیل شود.

ماده ۴- برخی از شاخص‌هایی که برای هم‌ترازی با طرح‌های ملی باید مدنظر باشد، عبارتند از:

- جمعیت تحت تأثیر پروژه مورد نظر؛

- وسعت تحت تأثیر؛

- اثرات اقتصادی؛

- اثرات ترافیکی؛

- اثرات اجتماعی؛

- اثرات محیط‌زیستی و تغییرات اقلیم.

ماده ۵- پیوست کاهش خطر می‌بایست بر اساس مطالعات میدانی و مبتنی بر شواهد برای طرح‌های ملی و یا هم‌تراز آن توسط دستگاه‌های مشمول قانون تهیه گردد.

ماده ۶- در تهیه پیوست کاهش خطر طرح‌های ملی و یا هم‌تراز آن، باید کلیه مخاطرات موجود و با در نظر گرفتن اثرات محیط‌زیستی و تغییرات اقلیم در سایت اجرای طرح و اطراف آن تا شعاع تأثیرگذار مورد توجه قرار گیرند.

ماده ۷- کلیه دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون موظفند نسبت به تهیه پیوست کاهش خطر برای طرح‌های ملی و یا هم‌تراز آن (دولتی و غیردولتی) اقدام کرده و جهت تصویب به رئیس سازمان ارسال نمایند. ادامه اجرای طرح منوط به تصویب پیوست کاهش خطر توسط رئیس سازمان است. دستگاه یا دستگاه‌های مسئول هر یک از طرح‌های ملی و یا هم‌تراز آن به شرح زیر می‌باشند:

الف- کلیه دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون و کارفرمایان طرح‌های ملی و هم‌تراز آن اعم از دستگاه‌های ملی و استانی که کل یا بخشی از بودجه اجرای طرح از محل بودجه ملی، ملی استانی، استانی، درآمدهای اختصاصی و یا سایر منابع تأمین می‌گردد.

ب- سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون که متولی و ناظر بر احداث و بهره‌برداری طرح‌های بخش‌های خصوصی می‌باشند.

تبصره- در طرح‌های مشمول که بودجه طرح را بیش از یک دستگاه دریافت می‌کند، تمامی دستگاه‌های ذی‌ربط موظف به تهیه پیوست کاهش خطر در بخش خود و با هماهنگی یکدیگر می‌باشند.

ماده ۸- مسئولیت تصویب پیوست کاهش خطر طرح‌های ملی و یا هم‌تراز آن بر عهده رئیس سازمان می‌باشد.

ماده ۹- قبل از تصویب پیوست کاهش خطر پروژه‌های مشمول این دستورالعمل، شروع تهیه نقشه‌های اجرایی و هرگونه اقدام اجرایی توسط دستگاه‌های اجرایی ممنوع است و در صورت تخلف، مطابق ماده ۲۳ قانون اقدام می‌گردد.

تبصره- با تأیید رئیس سازمان، مراحل طراحی و اجرای پروژه‌ها با تأیید مشروط مطابق فرایند تعریف‌شده در پیوست این دستورالعمل تا تصویب نهایی پیوست کاهش خطر می‌تواند شروع شود.

ماده ۱۰- محل تأمین اعتبار برای تهیه پیوست کاهش خطر طرح‌های ملی و هم‌تراز آن محل منابع برنامه‌ریزی‌شده برای طراحی و اجرای طرح می‌باشد.

ماده ۱۱- بندهای ذیل در تهیه پیوست کاهش خطر برای طرح‌های ملی یا هم‌تراز آن لازم‌الاجرا است.

- ۱- در خصوص مخاطرات طرح‌های مشمول، رویکرد زیر باید در نظر گرفته شود:
 - الف) بررسی کلیه مخاطرات محتمل تهدیدکننده طرح با رویکرد تمام‌مخاطراتی؛
 - ب) استخراج مخاطرات اولویت‌دار و تعیین شعاع تأثیرگذاری؛
 - ج) ارزیابی تأثیر این مخاطرات بر طرح با رویکرد چندمخاطره‌ای و تأثیر اجرای طرح بر تشدید و یا ایجاد مخاطرات جدید؛
 - د) تعیین و اولویت‌بندی راهکارهای کاهش خطر.
- ۲- مشاور تهیه پیوست کاهش خطر می‌تواند از میان مشاورین ذیصلاح که دارای تخصص‌ها و صلاحیت لازم ارزیابی‌های چندمخاطره‌ای تهدیدکننده طرح و نیز اثرات احتمالی منفی اجرای طرح بر افزایش ریسک‌های محیطی و مورد تأیید نظام فنی و اجرایی کشور و یا مراکز پژوهشی و تحقیقاتی تخصصی مرتبط انتخاب شود. توصیه می‌گردد مشاور تهیه کننده پیوست کاهش خطر با مشاور تهیه کننده طرح یکی نباشد.
- ۳- در پیوست کاهش خطر، علاوه بر ضوابط حاکم بر طراحی و ساخت طرح مطابق با نظام فنی-اجرایی کشور، سایر ملاحظات مرتبط با مخاطرات مختلف تهدیدکننده طرح نیز در نظر گرفته خواهد شد.
- ۴- پیوست کاهش خطر بر مبنای اطلاعات فنی، اطلاعات میدانی، مشاهدات و ارزیابی‌های میدانی توسط مشاور تهیه شده و به تأیید کارفرما می‌رسد.
- ۵- برای پذیرش سطحی از ریسک، لازم است مطالعات هزینه-فایده برای ریسک مخاطرات و سوانح پروژه انجام شود.
- ۶- پیوست کاهش خطر پس از تأیید و امضای کارفرما و مشاور تهیه کننده پیوست کاهش خطر به سازمان ارسال می‌شود. کارفرما با ارسال پیوست کاهش خطر، مراتب وقوف و اشراف خود را بر مخاطرات تهدیدکننده طرح و یا مخاطرات تحمیلی ناشی از اجرای طرح بر محیط اطراف را اعلام و کلیه مسئولیت‌های آن را می‌پذیرد.
- ۷- کارفرمای مسئول تهیه پیوست کاهش خطر (دستگاه‌های اجرایی مشمول ماده ۲ قانون)، با توجه به محتویات پیوست، باید گزینه‌ای که ریسک‌های ناشی از اجرای طرح را به حداقل برساند را انتخاب و اجرایی نماید.
- ۸- با بررسی مفاد پیوست کاهش خطر، در صورت وقوف کارفرما به مخاطراتی که اجرای طرح را غیرمفید و غیراقتصادی و مضر بر محیط اطراف و اقتصاد کشور بنمایاند، اجرای طرح متوقف و امکان‌سنجی گزینه‌های دیگر را باید مدنظر قرار دهد.
- ۹- دستگاه مسئول تهیه پیوست کاهش خطر، حسب نتایج ناشی از مطالعات پیوست کاهش خطر، تمهیدات احتیاطی دیگری علاوه بر ملاحظات مهندسين مشاور طرح را در طراحی لحاظ و کلیه موارد مطابق با فرم‌های پیوست ۲ این دستورالعمل به سازمان اعلام خواهد نمود.

پیوست ۱: فهرست طرح‌های مشمول

فهرست طرح‌های مشمول الزام تهیه پیوست کاهش خطر و حداقل سطح مطالعاتی موردنیاز آن‌ها در جدول ۲ آورده شده است.

جدول (۲): سطح‌بندی طرح‌های مشمول الزام تهیه پیوست کاهش خطر و حداقل سطح مطالعاتی موردنیاز

ردیف	عنوان طرح	عنوان پروژه	حداقل سطح مطالعاتی موردنیاز		
			سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
۱	حمل‌ونقل و ابنیه وابسته	فرودگاه، راه‌آهن، مترو	✓		
۲		آزادراه، بزرگراه بین‌شهری و شهری و ابنیه فنی مربوطه، جاده اصلی و فرعی بین‌شهری و روستایی، خیابان‌های اصلی درون‌شهری شهرهای بزرگ و کلان‌شهرها، ترمینال مسافربری		✓	
۳		راه‌های فرعی بین‌شهری و روستایی و خیابان‌های اصلی درون‌شهری سایر شهرها			✓
۴	صنایع نفت و گاز و پتروشیمی	اسکله و سکوها نفتی، میادین نفت و گاز، پالایشگاه‌ها و انبار نفت، خطوط سراسری انتقال گاز، نفت، مواد پتروشیمی، پایانه‌های ذخیره میعانات سوختی و پتروشیمی‌ها	✓		
۵		خطوط اصلی انتقال گاز درون شهرها، ایستگاه‌های گاز، شبکه توزیع گاز شهرهای بالای ۵۰ هزار نفر، مخازن نگهداری میعانات سوختی، پمپ‌بنزین‌های داخل شهرها، واحدهای صنعتی شیمیایی		✓	
۶		خطوط اصلی انتقال گاز درون شهرها، ایستگاه‌های گاز، شبکه توزیع گاز شهرهای کمتر از ۵۰ هزار نفر، پمپ‌بنزین‌های خارج شهرها			✓
۷	آب و سازه‌های آب و فاضلاب	سازه‌های دریایی، بندر و سواحل با اهمیت تجاری بالا	✓		
۸		بندر و سواحل با اهمیت تفریحی		✓	
۹		سدها، خطوط انتقال و تصفیه‌خانه‌های آب و فاضلاب شهرهای بالای ۲۵۰ هزار نفر	✓		
۱۰		خطوط انتقال و تصفیه‌خانه‌های آب و فاضلاب شهرهای بالای ۵۰ هزار نفر		✓	
۱۱		خطوط انتقال و تصفیه‌خانه‌های آب و فاضلاب شهرهای کمتر از ۵۰ هزار نفر و روستاها			✓
۱۲	شبکه توزیع و انتقال نیرو	نیروگاه‌ها، مراکز دیسپاچینگ ملی و پست‌ها و خطوط ۴۰۰ و ۲۳۰ کیلوولت شبکه سراسری	✓		
۱۳		نیروگاه‌های کوچک، مراکز دیسپاچینگ استانی و پست‌ها و خطوط ۶۳ کیلوولت و بالاتر، شبکه‌های توزیع شهرهای بالای ۲۰۰ هزار نفر		✓	
۱۴		خطوط و پست‌های ۲۰ کیلوولت شبکه توزیع برق در سایر شهرها			✓
۱۵	خطوط ارتباطات	خطوط سراسری فیبر نوری، مرکز LCT ملی، مرکز کنترل ارتباطات راه دور	✓		
۱۶		خطوط فیبر نوری داخل شهری، مرکز داده استانی، مراکز سوئیچ بین‌الملل و بین‌شهری استان‌ها		✓	
۱۷		دکل‌ها و مراکز مخابراتی به‌غیراز موارد فوق			✓
۱۸	صنایع و معادن	کارخانه‌های صنایع مادر	✓		
۱۹		اکتشاف، استخراج و فناوری معادن		✓	
۲۰		سایر کارخانه‌های تولیدی			✓
۲۱		شهرک‌های صنعتی و مناطق آزاد ویژه اقتصادی	✓		
۲۲		کلیه صنایع حاوی مواد سمی و خطرناک، واحدهای صنعتی دارای عواقب محیط‌زیستی و نیازمند منابع قابل توجه آب، سایر صنایع با اشتغال ۵۰۰ نفر و بالاتر	✓		
۲۳	کشاورزی	مجموعه‌های کشت و صنعت بیش از ۲۰۰۰ هکتار، شهرک‌های بزرگ دامداری و دامپروری، کشتارگاه‌های بزرگ صنعتی دام و طیور و مجتمع پرورش آبزیان، پروژه‌های آبخیزداری و آبخوان‌داری منطقه‌ای	✓		

ردیف	عنوان طرح	عنوان پروژه	حداقل سطح مطالعاتی مورد نیاز		
			سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
۲۴	مراکز خدماتی و ضروری	ساختمان‌ها و مراکز صداوسیما، مراکز مدیریت و کنترل فرماندهی بحران، مراکز عملیات اضطراری، ابنیه مرتبط با شورای عالی امنیت ملی و ابنیه قوای سه‌گانه، مراکز فرماندهی نظامی	✓		
۲۵	مراکز بازرسی و میراثی	ساختمان‌هایی که از بین رفتن آن‌ها سبب از دست رفتن ثروت ملی می‌گردد مانند موزه‌ها، کتابخانه‌ها و سازمان اسناد و مدارک رسمی کشور، بانک مرکزی و به‌طور کلی مراکزی که در آن‌ها اسناد و مدارک ملی یا آثار پرارزش دیگری نگهداری می‌شود.	✓		
۲۶	امدادی و درمانی	مراکز آتش‌نشانی و خدمات ایمنی، مجتمع‌های بیمارستانی، بیمارستان‌ها، مجتمع درمانگاهی و به‌طور کلی مراکز امداد رسانی	✓		
۲۷		درمانگاه‌ها، کلینیک‌ها، مراکز تشخیص طبی و مراکز بهداشت و درمان، مراکز پزشکی قانونی		✓	
۲۸	اداری و نظامی	ساختمان‌های ستادی مهم مانند ساختمان وزارتخانه‌ها و استانداری‌ها	✓		
۲۹		مراکز و تأسیسات نظامی-انتظامی	✓		
۳۰		سازمان‌ها و مراکز دولتی، پادگان‌ها و زندان‌ها		✓	
۳۱	مراکز فرهنگی، آموزشی	ساختمان‌های آموزشی و فرهنگی نظیر مدارس ۱۵ کلاسه و بالاتر، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی، اماکن مذهبی و فرهنگی با محل ازدحام ۱۰۰۰ نفر و بیشتر و یا هر فضای سرپوشیده دیگری که محل تجمع بیش از ۳۰۰ نفر در زیر یک سقف باشد.	✓		
۳۲		ساختمان‌های آموزشی و فرهنگی نظیر مدارس ۵ تا ۱۵ کلاسه، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی، اماکن مذهبی و فرهنگی با محل ازدحام ۱۰۰ تا ۱۰۰۰ نفر		✓	
۳۳	مراکز تجاری، اقامتی و ورزشی	ورزشگاه با ظرفیت ۵۰۰۰۰ نفر و بیشتر، مال‌ها و پروژه‌های مهم تجاری با مساحت ۲۰۰ هزار مترمربع و بیشتر و هتل‌ها و مراکز اقامتی با ظرفیت بیشتر از ۳۰۰ نفر	✓		
۳۴		استادیوم‌های ورزشی با ظرفیت ۲۰ هزار نفری و بالاتر، سالن‌های ورزشی با گنجایش بیش از ۵۰۰۰ نفر، طرح‌های مهم گردشگری، هتل‌ها و مراکز اقامتی با ظرفیت بین ۱۰۰ تا ۳۰۰ نفر		✓	
۳۵		سایر استادیوم‌ها و سالن‌های ورزشی با ظرفیت ۱۵۰۰ نفر و بالاتر			✓
۳۶	مجموعه‌های مسکونی	شهرهای جدید، مجتمع‌های مسکونی جدید با بیش از ۵۰۰۰ واحد مسکونی، برج‌های بیش از ۳۰ طبقه	✓		
۳۷		شهرک‌های جدید، مجتمع‌های مسکونی جدید با بیش از ۱۰۰۰ واحد مسکونی، برج‌های بیش از ۲۰ طبقه، روستاهای جدید با بیش از ۱۰۰۰ نفر جمعیت		✓	
۳۸		شهرک‌های جدید، مجتمع‌های مسکونی جدید با بیش از ۵۰۰ واحد مسکونی			✓

سازمان مدیریت بحران کشور

پیوست ۲: راهنما و شیوه‌نامه تهیه پیوست کاهش خطر

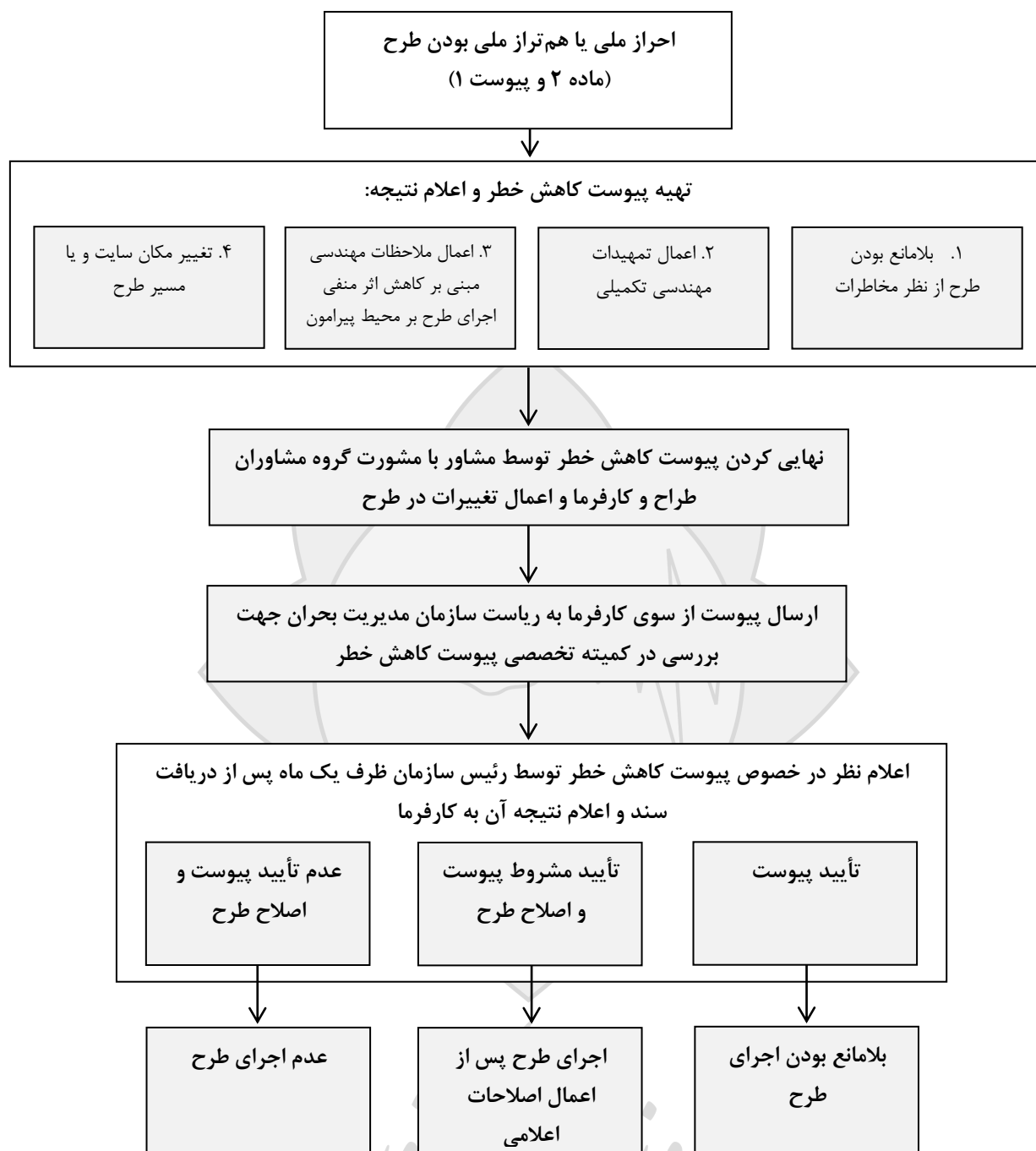
الف. مقدمه

مطالب و موارد مندرج در این بخش از دستورالعمل با هدف راهنمایی و روشن نمودن نحوه تدوین پیوست کاهش خطر تهیه شده است. لازم است کلیه دستگاه‌های اجرایی مسئول طرح‌های ملی یا هم‌تراز آن‌ها، موارد را مدنظر قرار دهند.

کارفرمای مسئول طرح در مرحله برنامه‌ریزی و طراحی (فاز صفر پروژه‌ها و طرح‌ها) باید با انتخاب مشاور ذیصلاح و مسلط به مخاطرات تهدیدکننده احتمالی، تهیه پیوست کاهش خطر را در دستور کار خود قرار دهد. مشاور مسئول تهیه پیوست کاهش خطر توصیه می‌گردد به غیر از مشاور یا گروه مشاوران طراحی و محاسبات باشد. مشاور تهیه پیوست کاهش خطر می‌تواند از میان مشاورین ذیصلاح و مراکز علمی و پژوهشی تخصصی و آشنا به کارهای اجرایی طرح‌های عمرانی و توسعه‌ای انتخاب شود. در هر حال مسئولیت‌های حقوقی الزامات پیوست کاهش خطر، بر عهده مشاور نیز خواهد بود.

مشاور مسئول تهیه پیوست کاهش خطر، مکان‌یابی سایت یا مسیر طرح‌های ملی را بر اساس مخاطرات تهدیدکننده و همچنین آثار اجرای طرح ملی بر محیط اطراف و اثرات احتمالی تشدیدکننده اجرای طرح بر مخاطرات ارزیابی می‌کند. در صورت امکان، روش‌های کاهش خطر حوادث و سوانح، موارد را برای طرح مذکور همراه با برآورد حجم کار و میزان هزینه‌های لازم محاسبه و ضمن اظهارنظر کارشناسی در خصوص اجرای طرح در مکان‌یابی انجام‌شده با تمهیدات و یا بدون نیاز به تمهیدات افزون‌تر کاهش خطر، ارائه سایت یا مسیر جایگزین دیگر و یا به‌طور کلی پیشنهاد عدم اجرای طرح را به کارفرما طی گزارش مکتوب و با قبول مسئولیت ارزیابی‌های صورت‌گرفته اعلام می‌دارد. ضرورت دارد مشاور مسئول تهیه پیوست کاهش خطر در روند بررسی‌های خود با گروه مشاوران برنامه‌ریزی و محاسب، طرح همفکری لازم در خصوص تمهیدات کاهش خطر، جایگزینی مکان‌یابی‌ها، عدم اجرای طرح و مواردی از این قبیل را به عمل آورد. گزارش تهیه‌شده از طرف مشاور مسئول تهیه پیوست کاهش خطر طرح ملی یا هم‌تراز آن، با در نظر گرفتن تمامی جوانب و ارزیابی‌های صورت‌گرفته و با هدف اجرای بهتر طرح به کارفرما تقدیم می‌گردد. کارفرما (دستگاه یا دستگاه‌های مسئول) باید در جلسه‌ای با حضور کلیه مشاوران طرح، پیوست کاهش خطر را با قبول تمهیدات پیشنهادی و یا قبول ریسک‌های آن (با توجه به محدودیت‌های احتمالی موجود و ضرورت اجرایی طرح ملی) و یا انتخاب سایت یا مسیرهای جایگزین، طی نامه‌ای همراه با پیوست کاهش خطر به رئیس سازمان ارسال نماید.

رئیس سازمان، با توجه به قبول مسئولیت‌های مترتب طرح ملی از طرف کارفرما، پیوست کاهش خطر طرح را بعد از دریافت سند، بررسی و در صورت تأیید مورد تصویب قرار داده و در صورت نواقصی موارد را به‌طور کتبی به کارفرما اعلام می‌نماید. در این فرایند، هدف تأکید قبول مسئولیت‌های دستگاه در خصوص مخاطرات تهدیدکننده طرح‌های ملی یا هم‌تراز آن‌ها است. واضح است که تهیه پیوست کاهش خطر، متضمن پیشنهادات و راهکارهایی بوده است که طرح ملی را تاب‌آورتر می‌نماید و دستگاه‌های اجرایی را از پرداخت هزینه‌های خسارت‌های احتمالی آتی ناشی از بی‌توجهی به مخاطرات تهدیدکننده تا حد زیادی دور می‌نماید.

روندنمای ۱: مراحل تهیه و تصویب پیوست کاهش خطر

در این دستورالعمل با هدف اجرای یکنواخت و هماهنگ بررسی‌های مرتبط با تهیه پیوست کاهش خطر، چکلیست‌هایی تهیه شده است که مشاور مسئول تهیه پیوست کاهش خطر طرح، موظف است آن‌ها را تکمیل نماید. روندنمای ۱ مراحل و روش تهیه پیوست کاهش خطر را نشان می‌دهد. کلیه مسئولان دستگاه‌های موضوع ماده ۲ قانون، موظف هستند روش و مراحل ذکرشده در این روندنما را در تهیه پیوست کاهش خطر، به‌دقت مورد توجه قرار دهند.

ب. محتوای پیوست کاهش خطر

در این بخش محتوا و راهنمای تهیه پیوست کاهش خطر همراه با توضیحات جهت استفاده کارفرمایان (مسئولان طرح‌های ملی دستگاه‌های مشمول قانون) ارائه شده است.

۱- عنوان

عنوان پیوست کاهش خطر شامل عنوان طرح ملی یا هم‌تراز آن، نام کارفرما (دستگاه)، نام مشاور تهیه پیوست کاهش خطر، تاریخ شروع اجرای آن.

۲- معرفی کلی طرح

متن مشخصات کلی طرح، بیان ضرورت اجرا، محل و موقعیت طرح، نتایج حاصل از اجرای طرح و هزینه کلی اجرای طرح، متن حداکثر ۲ صفحه (فقط در صورت ضرورت توضیح اضافی، بیشتر شود). مشخصات کلی طرح در قالب «فرم ۱» در مجلد پیوست کاهش خطر طرح نیز ارائه خواهد شد.

۲-۱- فرم معرفی کلی طرح (مطابق فرم ۱ پیوست)

۳- مخاطرات تهدیدکننده طرح

متن خلاصه‌ای از مخاطرات محتمل تهدیدکننده طرح مبتنی بر مطالعات میدانی و مشاهدات (گزارش تفصیلی و تشریح جزئیات در اسناد مطالعات فازهای مختلف پروژه نزد کارفرما خواهد بود). حجم متن تهیه‌شده این بخش برای تهیه پیوست کاهش خطر، حداکثر تا ۱۰ صفحه تعیین می‌گردد که در صورت ضرورت حجم آن قابل افزایش خواهد بود. متن تهیه‌شده در این بخش متناسب با مخاطرات تهدیدکننده طرح به تفکیک عنوان هر مخاطره همراه با مستندات برگرفته از مطالعات میدانی و مشاهدات با ذکر موقعیت و نوع مخاطره، دامنه و ابعاد، درجه اهمیت آن برای طرح، اثرات احتمالی آن در صورت عدم لحاظ تمهیدات (به دلایل وجود محدودیت‌ها) و ...، همراه با چک‌لیست‌های مخاطرات مطابق «فرم ۲» تهیه خواهد شد.

۳-۱- فرم چک‌لیست مخاطرات تهدیدکننده طرح و مشخصات آن‌ها (مطابق فرم ۲ پیوست)

۴- مخاطرات محتمل ناشی از اجرای طرح

متن چکیده‌ای در این قسمت در حجم حداکثر ۵ صفحه (فقط در صورت ضرورت تشریح بیشتر، اضافه شود)، تهیه می‌گردد که در آن مخاطرات متصور محتمل ناشی از اجرای طرح بر محیط و امان‌های موجود اطراف مبتنی بر مطالعات میدانی و مشاهدات، شرح داده می‌شود. توضیحات این بخش از مجلد پیوست کاهش خطر، متناسب با آثار مثبت و منفی اجرای طرح ملی یا طرح‌های هم‌تراز آن بر محیط و امان‌ها و عوارض و دارایی‌های موجود در اطراف و محدوده طرح بوده و بیان مخاطرات ثانویه محتمل و متصور ناشی از اجرای طرح در آن ضرورت دارد. چک‌لیست مخاطرات ناشی از اجرای طرح در قالب «فرم ۳» خواهد بود.

۴-۱- فرم چک‌لیست مشخصات مخاطرات تحمیلی ناشی از اجرای طرح بر محیط اطراف (مطابق فرم ۳ پیوست)

۵- تمهیدات کاهش خطر طرح در مرحله طراحی و برنامه‌ریزی

متن مختصری (حداکثر ۵ صفحه، فقط در صورت ضرورت اضافه شود) برای این بخش از سند کاهش خطر طرح تهیه می‌شود که در آن تمهیدات به‌کاررفته صرفاً با هدف کاهش ریسک مخاطرات در مرحله طراحی تشریح می‌شود. این متن شامل توضیح تمهیدات کاهش خطر سوانح و حوادث به‌کارگرفته‌شده برای مرحله اجرا بوده که متناسب با محدودیت‌های مالی و زمانی پروژه (طرح ملی یا هم‌تراز آن) است. تمهیدات به‌کارگرفته‌شده با هدف کاهش خطر حوادث و سوانح با ذکر ابعاد، حجم و تعداد و به‌طور کلی مشخصات آن‌ها با هزینه‌های کلی هر کدام از موارد در قالب «فرم ۴» فهرست خواهد شد.

۶- تمهیدات تکمیلی مورد نیاز برای کاهش خطر طرح (افزون بر مطالعات اولیه)

در این بخش، متن کوتاهی در خصوص اقدامات مورد نیاز منجر به کاهش ریسک مخاطرات، افزون بر موارد و ملاحظات مدنظر در مرحله طراحی و برنامه‌ریزی (که متناسب با بودجه و هزینه تخصیص داده‌شده طراحی شده‌اند)، معرفی می‌گردد. علاوه بر مقتضیات اولیه طرح، ابعاد، اندازه و نوع اقدامات کاهش خطر حوادث و سوانح مورد نیاز بیان شده و حدود هزینه‌های لازم نیز حدس زده می‌شود. اقدامات پیشنهادی و اضافی در نهایت در قالب «فرم ۵» عنوان‌بندی خواهند شد.

۶-۱- فرم تمهیدات اضافی مورد نیاز برای کاهش خطر طرح (مطابق فرم ۵ پیوست)

۷- دلایل توجیهی

در این قسمت با در نظر گرفتن کلیه موارد ذکرشده در بندهای ۳ تا ۶ دلایل توجیهی اجرای طرح، اجرا با تمهیدات اضافی پیشگیرانه و یا بدون لحاظ نمودن آن و نیز اثرات القایی مخاطراتی اجرای طرح بر محیط اطراف آورده می‌شود (در قالب متنی حداکثر در ۵ صفحه، در صورت ضرورت جدی تعداد بیشتر صفحات). توجیه اجرای طرح با طراحی‌های اولیه، اجرا با لحاظ نمودن موارد اضافی کاهش خطر، اجرای طرح با قبول ریسک‌های موجود، تغییر مکان سایت و یا مسیر آن و تهیه پیوست کاهش خطر برای آن و عدم اجرای طرح از جمله مواردی خواهد بود که در تشریح دلایل توجیهی نهایی اجرا یا عدم اجرای طرح ارائه خواهد شد. این ملاحظات در قالب «فرم ۶» ارائه خواهد گردید.

۷-۱- فرم دلایل توجیهی اجرای طرح (مطابق فرم ۶ پیوست)

۸- اظهارنامه مشاور و کارفرما

در این بخش با مرور و تدوین خلاصه‌ای از کلیه موارد ذکرشده در بندهای ۲ تا ۷ در قالب اظهارنامه مشاور و کارفرما، به‌صورت رسمی اعلام می‌گردد (در قالب متنی در یک صفحه) که در طرح ملی یا هم‌تراز آن، کلیه مخاطرات مورد توجه بوده است و تا حد مقدورات مالی و زمانی، اثر مخاطرات و نیز اثر اجرای طرح بر محیط اطراف با محوریت نگرش توسعه پایدار مورد توجه قرار گرفته است. ضرورت اجرای طرح، تمهیدات به‌کارگرفته‌شده در طراحی و الزاماتی که با هدف کاهش خطر حوادث و سوانح در مرحله اجرا به کار گرفته خواهد شد نیز، در این متن مورد اشاره قرار خواهد گرفت.

از سوی مشاور و کارفرما (دستگاه) روشن خواهد گردید که تلاش لازم به‌کاررفته است تا طرح با در نظر گرفتن مخاطرات تهدیدکننده از یک‌سو و نیز اثر مخاطراتی اجرای طرح بر محیط و امان‌های موجود اطراف تعیین تکلیف شود، ملاحظات

تاب‌آوری طرح و نگرش توسعه پایدار در اجرای آن مدنظر قرار گرفته و در نهایت با قبول ریسک‌ها (با توجه به مقدمات) تصمیم مقتضی گرفته شده است. اظهارنامه مشاور و کارفرما در قالب «فرم ۷» خواهد بود.

۸-۱- فرم اظهارنامه مشاور (مشاوران) و کارفرما (مطابق فرم ۷)

فرم‌ها:

- فرم معرفی کلی طرح (مطابق فرم ۱ پیوست)
- فرم چک‌لیست مخاطرات تهدیدکننده طرح و مشخصات آن‌ها (مطابق فرم ۲ پیوست)
- فرم چک‌لیست مشخصات مخاطرات احتمالی ناشی از اجرای طرح بر محیط اطراف (مطابق فرم ۳ پیوست)
- فرم تمهیدات به‌کارگرفته‌شده در مرحله طراحی و محاسبات طرح ملی یا هم‌تراز آن (مطابق فرم ۴ پیوست)
- فرم تمهیدات اضافی موردنیاز برای کاهش خطر طرح (مطابق فرم ۵ پیوست)
- فرم دلایل توجیهی اجرای طرح (مطابق فرم ۶ پیوست)
- فرم اظهارنامه کارفرما و مشاور (مطابق فرم ۷ پیوست)

وزارت کشور

سازمان مدیریت بحران کشور

جمهوری اسلامی ایران

دستگاه اجرایی:

عنوان:

پیوست کاهش خطر طرح

کارفرما:

مشاور تهیه پیوست کاهش خطر طرح:

تاریخ:

مهر و امضای سازمان مدیریت بحران:

مهر و امضای بالاترین مقام دستگاه

مسئول بهره‌بردار (کارفرما):

مهر و امضای مشاور:

سازمان مدیریت بحران کشور

کد پیوست کاهش خطر:

فرم ۱: مشخصات طرح

	نام طرح
	هزینه اجرای طرح
	تاریخ شروع و اتمام طبق برنامه زمان‌بندی
	موقعیت جغرافیایی طرح
	نام شرکت مشاور تهیه‌کننده پیوست کاهش خطر
	نام شرکت پیمانکار
	نام کارفرما
محل مهر و امضای کارفرما محل مهر و امضای مشاور	

وزارت کشور
سازمان مدیریت بحران کشور

فرم ۲: مخاطرات تهدیدکننده طرح به ترتیب اولویت
(بر طبق مشاهدات و ارزیابی‌های میدانی)

نام مخاطره	ترتیب اولویت
محل مهر و امضای کارفرما محل مهر و امضای مشاور وزارت کشور سازمان مدیریت بحران کشور	

فرم ۳: مخاطرات تحمیلی ناشی از اجرای طرح به محیط به ترتیب اولویت
(بر طبق مشاهدات و ارزیابی‌های میدانی)

ردیف	نام مخاطره	ترتیب اولویت
۱		
۲		
۳		
۴		
۵		
۶		
محل مهر و امضای کارفرما محل مهر و امضای مشاور		

وزارت کشور
سازمان مدیریت بحران کشور

فرم ۴: تمهیدات کاهش خطر در فاز طراحی به صورت چندمخاطره‌ای

ردیف	نام اقدام (متناسب با خطر اولویت‌دار در فرم ۳)	توضیح برآوردها و محاسبات مقابله‌ای انجام گرفته
۱		
۲		
۳		
۴		
۵		
۶		
محل مهر و امضای کارفرما محل مهر و امضای مشاور		

وزارت کشور
سازمان مدیریت بحران کشور

فرم ۵: تمهیدات و اقدامات احتیاطی اضافه بر طراحی اولیه ناشی از مطالعات پیوست کاهش خطر

ردیف	نام مخاطره	توضیح برآوردها و اقدامات منظور شده
۱		
۲		
۳		
۴		
۵		
۶		
محل مهر و امضای کارفرما محل مهر و امضای مشاور		

وزارت کشور
سازمان مدیریت بحران کشور

فرم ۶: دلایل توجیهی اجرای طرح

(با توجه به وجود مخاطرات، تمهیدات کاهش خطر لحاظ‌شده، قبول ریسک و ضرورت اجرا)

ردیف	دلایل توجیهی اجرای طرح با توجه به وجود همه مخاطرات با ذکر اقدامات کاهش خطر لحاظ‌شده و اقدامات تکمیلی دیگر با هدف رعایت اصول توسعه پایدار
۱	
۲	
۳	
۴	
۵	
۶	
محل مهر و امضای کارفرما محل مهر و امضای مشاور وزارت کشور سازمان مدیریت بحران کشور	

فرم ۷: اظهارنامه مشاور و کارفرما

متن اظهارنامه مشاور و کارفرمای طرح	
اظهارنامه مشاور	مشاور طرح اظهار می‌دارد حسب قانون مدیریت بحران کشور، پیوست کاهش خطر بر اساس مطالعات و ارزیابی‌های میدانی تهیه گردیده و در آن اثر مخاطرات قیدشده در متن راهنمای تهیه پیوست کاهش خطر لحاظ شده است. مشاور اقدامات پیشگیرانه و کاهش خطر را در اجرای طرح لحاظ نموده و علاوه بر آن اقدامات تکمیلی دیگری را با هدف توسعه پایدار تعیین کرده و به کارفرما گزارش داده است.
اظهارنامه کارفرما	این دستگاه (نام دستگاه مسئول ذکر شود)، به‌عنوان کارفرمای طرح بر اساس این سند، مراتب وقوف و اشراف خود بر مخاطرات تهدیدکننده طرح و یا مخاطرات ناشی از اجرای طرح بر محیط را اعلام می‌دارد و تمهیدات پیشنهادی مشاور که در فرم‌های ۲ تا ۶ و متن سند پیوست کاهش خطر حاضر تشریح گردیده را در اجرای طرح مدنظر قرار می‌دهد.
محل مهر و امضای کارفرما محل مهر و امضای مشاور	

وزارت کشور
سازمان مدیریت بحران کشور